

Bor Erika

A szobában

Bor Erika

A szobában

Emberközeli élethelyzetek

Rövidített kiadás

A szöveget szerkesztette,
és a fotókat készítette az író

*

All rights reserved!

ISBN 978-963-06-6428-8

✉ diabmel@freemail.hu

DIGITÁLIS MAGÁNKIADÁS – BOR ERIKA

2008

Előszó

Sok ezer embernek otthont biztosító lakótelep, égig érő házfalakkal, a közöttük beszűrődő nap fényével. Panel a rengetegben, élet, magány, összefonódó emberi sorsok a panelokban. Én ezek között nőttem fel. Egy tízemeletes ház a sok közül, firkált falakkal, patkányokkal, csótányokkal, a földszinti szeméttároló mellett élő hajléktalannal, emberi életekkel, sorsokkal. A nyolcadik emeleten kiszálltam a liftből. S beléptem a lakásba, pár lépést követően a szobámba, a négy fal közti magányba.

Lefeküdtem a lyukas ágyamba és elkezdtem szemlélni személyes tárgyaimat, melyek mind egy-egy személyhez köthetőek. Ezen tárgyak tulajdonképpen az életemben fontos embereket személyesítik meg. Mindegyikhez egy-egy történet, kaland, érzés kapcsolódik. Véleményem szerint az élet nem létezhet tárgyak, személyek, érzések nélkül. Az évek alatt apróságok sokasága gyűlik össze otthonunkban, melyektől van, hogy egy-egy rendrakás alakalmával sem tudunk megválni. Ahogy öregsünk, úgy sokasodnak körülöttünk. S amikor lomtalanítunk, úgy az emlékeinket is kiselejtezzük magunkból.

A szobám sokszor adott otthont bánatomban, magányomban, örömömben. A négy fala hallgatta, lelkem gondolatait, ki nem mondott szavait. Egy szoba csak, mégis a MINDENSÉGET jelenti. Tárgyak, személyek, emlékek, megtörtént esetek...

Jöjjön velem kedves olvasó, s nézzon velem e tárgyak, történetek mögé.

A harisnya baba

– Szeretlek baba, mert a mamától vagy. Tőle van a kezed, lábad, a szépen megrajzolt arcocskád és az ő szíve benned is dobog.

– Én is szeretlek, mert te vagy a kis unoka, akire mindig vigyáznom kell.

Emlékek, múlt, a múltból pedig egy harisnyababa került a minap kezeim közé. Ez számomra a legkülönlegesebb, legkedvesebb tárgyaим egyike. *Milyen szép a baba arca. Filccel megrajzolt szemmel, vékonyka szemöldökkel, kis orrocskával, pici piros szájjal, egy hosszú, csíkos ruházatban mosolygott reám. Teste harisnyából készült és mégis olyan, mintha élne, és mondani szeretne nekem valamit.* Régen sokszor hallottam meséket nagyszülőktől, hogy pénz hiányában saját kezük által készített csutka babákkal játszottak. Ez is egy ilyen darab volt, csak harisnyából a jelen korban. Öltöztettem, ettettem-itattam, s amikor elfáradt, lefektettem aludni. Nem emlékszem, hogy gyermekkoromban adtam-e neki nevet. És nem is ez a fontos, hanem az, hogy ez a baba, mint oly sok tárgy az életemben egy személyhez kapcsolódik.

Kedves, idős, szemüveges arcú, őszes hajú asszonyt, juttat eszembe. A puha mamuszos halk lépteivel a kora reggeleket, mindig azzal kezdte, hogy szépen rendbe hozta magát. Szappannal megmosakodott, s felvette kombinéját, ruháját. Sosem feledem, ahogy foteljában púderezte arcát, megrajzolta szemöldökét, szép ívűvé a száját. Mosolygott a neszesszere kis tükre felett. Szép, zöld szemű asszony volt, sokan mondták, hogy a szeme színét, tőle örököltem. Az ajándékba kapott hosszú, arany nyakláncát, pedig mindig a ruházatán belül hordta, mivel félt, hogy beleakad valamibe. Az volt a kérése, hogyha távozik tőlünk, akkor tizennyolcadik születésnapomra örököljem meg tőle. Mivel tudtam azt, hogy anyám számára mennyire fontos volt ez a tárgy, én átadtam neki.

Imádtam, többek között azért is, mert annyira szeretett nekem madártejet főzni, annál is inkább mivel szakács volt egész életén át. Eszembe jutott, amikor elcsentem egyet-egyét a diabetikus cukorkáiból, s ezért mindig rám szólt anyám, hogy ne vegyem el tőle, hiszen én ehetek bármilyen édességet. Azonban mindezek ellenére is mindig kaptam tőle az ajándékba kapott nyalánkságaiból. Emlékszem a meséire, a mindig finom főztjeire, a friss finom nagymama illatára, a lefekvések előtti közös imádkozásainkra. Ő tanított meg rá! És még oly sok csodára az életben. Higgyek Istenben, s mindig bocsássak meg az ellenem vétkezőknek. Szeretett énekelni, és tudott is. Amikor lement vásárolni én kettesben maradtam a babájával, s elkezdtünk beszélgetni egymással.

– *Szeretlek baba, mert a mamától vagy. Tőle van a kezed, lábad, a szépen megrajzolt arcocskád és az ő szíve benned is dobog.*

– *Én is szeretlek, mert te vagy a kis unoka, akire mindig vigyáznom kell.*

Sokat meséltem az ölembe ültetett harisnya babámnak. Többek között a nagy emlékkönyvembe írt versikéjét is többször felolvastam neki.

...

*„Ha majd évek elmúltával
Tőletek én elmegyek,
Fogsz-e emlékezni arra.
Ki Téged nagyon Szeretett!!
Emlékül „Mama”.*

*„Két csónak úszik az élet tengerén,
Az egyikben Te ülsz, a másikban Én.
A két csónak egymástól elhalad,
De a Mi szeretetünk
Örökre megmarad!
(Mama)”*

Ilyenkor együtt könnyeztünk a babával. A nagyiról nagyon sok kedves emléket, képeket őrzök a szívem legmélyén. Sokszor itt ül mellettem és figyel engem a szemüvege mögött, a zöld télikabátjában, kötött sapkájában. Máskor éppen a bordó ruhájában lépeget előttem, vagy éppen társasjátékozik gyermekkori önmagammal. Ma is látom az emlékképeket, amikor anyám rábízott karácsony előtt, hogy be tudja csomagolni a meglepetésnek szánt óriási babát. Hallom füleimben a drága mama hangját és lépteit is, ahogyan a padló kövein megkoccanva lépeget. S integetve eltávozik tőlem.

Azóta itt hagyott bennünket. Engem és a babát. Évekig nem tudtam feledni, s minden idős hölgy arcában az övét véltem felfedezni. A mai napig, sokszor lehunyt szemeim mögött látom Őt, a szobájában, a bútorai között, ahogy beszél hozzám, mosolyog reám, miközben púderezki kis arcát. És itt van mellettem a szeretete is. Most értettem meg igazán, hogy szereteteink haláluk után is emlékeink között élnek. **ÖRÖKKÉ!**

Tollas ütők

– *Én látom a szemeidben, hogy boldog leszel felnőttként. Nem tudom miért, de ezt látom benne. Olyan mandulavágásúak, hatalmasak, barnák. Majd gyönyörű gyermekeid születnek, és szépen fogod nevelni őket. Szerettedben, boldogságban, ahogy téged is neveltek.*

– *Jó lenne – felelte mosolyogva.*

– *Ne felejtsd el, hogy én ezt mondtam neked itt, a padon ülve. Én így látom, s így is lesz. Érzem...*

Régi idők szép emlékeit idézik fel e sporteszközök a szobámban. Gyermekkoromban rengeteget tollasoztam a barátnőmmel. Emlékszem, hogy eme kedves játéknak a házunk háta mögötti játszótér adott otthont. Élveztük a tollasozás szenvedélyét, és közösen számlálgattuk a labdaleesés nélküli rekordokat, mely nem egy esetben elérte a száz feletti eredményeket. Ha fújt a szél, ha esett az eső, ha szemünkbe sütött a nap, akkor is ütögettük a labdát egészen addig, amíg az idősebb fiúk el nem űztek minket a lábtengőzés miatt. Jókat nevetgélünk, amikor egy-egy erősebb ütés alkalmával beszorult a damilok közé a labda. Többnyire ilyen okok miatt nem sikerült megdönteni a saját rekordjainkat. Kuncogtunk, nevetgélünk, ahogy a tizenéves gyermekek tették. Máskor pedig azon kezdtünk el mosolyogni, hogy bele sem kellett ütni a tollaslabdába, mivel a szél elfújta azt, aki pedig az ellenszélben játszott, majd megszakadt az erőlködéstől, hogy a labda akár csak fél méterre szálljon. Órákon át képesek voltunk játszani, aminek másnapra természetesen meg is volt az eredménye kar- és nyaktájéki izomláz formájában.

S, hogy kivel játszottam a legtöbbet, gyermekkoromban? Vele. A barátnőmmel. *Vajon miért érezzük legtöbbször gyermekek azt, hogy milyen jó lenne, ha a legjobb barátnőnk lenne a testvérünk?* Tudom, megválaszolatlanul marad. Ő egy kedves, nevetős lány volt, nagy barna szemekkel, hosszú, barna, befont copffal. Tizenkét éves koromban ő volt a legjobb barátnőm, akivel sülve-főve együtt voltam. Ha nem tollasoztunk, akkor kézen álló versenyeztünk, mászókáztunk, vagy hintáztunk a játszótéren. No és természetesen Barbie babáztunk. Arra is emlékszem, hogy sokat jártunk kerékpározni Póstelekre, a Körös-part mentén. Hajunkat fújta a lágy, nyári szellő, és a vízpart csendjét a mi viháncolásaink törték meg. Tekertünk egyre gyorsabban, és közben örültünk a gyermekkor felelősségnélküli szabadságának. Semmi teendőnk nem volt, csak tanulni és játszani. De szép is volt... Istenem!

Mosolyogva emlékszem vissza arra, amikor bújócskát játszottunk. S én némán álltam a radiátorunkon, az elhúzott sötétítő függöny mögött, miközben lent vigyorogva néztek engem, hogy miért állok az ablakban. Amikor pedig megtalált a barátnőm, nagy viháncolásba törtünk ki. A fürdőkádtól kezdve a szennyestartón át, mindenhová el tudtam bújni az eredményes játék érdekében.

Mint minden gyermekben bennünk is ott voltak a gyermekkori csínytevések. Azért néha jók is tudtunk lenni. Bár... néha nem. Történt egyszer, hogy a nyári KISZ-táborozás során annyira szófogadatlanok voltunk, hogy a napközis tanító néni „szétültetett” bennünket. Azonban más milyen módon történt ez meg, nem úgy, mint az iskolapadokban, hanem engem beállítottak a hatalmas erdő közepén lévő játszótér egyik sarkába, míg barátnőmet a másikba. Onnan szórakoztattuk egymást integetéssel, jelbeszéddel. Szét lettünk ültetve! „Bezony.”

Hétvégenként, amikor nagyon unatkoztunk, akkor kikapcsolódásként bekopogtunk a tömbház lakók nagy örömeire hozzájuk, majd elszaladtunk. Ez így most felnőtt fejjel tudom nem annyira vicces, de mi tizenkét évesen, annyira élveztük. Amikor pedig oda kint esett az eső, a lépcsőházban egy takaróra ülve játszottunk babáinkkal, s eközben a lakók nagy örömeire jókat nevetgélünk. Pedig mi csak gyermekien próbáltuk jól érezni magunkat. Ez a jókedv egészen addig tartott, amíg ránk nem szóltak.

Bolondozásaink határtalanok voltak. Mint minden gyermek, mi is telefon betyárkodtunk. Amikor nem voltak otthon a szüleink, kikerestük a telefonkönyvből, majd felhívtuk a legérdekesebb nevű embereket, majd vagy letettük a kagylót, vagy neki álltunk beszélgetni velük.

– Halló! Jó napot kívánok. Ki beszél ott – kezdtünk bele a beszélgetésbe.

- Itt Néma lakás – hangzott a vonal végéről a felelet.
- Kedves uram! Meg tudná mondani, hogy hogyan tud válaszolni, ha Ön néma? – szólt a nagyon buta poén.
- Otthonról beszéltek? – kérdezte érdeklődve.

– ...

Néma csendben maradtunk.

- Csak azért kérdezem, mert akkor ki fogom tudni nyomozni, hogy ki szórakozik most velem. Tűnjetek a ... – azzal lecsapta a telefont, mi meg megszeppenve kérdeztük egymástól, hogy ezek után mi fog történni velünk. Felnőtt fejjel a jelenben, nem értem, hogy miért volt számunkra akkor ez annyira poénos?

Amikor pedig megéheztünk, elsétáltunk a rétre, valamint a kertekhez, ahol sokat falatoztunk a kinti almafákról. Most is érzem a számban annak a finom, ropogós gyümölcsnek a zamatos ízért, és hallom, ahogy megroppantak a gyümölcs darabjai gyermeki fogazatom alatt. És látom a futástól kipirult arcomat is. Előfordult ugyanis, hogy dobogó szívvel, gyermeki izgalommal bemásztunk egy-egy kertbe szamócéért, szilváért, majd amikor hangos szóval ránk kiáltottak, elkezdtünk szaladni, ahogy csak bírtunk. Én még arra is emlékszem, hogy meg is kaptam érte a magamnak járó jussát, mivel elhagytam az ezüst gyűrűmet, és barátnőmmel másnap pityeregve mentem vissza keresgélni. Lehet, ez egy büntetés volt számomra, amiért *elvettem* a másik kertjéből a gyümölcsöket...

Sokat játszottunk együtt a nyári szünidőkben, és amikor már végképp nem tudtunk magunkkal mit kezdeni, oda mentünk jégkrémrel a kezünkben idegen emberekhez és leszólítottuk viccesebbnél-viccesebb szövegekkel. Jókat fagylaltoztunk Pali bácsi fagylaltozójában, aminek a gömbjét akkor még csak ötven fillérért mérték ki. Aztán ahogy inflálódott a forint, úgy vettük észre mi is, hogy már egy forint ötven fillér, majd négy forintért nyaltuk a gömb fagylaltokat.

Estékbe nyúlóan tudtunk beszélgetni a minket érdeklő témákról: kedvenc énekeseinkről, gyönyörű ruhákról, emberekről, fiúkról minden mennyiségben, az első nagy szerelmekről, poszterekről, érdekes könyvekről, filmekről. Ez utóbbiról annál többet, mivel az édesapja a moziban dolgozott. Ültünk a padon és sztorizgattunk.

- Én látom a szemeidben, hogy boldog leszel felnőttként. Nem tudom miért, de ezt látom benne. Olyan mandulavágásúak, hatalmasak, barnák. Majd gyönyörű gyermekeid születnek, és szépen fogod nevelni őket. Szeretetlenben, boldogságban, ahogy téged is neveltek.

- Jó lenne – felelte mosolyogva.

- Ne felejtse el, hogy én ezt mondtam neked itt, a padon ülve. Én így látom, s így is lesz. Érzem...

Emlékszem arra a nyárra, amikor kitört a Lambada-láz. Nagy divat volt a tánc, a videó klip, s a benne szereplő lány szoknyája. Természetesen mi sem maradhattunk ki a jóból, és szüleinket addig nyaggattuk egy hasonló ruhadarabbal, amíg meg nem kaptuk. Nekem az anyukám varrta meg. Barátnőm, pedig mosolyogva mesélte a Lambada szoknyájával kapcsolatos Balatoni táborozásos élményeit. Ezek már csak tűnő emlékek. Fiatalság, bolondság...

Azért olykor akadtak közöttünk mosolyszünetes időszakok is. Kettőnk közül mindig ő volt az engedékenyebb. Egy év volt közöttünk az ő javára, s bár én voltam a komolyabb, azonban mégis ő volt az okosabb. Mivel engedett. Apróságokon tudtunk összezőrdülni. Például azon, hogy kinek van nagyobb lába, de fiúkon nem, mivel eltérő volt az ízlésünk. Sértődékeny, túl érzékeny voltam. Féltettem a dolgaimat, és az anyám vásárolta könyveimet nagyon nehézkesen tudtam csak kölcsön adni. Amikor kicsit a kelleténél jobban kihajtottan kaptam vissza, akkor morogtam. És a végén már nem is akartam kölcsön adni. Nemcsak neki, hanem úgy általában bárkinek. Erre meg is kaptam a választ, hogy én *irigy vagyok*. Lehet. Bár a mai fejemmel gondolkodva inkább azt felelném, hogy csak tárgyait féltő gyermek (ember) voltam

(vagyok)! Egyébként a családban szóvá is tették, hogy miért mindig én veszem meg a sorozat könyveit, s ő miért nem vásárol egy darabot sem? Természetesen ez volt a kazettákkal is.

A másik dolog, ami érzékenyen érintette akkori lelkemet, hogy osztozkodnom KELLETT rajta. Nem csak én voltam a barátnője, hanem egy másik lány is. Anyám kérdezte tőlem, hogy miért nem tudunk hármasban egymással játszani, amire meg én nem tudtam az ésszerű magyarázatot. Talán, mert a barátnőm nem akarta. Soha nem felejttem el azt, amikor egy pénz érme feldobásával döntöttük el, hogy azon a délutánon kivel fog játszani a barátnőm. S mivel, hogy én már akkor is egy örök vesztes voltam, így le sem kell írnom, hogy mi lett a végkifejlet. Az, hogy én sírva a szobámban, a naplómnak panaszoltam el a bánataimat. Már akkor sem volt jó fölösleges harmadiknak lenni.

Amikor pedig felnőttekké váltunk, már egyáltalán nem volt rám ideje. Férjhez ment. Gyönyörű szép mennyasszony volt. Az esküvőre meghívott, de a lakodalmára nem, ami borzasztóan fájt.

Sajnos nem váltak be a gyermekkori jóslataim, hogy nagyon boldog lesz, amit tizenkét évesen megláttam a szemeiben. Azt mondta, hogy sosem tudta feledni azt a beszélgetést, s a mai napig emlékszik a kijelentéseimre, amit ott tettem neki a padon. Már túl volt egy váláson. *Hűtlenné vált, s majd ugyanígy visszakapta ezt az élettől, amikor ő hozzá lett hűtlen más. Vágyott az anyaságra, babára, de ez idáig nem sikerült anyává válnia.* Tehát ott tartottam, hogy társa volt, de én többé már nem lehettem a gyermekkori barátnője. Nem értem bele az idejébe. Sokszor csak az utcán tudtunk pár szót váltani egymással.

– Mikor találkozunk legközelebb? – kérdeztem.

– Dolgozok tizenkét órában, utána meg a férjemnek főzök. Oda bent ma nagyon nehéz napom volt... Három szülés meg rengeteg tennivaló...

– Értem – suttogtam lehangoltan.

– Most nehogy elszomorodj! *Majd ha családot lesz megérted.* Ne haragudj! – adta tudtomra a számomra fájó szavait.

– Nem haragszom. Megértem – válaszolta a szám, ami nem is az én szavaim voltak. *Gondolataim el voltak foglalva azzal, hogy tulajdonképpen Ő volt az egyetlen komoly, igaz barátnőm. A gyermeki barátságok jönnek-mennek az ember életében. Iskolaváltással új emberek lépnek életünkbe, de igaz barátnője szerintem csak egy lehet minden ember életében. Egy olyan ember, akivel megoszthatjuk minden nyugűnkét-bajunkat, ki meghallgatja lelkünk bánatát, ki mellettiünk áll örömeinkben-bánatunkban.*

Majd néztem a távolodó biciklije után. Álltam egy helyben, miközben lelkem vadul kívánta vissza a felelőtlen gyermekkor letűnt boldogságait. Nem tudtam és nem is akartam megérteni. Hová lett a gyermekkor, a barátság? Felöltözött egy felnőtt korba.

A napokban láttam őt biciklivel elviharozni, és csak egy köszönést tudtunk egymásnak mondani. Anyám pedig tegnap adta át barátnőm üdvözlését. Felnőttünk...

Nincsenek többé gyermeteg csínytevések, közös fagyizások, könyvtárba járások, közös strandozások, sötétbe nyúló beszélgetések, amikor szüleink szóltak ránk az ablakból, hogy *ugyan már, nem lesz elég a jóból...? lassan haza kellene mennünk!* Egyik pillanatról a másikra felnőttek lettünk, és én már nem kaphattam vissza abból a gyermekkorból (belőle) semmit. De amikor csak ránézek erre a két tollas ütőre a szobámban, a mai napig megelevenednek előttem gyermekkorunk gondtalan évei, s a Mi barátságunk emlékképei.

A két súlyzó

Idestova tizennégy éve súlyózom már azzal a két sporteszközzel. Anyám adta nekem emlékre, hogy ezeket apám öntötte két darab egy kilógrammos súlyzó formájába. Az ágyam

mellett őrzöm, s majdnem minden nap edzésem részeként szerepel életemben. Két kis szürke színű, golyó végű, egy-egy kilogramm tömegű tárgy. Két keze munkájából. Se több, se kevesebb.

Róla nem igazán vannak emlékképeim, történeteim, gondolataimban. Úgy öt-hat tárgy, s pár darab képeslap, melyet magából adott harmincegy évem folyamán. Azt sem tudom, hogy ki ő valójában, hogyan néz ki, csak jelleméről, személyiségéről alakult ki bennem egy kép róla. *Hol volt ő akkor, amikor nagy szükségem lett volna rá? Drága iskolakezdésekkor? Amikor szociális irodához kellett fordulnom kezelőorvosom igazolásával, a hatalmas pénzkiadással járó betegségem gyógyászati segédeszközének megvásárlása céljából? És hol volt ő akkor, amikor csak a szeretetére vágytam volna?*

Gyermekeként a legnehezebb természeti katasztrófát, a válást, nagyon nehéz túlélni. Olyan, mint egy nagy vihar, villámlások kíséretében, s amikor elkezd esni, egy kicsit megnyugszik a természet. S hogy milyen lesz a végkimenetele, lesz-e szivárvány a nagy esőzéseket követően nem lehet biztosra megjósolni. Mint ahogy azt sem, hogy milyen lesz a gyermek személyisége a nagy vihart követően. Minden vihar után mély nyomok maradnak a természetben.

Kisgyermekkoromban, amikor rám néztek, mindenki azt mondta „...tisztá apja ez a gyerek...”, s olyan is volt, aki ezen kijelentés mellé azt is hozzáfűzte, hogy „...a szemei olyan színűek, mint a nagymamájé...!” Anyám sokszor mondta, hogy természetem apámtól örökölttem, aki olykor hangyát számolt a küszöbünkönél, amikor ideges volt. Nem tudom mi igaz ebből, de én nem szoktam hangyát számlálgatni.

Egy rokon házaspár, amikor tizenöt év után munkahelyemen megpillantottak, kijelentették, hogy én „tisztá apja...” vagyok. Elkezdtem mosolyogni, grimaszolni. S ekkor megjegyezték, hogy mindenben hasonlítok rá. A gesztusaim, mimikáim, mosolyom, szemeim formája, ahogy beszélek, még a mozgásom is. Én meg csak hallgattam. *Igen* – gondoltam. A szülői génjeink tovább örökítődnek a gyermekben. Viszont elcsodálkoztam azon, hogy gesztusaim, mimikáim is hasonlóak apáméhoz, akivel nem is éltem együtt egy percet sem. Korábban azt hittem, hogy a gyermek jellege, viselkedése, személyisége a szülők lemintázásának képmásai. Akarva, akaratlanul. Úgy látszik ezen megállapításom nem egészen igaz, hiszen hogyan tudnék én úgy mozogni, gesztikulálni, mint az-az ember, akit gyakorlatilag alig láttam? Azt hiszem tizenhárom éve nem találkoztunk, s még kisgyermekként is csak két-három évente láthattam egyszer. Ezek a látogatások is mindig sietősek, személytelenek, „kötelességnek eleget tenni” – ízüek voltak. Próbáltam megérteni, felfogni, hogy kapott egy új családot, s ott éli életét, ott kell családfenntartóként eleget tennie. Viszont azt soha nem tudtam elfogadni, hogy miért feledkezett meg az egyetlen, saját gyermekéről, saját vérééről? Nem irigylem őket... talán csak egy picit, a nevelt gyermekeit, mivel valószínű nem kellett olykor nélkülözniük, s nyári diákmunkákból megvalósítaniuk álmaikat. Csak bennem van egy rossz érzés, talán inkább fájó, hogy a két srác, két apától kapott ennivalót, játékokat, születés-, névnap-, karácsonyi ajándékokat. Miközben anyám egyedül nevelt bennünket, s még a gyermektartásért is pereskednie kellett. Ő meg külföldön dolgozott. *Vajon miért a gyermek tehet minderről? S egyáltalán a gyermek az oka, a félre sikerült házasságoknak? Tehetünk-e a vihar káros hatásairól. NEM. Megválaszoltam kérdésekre a választ. Nem a gyermek kérte szüleitől az életet. Miért ilyenek a férfiak? A pillanatnak élni, s két óra múltán már mindent feledni. S ha az út kettéágazik, ők letérnek egy másikra, a szebbre, a virággal díszítettre, s már nem érdekli őket a poros, kopottas, kitaposott régi út.*

Emlékszem mennyire fájó volt nagyszüleimtől hallanom, hogy itt voltak látogatóban, a megyénkben, s engem megint elfelejtett megnézni. Fáj. Mert erről egy nyolc éves kislány mit sem tehet. A vihar hatásairól, s az elágazó, virággal szegélyezett útról. Miért kell megszületni, ha nincs biztosítva jövőnk, a tanulás, diploma, az egzisztencia alapjai. Nyilvánvaló, hogy

mindezt egy egyedülálló szülő nem tudja megteremteni. Sok férfi megfélemezik arról, hogy egy gyerek sohasem úgy fogan, hogy tarkójukhoz van szegezve a fegyver: NO CSINÁLD!

Emlékszem, amikor egy nyári szünidőben felvitt magához Pestre. Rengeteget *amőbáztunk*, melyben verhetetlen volt. Senki nem bírta legyőzni. Ő meg mindig mosolygott. Már két-három lépéssel előtte látta, hogy győzni fog. Egyébként szigorú ember volt. Történt ez akkor is, amikor nem állhattam fel a vacsora asztaltól, amíg be nem fejeztem az étkezést. Mindent meg kellett ennem, ami a tányéromon volt. Ezt úgy értem el, hogy kértem a bablevesembe ecetet, mert íztelennek éreztem. A kelleténél jobban megbillent az ecetes üveg, s jókora mennyiség borult levesembe.

– *Oké. Rendben van. Fel nem állsz innen, míg meg nem eszed az egészset!* – közölte velem apám.

– *Nem vagyok éhes – adtam gyermekien tudtára.*

– *Az előbb még az volt a bajod, hogy íztelen – reagálta apai szigorral.*

– *Most sok benne az ecet – feleltem megszeppenve.*

– *Nem érdekel. Megeszed – hangzott a hangos, dühös válasz.*

Mondanom sem kell, hogy nem bírtam magamba gyömöszölni az ételt. Ő nagyon mérges volt, összeveszett a feleségével is, aki a pártomra állt. Hangosan veszekedett, majd lecsillapodott, akár egy hirtelen jött vihar. Elfújta messzire a szél apám haragját, mostoha anyám lecsendesítése. S én bemenekülhettem a szobámba.

Ő soha nem ölelgetett és nem bújhattam hozzá. *Vajon milyen érzés lehet az, amikor egy édesapa ölébe veszi kislányát, s eközben füleibe súgja, hogy neki ő a világon a legszebb? Vagy amikor síráskor megöleli, megsimogatja vigasztalásul kislánya buksiját? Esetleg az, amikor első kamaszkori szerelmi csalódásból próbálja talpra állítani nyugtató szavakkal, hogy nem minden férfi hűtlen, mint az, aki „olyan” volt vele? S milyen lehet minden évben egyszer elmenni szeretetben, békében egy közös családi nyaralásra?* Nem tudhatom. Mint ahogy azt sem, hogy néz ki. Kopaszodik? Bajszos? Vékony? Kövér? Emlékszem, amikor kislányként meglátogatott, egy nagy, magas, vékony férfi volt. Kimondottan jóképű, akiről egy-két barátnőm meg is jegyezte:

– *Atya Isten! De jól néz ki. Ő a te édesapád?*

Én erre a kérdésre sajnos nem voltam képes mosollyal reagálni. Nem igazán tudtam, azt sem ki ő nekem. Érzelmileg nem tudtam rá a választ. Az apa szóról más elképzeléseim voltak. Amikor látogatást tett nálunk hozott egy-két apróságot. Amit magából adott nekem, az egy ping-pong ütő, egy digitális reklám óra, egy walkman, egy fa figura, külföldi csokoládék, bonbonok s egy eredeti Barbie baba volt. Utóbbinak nagyon örültem, hiszen Angliából hozta nekem, ahol dolgozott. S abban az időszakban nagyon drága ajándéknak számított egy eredeti baba. Ugyanígy a sétálómagnóról is elmondhatom mindezt.

Hagyatéka közé sorolhatom még a két darab súlyzóját is. Idestova tizennégy éve súlyzózom már azzal a két sporteszközzel. Anyám adta nekem emlékbe, hogy ezeket apám öntötte két darab egy kilógrammos súlyzó formájába. Az ágyam mellett őrzöm, s majdnem minden nap edzésem részeként szerepel életemben. Két kis szürke színű, golyó végű, egy-egy kilogramm tömegű tárgy. A két keze munkájából. Se több, se kevesebb. Sem belőle, sem a súlyzókból. Így van jelen nap, mint nap életemben. Egy távoli apa a kezei által öntött súlyzók formájában.

A portré

Tudása széles palettán mozgott. Kapta, vagy örökölte a tehetséget? Nem tudhatom, mint ahogy azt sem, hogy mit jelenthetett számára ez a tevékenység. Talán a hobbi, talán az élete volt. Örömet lelte benne. Ő, aki alkotott, és az is, aki kapott.

Falamat díszíti egy portré, melyet 1993-ban örökítettek meg rólam, a gyulai kórházban. A mű készítőjével egy kórteremben feküdtem, betegségem felfedezésének évében. A fiatal lány nagyon szeretett rajzolni, főleg portrékat. Véleményem szerint ügyes volt. Ápolókat, betegeket rajzolt le, de fotók alapján is készített rajzokat. Tudása széles palettán mozgott. *Kapta, vagy örökölte a tehetséget? Nem tudhatom, mint ahogy azt sem, hogy mit jelenthetett számára ez a tevékenység. Talán a hobbi, talán az élete volt. Örömet lelte benne. Ő, aki alkotott, és az is, aki kapott.* Nekem egy képeslapot adott emléke, amin egy virág volt megörökítve, hátoldalán kedves üzenettel. Valamint önmagamra grafit ceruzával megrajzolva. Itt figyel reám falamon, a tizenöt évvel ezelőtti arcom. Köntösben ülve, a hajam kontyba kötve, mely fehér anyagdarabbal van rögzítve. Mosolygok a múlt emlékére, amikor viziten, főorvos úr, megjegyezte, a kis „turbánkát” kontyomon. Kissé előre billent nyakkal, szomorkásan, magam elé meredő tekintettel vagyok látható. A fületem egy fekete klipsz díszíti, jobb arc felemet, pedig anyajegyem. A szám kissé baloldalra áll. Azt nem igazán sikerült neki eltalálnia. Az állam azonban tényleg az enyém, meg a fejem tartása is. Kicsit furcsa látnom önmagamra. Olyan, mint egy idegen, de mégis én vagyok. Ahogy engem láttak 1993-ban a kórházban, a mindig szétszórta, egyik pillanatban mosolygós, másik pillanatban sírós kamaszkor küszöbén álló gyermek lányt.

A kilences számú kórterem lakói jelentették számomra átmeneti időre a családot. Eltérő személyiségek napokra-hetekre összezárván, még akkor is, ha a kinti életben egymáshoz sem szóltunk volna. Mindenki másmilyen volt, az otthonról hozott sajátos személyiségével. És el kellett fogadnunk egymást, a nyűgjével, bajával együtt, a mihamarabbi gyógyulás érdekében. Ebben a családban hatan laktunk együtt. Három fő negatív, és három, pozitív pólussal rendelkezett. Így meg volt számunkra az egyensúly.

Ha beléptünk a kilences kórterem lakói közé az óra mutató járásával megegyező irányban az első lakó fekhelyével találkozhattunk. A néni egy vidám, víg kedélyű cukorbeteg, természetes asszony volt. Olvastam valahol, hogy a többlet testsúllyal rendelkező emberek nagyon vidám természetűek. S ez, tényleg igaz volt a hölgyre is. A negatív dolgokat is pozitívan tudta kezelni.

Az unokám egyszer azt mondta nekem, hogyha megenne egy cápa, akkor rögtön elpusztulna koleszterinmérgezésben! Hát nem aranyos? Szerencsére az uram mindig megvigasztalt, hogy jó velem „úgy” együtt lenni. Azt mondta olyan érzés, mintha léghajóban lenne! – ezen a mondatán természetesen jót nevettünk. Nem egy ilyen szöveg hangzott el a hölgy szájából bent tartózkodása alatt! Egyik reggel arra ébredtünk fel, hogy kiabál.

– Úristen, Jézusom, Szent Ég! – kiáltott fel.

– Mi a baj? – tettük fel neki a kérdést.

– Ötvenhat kilónak kéne lennem, és kétszer annyi vagyok, vagyis százhusz kiló! A mérleg nyelve ráadásul még ki is akadt! – mondta lihegve, felkiáltva.

– Pedig hát alig eszem! Ma is, még csak húsz deka felvágottat ettem meg! – jegyezte meg reggeli után.

– Elég is az, magának! – jött a vicces felelet.

– Az orvos azt mondta, hogy sovány húsféléket lehet enni a cukrosnak, többet is.

- Nem magának mondta, hanem a kislánynak.
- Megette a rozs seb. Ha már ennem sem lehet.

Imádtuk a nénit, mert mindenből viccet csinált. Elő tudta adni úgy a tragédiát is, hogy sírva dőltünk a nevetéstől.

A néni mellett feküdt egy idősebb, borzasztóan rosszindulatú, negativisztikus, szintén diabéteszes nőbeteg. Mindenkihez volt némi rossz szava. SAJNOS! Az a baj, hogy nem csak egy volt. Mondta, mondta, mint a felhúzott verkli. S én kislánykoromban elég rendesen ki is akadtam tőle, meg a „vigasztaló” megjegyzéseitől – Borzasztó ez a cukorbetegség! Megvakultam, nem látok semmit, nem érzem a lábamat, zsibbad a kezem, kihullottak a fogaim. Nyugodj meg kislány! Téged is előbb-utóbb elér ez a szörnyeteg kór. Nem elég a betegség, még aztán jön a többi sorba mellé. Nem látok én már semmit. Valaki elolvasná, mi van ide írva?

- Az a baj, hogy a cukorbetegség nem a beszélőkéjét támadta meg. Arra kellett volna ráhúzódnia, nem a szemére – súgta oda vigasztalásul nekem Vali néni.

Egyik este elalvás előtt csak beszélt... beszélt... és beszélt. Nem lehetett kikapcsolni. Mi mondtuk is neki, hogy kérjen altatót az orvostól, hogy legalább MI tudjunk aludni. Másnap így is tett. S mi érdeklődtünk, hogy milyen volt a tegnapi éjszakája.

- Jó volt az altató? – tettük fel kérdésünket nagy mosolyok közepette.

- Jó. Nem forgott tőle még a nyelvem sem – mondta két kacsintás kíséretében.

- Akkor holnap is kérjen – súgta halkan, nevetve Vali néni.

- Annyira jó volt, hogy nem hallottam egész este semmit. Tőlem akár el is szaladhatott volna a kórterem, arra sem ébredtem volna fel.

- Alig vártuk, hogy a néni haza mehessen, hogy kezébe adják a zárójelentését, s mi inthessünk neki egy viszont látásra – köszönést. Ez sajnos elég sokán következett be. Addig is elég jól kiakasztott bennünket az örökös beszédével. Amire Vali néni meg is jegyezte, hogy ő bizony nem szeretne öreg korára gramofon lenni, mint ez az örökösen nyavalygó asszony.

Tőle egy ágygal beljebb lakott egy pityergős néni. Én így hívtam. Abból a célból tartották bent a kórházban, hogy tablettáról átállítsák inzulinra. Természetesen ő ezt nem tudta elfogadni, feldolgozni. Akárhogy vigasztaltuk, nevettettük, nem sikerült szorongását oldanunk.

- Már megint mi a baj? – érdeklődtünk.

- Semmi – hüppögte megszeppenten a néni.

- Rosszabb, mint egy kisgyerek.

- Hagyjuk Őt most, szomorú – feleltem.

- Az a baj, hogy az orvos közölte a viziten, hogy mától inzulinra kell oltanom magamat. És az fáj. Minden étkezés előtt szűrni! Miért nem lehet továbbra is gyógyszerrel karban tartani?

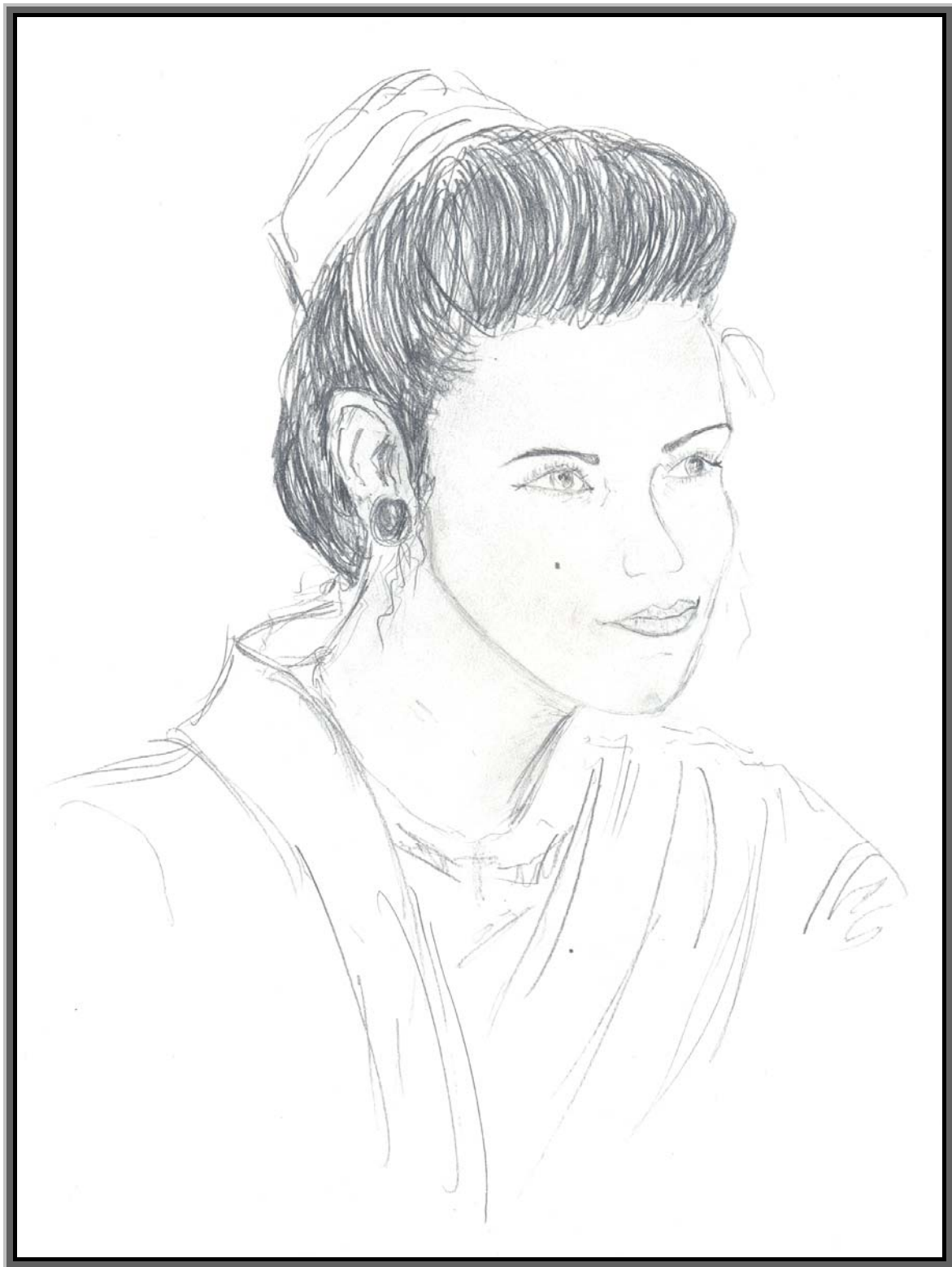
- Azért, mert rosszak a laborjai, a tabletták már nem segít magán – közölte Vali néni.

- Ne sírjon, este majd együtt oltjuk magunkat. Látja én még csak tizenöt éves múltam, itt a nyári szünet és ahelyett, hogy nyaralnék, itt vagyok magukkal. Meg lehet azt valahogy tanulni, csak akarni kell. Hány pici gyermek van, aki oltja magát. Hallotta!, ezt mondta nekem viziten a doktor bácsi is.

Nekünk azonban semmivel nem sikerült megnyugtattaniuk a nénit, folyton sírt, még elalvás előtt, is a falnak fordulva. Még álmában is.

A negyedik ágyon, (az ablak mellett) egy tőlem pár évvel idősebb lány feküdt. Andreának hívták. Jó lelkű, kedves, aranyos, segítőkész lány volt. Vele sokat beszélgettem, hogy mi is ez a cukorbetegség, mire számíthatok tíz-húsz év múlva. Összebarátkoztunk. És kaptam tőle egy diabetikus, kis dobozos joghurtot, ami akkor bűn drága volt. Én azt a műanyag dobozát el is mosogattam, s eltettem emlékebe.

Az ötödik ágyon „lakott” ebben a „családban” az a lány, aki a portré képet készítette. Endokrin betegség miatt kezelték. Kedves, vallásos, és művész lélek volt. Tetszett neki az

egyik fiúápoló, akit megkért arra, hogy modellt álljon neki. A rajzot aztán nekem adta. Sokat beszélt erről a srácról. Volt, hogy esténként éjszakába nyúlóan sétálgattunk a kórház udvarán, a sok szép fa között. Rengeteget beszélgettünk. Sokat nevetett, mosolygott betegsége ellenére is. A vizsgálatok előtt mindig izgatott volt, s félt az eredményektől is. Én is modellt álltam neki. Helyesebben ültem. Most is látom az arcát, így tizenöt év elteltével, bár semmit nem tudok róla, csak annyit, hogy Gyulán lakott, meg az utca nevét. Kíváncsi lennék, hogyha találkozánk, megismerne-e? Sokat változtam és valószínű, hogy ő is. Emlékeim közt a mai napig látom, ahogy grafit ceruzával, gyors mozdulatokkal megrajzolta a látott kép körvonalait. Miközben felpillantott az alanyra, majd folytatta kezeivel a munkát. Amikor alkotott, akkor nem beszélt. Én meg ott ültem neki az anyutól kapott rózsaszín frottír köntösben, konttyal a fejem tetején, betegségem miatti szomorkodó gondolatokkal a fejemben. Kifelé próbáltam mosolygós kislány maradni, de igazából az voltam, akit a lány megörökített a rajzán. Egy komoly, fiatal lány arcképe.

Az utolsó ágyon feküdtem én, a tizenöt és fél évemmel. Középiskola első osztályát végeztem el, amikor a nyári gyakorlatomon rosszul lettem. Aluszékonnyá váltam, s a rengeteg evés ellenére is lefogytam kb. nyolc kilógrammot, mindezek mellett még sok folyadékot is fogyasztottam, és borzasztóan homályosan láttam. Vagy inkább nem láttam. Egyszer azt vettem észre, hogy a gyakorlaton varrás közben elalszom. Szó szerint. Karjaimra hajtottam fejemet és elkezdtem aludni. A következő filmkocka úgy él bennem, hogy elmentünk a háziorvoshoz, aki beutalt a kórházba. A Csabai kórház, pedig átküldött a Gyulai felnőtt kórházba. A legelső mért vércukor eredményem 24 mmol/l volt. Erre ma is emlékszem, amikor egy kedves nővérke, akit Julikának hívtak, közölte velem az eredményt. Azt hittem, hogy ez majd valahogy rendeződik magától, de ilyenre egy percig sem gondoltam, hogy életem végéig fennálló, szinten tartható állapotról van szó. Megkérdezte, hogy mit reggeliztem, amire azt feleltem, hogy három darab zsemlet, ugyanis azt hozták Csabán ki nekem reggelire. Julika nővérke, mosolyogva közölte, hogy az-az egész napi ennivalóm volt. Tehát, a reggeli, tízórai, uzsonna, vacsora, utóvacsora. Mivel nekem nem mondta senki, csak letették az asztalomra, így én ezt nem tudhattam.

Hogy milyen tulajdonságokkal rendelkeztem akkor?, valójában igen nehéz felnőttként megadnom rá a választ. Borzasztóan szétszórt, mindenhol elbújó, mindenét elhagyó, szeretetre vágyó, zárkózott, maximalista gyermek emberként látok akkori önmagamban. Emlékszem, a kórházban mindenkire oda szerettem volna bújni és vágytam a nővérek, orvosok vigasztaló szavaira.

Soha nem felejttem el a legelső nagy vizitét. Láttam magam körül sok „fehér köpenyest”, borzasztóan ijesztő látvány volt. Körülöttem lévő nagy tömeg, komoly pillanatok tüzeiben. Szemlélték a lázlapomat, s engem.

– Nagylány. Úgy néz ki, hogy cukorbeteg. A családban volt valakinek cukorbetegsége? – kérdezte.

– Igen! A nagymamának, anyai ágon. Ő kövér volt – feleltem nagy komolyan.

– Ne szomorodjon el – mondta az osztályvezető főorvos az ágyamhoz közeledve.

– Ez mit jelent? Akkor ez azt jelenti, hogy soha többé nem ehetek cukros csokit? – kérdeztem megszeppenve. *Igen ez voltam én. Mindenki elkezdett mosolyogni, kedvesen, nyugtatóan.* S még arra is emlékszem, hogy főorvos úr megjegyzést tett a magasságomra, vékony testalkatomra, meg a „turbános kontyomra”.

Így visszaemlékezve, megállapíthatom, hogy nem a szurkálásokat volt nehéz megszoknom, hanem a csoki nélkülözését, és a rendszeres életmódra való odafigyelést. Én, aki azelőtt soha nem tudtam mi az a rendszeresség?! Kaptam mindenféle oktató papirost, könyveket, diétás naplót, eredmények rögzítésére. A legjobban mégis a *Peti és fecsi* című képregényszerű újságnak örültem. Ami egy cukorbeteg kisfiúról, s a betegségéről szólt.

Életem legelső injekcióját próbaként egy mullpólyába kellett adnom. Harmadik-negyedik lépésként, pedig saját magam combjába oltottam be a hatóanyagot. Soha nem felejttem el, azt az ügyetlen, félsz mozdulataimat, mellyel megböktem a combomat. És azt, ahogy vágytam a nővérke dicsérő szavaira. Meg is kaptam, és büszke voltam magamra, a nővérke meg rám. Én már meg tudtam szűrni magamat, a pityergős néni, aki ugye felnőtt, ő félt. Szóval büszkeséggel töltött el az a tény, hogy én egy ügyes nagylány vagyok. Később, amikor bejöttek az inzulinadagoló penek, akkor annak használatát már nem nővérke, hanem egy doktor úr mutatta be. Összeszerelte a tollat, miközben szótlanul magyarázott. Nagyon aranyos, humán ember volt. Az a kép maradt meg bennem róla, hogy egyszer, alacsony vércukrom miatt a doktor úr behozott nekem egy bögre tejet. Nem a nővért kért meg, hanem saját maga segített anyagcsere állapotom rendezésében. A nővérek is nagyon kedvesek voltak. Volt egy erősebb testalkatú nővérke, az Ilike, akitől mindig úgy féltem, amikor odajött hozzám, megszárnai az ujjamat. Mellettem állva mindig megjegyezte, hogy csak picit fog fájni, de hát tudhatta is ő, amikor az én ujjamat szúrta?! Anyáskodó típus volt, kinek mindig volt pár vigasztaló szava a tizenöt éves lelkem számára.

A kezdeti időkben, nagyon rosszak voltak az értékeim. Egyszer alacsony, máskor túl magas volt. Az eredményem függött a pszichés állapotomtól, a pszichés állapotom pedig a mért eredményektől. Egyik nap sírtam, másik nap nevettem, az eredményeim függvényében. Emlékszem, hogy teljesen kikészültem a magas cukor értékektől, amikor a diétát maximálisan betartottam, s úgy tűnt mindhiába. Elkezdtem a kórház területén sétálni, mozogni, hogy lemenjem vércukrom. Máskor meg kiültem a folyosóra, és elbújtam, pityeregtem. Egyszer odajött hozzám egy vörös hajú, kedves nővérke.

– Ne pityeregj nagylány, mert én is elsírom magamat! – felelte szomorúan Böbe nővérke. Megölelt, megsimogatta a fejemet. Mindig sírtam, mely miatt eredményeim tovább romlottak. A lelkiállapotom labilis volt, akár vércukrom. Mindezt tovább fokozta a második ágyon fekvő néni „nyugtató” kijelentései, amiktől végképp felment bennem a pumpa. Szerencsére a nővérek mindig anyáskodtak felettem. Egy osztályátadás alkalmával a következőket mondták rólam.

– Ő egy tizenöt éves cukorbeteg. Mért kell étkezések előtt, illetve után másfél órával a vércukorértékeit, a vizeletét gyűjti – felelte a szőke hajú Mariann nővér.

– És ez mind semmi. Mindig éhes. Ja, és átragadt a szomszédasszonyára is – szakította meg a nővér beszédét Vali néni. Az inzulintól voltam állandóan éhes.

Amikor kimentek folytatta bölcs gondolatait.

– Erika, hogy csinálod ezt, hogy állandóan eszel, mégis ilyen gereblye vagy? Nekem elég csak néznom azt, hogy te mennyit eszel, és én már attól hídom – közölte a tényeket Vali néni, miközben vette le magáról a hálóingét. Ekkor megjelent a pityergős néni sarkig kinyitott ajtó bejövettel. Mivel a mi kórtermünk a folyosó legvégén volt, így mindenki simán belátott minden egyes ajtó nyitáskor.

– Csukja már be gyorsan azt az ajtót! Hát belátnak.

– Na és, akkor mi van? Láttak már nőket.

– Na hiszen! De nem ilyen gereblyét, mint ő, meg ilyen hordót, mint én!

A kórterem hangulatáért mondanom sem kell Vali néni volt a felelős. Az ő személyisége, vidámsága tükröződött valamennyiünk hangulatán. Az osztály sarkában elhelyezkedő utolsó, kilences számmal rendelkező kórterem volt a MI családunk lakhelye.

Rengeteget kacagtunk. Nemegyszer mosolyogva jöttek be hozzánk a nővérek feladatukat végezve, miközben nevetve jegyezték meg, hogy itt mindig milyen jókedv uralkodik s, hogy öröm hozzánk bejönni. S még a folyosó végén is hallották a nevetésünket. Máskor meg egymás között bohóckodtunk.

– A manó rúgja meg! Mi kattog? – hangzott az érdeklődő kérdés.

– Mennek a kamionok – közölte a síró néni az ablak mellett állva.

- Nem látom.
- Jöjjön ide, nézze meg.
- Hiába megyek oda, nem ferek el a két ágy közé – felelte Vali néni a százhusz kilója társaságában.
- Tán vigyem oda magának a kamiont? – kérdezte a pityergős hölgy. A következő pillanatban kirobbant belőlünk a nevetés.

Egyik este pedig érdeklődve kérdeztem meg, hogy a bácsi mikor fog bejönni hozzánk? Mivel tegnap olyan jó hangulatot csinált nálunk. Erre a következő feleletet kaptam.

- Nyugodj meg! Ha elalszol kislány, majd be fog jönni.
- Mondanom sem kell az asszonyokból kitört a nevetés, én meg gyermeki komolysággal néztem őket. Végül én is el kezdtem kacagni velük.

Történt egyszer, hogy a reggelire kapott meggy olyan savanyú volt, hogy nem tudtuk szó nélkül hagyni.

- Éhes vagyok! – mondta a Vali néni.
- Egyen meggyet! – reagálta a pityergős néni.
- Én abból a meggyből nem eszem, az olyan savanyú, hogy biztosan ecetfával keresztezték.
- Vali néni! Maga mindig tud valamilyen mulatságos választ adni – így én.
- Morog a belem, mint a Beatles együttes – hangzott el egy újabb szellemes megállapítás Vali nénitől.
- Kislány! Jön a szurid – közölte a pityergős néni az ajtóban állva.
- Akkor én elmentem... ő... a vécére.
- Kenyérrel a kezében? – dőltünk a nevetéstől.
- Tessék? – kérdeztem elgondolkodva.
- Hát elszédülök tőle. Az anyja is megmondta, hogy háromszor el kell mondani neki valamit, hogy egyszer meghallja s még kétszer, hogy meg is értse. Meg állítólag a hallása szenilis. Azt hall csak meg, amit akar.
- Tessék? – újabb nevetés.
- Menjél vécére, mert látom a folyosó végén, hogy most már tényleg hozzák neked a vacsorai injekciód! Egyik este pedig hosszasan álltam a tükör előtt, miközben fogat mostam. Hallgattam a körülöttem hallható *Vali néni szösszeneteket*, s ezért nem vettem észre, hogy már túl hosszú időre sikerült a fogmosás. Végül is Vali néni poénja szakította meg ábrándozásomat.
- Erika! Hányadik fogsorodat mosod már úgy húsz perce? – kérdezte nagy nevetések közepette.

A fogkrém maradványait sikerült lenyelnem nevetésem közepette. Viszont máskor én viccelődtem mindenkivel. Aztán Vali néni megint hozta a szokásos, tőle megszokott, el is várt formáját.

- Kislányom! Te hányszor álltál sorba, amikor a hülyeséget osztogatták.
- Egyszer, de jó hosszú ideig – reagáltam.

A viccnél maradványait sikerült lenyelnem még két mókamester betegszállítót. Az idősebb Misit, és a „szép szemű” Józsit. Határtalan bohóckodásukkal fokozták az amúgy is jó hangulatunkat. Mindig megnevettettek bennünket. Megkérdezték, hogy nem vinném-e őket haza magammal. Minden mozdulatuk, beszédük vicces volt. Jó rájuk visszaemlékezni.

Emlékeim között szerepel még egy ma már doktornőként dolgozó orvos, aki 93-ban töltötte ápolási gyakorlatát az I.-es számú Belgyógyászatban. Akkoriban együtt olvastunk az újságomat, és Bruce Willis volt a nagy kedvence. Érdekes dolgokat játszik velem a sors. Tíz év elteltével véletlenül összefutottunk a kórházban, ahol kiderült, hogy honnan van az ismeretségünk. Párszor együtt utaztunk autójával munkahelyünkre, miközben mosolyogva felidéztek közösen a 93-ban történt eseményeket.

A kilences kórteremben MI a lakók, sokat nevettünk együtt, bár én ugyan sokat sírtam is. Kacagtam a többiekkel, de pityeregni magányban szerettem. Nekem az alaptermészetem volt ilyen, s mindehhez még hozzá járult betegségem is. Akkoriban talán egyetlen igazi örömöm a reggeli madárcsicsergésekre való ébredések voltak. Mindig hallottam, ahogy a természet ébredezett. S arra is emlékszem, hogy mennyi könyvet elolvastam s, hogy akkor Colleen McCullough: Tövismadarak című¹ könyvét bújtam, mely egész életemre nagy hatással volt. Első lapjára tollal bele is véstem az elolvasás dátumát, illetve helyszínét.

„A mondabeli tövismadár csak egyetlenegyszer énekel életében, de akkor szebben, mint a föld bármilyen más teremtménye...

...Egyetlen csodálatos dal, az élete árán. De akkor az egész világ elnémul, őt hallgatja, és Isten mosolyog az égből. MERT A LEGESLEGJOBBNAK MINDIG FÁJDALOM AZ ÁRA... Legalábbis a monda szerint.

A madár, begyében a tövissel, változhatatlan törvénynek engedelmeskedik; nem tudja, mi üzi-hajtja, hogy fölnyársalja magát, s dalolva haljon meg. Amikor a tövis beléhatol, még nem tudja, hogy a halál közeledik; csak dalol, dalol, amíg csak annyi élet van benne, hogy egyetlen hangot kiadjon. De mi, amikor fölnyársaljuk magunkat, mi tudjuk. Mi értjük. És mégis, mégis megteesszük. Mégis megteesszük.”

Nagyon szerettem ezt a művet, melyből a fenti részletet meg is tanultam. És őket, a családomat is, akikkel együtt csapkodtuk a szúnyogokat lefekvések előtt, együtt sétáltunk, együtt osztoztunk örömben, bánatban egyaránt. Szóval tényleg egy harmonikusan működő család voltunk rövid időre. A harmónia akkor teljesedett be igazán, amikor közölte a „jóindulatú néni”, hogy neki haza kell mennie, megkapta a zárójelentését. Volt nagy ünnep a kilences kórteremben.

Aztán elérkezett az a nap is, amikor én is megkaptam a zárójelentésemet. Egy hónapon belül vártak vissza kontrollra. Megkaptam Cserke nővértől a vércukorméréshez szükséges teszt csíkokat, a diétás nővérektől a tanácsadásokat. Tájékoztattak, hogy választanom kell kezelőorvost, akihez háromhavonta el kell járnom ellenőrzésekre. Mindent elmagyaráztak részletesen. Majd elbúcsúztam a „családomtól”! A kilences szoba lakóitól, a hatkor hőmérőcsörgésekkel megjelenő, vérvételeket lebonyolító nővérektől, a vizsgálatokat, terápiákat beállító orvosoktól, a reggelente ébresztő madárcsicsergésektől. Továbbá a nővéreknek délutánonként alkalmasszerűen besegítő hőmérőzésektől.

Távoztam a *makroszociális* környezetbe. És rájöttem, hogy a *kinti világban* is léteznek neveltető, mindig vicces „Vali néni”, „vak néni” jelenségek”, „pityergős néni” megtestesítő emberek”, „jószívűséget képviselő Andreák”, „művészelkületű emberek” és nem utolsósorban érzelmes, pityergős kislányok, akik közül egy, jómagam – kép formájában – a falomon függök. Szóval idekint is megtaláltam azokat az embereket, akik rövid ideig a családom tagjai voltak, odabent a *mikroszociális* környezetben. Vajon hogyan alakult az élete annak a lánynak, aki a portrét készítette rólam, OTT bent, a kórház falai között? Andreával és Vali néniével találkoztam felnőttként, ápolónőként, a nővérekkel, orvosokkal meg kollégaként. Azon az osztályon vizsgáztam, és kezdtem meg munkámat, ahol gyermekkoromban diagnosztizálták anyagcsere állapotomat.

Mindezen emlékek meglevenítésében segítségemre szolgált a kis műbőr naplóm, melyben feljegyeztem az akkori események történéseit. Az osztályról való távozásomkor felnőttem idekint, talán a betegségnek köszönhetően jóval hamarabb, mint kórtársaim. Az emléket, pedig arcképem portréja őrzi szobám falán.

Az első kórházi munkaruhám

A délutánjai látogatóinak társaságában teltek el. Elutasító volt mind a dolgozó team tagjaival, mind a családjával, szerelmével. Édesanyja megtörten minden nap meglátogatta a fiát. Aki nemegyszer könnyes szemekkel távozott tőle. Kegyetlenül fájdalmas lehet ezt egy szülőnek feldolgoznia. Akár azt, hogy gyermeke soha nem lehet boldog, akár azt, hogy örökké tőle fog függeni, mint egy kisgyermek. Sértő szavaival barátnőjét is elüldözte magától. Nehéz lehetett feldolgoznia a tényt, hogy egy életre nyomorékká vált. Saját felelőtlenségének köszönhetően.

Nagyon mélyen él bennem egy fiatalember sorsa, története. Diákkoromban, a nyári szünidőben munkát vállaltam egy kórházban, hogy az összegyűjtött keresetemből meg tudjak vásárolni egy kerékpárt. Az új helyen, új emberek között sok-sok életet mentő gépek csipogásai társaságában kezdtem el a munkámat. Az első benyomásom az volt, hogy minden olyan „gépi”. Tapasztalatlan voltam még a munka terén és számomra nagyon elrettentő volt a „környezet”. Más volt az ottani világ, mint egyéb kórházi osztályokon. Reggelenként magamra kaptam az otthonról hozott – néha kivasalt – munkaruhám, és siettem az osztály átvételhez.

Azon a nyáron megismerkedtem egy fiatalemberrel. Csak pár évvel volt idősebb nálam. Egy szórakozást követően ittasan szálltak a gépkocsiba. Arra már nem emlékszem, hogy mi történt a többiekkel, de közülük egy fiú élete örökre megváltozott. Az addig bulizós srác örökre nyomorékká vált. Tehetetlenül feküdt a kórházi ágyon, vékony szervezetéből kiálló csövekkel. Mozdulatlanul! Beszélni nem tudott, csak suttogott és „cuppogott”, ha valamilyen kérése volt felénk. Teljesen magatehetetlen emberré vált. Vékony testén aránytalanul nagynak tűnő fej ült. Szomorúan nézett szemeivel a külvilágba, mely túl nagynak hatottak arcán. Végtagjai borzasztóan soványak voltak. Talán ő is százszor átgondolta már, hogy mi lett volna vele akkor, ha azon az estén nem megy bele vakon az éjszakába. Az-az este ugyanis az árokban, majd a kórházi ágyon fejeződött be. Többször újra kellett éleszteni. Mindenki próbálta benne tartani a lelket, a hitet. Az orvosok, gyógytornászok segítették napról-napra a küzdelemben, az életben maradásban. Az állapota egyre rosszabb lett. A mozgatások ellenére is felfekvések alakultak ki a nyomásnak kitett testfelületein. Folyton cuppogott nyugtatókért. Teljesen elhagyta magát. Eleinte próbálta ő maga is elhinni, hogy egyszer talán valamilyen csoda folytán lábra állhat. Amikor pedig ráébred a megváltoztathatatlanba, akkor egy rövid ideig lázadt, majd el kellett fogadnia, bele kellett törődnie a sorsába. Történt mindez a pszichológiai könyvekben leírt lépések szerint.

Napjai egy hangúan teltek. Minden reggel megfürdettük, megadtuk neki a gyógyszereit. Ellátták a gyógytornászok, ha igényelte kitoltuk kórházi ágyát az erkélyre. Ahol szomorúan meredt maga elé. Ez okozta számára talán az egyetlen örömet. A szeme elé táruló Békéscsaba utcáinak látképe. Ilyenkor csak meredt maga elé komoran, magányosan. Biztosan többször lejátszódott benne az akkor történt események. S újra, meg újra átélte. A délutánjai látogatóinak társaságában teltek el. Elutasító volt mind a dolgozó team tagjaival, mind a családjával, szerelmével. Édesanyja megtörten minden nap meglátogatta a fiát. Aki nemegyszer könnyes szemekkel távozott tőle. Kegyetlenül fájdalmas lehet ezt egy szülőnek feldolgoznia. Akár azt, hogy gyermeke soha nem lehet boldog, akár azt, hogy örökké tőle fog függeni, mint egy kisgyermek. Sértő szavaival barátnőjét is elüldözte magától. Nehéz lehetett feldolgoznia a tényt, hogy egy életre nyomorékká vált. Saját felelőtlenségének köszönhetően.

Gyönyörű barátnője volt, aki szomorúan nézte barátját. Érezhette a srác, hogy ez már nem szerelem, hogy csak sajnálatból és szeretetből állt a másik mellette. Megélni azt, hogy soha

többé nem lehet közös gyermekük, rendes életük. Nem tudhatom, hogy mi zajlott le a fiú barátnője lelkében, aki szeretett egykoron egy életerős, bulizós fiatalembert, akivel közösen tervezték jövőjüket.

Tizenegy év elteltével a lányt a napokban láttam, ahogy sétált kézen fogva egy kisgyermek társaságában. A gyermekével. Az útjuk kettévált. A srácot pedig úgy hallottam behozták a kórházba, elhízottan, betegen. Az egykor vékony magatehetetlen, édesanyjától függő ember egy elhízott lelkileg is nyomorékká vált életté lett.

Ma is emlékszem arra az érdeklődően rám néző szemeire, kéréseire, cuppogásaira, fürdetéseire. És arra is, amikor mindenkit magára haragított. Ahogy indulatosan elküldte barátnőjét, édesanyját. S arra, amikor síró szemekkel indultam hazafelé a munka befejeztét követően. Harc, küzdelem a tehetetlenség, a sors ellen. Amely talán mindenki számára eleve elrendeltetett. Neki ez volt megírva. Egy nyomorékká vált LÉT! Soha nem fog tudni járni, autót vezetni, futni, írni, önállóan vécézni, fogat mosni, kezeivel másik ember kezét átkulcsolni, s egyáltalán minden olyan dolgot, ami számunkra természetes. Soha nem lehet gyermeke, saját családja, dolgos hétköznapijai, nyaralása. RENDES ÉLETE! Talán csak az álmában. Mert tizenegy évvel ezelőtt, azon az éjszakán fiatalos, felelőtlen hévvel ült szórakozást követően az autóba.

Egy ápoló a minap mesélte, hogy körülötte – a természete miatt – mind lemorzsolódtak az emberek, már ő sem látogatja. Csak egy ember maradt mindvégig mellette, s az-az édesanyja volt.

Szemeimmel az akkor viselt fehér nadrágomra és rövid ujjú pólómra tekintek, melyben egykori személyemet vélem felfedezni, ahogy ápolom a sorsába beletörődött magatehetetlen ember testét-lelkét. És látok egy tehetetlen, nagyon szomorú ÉDESANYÁT... és a FÁJDALMAT...

A kis kupak

– *Nézze csak meg, azt a kis képet. Látja?*

– *Látom. Igen.*

– *Vallásos vagyok.*

Megint néma csönd. Szomorúan tekintettem a nénire. Sok betegsége volt és szinte mozogni sem tudott már egyedül. Én is csak segítséggel tudtam átemelni a mosdató kocsiba. Fürdetését követően bekötöttem a lábát. S mivel a tubus kiürül, így kidobtam a szemétkébe, s a róla leesett műanyag kupakot, pedig zsebre tettem emlékébe.

Egy kis műanyag dobozka tartalmát öntöttem ki magam elé a földre. Varrótűt kerestem e fa dobozkában. Már minden a kezem ügyébe akadt, csak az nem, amit kerestem. Gombok, gyöngyök, jelvények, kitűzők, s egy fehér színű műanyag kis kupak Mint mindennek ennek is története van. Évekkel ezelőtt, egy idős néni ápolása során került hozzám. Bekentem a lábait, a kiürült tubust kidobtam a szemétkébe, a kupakját pedig eltettem a zsebembe, emlékébe.

Gyakorlati éveimből egy idős néni különösen nagy érzelmi hatással volt rám. Nyolcvan év körüli, zárkózott, mozgásában korlátozott, cukorbeteg asszony volt. Elmondása szerint, nem volt egy beszédes ember. Keveset szólt hozzám. Tanyán élte szorgos hétköznapijait, de az öregség beköszöntével jelentkező sok betegség következtében, már nem tudta magát s, a háza tájékát megfelelően ellátni. A férje kétkezi fizikai munkás volt, s a nénit nem engedte dolgozni, csak az otthoni házkörüli teendők elvégzését, s az állattartást engedélyezte. Mindig szeretett volna egy saját gyermeket, de a párja nem. Viszont a mostoha unokáját sajátjaként

szerette. Örömmel mesélt róla, miközben reszkető kezei a fiók után nyúltak. Kivett egy fényképet belőle és felém nyújtotta, hogy nézzem meg. Boldogan, csillogó szemekkel mesélte el, amikor utoljára meglátogatták őt. A történet végére hangja ismét lecsendesedett és szemeiből tovatűnt a csillogás. A köztünk lévő csendet csak a fák ágain csicsorgó madarak hangjai törték meg. *Szólnom kellene valamit. Kérdezni. Megtörni a hallgatást. Próbáltam elképzelni, ahogy fiatalasszonyként dolgozik a tanyáján, két ügyes kezeivel főzi a munkájából hazatérő férjének a vacsorát. Vajon boldog volt-e egykor? Volt-e szerelmes? Tudom, hogy abban az időben minden másképp működött. És ott voltak még a háborúk lelkeket megnyomorító hatásai. A két végpont között, pedig ott van a LÉT. Az ELET. Elmélkedéseimet a néni tüsszentése szakította meg.*

– Mi a kedvenc időtöltése? – kezdtem bele egy újabb beszélgetésbe.

– Szeretek rádiót hallgatni – hangzott rövid válasza, szomorkás hangnemben.

– Szerettem régen újságot olvasni, meg tévét nézni, de amióta nem látok, már nem szoktam.

Rápillantottam az éjjeliszekrényén lévő kis Szent képre. Vajon megérezte, vagy csak a mozdulataimból következtethetett arra, hogy a kép felé nyúltam? Nem tudom.

– Nézze csak meg, azt a kis képet. Látja?

– Látom. Igen.

– Vallásos vagyok.

Megint néma csönd. Szomorúan tekintettem a néniire. Sok betegsége volt és szinte mozogni sem tudott már egyedül. Én is csak segítséggel tudtam átemelni a mosdató kocsiba. Fürdetését követően bekötöttem a lábát. S mivel a tubus kiürül, így kidobtam a szemébe, s a róla leesett műanyag kupakot, pedig zsebre tettem emlékébe. Szerettem volna jobb kedvre deríteni valamivel.

– Tetszik szeretni a csokit? – érdeklődtem mosolygós arccal.

– Igen – felelte csillogó szemekkel.

– Megígérem, hogy holnap fogok otthonról hozni magának kis diabetikus csokit, ami nem emeli meg a vércukrát.

– Előre is köszönöm – mondta hálálkodva.

Közben pedig neki álltam meghámozni a néni almáját, s a kezeibe adtam. Megkért, hogy adjam rá a szemüvegét. Mivel nagyon koszos volt az üvege, megpucoltam. Megköszönte és komoly hangon kijelentette, hogy sokkal jobban lát vele, mint tegnap.

Másnap, ahogy ígértem vittem neki három darab kis csokoládét. Amikor kezébe adtam gyermeki izgatottsággal állt neki kicsomagolni. Mosolygott. Ízelgette az édességet. Megkért arra, hogy az utolsó darabot tegyem el a fiókja mélyére.

Időközben bekerült a néni a kórházba, ahonnan egy rossz hír hallatán, borzasztóan összetört lelkiállapotban érkezett vissza otthonába. Közölték vele, hogy valószínű el fogja veszíteni a lábát. Csak sejtettem, mit érezhetett az idős asszonyka. Leírhatatlan fájdalmat. *Hogyan is tudnám leírni, milyen lehet elveszíteni azt, ami belőlünk egy darab. Minden egyes testrészünk hozzánk tartozik, a részünk. Egy bizonyos életkor felett sorba jönnek a betegségek, s ajtónkon nem kopogtat, csak beállít hivatlan vendégként megnyomorítva életünket. Az idős meg tűr, hogy mi jöhet még? Milyen érdekes az emberi élet szakaszai. Fiatalkorban a lakás, az autó az érték, s ha megöregszünk, teljesen átrendeződik értékrendszerünk. Egy idősnek az egészsége a legfontosabb, számára ez az érték.*

Vacsoránál borzasztóan köhögött, sípoló légzéssel. Hálóingére borult a teája. Lecseréltem ruházatát, majd lefektettem, s kérésére odaadtam neki a múltkorról megmaradt ajándék csokim. Összebarátkoztunk. Megszerettük egymást. Ott tartózkodásom alatt próbáltam bátorítani, fényt vinni a kis szürke, megszokott hétköznapijaiba. S elérkezett a búcsú ideje.

– Holnap is jön? – kérdezte mosolyogva.

Ezt a bizalom első jelének tekintettem. Elfogadott. S már nem tűnt olyan szomorúnak, mint amilyen legelső alkalommal volt. Oldottabbá, mosolygósabbá vált.

– Nem. Készülök a képesítő vizsgáimra, de egy hónap múlva, amikor már befejeztem, megígérem, meglátogatom.

– Előre is köszönöm.

Később megtudtam, hogy meghalt a néni. Nagyon keresett. Mindenkitől azt kérdezte, hol vagyok, mikor jövök hozzá? Utolsó napjaiban borzasztóan magába fordult. Én is szomorú voltam, mert nem teljesíthettem be ígéretem. Nem tudtam meglátogatni többé, mert a néni örökre eltávozott a kis szent képével, szemüvegével... az egyszer mosolygó, máskor bánatos arcával.

A parfümös üveg

Széles palettán mozgott az ajándékozóik köre. És tényleg *nincs két egyforma ember*. Az ízlések, vélemények eltérőek voltak. Akadtak olyanok, akiknek nagyon tetszett az illat, mások meg elutasítóan reagáltak. Emlékszem egész nagy tömegek álltak előttem. Az emberek ösztönösen oda mennek, ahol nagy tömeget vélnek felfedezni.

Az ágyamtól pár lépésre található Antonio Banderas kartonpapír formájában, s előtte az ő nevével ellátott férfi parfümös üveg hever. Nem kell túl sokat visszalapoznom emlékeim között, hogy meglevenedjenek az ezzel kapcsolatos élményeim.

Soha nem feledem, amikor kb. nyolc évvel ezelőtt anyám közbenjárása révén, elkezdtem hostesskedni több illatszer osztályon. Akkor meg kérdezte tőle főnökszonya, hogy alkalmas lennék-e erre a feladatra, mivel kissé szótlan voltam. Emlékszem kicsit gondot okozott az öltözködés, mert nem volt megfelelő, alkalomhoz illő ruházatom. Ezért a főnökömtől kaptam két blézert a munkámhoz. Karácsony előtt álltunk, mindenki égett az ünnepi láztól, s nekem az volt a feladatom, hogy kedvesen próbáljam bemutatni az érdeklődőknek az akciós díszdobozos parfümöket.

Békéscsabán egy nagyáruházban kezdtem a főbejárat közelében. Meg kellett szólítanom az embereket, s oda kellett invitálnom, hogy illatozzák meg a recepciónál található illatszereket. Próbáltam kedvességgel, viccelődéssel „elcsábítani” őket, kik aztán boldogan vásároltak tőlem. Tetszett az egész, mivel korrekt volt, tehát tényleg akciós áron juthattak hozzá, és a kedves vevő egy termék áráért a díszdobozban lévő másik árút ingyen vihette el. S mindezek mellé még ajándék parfümminta is járt. A munkának köszönhetően sok embert ismerhettem meg. Ez a műfaj olyan volt, mint a lottó, előre semmi sem volt biztos, de mindezek ellenére is jól éreztem magam ebben a szerepben. Olykor jól szituált, gazdagnak tűnő nők utasítottak el, mondván, hogy nincs pénzük, máskor meg a szegény kinézetű család vásárolt tőlem csomagokat. Vevő köreim között éppúgy megtalálható volt az illatokat bizonytalanul szagoló emberek, a beszélgetésre vágyó kis nyugdíjasok, mint a magabiztos, határozott fellépésű férfiak, valamint az édesapjukat meglepni kívánó iskolás lányok. Széles palettán mozgott az ajándékozóik köre. És tényleg *nincs két egyforma ember*. Az ízlések, vélemények eltérőek voltak. Akadtak olyanok, akiknek nagyon tetszett az illat, mások meg elutasítóan reagáltak. Emlékszem egész nagy tömegek álltak előttem. *Az emberek ösztönösen oda mennek, ahol nagy tömeget vélnek felfedezni*. Mivel sok embernek tetszett a hallott szövegem, az akció, a kedvességem, így számomra kedvező volt az, ahogy egymásra hatottak. Amikor nyolc emberből öt ember vásárolt tőlem, az a másik három ember is el kezdett gondolkodni azon, hogy esetleg tényleg van benne valami *ráció*, hogyha a többiek is veszik-viszik. Ma már vannak külön tanfolyamok erre a szakmára is, bár én akkor csak laikusként bontogattam a szárnyaimat.

– Jó napot kívánok, hölgyem! Tessék közelebb jönni hozzám és szétnézni az itt található finom illatú férfi illatszerek között. Parfümök, after shave-k, tusfürdők, melyek samponként is használhatóak... – kezdtem bele a mondanivalóimba.

– Én nem is tudom... igazán nem is emiatt jöttem az áruházba – felelte az egyik néni, kissé tétován.

– Tessék megnézni, az ingyen van – reagáltam nem túl erőszakos módon.

– Rendben, de kis nyugdíjból élő ember vagyok. Ami igaz, az igaz, hogy az unokáimnak keresek ajándékokat karácsonyra. Na, tessék mutatni – hagyta jóvá a néni.

– Fújok egy kicsit belőle a papírra, melyet kis idő elteltével lehet megillatozni. Egész biztosan tetszene karácsonyra a család bármely férfi tagjának. Tessék megkérdezni az urat, hogy mi a véleménye – adtam át a szót a mellettünk álló ápolat megjelenésű férfinak.

– Igen, elég kellemes. Markáns, férfias illat – felelte ez a negyven év körüli úr, akit nem is kellett sokáig győzködnöm.

– És milyen jó árban van most! Ez a csodálatos díszdobozos kiszerezés kimondottan kedvező áron vásárolható meg. Az egyik terméket kell csak kifizetni, s a másik ajándékba jár hozzá.

– Rendben van, én megveszem – felelte a férfi miközben kezei nyújtották felém a pénzt.

– Én is fogok kérni belőle egyet – szólalt meg immár magabiztosan a néni.

Átadtam nekik a kozmetikumokat, illetve az ajándék termékmintákat. Eközben a távolból egyre többen figyeltek, hogy mi történik nálam az illatszerek társaságában. Közelebb és közelebb jöttek hozzám. S a tömeg, vonzotta a tömeget, mivel az emberek kíváncsiak voltak, hogy mi lehetett ott, ahol ennyi ember álldogált. Voltak közöttük jól szituáltak, és szegényesebb megjelenésűek is. Iskolai szünetüket ott töltögető diákok, kedves szóra vágyó, beszédes nyugdíjasok, udvarolható fiatalember, karácsonyra ajándékot keresgélő nők... és még sorolhatnám. Több kórházi kollégával, ismerőssel összefutottam.

– Szia! Hát, te mit keresel itt? – jött oda hozzá egyik ismerősöm

– Pénzt! Próbálok – feleltem mosolyogva.

– Akkor, hajrá – reagálta.

– Nem jössz közelebb megszaglászni a kellemes illatokat? – tettem fel a költőinek ne mondható kérdést.

– Most rohannom KELL, de jól csinálod, már figyeltelek messziről egy ideje. Szia – búcsúzott el tőlem.

– Szia! És további jó nézelődést neked! – köszöntem el én is. Egy kis ideig néztem, ahogy alakja eltűnt a tömegben, majd gondolataimat összeszedve ismét visszatértem a munkámhoz. Kis idő elteltével pedig megjelent az egyik kórházi orvos kollégám.

– Szervusz, Erika – köszöntött széles mosollyal az arcán.

– Szia, főorvos úr – üdvözöltem kedvesen.

– Látom milyen ügyesen tevékenykedsz. Már egy jó ideje néztelek téged a távolból. Megjegyzem, ügyes a szöveg. S természetesen te magad is csinos vagy, mint mindig.

– Köszönöm szépen. Megmutassam a termékeket?

– Nos, ismerem őket, de azért köszönöm a kedvességedet. Majd rövid beszélgetés után el is búcsúzkodtunk egymástól.

Amikor éreztem, hogy vércukrom miatt ennem kell, bementem a személyzeti tartózkodóba ennivalóért. Elmajszoltam az otthoni készítésű falatokat, miközben pár szót váltottam az illatszer osztályon dolgozó lányokkal, nőkkel.

– Ügyesen csinálod. Sokat eladtál – szólalt meg a barna hajú eladónő.

– Igyekszem, jó lenni, megfelelni az elvárásoknak – feleltem.

– Régóta foglalkozol ezzel? – hangzott a kérdés.

– Most kezdtem el, nincsen benne nagy rutinom. Előtte voltam ugyan egy lánnyal, két napot a betanuláshoz, de azért az más volt, mint így egyedül, élesben. Van mit tanulnom még – feleltem, majd lenyeltem a számban lévő utolsó falatokat és megtöröltem a számát.

Visszaindultam a helyemre, és folytattam a munkámat. Voltak olyan pillanatok, amikor alig jöttek oda hozzám, máskor meg annyi vevőm volt, hogy alig fértünk el a pultnál. Nagyon észnél kellett lennem.

Kis idő elteltével megjelent a főnökasszonyom Marika, aki lefotózott engem, mivel a cégnek küldenie kellett a hosstesről fotókat.

– Szervusz, Erika! Hogy haladsz? – kérdezte tőlem.

– Jól állunk, sokat eladtam a termékekből – reagáltam.

– Hallottam az eladóktól is, hogy mennyire ügyes vagy. Csak így tovább. Tudod, ügyesen, akit csak lehet, meg kell szólítanod! Jó munkát. Szia – búcsúzott el tőlem.

– Köszönöm a szavakat. Szia – feleltem.

Még láttam, hogy figyelget a távolból és bólogatott, mosolygott rám, miközben végeztem a munkámat. Később megjelent a férje is, aki kicsit szótlanabb volt, de ő is odajött gratulálni. Rövid időn belül megint tele lettem vásárlókkal. S mivel *a tömeg, tömeget vonz*, pillanatok alatt emberek sokasága gyűlt körém. Egyszer csak arra lettem figyelmes, hogy elfogytak a termékek. Gyorsan hívták a főnökeimet telefonon az áruház illatszer osztályának eladónői. Ezt követően, személyesen oda jött hozzám gratulálni az áruház vezetője, aki megjegyezte, hogy nagyon kíváncsi volt rám, hogy ki lehet az a hölgy, aki mindent el tudott adni a díszdobozos Antonio Banderas-os termékekből. Jól estek a kedves szavak, gratulációk, meg aztán nem sokkal később még anyukám is megjelent. Őt is tájékoztattam a fejleményekről, miközben büszkén mosolygott rám.

A nap végére sokszor az illatoktól megrészegülten, kábán indultam hazafelé. S még a buszmegállóban is éreztem azt az illatot a fejemben. Úgy láttam saját magam, mint aki illatcsíkokat húzva maga után, lépdel a sötét városka utcáin. Elégedetten, boldogan, illatosan...

Tulajdonképpen én nagyon tartózkodtam az elején az egésztől, féltem, hogy nem tudok megfelelni az elvárásoknak. Aggódtam az esetleges visszautasításoktól, bántó megjegyzésektől, amiben alig volt részem. Eléggé tartózkodó voltam a legelején, mivel tudtam azt, hogy *vagy be jön, vagy nem* elven működnek itt a dolgok. És mégis boldog voltam, hogy sikereket értem el, meg hogy nem csalódtak bennem a főnökeim, az áruház, anyám és nem utolsó sorban önmagam. Soha nem vállaltam – és ezután sem fogok – ügynöki munkákat, mert nem hiszek bennük. Részben ezt is ilyen témának tekintettem, de mivel ez korrekt, és olcsó is volt, így úgy vélem, hogy nemcsak az én személyemnek volt köszönhető ez a siker, hanem a terméknek, az ajándékoknak és a kedves vevőknek. Sokat mosolyogtam rájuk, és sokat viccelődtünk egymással. Voltak emberek, akik csak kedves szóra vágytak, csak beszélgetni jöttek oda hozzám, és voltak férfiak, akik meg udvarolgatni jöttek. Mivel az ember szociális lény, így vágyik a társaságra, beszélgetésre, barátkozásra, mosolyra, s arra, hogy figyeljenek rájuk, törődjenek, foglalkozzanak velük. Évekig csináltam alkalomszerűen, szezonálisan, elsősorban Békéscsabán, Gyulán és más városokban. Sok emberrel találkozhattam, és mivel human területen dolgoztam, emberekkel foglalkoztam, így nem állt távol tőlem ez sem, ahol emberekkel kellett tudnom bánni. Ők egészségesek voltak, DE ugyanúgy vágytak az emberségre, szeretetre, mint a kórházi betegek.

A polcomon lévő plakát most komolyan figyel reám, előtte az emlékeket életre hívó parfümös üveggel. Most is érzem orrommal annak a parfümnek az illatát, melyhez oly sok szép emlékem fűződik. Szép volt, jó volt... közöttük lennem.

A három muskétás

A három muskétás története. Három férfi, három sors, három út. Egy útvonalon indultak el, egy célért. S azóta eltelt hét év, s az út háromfelé ágazott. De ne szaladjak a dolgok elébe. Nézem a betűket, s megelevenednek az emlékek.

Első munkahely, kezdeti nehézségek, betanulások, összeszokások, alkalmazkodások... a kezdetek. Egy forró augusztusi hónap. Még minden új annak, aki frissen került ki az iskolapadból a nagybetűs életbe, világmegváltó tervekkel, célokkal. Azon a nyáron megismerkedtem három vidéki, ápolási gyakorlatukat letöltő orvos hallgatókkal.

Egy lapon írott betűkkel olvasható három névre és hozzátartozó lakcímekre, telefonszámokra bukkanok. Távoli emlékek jönnek elő. A három muskétás története. Három férfi, három sors, három út. Egy útvonalon indultak el, egy célért. S azóta eltelt hét év, s az út háromfelé ágazott. De ne szaladjak a dolgok elébe. Nézem a betűket, s megelevenednek az emlékek.

Első munkahely, kezdeti nehézségek, betanulások, összeszokások, alkalmazkodások... a kezdetek. Egy forró augusztusi hónap. Még minden új annak, aki frissen került ki az iskolapadból a nagybetűs életbe, világmegváltó tervekkel, célokkal. Azon a nyáron megismerkedtem három vidéki, ápolási gyakorlatukat letöltő orvos hallgatókkal. Viccelődő, poénkodó srácok voltak. Miklós, Janó, Tamás.

Miklós állandóan bohóckodott. Rövid világosbarna hajú, szemüveges fiatalember, aki érdeklődő, fogékony volt minden új dolog iránt. Emlékszem arra, amikor nagy bátorsággal felajánlottam vénámat vérvétel megtanulása céljából. Ő nagy izgalommal látott neki a feladatnak. Azt hiszem ez a legelső beavatkozása nem járt sikerrel, de nem is ez a fontos, hanem az, ahogy elszántan próbálkozott eleget tenni a feladatnak. Közben tanácsokat kért, hogy csinálja megfelelően.

– Erika! Most így jó? Nem fáj?

– Á, dehogy. Csináld nyugodtan. Kicsit told beljebb a tűt!

– Így?

– Most húzd kijebb!

Pszz... Mivel túlságosan kihúzta vénámból a tűt, kijött a kémcsőből a vacuum, s az adta a pisszegő hangot.

– Hát, ez most nem sikerült.

– Majd a következő jó lesz. Hidd el! Az első sokaknak nem sikerül.

A pár másodpercig tartó elkeseredését felváltotta a viccelődés.

Janó volt közülük a nagy rocker. A rock zene szerelmese. Imádta a Metalicát. Izmos srác, leburnult, egészséges arcborán szája körüli arcszőrzet. Hosszú haja hátul egy copfba összefogva. Mosolygós srác volt, aki azért tudott komoly is lenni. Ha emlékezetem nem csak még játszott is egy rock bandában.

Egyik este elmentünk a fiúkkal egy Rock kocsmába kikapcsolódni. Nagy volt a füst, és a hangos zene mellett csak nehezen lehetett érteni egymás szavát. A fiúk mindezek mellé még jó hangosan énekelték a mikrofonból üvöltő rock zenét. Elmesélték az első egyetemi évük nehézségeit, buktatóit, vizsgáit. Janó is beszámolt a vizsga felkészüléseiről, az éjszakákba nyúló tanulásokról, az osztályzatokról s a néha előforduló igazságtalanságokról. S beszéltek arról is, hogy ki milyen orvos szeretne lenni.

A harmadik srácot Tomasznak becézték. Ő volt hármójuk közül talán a legkomolyabb, leghallgatagabb. Ő is lelkesen mesélt az első évről. Érdeklődött, hogy éreztem magam OTT, az első munkahelyemen.

Egy sör... két sör... három sör... S a hangulat a tetőfokára hágott aznap este. A buli végeztével, pedig nevetve mentünk a szálló felé. Kacagtunk, hangoskodtunk, énekeltünk az úton. A fiúk hatalmasakat ugrándoztak. Versenyeztek, ki tudja át ugrani a magas bokrokat. Eközben a kertes házakban hangosan ugattak a kutyák.

Az utolsó napon egy papírlapra összeírták nevüket, elérhetőségüket. S én is megadtam az enyémet. Visszautaztak Debrecenbe.

Azóta eltelt hét év. Rég nem hallottam felőlük. Az internetnek köszönhetően, azonban újra felbukkantak életemben.

Miklós Miskolcon dolgozik orvosként. Megmaradt ugyanannak az egyszerű, vicces, bohóckodó embernek, aki volt.

Janót egyszer láttam Gyulán a kórházban, egy lány társaságában tartott az ebédlő felé. Egymásra néztünk, de nem voltunk biztosak magunkban, s abban, hogy köszönjünk-e egymásnak. Ő Debrecenben maradt, megnősült, és egy képen boldog édesapaként öleli magához csodaszép gyermekét. Ő talán még nem fejezte be az egyetemet. Érdekes egyszer én is megfordultam évekkkel ezelőtt Debrecenben egy városnézésen, de nem futottunk össze.

Tomasz elmesélte, hogy két éve járt Gyulán barátnőjével a Várszínházban, s tervei között szerepelt az is, hogy Gyulán fog orvoskodni. A sors közbeszólt, s most Németországban dolgozik belgyógyászként.

Mind hármójukban mély nyomot hagyhatott ez a legelső nyári gyakorlat, s bennem is, mivel nekem ez volt életem legelső munkahelye. Én is érettebb lettem. Ők megfőrfiasodtak, de szemeikben továbbra is ott van az a gyermeki csíntalanság, amit legelőször hét évvel ezelőtt láttam. Debrecenben tanultak, Gyulán volt életük első gyakorlata. Az ÚT háromfelé ágazott: Miskolc, Debrecen, Németország, de a CÉL egységes maradt. S beteljesedett. Mindhárman becsületes orvosok lettek, s próbálnak megfelelni e nehéz hivatásnak.

Egy kisegér az ékszertartó dobozkájával

- *Kedves, ne sírj! Ha látja az egér, hogy pityeregsz, szomorú lesz. Ő majd mindig vigyáz rád.*
- *Oké – szipogtam.*
- *Borika! Megígéred, hogy nem fogsz sírni, s boldog leszel mindig?*

Ujjaimmal végig simogatok egy kagylóból készült fonál farkú kisegeret. Fekete gyöngy szemein okuláré, cérna bajusza, pedig pofijának ad egyfajta kedvességet. Társa egy ékszertartó dobozka, mely mellett a nap huszonnégy órájában felügyel. Első ajándék a kedvestől. Kinézek szobám ablakán a füstölgő kéményre. Odakint a fák, túlnőve az épületek tetejét az égbe törnek. A madarak, pedig V-alakban repülnek távoli útjukra. Idebent halkán ketyeg az óra. Telnek a percek, órák, napok, hetek, hónapok, évek, boldogtalanul, magányosan, könnyekkel a szememben, vad vágyakkal a szívemben. Megint eszembe jutottál.

Korábban nem hittem benne, de ma már tudom, hogy létezik szerelem első látásra. Emlékszem az első közös pillanatunkra. Nyirkos sötét hajad a homlokodba lógott, csillogó, nevető szemeiddel, pedig egy kacsintást küldtél felém. Torkomban dobogott a szívem, remegtek térdeim, s jóleső bizsergés járta át testemet. Ő, azok a mosolygós, huncut ÉLETVESZÉLYES szemek. Ők okozták a vesztemet.

- Hogy hívnak? – kérdezted.
- B. E. – feleltem.
- Hogy? Borikának? – s ez maradt meg becenevemül.

Végig beszélgettük az estét. Te nagyon zavarban voltál, sokszor birizgáltad a hajadat, huzigáltad a homlokodba. Máskor meg kezded játszadozotti a dobozos sör nyitókájával, s eközben viccelődtél, rám mosolyogtál. Tetszett a zavarban lévő felnőtt testbe bujtatott gyermek lelked. Emlékszem a lámpa fényénél, ahogy velem szemben álltál, s szomorúan csillogtak a szemeid. A következő pillanatban megöleltük egymást. Majd elindultunk gyalog kéz a kézben a vár felé. Sétálgattunk, beszélgettünk, leültünk egy padra. Amikor megszólaltam, hogy fáznak, te levettél magadról a kabátod, és úriember módjára rám terítetted. Azon az estén megtudtam, hogy csak nyaralni voltál megyénkben, s Pesten jársz egyetemre. Megadtuk egymásnak az elérhetőségünket. Elbúcsúztunk egymástól. Sms-ben tartottuk a kapcsolatot. Aztán meghívtál magadhoz.

Izgatottan öltözködtem, csomagoltam az első komoly randinkra. Utólag te is bevallottad, hogy olyan izgalommal készülődtél, mint egy kiskamasz.

– Rajta vagyok a vonaton – írtam sms-ben.

– Én már itt vagyok, siess, várlak – jött a válaszod.

– Miről foglak megismerni?

– A göndör hajamról.

– Engem a narancssárga fürdőruhámról... a télikabátom alatt. OK?

Az együtt töltött uszodás nyári emlék miatt írtam neked poénból. Bár akkor télbe hajló évszak volt. Nevettünk egymás bohóckodó üzenetein. Amikor megláttuk egymást a pályaudvaron, ott folytattuk, ahol pár hónapja abba maradt.

Megöleltük egymást. Boldogan nevtünk, miközben te cipeltél a táskáimat. Kipakoltunk, s egy gyönyörű gyertyafényes vacsora mellett gyönyörködöttünk egymás szemében. Szavak nélkül, szerelemmel. Rátetted tenyered a kezem fejére. Olyan volt, mint egy mese, egy csodaszép álm, melyből nem akartam felébredni, SOHA. Amikor mondtam valami vicceset neked, pár apró szarkalábbal kuncogtak szemeid. Hatalmas pupillád, akkora volt, mint az egész szemed.

– Kedvesem!, mit kérsz desszertnek?

– Gesztenyepürét – feleltem meghatódva.

– Rendben. És egy kis vörös bort?

– Engem még senki nem hívott „kedvesemnek”! Soha, senki nem mondta még.

– Szeretlek.

– Én is szeretlek.

Felkísértük egymást a szobánkba. Boldogok vtunk. Magam mellett éreztem leheleted, s bőröd kellemes illatát. Hallottam szíved szabályos dobogását. Vállamon a kócos buksidat. Mosolygok, ha azokra a boldog napokra gondolok. Olykor széjjelhagytad dolgaidat, de még a kagylóban felejtett fogkrém maradványod sem tudta kedvemet elvenni a szerelemtől. Emlékszem, ahogy álltunk egymással szemben a Margit-szigeten, és megcsókoltuk egymást. A gyerekek kergetőzve szaladgáltak, egy kisfiú futott a kerékpározó kislány után, aki nagyokat sikongatott. Ősz volt, de kettőnk szívében nagy volt a tavasz. Meghívtál egy colára, aminek dobozát eltettem emléembe. Most is mosolygok azon, hogy csókod mily nyomot hagyott rajtam. Az állam érzékeny arcbőre kisebesedett egy picit, a te állad borostájától. S itthon mindenkinek magyarázkodnom kellett, főleg a kollégáknak, hogy bevertem az államot, s attól lett sebes. Utolsó napon kezembe adtál egy kis csomagot. Megkértél, hogy bontsam ki. Egy kagylóból készült kiséget, s egy ékszer tartó dobozát tartottam kezeimben. Elsírtam magam.

– Kedves, ne sírj! Ha látja az egér, hogy pityeregsz, szomorú lesz. Ő majd mindig vigyázni fog rád.

– Oké – szípotgam.

– Borika! Megígéred, hogy nem fogsz sírni s, hogy boldog leszel mindig?

Nem ígértem meg. Kikísértél a pályaudvarra, s felraktál a vonatra, csomagjaimmal együtt. Amikor elindult a mozdony, egy darabon még követtél engem. Mosolyogtál, nevetettél, majd szomorú arcomat látván te is elkomolyodtál.

– Köszönöm neked ezt a három szép napot – írtam sms-ben.

– Én is köszönöm – jött tőled a válasz.

Szomorúan néztem az ablaküvegen kifelé. Gyermekkoromban, utazások alkalmával mindig azt hittem, hogy a vonat áll, s a fák szaladnak. Ez a gondolat mosolyt csalt ajkaimra.

Hazaérve az volt az első dolgom, hogy kipakoltam a kisegeret, és feltettem a polcomra, mellé állítottam az ékszerszárkötő dobozát is. Elkezdtem sírni. Jöttek a vigasztaló sms-ek. Azonban sem ezek, sem a kisegér az álló fonál farkával nem tudott jó kedvre deríteni. Teltek-múltak az évek.

Leesett az első hó, elérkezett a karácsony. Mindenki ünnepi hangulatban szerettei között ünnepelhetett. Néztem a hófedtetét erkélyünkről, miközben odabent a gyertya lángja hívogatott a meleg szobámba. Egyszer csak jött a telefonhívásod, hogy utazzak hozzátok, s töltsék el veletek egy hosszú hétvégét. Vadászatra hívtatok egy kedves baráti társasággal. Elfáradtunk a hosszú út miatt, de egymás karjai közt kipihentük az utazás fáradalmait. Megérkeztünk a szállásra.

– Ez lesz a nászutas lakosztály, mely a tiétek.

Részünkről a válasz csak egy mosoly volt, részükről egy nevetés. Átadtuk egymásnak megkésve a karácsonyra szánt ajándékainkat. És megöleltük egymást. Boldogok voltunk.

– Kérlek, üljetek le egymás mellé, hogy készíthessek rólatok egy fotót. Olyan szépek vagytok együtt.

Te ekkor megcsókoltad meztelen vállamat. S megígérted, küldesz a fotókból, melyek közül egyet, ahol „oly szépek voltunk együtt” a szekrényemen őrzök a kisegered mellett. Ott ismerkedtem meg a féltékenységes kesernyész ízeivel. Azt mondják, többnyire az önbizalomhiányban szenvedő emberek féltékenyek. Van benne némi igazság. A melletted ülő nő kacagott a társaságodban és te is igen jól éreztél magad vele. Ő flörtölt veled, s te fogadtad a feléd küldött jeleket. Aztán megcsörrent a telefonom, s egy kedves barátom érdeklődött felőlem. Átmentem a szobánkba, otthagyni a mulatozó társaságot. A beszélgetés végeztével nem mentem vissza hozzátok, mert már nagyon vérzett a szívem. S már így is elég sokat láttam. Utánam jöttél, próbáltál nyugtatni.

– Kedves, ne légy féltékeny, semmi okod rá.

A női ösztönöknek nem lehet bizonyos dolgokat megmagyarázni. Talán csak akkor értetted volna meg, ha te lettél volna ebben a szituációban. Ha egy férfi nevetgélt volna szorosán mellettem ülve.

Másnap elmentünk vadászni, felmentünk a lesre, s még a lélegzetünket is vissza kellett tartanunk, hogy láthassuk a vadat. Csodaszép volt a táj. Így utólag azért bevallom, hogy titokban szurkoltam a vadnak, hogy el tudjon menekülni előlünk. Sajnos nem sikerült. Fénykép is készült az elejtett állatról. Este nevetgeltünk, zene mellett ettünk finomakat. És a sarokban félre vonulva figyeltem ezt a családias hangulatú kis csapatot, melynek rövid időre a tagja lehettem. A legcsodálatosabb érzés számomra, azonban a te szerelmed volt. Álltunk egymással szemközt, miközben néztem arcod minden részletét.

– Neked kiáll az állad!

– És az baj?

– Tudod miért kiálló a te állacskád?

– Nem.

– Azért, hogy csókolózáskor beleilleszkedjen az én államon lévő gödröcskémben.

– Most már tudom, miért szeretlek téged.

Nevettünk. Megcsókoltuk egymást, és én még hosszú órák elteltével is számban éreztem csókod ízét. Magamon pedig – ölelkezésünket követően – még másnap is éreztem bőröd

illatát. Délután figyeltelek, ahogy aludtál az ágyadban összekuporodva, mint egy védelemre szoruló kisgyermek. S én örököttem az álmaid felett. Amikor bekapcsolt az autód riasztója, te hirtelen felpattantál, de megnyugtattunk, hogy csak mi jártunk az autódban. A lányok mesélték, hogy vidáman dalolástól tusolás közben, ők meg kint nevettek rajtad. Te is boldog voltál. Boldogok voltunk együtt. Talán...

Egyik ott készült fotótok a napokban került kezeim közé, ahol hatan álltok egymás mellett. „Osztály vigyázz...!” – írtam a kép alá. Hetente kétszer-háromszor tartottuk telefonon a kapcsolatot, és napi szinten sms-eztünk. Soha nem felejttem el, hogy egyik este álmomból felébredtem a csuklásomra. Megéreztem, hogy sms-t írtál nekem. Ez az állapot továbbra sem akart elmúlni, ezért bekapcsoltam telefonomat. Akkor megpillantottam az üzeneted, melyet akkor írtál nekem, amikor felébredtem álmomból a csuklásom miatt. Ekkor kezdtem el hinni a csodákban. A sorsszerű véletlenekben, bár ha ezt másvalaki mesélte volna, csak elnevettem volna magam. Viszont te is mesélted, hogy párszor foglalt volt a telefonom, mint utólag kiderült, azért, mert én is éppen abban a pillanatban próbáltalak hívni.

Egyszer elmentünk együtt kirándulni Debrecenbe. Délelőtt bementünk a nagy templomba, és az ott tartózkodásunk emlékére beleírtál valamit a *nagy könyvbe*. Este a gyertya lángja mellett, elfogyasztottuk a szépen megterített romantikus vacsoránkat. Az asztalunkhoz akartad hívni a virágáros lányt, de nem vett minket észre. Pedig többször odaszóltál neki. Tél volt, s kint hideg. Emlékszem arra is, hogy blicceltünk a helyi tömegközlekedésen. Hatalmasat nevtünk, bohóckodtunk, mint két kamasz, akiknek az sem számítana, ha elkapná őket a jegyellenőr. Csak mi magunk számítottunk egymásnak. A szobánkban meleg volt. Szerettem a bőröd illatát, a csókjaid ízét. A karjaid erős szorítását. A bohóckodásaidat. Te mindig neveltél... és neveltél... és neveltél... Így élsz ma is emlékeim között.

– Borika!, igyál egy kis bort.

– Nem kérek, én sosem iszom.

– Jó kedved van, kedves?

– Igen. Mesélsz a gyermekkorodról?

És neki álltál szűkszavúan beszélni magadról, testvéreidről, édesanyád haláláról. Szomorú dolgokról. Meg az életedről.

A következő emlékképeimből az maradt meg, ahogy néztük egymás társaságában a Balatont. Ültünk egy kishajón a mindent elnyelő csodaszép kékségben. Alattunk a hajót ringatta a magyar tenger, s hagytuk szemeinket gyönyörködni a táj szépségében, s egymáson.

– Képzeld el kedves, hogy gyerekkoromban, azt hittem, a Balaton, egy helység. Tehát nem tudtam, hogy van Siófok, Füred stb., s amikor megkérdezték, hogy Balatonon belül, hová gondoltam az utazást, nem tudtam válaszolni.

Kuncogtál. Egy felnőtt kiskamasz ült mellettem.

– Én meg gyerekkoromban a szüleimmel minden évben menetrendszerűen jártunk nyaranta a Balatonra, de már vagy tíz éve nem voltam. És nyaralni sem.

A hajókázás után beültünk egy italra, s majd hazamentünk. Az autódban fáradtam borultam a nyakadba, s te próbáltál vezetni. Feltettél egy zenét, és szomorúan meredtél magad elé. Halkan elkezdted énekelni. Nem tudtam miről szólt a zene, csak sejtettem, hogy valami nagyon szomorú lehetett a dal mondanivalója.

– Nagyon elszomorodtál. Mi bánt? – kérdeztem.

– Semmi. – És mosolyogni próbáltál.

– De látom, hogy valami fáj – erősködtem.

– Nem. Elfáradtam. Sötét is van, koncentrálok a vezetésre.

– Miről szól ez a dal? – adtam hangot a kíváncsiságomnak.

– Szomorú. Egy párról. A fiú megkéri, hogy válassza a másik utat, mert ő soha nem teheti boldoggá.

Este elbúcsúzkodtunk egymástól. Másnap siettel hozzám, pedig nagyon elfoglalt voltál. Ép csak egy pusztit adtunk egymásnak, s már rohantál is tovább. Este boldogan öleltük meg egymást. Meggyújtottam egy gyertyát (a csonkját máig őrzöm emlékebe). A lángját láttam a szemeidben. Megmasszíroztalak, mert nagyon fáradt voltál. És közben hallgattunk egy csodaszép zenét. Szétnéztél a szobámban, majd megszólaltál:

–... de gyönyörű. A zene, a gyertya fényében a szoba, és még te is itt vagy mellettem.

– Kedvesem, örülök neked. Olyan vagy, mint egy gyerek, akit beengedtek egy játékboltba, s tágra nyílt, elkerekedő szemekkel nézi a sok csodát, játékokat.

– Ez csodálatos.

– Szeretlek.

A kezébe adtam két félbe tört, szívmedált. Egyik oldalára megismerkedésünk dátumát, másik oldalára, pedig becenevünket gravíroztattam.

– Kérlek, tegyük el emlékebe! A te neved nálam, az enyém nálad lesz. Egy emlék. A kettőnké. Amikor hazamentél, én néztem utánad a sötétbe, a távolodó alakod után. Felvettem két kavicsot a földről, melyen keresztül autód elviharzott. S bele véstem három szót mindhárom oldalába. Egy dátumot, egy nevet, egy várost.

Az egyik kavics nálam, a másik nálad maradt.

Mint mindig akkor is sírtam a búcsúnál. Még mondtad is, hogy a férfiak nem szeretik a sírós nőket. Megcsókoltuk egymást. Figyelted a hangosbemondót, hogy mikor indul a vonat. Mára már tudom, a férfiak ki nem állják a búcsúzkodást, s minél hamarabb szeretnek távozni a búcsú helyszínéről. És talán, nekik is vannak érzései.

Integetté a távolodó pontszerű vonat után, miközben én ajkaimon éreztem könnycseppjeim sós ízét. A fejemben pedig a következő Ady sorok² zakatoltak:

*„Meg akarlak tartani téged,
Ezért választom örödü
A megszépítő messzeséget.”*

...

Nem találkoztunk többé, nem tudtuk, hogy akkor utoljára integetté a távozó vonat után, s hogy utoljára csókoltuk meg egymást. Nem jött több sms tőled, sem karácsonykor, sem név-, és születésnapomkor. Egyszer postán elküldtem neked a kedvenc verseimet begépelve, könyv formájában bekötve. A lapjai közé bele tettem egy kis sárga virágot, és egy lila ibolyát leszárítva. Nem jött rá felelet. Sokszor a némaság a legtöbbet elmondó válasz. Pár év elteltével megláttalak téged egy háttal álló férfiben. A lépései, a haja, a testalkata, magassága a tiéd volt. Csodálkoztam is, hogy mi sodort téged ide, oly messzi távolból. Aztán rájöttem, hogy csak illúzió volt az egész. A férfi megfordult és nem TE voltál az. Zokogtam befelé.

Többször elmentem azokra a helyekre, hol együtt voltunk négy évvel ezelőtt. Immár egyedül, magányom társaságában. Az emlékezetemben én még a mai napig őrzöm a legelső találkozás emlékét, a sötét hajad, ahogy nyirkosan a homlokodra tapadt, a nevető, kacintó, huncut szemeidet a sarkukban megbúvó szarkalábakkal, az erős férfias orrod, az ívelt ajkaidat s körülötte a nevetéskor meghúzódó barázdát, ami markánssá, férfiassá tette arcodat. Beleégtek emlékezetembe boldogságunk letűnt pillanatai, mely most egy fényképről mosolyog vissza rám csendesen, mellette a kisegér és az ékszerszobor dobozka társaságában.

Te nem jöttél többé. Olyan voltál, mint egy vándormadár, mely hirtelen feltűnt életemben, egy darabig letelepedett szívemben, majd fészket bontott, s tovább repült. Így visszatekintve a múltba csak most értettem meg, hogy ez a madár mindig úton lesz, s mindig vissza fog repülni egy rövid időre a tőlem távoli fészkébe.

Minden év szeptember 04-05-06-a emlékére

Utazás emlékeim között

Utazom. Gyuláról-Csabára, mely egyben az ÉLETem utazása is. Peregnék az ESEMÉNYEK, kavarnak a GONDOLATOK agytekevénym fogaskerekei között. Mindjárt megfogalmazódik, s szavakká születnek. Gondolatom a parietális-temporális-occipitalis lebenyemben kavarnak, ide-oda. Fülemben a ZENE, fejemben a GONDOLAT, szívemben az ÉRZÉS, szememben a KÖNNY...

10-9-8-7-6-5-4-3-2-1...

A busz beállt a megállóba. Felszálltam. Én már rajta vagyok... indulhatunk... Alig van utas... ez a 15:10-es járat. A kórházi kolleganő sajnos megint nem érte el.

Velem szemben egy kissé csúnyácska fiatalember foglalt helyet... Vajon milyen lehet az élete? Van-e barátnője? Munkája? Háza? Hazája? MINDENE...? SEMMILYE?! Vörös haj... a sapka által eldeformált, elálló fülek. Szemei szomorúan néznek körbe a világba (nem mosta meg reggel?)... Orra körül apró szeplők díszítik arcát.

Kissé előrébb egy fiatal lány. FIATAL... és ...SZÉP. Legújabb divat szerinti kabát, öltözet, frizura, táska... és biztos a barátja is a legújabb divat szerinti... Talán... az életben mindent megkaphatott!

Benzinkút... fák közül kikandikáló nap sugarai... tejporgyár... buszmegálló. Gyönyörű a víz tükrén megcsillanó nap fénye. Élvezet szemeimnek látnia mindezt. *Milyen lelki gazdagság a természet szépsége. S én gazdagnak érezhetem magam, mert gyönyörködhetek benne!*

Egy felszálló... FÉRFI... kihúzott vállal... feje, tartása, öltözete alapján valami magasabb beosztásban dolgozónak feltételezem. Ha azonban ELIT... akkor mit keres a Gyuláról hazafelé tartó Csabai buszon?... Helyet foglal.

Egy nő pedig gondolataiban mélyedve bambul kifelé a buszon. Talán a tegnap éjszakai szerelmes, gyertyafényes est, forró szeretkezésének emlékeit őrzik, szemei pilláinak rezdülései... Nagyon mosolyog, kedvesen, nőiesen, bájosan... Egy picit elvörösödik, amikor észreveszi, hogy nézem. Milyen jó neki... biztos BOLDOG... SZERELMES... TALÁN...

Az utasok közül végül meglátom önmagam... az ablaküvegen... Egy megkeseredett, fiatal lány arca... Piszkos belülről az ablak üvege, BELÜLRŐL... de én nem vagyok PISZKOS, sem kívül, sem belül. Megmaradtam tisztának... eddig még... Ott van egy kis porszem, maszat a homlokomnál, az ablak üvegén. Megtörlöm!, és már nem koszos a homlokom... Egy szomorú, fiatal lány szeme, melynek sarka szemceruzával tovább van húzva (muszáj valami szexepil, KELL, hogy legyen nekem). Megpróbálok mosolyogni... NEM TUDOK... Valakire kell, hogy gondoljak, hogy mosoly kerüljön az ajkaimra... RÁ gondolok... MOSOLYGOK... Megfigyeltem, ha mosolygok (de nem a szociális mosolyra gondolok) akkor Ő is mosolyog. (Tükröz!) Ma nem mosolyogtam, így Ő sem tette... Miközben mosolygok, látom a fogaimat. Fehérek, de én mindig fehérebb fogakat szerettem volna... A kinti nap sugara még fényt is ad az ablaküvegen megvillanó mosolyomra.

Gyermekkoromban barátnőmnek mindig fehérebbek voltak a fogai. Én is olyan fehéret szerettem volna, de ő mindig azzal vigasztalt, hogy az én csontszínű fogaim kevésbé hajlamosak szuvasodásra, míg neki hiába voltak szép fehérek, ha közülük már sok, tömött volt. Aztán eszembe jut Ő... s a mosolyom továbbtűnik...

Mennyi gyötrelem és a bőröm mégsem ráncos, csak a szemeim karikásak... (kialvatlanság, évek, bánatok???) Megkeseredtem... kiégtem... Egy gyermeki testben élő hetven éves emberi lelkem van...

Kint szaladnak a fák. Legalább is, mindig ezt gondoltam gyermekkoromban; hogy a vonat áll, s a fák szaladnak... Leszáll a szép fiatal lány a buszról. ...

Utazom. Gyuláról-Csabára, mely egyben az ÉLETem utazása is. Peregnék az ESEMÉNYEK, kavarnak a GONDOLATOK agytekevénym fogaskerekei között. Mindjárt megfogalmazódik, s szavakká születnek. Gondolatom a parietális-temporális-occipitalis lebenyemben kavarnak, ide-oda. Fülemben a ZENE, fejemben a GONDOLAT, szívemben az ÉRZÉS, szemeimben a KÖNNY...

ÁLDOTT, nehéz gyermekkor... s egy kipukkadt sárga, piros pettyes gumilabda... emiatt első rossz gondolataim hat-hét évesen a halálról. Akkor semmi sem ÖRÖK, minden múlandó és halandó, mint a kis pettyes gumilabda? Én is elmúlok... de akkor MIÉRT élünk, ha MEGHALUNK??? A mama halála... egy leányával nem törődöm apa sorsa... a múlt évek... iskolák, definíciók... „Minden test nyugalomban van, vagy egyenes vonalú egyenletes mozgást végez mind addig, míg egy másik test, vagy mező, mozgásállapotát meg nem változtatja...” „Humán rekombináns DNS technológiával előállított bioszintetikus vegyületek...” A tanár szava: „Köszönöm, hogy a tanítványom volt Erika...” S egy gyakorlati jellemzés a pszichiátriai osztályon: „Köszönöm, hogy ITT volt... öröm volt vele dolgozni...” Egy gyógyszeres tanár éves vizsgám minősítése: „Gyönyörű dolgozat... öröm volt olvasni...” És egy kedves sms: „Senkinek sem – neked sem – szabadna megváltozni teljesen. Te így vagy B.E., így vagy jó, és különleges! ...Értékes vagy, mély gondolkodású...”

Egy valamim van, ami az enyém, s nem veheti el tőlem senki sem... mert az-az ÉN MAGÁNTULAJDONOM: az ÉN vagyok MAGAMNAK!!! GONDOLATOK kavarnak... szavakká fogantok. Csókolom! Minden rendben van...?

Emlékek, a múlt. Te NŐS VAGY? Csak azért kérdezem, mert nagyon szorosan bújsz hozzám tánc közben... Válasz: egy mosoly... Jaj... nekem, a narancssárga fürdőruhád miatt... NEKTEK NŐKNEK KÖNNYŰ, mert... Zavarban vagyok.”

Első találkozásunk. Sms-ben érkező kérdés: Merre jársz? Én már Pesten vagyok... a panzióban. Érted megyek a Keletibe... Jó. Harminc perc múlva ott leszek. Meg fogsz ismerni...? Igen, meg foglak. Várlak...

Három nap kötetlen boldogság... szerelem... csók... ölelések... Gyáva kukorica, TIK..., Admirális... (fontos szavak... a kettőnké...!) Férfiasan bevallom, szerelmes vagyok beléd. Évek óta nem voltak ilyen szép érzések a szívemben. Ami most történik velem, az egyszerűen csodálatos... Ne félj tőlem, én nem bántalak téged... Biztosan azért félsz tőlem, mert előző barátod fájdalmat okozott a szívednek...

Fejezzük be, szépen kérek, ma megtudtam rólad valamit... Neked nincsenek érzéseid... te egy keményszívű csajszi vagy... Van valakim, akit szeretsz – hazudtam, csak hogy el tudjon engedni. Légy boldog azzal a másikkal! Megígérem neked, hogy nem szomorkodom miattad. Jó neked, hogy ilyen hamar elmúlnak az érzéseid. Meg akarok halni, kérek, segíts...! Fáj!

Máskor meg vigasztalni próbált. Ne légy rosszkedvű, gondold az együtt töltött pár napunkra... SZERETLEK... Boldog vagyok, fontos vagy nekem... (Bla-bla-bla... szokványos férfi szöveg.)

Fények, városok forgatagában... Csók... test a testen... Kedvesem Szeretlek... EZ olyan, mint egy házasság... Nézhetek a fürdőszobában, miközben te készülödsz. Gyönyörű, bájos NŐ vagy! Kívánlak... Már alig várja admirális, hogy találkozzon veled... A hétvégén, Te nem üzleti úton leszel? Én szívügy kongresszuson leszek veled. SZERETLEK.

Üdv. Olaszországból, Egyiptomból, Németországból, Hollandiából... – jöttek az sms-ek. Megígéred, hogy nem csajozol az üzleti utadon...? IGEN, csak TÉGED szeretlek... Üzenem a

hasonmásomnak, ne nézzen téged az ebédlőben, mert féltékeny leszek... Jó kislány vagy, nem fiúzol kedves...? Amióta te VAGY nekem, más nők nem érdekelnek... Szeretlek... Követ még az a férfi? Ha átérsz Csabára, felhívlak... Olyan jó ez az érzés. Szeretlek. Azt mondták a lányok, hogy mióta az életemben vagy, megváltoztam. Az erdei túránk csodaszép volt... A többiek érdeklődtek veled kapcsolatban. Nagyon szimpatikus voltál nekik... Barátom!, megeszik a füledet...! – adta tudtunkra a barátja. Csak megpusztiltam – feleltem. Ez a lány tökéletes lenne feleségnek...!

Rád volt mászva az a nő. Te meg mindig mosolyogtál a társaságában... Ne légy féltékeny, nem szeretem, amikor ilyen vagy... Azt mondta a kollégád, hogy amíg vadászni voltunk Te biztos csajoztál... Csak viccelt, majd szólok neki, hogy ilyeneket ne mondjon neked.

Fejezzük be, nem akarok rámenni... A TE szíved már tartozik valahová...! Soha nem voltál a második, mindig csak téged szerettelek...

Céges vacsorán vagyok... Vigyázz magadra! Ne nézz félre, kérlek...! Megígérem jó fiú leszek. Egyedül alszom egy nagy francia ágyban, tudod hogy mit csinálnék most? Én is... SZERETLEK csak kilenc betűs szó, mégis milyen nagy tartalommal bír... Jó kislány legyél!

Három éve ezen a napon halt meg édesanyám, nagyon szerettem őt! Ne szomorkodj, anyukád büszke lenne rád, és csak elszomorítanád azzal, ha látná, hogy boldogtalan vagy...

Eszedbe jutottam Valentin napon? Vártam, hátha írsz üdvözetet... Igen, egész nap a CD-idet hallgattam, szépek! Köszönöm a leveleidet! Ne költs rám, nem érdemlem meg, de a leveleid nagyon szeretem, szépek. Inkább írj!

...Veled jól meg voltam szerettelek is, ha fáj, akkor is ezt kell tennem. A sors akarta így...! ...és én egy keményszívű csaj vagyok? És nekem nincsenek érzéseim...?

A csárdánál felállok a helyemről... NŐK végzik a hivatásukat. Itt is jelez egy leszálló. Lassan én is megérkezem az út végére (End of the road)... Egy nagyáruház. Nézek kifelé az ablakon. IGEN, még a biciklim is meg van. Leszállok. Tekerek. Mosolygok, mert egy mosolyra gondolok, amit ma kaptam egy számomra kedves embertől. „Mert minden vége valaminek a kezdetét jelenti!!!” A liftben a bringámat egy kerékre állítva tartom kezeimmel. Még két emelet.

Megérkeztem... „Itt vagyok... nem vagyok otthon... Ahol jó volt OTT voltál... ahol jó nekem OTT vagy most is ... ahol jó lesz OTT leszel NEKEM... – csendült fel Zorán dala füleimben.”

Egy leszárított vörös rózsza

El lehet-e feledni az emlékeket. Ő egyszer azt írta nekem, hogy „örökké a szívemben élsz, mindig szeretni foglak téged, Borika”. Jó lenne kitörölni, meg nem történné tenni, még ha szép is volt az emlék. Ha nem szeretünk egy kapcsolatban igazán, akkor legalább fájni sem fog. Bele sem kezdtem volna, ha tudom legvégül fájdalommal jár. Tényleg igaz a mondás, hogy „a legeslegjobb fájdalom az ára...”

Fésülködő asztalomon hever egy leszárított vörös rózsza, az emlékével. Színe már megsötétedett, szirmain por hever, megsárgult szára szomorkásan fekszik az asztal lapján.

Egy munkahelyi buli alkalmával megismerkedtem egy orvos kollégával. Korábban igaz ismertük már egymást látásból, de azon az estén sikerült egymással közelebbi, emberi kapcsolatba kerülnünk. Én szomorkás lelki állapotban voltam, egy megrázó szakítás miatt. Azon az estén próbáltam ugyan feledni, de nehezítette mindezt, hogy kaptam a korábbi páromtól egy üzenetet, melyben üdvözetét küldte a Csendes-óceán partjáról. Pont eközben

próbált vigasztalni a mellettem ülő kolléga. Szóval nem voltam sem én, sem a szituáció, egy egyszerű eset.

– Próbáld meg feledni!

– Képtelen vagyok rá. Ilyet még soha nem éreztem. Helyesebben talán egyszer, de máshogyan. Ez a szerelem annyira szép, és különleges volt.

– Majd jönni fog egy következő.

– Te voltál már nagyon szerelmes?

– Igen.

– Sikerült feledned?

– Idővel.

– Ő is pont ezt mondta, hogy az idő mindent megold, begyógyítja a sebeket. Nálam ez nem így működik. Lehet nála igen.

Csend volt kettőnk között, de a háttérben hangosan szólt a zene, körülöttünk vidáman táncoltak a kollégák. Kezembe vettem a telefonomat, és az asztal alatt olvasgatni kezdtem a korábbi üzeneteit. Reménykedtem, hogy azon az estén hátha kapok tőle még egy sms-t. *Régebben mindig megéreztem, amikor írt nekem, hogy mikor kell a telefonomra néznem. Ma már ez nem működött. Valami eltört. Megszakadt itt legbelül. S maradt egy tátongó üresség.* Ezen gondolatok kavargtak a fejemben, miközben néztem a mellettem ülő kollégát. Rossz kedve volt, saját elmondása szerint inkább csak fáradt volt, az esti ügyelettől.

– Szerinted szeretett engem valaha? – adtam hangot kérdésemnek.

– Hm. Nem tudom – felelte miközben elfordította felőlem az arcát.

– Tudod még soha senki sem mondta nekem, hogy „kedvesem”. Ő volt az első.

Rám nézett. Én elfordultam. Nem akartam látni könnyes szemeimmel az ő meleg barna szemeit. *El lehet-e feledni az emlékeket. Ő egyszer azt írta nekem, hogy „örökké a szívemben élsz, mindig szeretni foglak téged, Borika”. Jó lenne kitörölni, meg nem történtté tenni, még ha szép is volt az emlék. Ha nem szeretünk egy kapcsolatban igazán, akkor legalább fájni sem fog. Bele sem kezdtem volna, ha tudom legvégül fájdalommal jár. Tényleg igaz a mondás, hogy „a legeslegjobb fájdalom az ára...”* Ezeken töprengtem az én kis világomban a mellettem ülő férfi oldalán.

– Annyi szép emlékem van tőle. Sok különleges, csodás emlékek. Neked is vannak korábbi szerelmektől tárgyaidd, mik sokat jelentenek számodra?

– Igen. Nehezen válik meg tőlük az ember.

– Mindig próbáltam a kedvébe járni, apró örömet szerezni neki, ő viszont még egy szál rózsát sem vett név-, illetve születésnapomra. Ez csak egy figyelmesség. Felköszönteni a másikat, hogy éreztessük fontos számunkra.

A néma csend beszélt közöttünk. Sokszor a néma csönd a legtöbbet mondó válasz. Majd egymásra néztünk, és az asztal alatt megfogtuk egymás kezét.

– Ne menj még! – kérleltem.

– Megyek lassan. Fáradt vagyok. Ügyeltem – felelte.

Én azon az estén táncoltam egy keveset, de ő csak fáradtam meredt maga elé. Az egyik alkoholtól vidám kolléga intenzíven el kezdett udvarolgatni. Szerintem csak az ital beszélt belőle. Bár azt mondják *a részeg ember, igazat beszél.*

Az egész este mellettem ülő férfi végül felállt, és elindult haza. Elköszöntünk egymástól, én még maradtam egy kicsit. Éjfél után végül én is haza keveredtem Gyuláról-Csabára, gépkocsival. Nem szálltam ki a buszmegállóban lelakatolt kerékpáromhoz, úgy gondoltam egy éjszaka alatt csak nem viszik el, egy kamerával őrzött területről. Hazaértem. Felmentem a lifttel és mosakodás után álomba zuhantam a szobámban.

Másnap délután négy óra után kigyalogoltam egy kutya társaságába a kerékpáromhoz. A blökit anyukámék találták, és befogadták családjukba. Mivel nem bírta a „panel életmódot”, ezért keresnünk kellett neki egy új gazdit. Szóval ennek a kutyának a társaságában sétáltam.

Emlékszem tél volt, s persze hideg is. Már messziről megláttam a biciklimet a szokásos helyen, az áruház területén lévő állványhoz lelakatozva. Semmi különlegeset nem találtam rajta. Majd előtte állva megpillantottam csomagtartóján egy szál vörös rózsát. A bimbós, hosszú szárú, finom illatú virágot miközben kezeimbe vettem, leesett róla, a földre egy kis papíros. Lehajoltam érte. A névjegykártyán a tegnap egész este mellettem ülő férfi neve, elérhetőségei (telefonszáma, e-mail címe) voltak láthatóak. Meghatódottan mosolyogtam. Szép gesztus, figyelmesség, kedvesség a másiktól. Eddigi életemben három férfinak ajándékoztam rózsát. Én pedig nem tőlük viszonzásul, hanem másik két férfitől kaptam.

Hazafelé nem szálltam fel a biciklimre. A kutyát beültettem a kerékpár kormányán lévő kosárba. Eközben egyik kezemmel toltam a biciklit, a másikkal pedig boldogan szorongattam a vörös rózsát. Nem voltam ugyan szerelmes, és nem törölte ki e rózsa a korábbi emlékeimet, de rövid időre boldog voltam... azt hittem legalábbis.

A lopott csók

Elindult szájától az arcomra szánt puszija, de mivel oldalra mozdult a szék, az ajkamra érkezett.

– Na... olyan vaagy!

– Miért?– így ő.

– Csak – hadartam nőies zavaromba.

– Egyébként mi volt ez? – erre mosollyal válaszolt.

– Talán egy lopott csók?

A következő rendrakás alkalmával, pedig míg ő dolgozott én elkezdtem kis feclí darabkákra rúzsoltos puszikákat gyártani. LOPOTT CSÓK felirattal. Legyártottam belőle úgy százat. S a leghetlenebb helyekre dugdostam el lakásában.

Kezeimben egy kis cédula, rajta egy rúzsnyomos száj. Mosolyra húzódik ajkam, amikor az ezzel kapcsolatos emlékképek megelevenednek szemeim előtt. Egy kedves barátomhoz jártam takarítani. Érdekes ember, vagy inkább különleges. *Nem szeretem azt a jelzőt használni, hogy ÉRDEKES, mert sok esetben nem tudom, hogy pozitív vagy negatív töltésű. Jobban szeretem a KÜLÖNLEGES szót alkalmazni. Jelentése egyértelműbb, olyan személy, aki más, mint a többi, egyedi, eredeti, mint Ő!*

Büszke vagyok rá, hogy a barátai között tudhatom magam. Rá mindig számíthattam a legnagyobb bajban is. Talán mindent elárulok róla, azzal, hogy ő akkor is tudott segíteni a barátain, amikor önmagának is szüksége lett volna rá. Éppen akkor ő sem volt anyagilag megfelelő helyzetben, ő mégis két embernek nyújtott segítő kezét, háttérbe helyezve saját problémáját. S olykor neki is szüksége lett volna támogató, kedveskedő emberi szóra, ő mégsem kért, hanem adott.

Most ülök a szobámban és kacagok... ha... ha... ha...

Elő búvik egy történet a rúzsoltos kis cetliről.

Egyszer a baráti pusziját rossz helyre kaptam. A történet rém egyszerű. Ültem a görgős számítógép székén. Elindult szájától az arcomra szánt puszija, de mivel oldalra mozdult a szék, az ajkamra érkezett.

– Na... olyan vaagy!

– Miért? – így ő.

– Csak – hadartam nőies zavaromba.

– Egyébként mi volt ez? – erre mosollyal válaszolt.

– Talán egy lopott csók?

A következő rendrakás alkalmával, pedig míg ő dolgozott én elkezdtem kis feceli darabkákra rúzsoltos puszikákat gyártani. LOPOTT CSÓK felirattal. Legyártottam belőle úgy százat. S a leghetlenebb helyekre dugdostam el lakásában. Így került a CD-i közé, a könyveibe, az öltöny zsebébe, a zoknijába, a cipőjébe, a hűtőjébe, az élelmiszerei közé, egy megrakott kristálycukor üvegének legaljára, a fiókjaiba... A fürdőszoba illetve az előszoba tükreire is adtam egy-egy rúzsnyomos pusztit. És kacagtam, csak kacagtam közben. Elképzeltem, amikor haza jön, s megtalálja a LOPOTT CSÓK feliratú papirkákat. Meg azt, ahogy még egy-két év elteltével is ráakad egy-egy darabra.

Most az egyik itt van velem, s emlékét mélyen a szívemben őrzöm. Szívem mosolyog, szemem kacag, lelkem boldog, hogy adni tudtam a legnagyobb barátomnak egy LOPOTT CSÓKOT.

A hangok

Szeretem hallgatni a HANGOKAT! Szívemnek kedves elfoglaltsága, csodaszép játéka ez. Kikapcsol, s megnyugszom tőle.

A természet hangjai közül a VÍZ hangja a legkedvesebb. A tengeré... Amikor hallom a tenger vízének hangját, vele együtt hallom a sirályok dalát is! Rögtön látok képeket. Tengerpart... homok... naplemente..., és egy pár árnyéka.... Egy boldog páré!

Hallom szobámban a szél fújását. Pár perc múlva mennydörög az ég, s én összerezzenek. Következő pillanatban becsukom az ablakomat és beteszek egy csodaszép zenét, amivel próbálkozom a kinti villámlásokat elnyomni.

Gyermekkoromban sokszor a zene hallgatásába menekültem a problémák elől. Behunytam szemeim és elképzeltem, egy boldog, békés világot, klipszerűen pergő eseményeket. A hangokhoz elképzeltem képeket.

Próbáltad már látni a hangokat? Vajon milyen lehet látni a hangok ízét? És hallani a keserű színét? És érezni a szerelem keserűségét? Érezted már? Én IGEN! Megízleltem ízét a keserű szerelemnek.

A HANGOK... Szeretem hallgatni a HANGOKAT! Szívemnek kedves elfoglaltsága, csodaszép játéka ez. Kikapcsol, s megnyugszom tőle.

A természet hangjai közül a VÍZ hangja a legkedvesebb. A tengeré... Amikor hallom a tenger vízének hangját, vele együtt hallom a sirályok dalát is! Rögtön látok képeket. Tengerpart... homok... naplemente..., és egy pár árnyéka.... Egy boldog páré! Zenében is szeretem hallani a tenger hangját!

A SZÉL hangja kevésbé kellemes. A szél fúj, süvít, és hideget képzelek el hozzá. Látom a hideget. Szerintem kék... már a színe... a hidegé. S a pár között is süvít a szél, ha már nem boldogok...

Az ESŐ hangja... kopogó... az ablak üvegén... Bekéredzkedik hajlékunkba. Szintén a hideg jut róla az eszembe.

A MADÁR hangja gyönyörű, mint a GYÖNYÖRÉ!... Amikor felnézek az égre, hogy ne csak halljam, hanem lássam is a hangokat, akkor egy pillanatra megáll az élet... a föld forgása... a napszakok váltakozása...

A GYÖNYÖR hangja olyan kedves számomra, mint a tengervíz hangja... Csodaszépet képzelek el hozzá, amikor hallom „azokat” a hangokat!

Számomra a legkedvesebb azonban a te hangod... Amikor hallok a hangod, látom az arcod, nyugodt tekinteted, és rögtön megnyugszom tőle. A legszebb hang, a legkedvesebb kép, a legnyugodtabb tekintet, a tiéd. És most már az enyém is! Köszönöm neked, kedves.

Fölállok. Odamegyek az ablakomhoz és látom, hogy elállt az eső, melynek kopogó hangját már nem hallok, de a tiédet örökre ott hallok szívem legmélyén dobogni.

A beszédes szemek

Nem szóltál hozzám semmit, és mégis milyen sokat mondtál tekintetteddel! Beszédesek a szemeid! Csak némán álltam veled szemben, a fürkésző pillantásaid tűzében, és az volt a gondolataimban, hogy meg kellene szólalnom, egy szót kellene mondanom. Szép volt az a néma pillanat.

Ágyamon fekszem, lehunyva vannak szemeim. S a gondolataim elszárnyalnak egy csodálatos szempárhoz. Csodálatos, meleg, barna szemek. S én most mégis fázom. Betakaródzom. Emlékeimbe temetkezem. Gondolataimba kapaszkodom.

Nem szóltál hozzám semmit, és mégis milyen sokat mondtál tekintetteddel! Beszédesek a szemeid! Csak némán álltam veled szemben, a fürkésző pillantásaid tűzében, és az volt a gondolataimban, hogy meg kellene szólalnom, egy szót kellene mondanom. Szép volt az a néma pillanat. Csak álltunk ott, némán, gondolatokkal a fejünkben, érzésekkel a szívünkben. Néztem azt a két gyönyörű szempárt, s a tulajdonosát. Alig pislogott, „csak” nézett. Nyugodtan, okosan, szépen....

Megint előjönnek emlékképeimből azok a csodálatos, okos SZEMEK! Számomra érdekesek szemeink játéka, mert ha találkoznak, beszélgetnek egymással. A tulajdonosaik NEM, csak a szemeik beszélnek egymáshoz! Tekintetteddel nekem sok mindent mondtál még úgy is, hogy próbáltad nagy igyekezettel kontroll alatt tartani! Akkor, OTT szemeid azt beszélték szívemhez, hogy szeretnek engem!

...

– Szóktál mosolyogni?

Már ezért érdemes volt élnem, hogy megtanítottalak a mosolyra! S ha nevensz, akkor megnyugszom, hogy legbelül, lelked mélyén minden rendben van, és ez kivetítődik, megmutatkozik a nevetésedben.

Valahol olvastam „...az igazán szerelmes férfi hallgat..., míg a nő megfogalmazza, szavakba önti szerelmes gondolatait, addig a férfi mélyen hallgat!” Eltitkolni érzelmeket, mert azt nem férfias dolog kimutatni.

– Azért volt ilyen nagy csend a szobádban?, mert a szerelmes férfi hallgatólag...

Szememnek kedves a szemed,
számnak, finom a szád,
eszemnek okos az eszed,
gondolataimnak, bölcssek a gondolataid....

Szép szeműm!
Okos szeműm!

SZERETLEK!

A vihar

„Miért fontosabb az alkohol züllesztő hatása a családdal, gyermekekkel szemben? Kiürül az üveg aznap estére, de a probléma másnap is megmarad. Hogy miért? Azért, mert az ital nem oldja meg a problémákat.”

Kint a távolban egy ház kéménye füstölög. Vajon kik lakhatnak abban a házban, s ott van-e *nyugalom szigete*? A csendet kutyák ugatásai szakítják meg, miközben a távoli kémény füstje egygyé válik az ég kékjével. Odakint hideg van. S idebent is. Ma szombat van.

A szombat fájdalmas, lelket bénító. A hétvége egyet jelent a mámoros, bódító, önfeledt züllöttséggel. Miért érzi némely ember, hogy a magányt, bánatot, szomorúságot, problémát bele lehet fojtani az alkohol átmeneti eufóriát okozó habjába? MI hiába tudjuk azt, hogy az ital hatásának megszűntével a probléma megmarad. Ez nem elég. Az kell, hogy a másik is tudomásul vegye. *Miért fontosabb az alkohol züllesztő hatása a családdal, gyermekekkel szemben? Kiürül az üveg aznap estére, de a probléma másnap is megmarad. Hogy miért? Azért, mert az ital nem oldja meg a problémákat.* Az alkohol rabja a hétnek végére, mint egy üres pohár megtelik gondokkal, s szombat napján kiborul. Ekkor megtölti alkohollal magát, hogy legyen ereje szembe nézni a következő héttel. A pohár megtelik, az üveg pedig kiürül. A család tehetetlenül szemléli, ahogy a megüresedő pohár minden szombaton tele lesz, majd évtizedek multával szilánkjaira hullik. Csak akkor már azt a poharat nem lehet megragasztani. Helyesebben meg lehet, de tökéletes soha nem lesz. Ami egyszer elromlik, az sohasem lesz már olyan, mint azelőtt. Nincs mit tenni, csak évtizedekig tűrni, beletörődni a megváltoztathatatlanba. *Vajon mit éreznek ezek az üres poharak? Az ital miért megoldás a problémáikra?* Legalábbis ŐK ezt hiszik. Miért több mint a család, gyermekek, szeretet, béke? Bele érzik magukat a MI helyzetünkbe? Milyen lehet nekünk, akik megkötözött kezekkel, tétlenül nézzük e lassú halált, az önpusztítást? S eközben MI tehetetlenségünk miatt befelé sorvadunk. A kialvatlan éjszakák, a másnapi fáradt ébredések, veszekedésekre, kiabálásokra. Nekünk a velük egy légtérben tartózkodóknak éreznünk KELL, ahogy az ŐK sejtjeik kilélegzik az erjedt bűzt, a cefre szagot. Előttünk tipegnek-topognak, sejtjeik erjedt, rothasztó pia szagot árasztanak. Beszédük elkent, nehezen érthető, fenyegetőző, érthetetlen. Nézzük azt, hogy alig bírnak menni, olyan mintha nem is emberek lennének. Tulajdonképpen ilyenkor tehetnénk fel önmagunkban azt a kérdést, hogy kivel is állunk szemben. Nem ember, az ember nem így viselkedik. LÉNY. Az alkoholos ember LÉNY.

Befelé ordítunk a tehetetlenségtől, mert gyilkolják önmagukat az alkohol rabja, akiket olykor mindennél jobban szeretünk. Kiabálunk egymással, aztán MI rájövünk, hogy ŐK most nincsenek beszámítható elmeállapotban. Próbáljuk kikerülni őket, hogy a szobán kívüli életben ne kelljen összefutni velük az öntudatlanság állapotában. Ha mégis összetalálkozunk, ordítózunk egymással, de legbelül megszólal bennünk egy hang, hogy hagyjuk őket, ne süllyedjünk le arra a szintre, hol ŐK tartanak. Próbálnak meggyőzni bennünket, hogy ŐK bizony józanok, s MI képzelődünk. Ha rákérdezünk, hogy miért nyúltak a pohárhoz, ránk förmednek, hogy nem ittak semmit. Miközben zárt szobájuk ajtaja mögött, szemünkkel is halljuk amint a kupakot lecsavarják s azt, ahogy szájukhoz emelik, nyelik a nedűt, mit ha mértékkel tennének nem származna belőle baj.

Veszekedések... harag... gyűlölet... Önmagunkkal s az alkohollal szemben, aki mindig leküzdhetetlen s erősebb, mint a család, szeretet. Hányszor kijelentett ígéreteket, hogy nem lesz többé szombat. Csak szavak. Lesznek ugyan csöndesebb évek, de aztán újra csak azt látjuk, hogy sűrűsödnek a szombatok. Már szerdán és pénteken is szombat van, az ártalmas bajok

forrása miatt. Szomorú szombatok. Tudjátok-e, hogy valakinek fájdalmat jelentetek. TI fájdalmas szombatok. Remegünk, reszketünk az ágyban fejünkre húzott takarónk alatt. Imádkozunk, hogy csak ezt a napot éljük túl, s talán még ha kell a holnapot, meg az összes szombatot.

Majd jön egy másnap. Ha szerencsénk van az már egy új ébredés, ha nincs akkor újra egy szombat kezdődik, vasárnap napján. A józanodás, fogadkozás napja ez. Reggel hallani, a megtisztulást, ahogy a züllött szombat távozik szervezetükből a vécé csészéjébe. BÚZ és HANGOK. S még ekkor sem gondolkodnak, hogy hány májsejtjük, agysejtjük látja kárát a hétvégének. Egy darabig lehet bírni... Évtizedekig... LEHET, S KELL KIBÍRNI!!!

Ülünk a kikapcsolt tévénk előtt, háttal az erkélynek. Nézzük a fekete képernyőn a fellegeket, s az ég kékjét. Arra leszünk figyelmesek, hogy odakint vonulnak a felhők, távoznak a képernyőről. Egy repülő hűz csíkot a végtelen kékségben, berregő hangjával megtörve a csendet. Majd egy vést jelző madár repül a távolba. Hátrafordulunk az erkély felé. Az ég hirtelen besötétedik. Közeledik a VIHAR!

A következő pillanatban már csak azt látjuk, hogy a vihar betöri szobánk üveg ajtaját, s szilánkjai repülnek felénk. Fröcsköl a gyűlölet, vad az indulat. FÉLÜNK. Védtelenek vagyunk. A vihar rövid időre beköltözik szobánkba. Felborítja nem csak az üres poharakat, üvegeket, hanem a körülötte lévő kis poharakat is. S a bor vöröses cseppjei az asztalterítőkbe beszívódva örökre nyomot hagynak, mint kezünkön a törött poharak szilánkjai.

A távolban lévő ház kéménye kialszik. A kutya nem ugatnak többé, a nyugalom szigete örökre meghal.

VIHAR=ALKOHOLIZMUS

POHÁR=ALKOHOLISTA

KIS POHÁRAK=CSALÁD

MI=JÓZANOK

ÖK=RÉSZEGEK

LÉNY=RÉSZEGEREMBER

SZOMBATOK=RÉSZEGSÉG, ZÜLLÖTTSÉG

A postautalványi szelvény

Vércukrom állandóan alacsony volt, fejem gyakran fájt, a gyomrom iszonyúan szúrt, s mindemellett gyakorta rángatózott a szememben lévő ideg. Álltam a sorban és néztem a finomságokat. A polcon lévő sajtokat, a párizsit, szalámi-féleségeket, húsokat és elképzeltem, hogy eszem mindezt. Éreztem számban a sajt ízét, orrommal szippantottam be a húsféleségek illatát. De finom. Jó lenne enni belőle. Eszem, érzem a finom ízét, a füstölt sajtét... Istenem de finom. Aztán elkezdtek folyni könnyeim, kiálltam a sorból, tudtam, hogy nem engedhetem meg mindezt magamnak, majd holnap... még egy nap és tizenkettedike lesz.

Postán érkezett kétségbeesett segélykérő levelemre a segítség. Néztem szemeimmel a belföldi postautalványt, és könny szökött szemeimbe. Ki lehetett ez a személy, aki egy

idegennek adott segítséget. Írásai alapján egy középkorú hölgyre gondoltam. Életemben már nagyon sok ígéretet kaptam az emberektől, de ezt most éreztem, hogy nem csak tartalom nélküli, üres szó. Ez az utalvány (=) egy Pesten élő személy. Ki lehet Ő? Vajon szöke? Barna? Fiatal? Öreg? Családos? Kérdések sokasága, melyre nem kaphattam választ. Nagy tisztelettel és köszönettel tartozom neki, hogy látatlanba, egy vadidegen személynek nyújtotta ki segítő kezét.

Eltettem emlékebe, fiókom mélyére e kis szelvényt. És pillanatok alatt eszembe jutottak a hozzá kapcsolódó, bánatos események.

Egy nappal előtte

Magányosan bolyongtam az utcákon. Ma végre tizenkettedike van! Tegnap már nem volt kenyerem és csak hatvannyolc forintom volt, de boldog voltam, hogy már csak egy nap nélkülözés... és holnap már tizenkettedike lesz.

Bementem az élelmiszerboltba és szomorúan vettem tudomásul, hogy a két évig elhúzódó „*Nem fog fájni!* – csomagot” kell élveznem, s ez a hatvannyolc forint nem elég kenyérre. Keresgéltem, hátha találok becsomagolva kisebbet, de a legkisebb csomagolt kenyér ára is nyolcvankilenc forint volt! Idegesen visszadobtam a polcra és nyomda festéket nem tűrő hang hagyta el ajkaimat. Közben elkezdett iszonyúan fájni a fejem. Már három hónapja nem ettem rendesen. Vércukrom állandóan alacsony volt, fejem gyakran fájt, a gyomrom iszonyúan szúrt, s mindemellett gyakorta rángatózott a szememben lévő ideg. Álltam a sorban és néztem a finomságokat. A polcon lévő sajtokat, a párizsit, szalámiféleéseket, húsokat és elképzeltem, hogy eszem mindezt. *Éreztem számban a sajt ízét, orrommal szippantottam be a húsféleségek illatát. De finom. Jó lenne enni belőle. Eszem, érzem a finom ízét, a füstölt sajtét... Istenem de finom.* Aztán elkezdtek folyni könnyeim, kiálltam a sorból, tudtam, hogy nem engedhetem meg mindezt magamnak, majd holnap... még egy nap és tizenkettedike lesz. A tizenkettedike életem legfontosabb napja lett. Három hónapja mindig ezen a napon utalták rá kártyámra a munkanélküli segélyt. Kiálltam a sorból, mikor is megszólított egy mögöttem álló hölgy:

– *Rosszul van?* – kérdezték.

– *Neem, minden rendben van* – feleltem.

Letettem a bevásárló kosarat és kifordultam az ajtón. Majd holnap! Holnap az én napom lesz. Lakótelepünkön lévő boltból vettem öt darab kiflit, itt csak tizenkettő forint volt darabja, míg az előző helyen negyven forint volt két darab zsemle. Beálltam a hosszú sor végére. Majd holnap!

Még egy nap... – kavarogtak gondolataim a fejemben. *Kibírom... KI... KELL... BÍRJAM!!!*

Hazatekertem a Körös-parton, majd leszálltam a biciklimről és hallgattam a csendet, néztem a zöldet, és gondolkodni kezdtem. *Mi lesz velem? Nincsen munkahelyem, nem kellek az egészségügynek hét ledolgozott év után! Egy életpálya kettészakadt! Már csak korábbi árnyéka vagyok önmagamnak! Nem akarok többé életfüggő lenni! S egy cukorbetegnek drága a LÉT! Nem kellek sehová, mint munkaerő, és ami a legborzasztóbb, hogy nincs munkahely és rengeteg a hitelem. Már többször rám telefonáltak, zaklatnak a banktól, kérésem ellenére is, hogy egy helyre szeretném fizetni hiteleimet.*

– *NEM* – volt a válaszuk! *Csak adóstárssal, ingatlan fedezettel rendezheti tartozását!*

– *Értsék meg, senkim nincs. Munkahelyem sincs. Nincs mit egyek. Anyám minimálbérből tart el bennünket és erre még jövök én is* – válaszoltam kétségbeesetten.

– *Csak adóstárssal vagy fedezetül szolgáló ingatlannal lehet rendezni* – reagáltak.

Ezen gondolatok kavarogtak bennem a Körös-parton. *Most állok és nézem a Körös folyását. Én is így sodródok az árral. Sok a moszat, a kosz, mint az életben. És nincs rá pénz,*

hogy eltávolítsák... a KOSZT! Hallom, ahogy zümmög egy szúnyog a fülemben, s látom, ahogy a fa ágai közt szövögeti hálóját a pók.

– Mily könnyű neki... csak szövöget... és kész a háza. Szeretnék én is pók lenni... Aztán a következő pillanatban leesett hálójáról. És ahogy fölé hajoltam kicsúszott a jegyzetfüzetem... rá, a pókra!

– Hát ilyen könnyű... a vég... Egy könnycsepp kúszott végig arcomon, s már ajkaimon éreztem sós ízt. Megfogtam könnycseppem és összenyomtam. Hát ennek is vége... Milyen könnyű a VÉG... valaminek vége lenni. Nem okozni több problémát, nem éhezni többé, nem élösködni a társadalmon hét ledolgozott év után.

A vége... The End...

Egyszer egy sofőr, akit lestoppoltam a Gyulára tartó utamon, a következő kijelentést tette nekem: „Minden vége valaminek a kezdetét jelenti!” Akkor éppen egy szakításon voltam túl. Ez a mondás a jelenben is igaz. Sajnos. A hét éves munkaviszony vége számomra a nyomor kezdetét jelenti. És ez a vége minek a kezdete? – kérdeztem önmagamtól. Nincs rá válasz. A Körösben lévő kosz, a pók, s a szúnyog... nem felel! Csak a magány..., aki kezeimet fogva áll mellettem. Ő sem tudja a választ. Megropogtattam kezeim, megtöröltem szemeim és hazatekertem. Néztam a biciklim. Ez is hitelre van..., mert a másikat, melyért keményen dolgoztam diákkoromban segédápolóként, azt ellopták. „A szegény embert az ág is húzza.” – mondja a mondás. Spórolásból jártam kerékpárral télen-nyáron, hóban-fagyban a munkahelyhez vezető buszmegállóig. És nincs többé munkahely, nincs többé bicikli. Az a kerékpár soha nem lesz meg, mint ahogy munkahelyem sem lesz többé! A rendőrség is megmondta: „valószínű a házból lophatta el valaki, mivel nem volt erőszakos behatolás nyoma a kerékpártárolón.” Mindez miért velem történik meg? Lennie kell oknak, magyarázatnak. Sorsunkat valami külső tényező irányíthatja, mely eleve elrendeltetett. Itthon vagyok és már csak egy nap.

A tizenkettedike

T-I-Z-E-N-K-E-T-T-E-D-I-K-E van! Úristen. MA tizenkettedike VAN! 12... még ma kölcsön vettem anyám kenyéréből két szeletet, de ma már vissza tudom adni neki. Bekerépkározzom a belvárosba, izgatottan veszem elő a bankkártyám. A PIN kód beírása után várom, hogy adja ki a bankjegyet. Már nagyon izgatott vagyok, „leesett” vércukrom, de tudom, hogy még öt perc és venni fogok a boltba egy zacskó szőlőcukrot, meg kenyeret, pici sajtot, vaját meg anyának azt a pár joghurtot, amit megettem előle, mivel éhes voltam! ÉHES! Remeg a kezem, nézem az automatát és várom a bankjegyet. Folyik rólam a víz, fáj a fejem, zsibbad a nyakam, nyelvem, bőröm nyirkos.

– Jaj még három másodperc és rohanhatok cukorért a boltba...

„A bankkártyáján nincs elegendő összeg. Kíván egy másik tranzakciót végrehajtani? Igen. Nem.”...Ez nem lehet. Ugye nem. Rosszul látok. Vagy most álmodom, nem hypózom és különben is otthon alszom. EZ NEM IGAZ! U – GY – E – N – E – M – I – G – A – Z?! Istenem kérlek... „...bocsásd meg bűneinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek”... ÁMEN. Elteszem a bankkártyám, rohanok a Munkaügyi Központba. Meg kell kérdezzem... lehet, hogy még nem rakták rá a segélyt... vagy az is lehet, hogy nem is tizenkettedike van MA. A központban az információs hölgytől megkérdeztem hányadika van. Segítséget kértem..., hogy adjon cukrot, mert cukorbeteg vagyok, rosszul érzem magam, azzal magam elé nyújtottam remegő kezeim. Szakadt rólam a víz, zsibbadt a fejem, gyomorszáji tájékon, pedig kegyetlenül szúró fájdalmat éreztem, mely minden egyes légvételre fokozódott. Leültettek. Fájt, és erőteljesen lüktetett a fejem. A hölgy odaadta csokiját, melyet

megköszönve elfogyasztottam. Elmeséltem a velem történeteket, hogy kenyérért, cukorért indultam el otthonról és, hogy nincs a bankkártyámon pénz. *Gondolataim rendezetlenek, csapongóak voltak. És elkezdtem fulladni az idegességtől. Minden egyes légvételre szúrt a gyomrom és nem kaptam levegőt.* Leültettek. Görcsbe rándult gyomrom és már alig kaptam levegőt. Megálltam a beszéddel... már nem is emlékszem a többi dologra, mondataimra, kérdésekre. Rám tört a kínzó sírógörcs. Próbáltak megnyugtatni, hogy ne féljek, biztos csak technikai oka van az egésznek. Előfordult már másokkal is. Kértek menjek be a bankba, s járjak a dolgok végére. Így tettem. *Kifelé jövet fülem elkezdett zúgni, megint szúrt a gyomrom, féltem levegőt venni, mert légvételre fokozódott fájdalmam, hirtelen elzsibbadt a nyakam, ujjaim... és minden elsötétült...*

Arra emlékszem, hogy *fekszem a padon, beszélnek hozzám, paskolják az arcomat, s mondják, hogy fehér vagyok. A fejem továbbra is zúgott.* Kinyitottam, majd újra lehunytam szemeim. – *A biciklim?* – hangzott el kérdésem.

– *Itt van – felelték.*

– *Meg van? Tényleg meg van a biciklim?* – vártam a megerősítést. *És tényleg meg volt. OTT VOLT A BICIKLIM!* Megkérdezték, hogy biztosan jobban vagyok-e már. Csak mosolyogtam válaszádként.

– *Minden rendben? Biztosan haza tud menni?*

– *Igen.*

...

Azzal elindultam a bankba. Ott azt mondták, hogy igen ráutalták a pénzt szeptember elsején, de letiltotta a bank, mivel nem fizettem a törlesztő részlegeket. Sőt még késedelmi kamatot is felszámoltak, talán tízezer forint körüli összeget, s az egész havi hatvan ezer forint munkanélküli juttatásom letiltották.

– *Addig nem vehet fel pénzt, amíg nincs minimum tízezer forint befizetve.*

– *És miből?* – hangzott el kérdésem. *Megint elkezdett szűnni a gyomrom. Elszorítottam a szememben ugráló ideget.* Lehunytam szemeim, folytak a könnyeim.

– *Mondom a lehetőségeket* – jött a válasz.

– *Hölgyem! Először én mondom a saját lehetőségeimet: adóstárs nincs, barát nincs, fedezet ingatlanom nincs...*

– *És szülők?* – szakította félbe mondatom.

– *Édesanyám minimálbérrel takarít a felsőfokú képzettségével! Már az ő ennivalóját eszem és ő alig eszik* – feleltem.

– *Apukája?*

– *Nincs! Az soha nem is volt!*

– *Barát vagy ismerős, aki kölcsönadna pénzt?*

– *Értse meg, hogy senkim nincs, barátok meg főleg nincsenek, amikor pénzről van szó.*

...

– *Akkor sajnos nem tudok segíteni.*

– *Van helyette hitelem és komoly összegű gyógyszeres kiadásaim, betegségeim. S úgy néz ki, hogy a kormány miatt még az insulinért is fizetnünk kell a közel jövőben!*

– *Köszönöm a segítséget!* – azzal flegmán vállamat megbiccentve távoztam. *Nem baj, akassza fel magát az ember, ha nincs senkije, csak saját maga a betegségeivel, kiadásaival.* Iszonyú gyűlöletet éreztem. Rohantam vissza a Munkaügyi Központba, ahol kifelé jövet sikerül még megállítanom a hölgyet. S elpanaszoltam elintézett(len) dolgaim. A hölgy felhívta a Szociális Irodát.

– *Felesleges, ha segély ügyben hívja. Ugyanis nem a jelenlegi anyagi helyzetem, hanem a három hónapra ill. tíz évre visszamenőleg kiszámított átlagjövedelmemet veszik figyelembe, amely meghaladja a létminimumot!* És igazam lett. A hölgy végtelenül aranyos volt. És

látszott rajta, hogy tényleg AKAR segíteni. És nem csak szavakat... mond... tartalom nélkülieket, melyek nem állnak összhangban a tetteikkel. Szavakat már sokan mondtak!

– *Halló! Szia! Itt van egy kis hölgy, munkanélküli járadékon..., nincs mit egyen..., mivel a bank letiltotta az e havi juttatását, amiért nem fizette a külföldi munkavállaláshoz felvett- ill. egyéb hiteleit! Cukorbeteg..., előbb rosszul lett... , szakadt róla a víz..., adtam neki csokit..., leültettem. Tényleg rosszul van. Látszik rajta, egyfolytában sír, meg ennie kellene... insulinos...*

– *Igen... az magas... Hatvanezer volt... s ilyenkor mi a teendő?*

Majd letette köszönés után a telefonkagylót. Felhívta a Családsegítő Központot. Elintézte, hogy fogadjanak, még a mai nap folyamán. És megkért, hogy holnap jöjjenek el valamilyen beszélgetésre... humán... forrás... Én tudtam, hogy beszélgetéssel nekem nem lesz pénzem, nem fog megszűnni gyomorfájdalmam sem a hiteleim. Aztán siettem a Családsegítő Központba. Elbeszélgettek velem. Néma csend a szobában, ülünk egymással szemben.

– *És van valaki, akire számíthat? Csak egy ember? Eszembe jutott Dosztojevszkij: Bűn és bűnhődés című műve: „... mert mindig kell egy embernek lennie, akire számíthatunk...”⁴*

– *Nem. Senkim sincs. Csak magam vagyok magamnak. Egy félember – végigfolytak könnyeim az arcomon.*

– *És anya, édesapa?– tette fel kérdését.*

– *Anya nagyon nehezen él, apám nincs – ezzel jeleztem, hogy nem akarom a témát túlzott mértékben boncolgatni. Akkor már sírtam. Zsebkendőért nyúltam. S a zsebkendőről eszembe jutott valaki... A Családsegítő megkérdezte, hogy anyukám tudna-e nekem élelemmel segíteni?*

– *Már ő is alig eszik, mert az övét eszem napok óta. Tegnap vártam a tizenkettedikét, hogy akkor lesz kenyér... – azzal elkezdtem sírni. Már így is tartozom neki legalább nyolc joghurttal, két szelet kenyérrel, krumplival... Talán a TEGNAP még jobb volt! Akkor még volt remény a MÁBAN. S a MA elvette hitem, reménykedésem, ami még meg volt TEGNAP. Jó lenne, ha újra tegnap lenne. Ebben a hónapban nem lesz mit egyek. Az insulin miatt nem éhezhetem, pedig megtenném, mert már nem kívánom az ételt. Emiatt fogytam hét kg-ot. Megtanultam nélkülözni. Egy szelet kenyér értékét becsülni. Nem is kell rá sajt, májkrém, mert elszomorodom, hogy túl sokat akarok. Finom a friss kenyér vajjal is. Mily finom tud lenni kis paprikával..., pici sóval megsózva. Éhes vagyok. Nem szabad arra gondolnom. Ki kell a tudatból törölni, azt kell mondani a TUDAT-nak, hogy holnap jobb lesz, és NEM VAGYOK ÉHES! S az ember egy idő után el is hiszi! S mi maradt még? A HIT... remény... szeretet, bár ez utóbbi nincs. Soha nem is volt. Talán a betegek szerettek a legjobban. Megnevettettem őket, megsimogattak, vicceltem-, vagy sírtam velük... örömben-bánatukban! A jó és rossz leletük eredményeiben voltam mellettük! Mindig szerettek. Annyi szeretetet sehol másutt nem kaptam csak OTT. Tőlük... a betegektől. És vége. Hét éves munkaviszony után nincs helyem az egészségügyben. És állok, gondolkodom, házalok, s mindenholnan elküldenek, mert nincs szakképesítem eladónői-, pultosi- vagy felszolgálói- stb. Csak egy felsőfokú szakápolóim. Ennyit ér az ember. Egy értéktelen kis porszem az univerzumban. „Porból lettünk s porrá leszünk”⁴. S ez így igaz. Gondolataimból felébredtem, mert visszajött a Családsegítő hölgy egy kétszáz forintos „Enni Kék”- élelmiszer utalvánnyal. Tájékoztattott, hogy holnap ki fognak menni terepszemlére, felmérni anyagi helyzetünket és utána bírálják el a segélyt.*

– *Felesleges! Nézzen rám! Arany nyaklánc, arany karkötő... igaz? Ezt látja MOST! S én akkor GAZDAG VAGYOK?! Mert öt éve meg tudtam venni három–négy állásból összespórolva. Mint otthon a hitelre megvásárolt házi-mozi, hi-fi, számítógép. Ezt kell felmérni? Akkor én elmondom anélkül, hogy kijönnének! Amim van... azt hitelből, és három–négy egyidejű állásból teremtettem meg. Akkor én MOST GAZDAG VAGYOK? (Igen – mondta egy belső hang: ÉRZELEM GAZDAG!) Ha egy naiv milliomosnak, leég biztosítás nélküli háza, s milliói bent égnek, mert nem tette a bankba és földönfutóvá válik, akkor ő GAZDAG? Csak,*

mert tíz-húsz évvel ezelőtt valamilye VOLT! Miért nem a JELENT, az aktuális állapotot nézik? Három hónapig hatvanezer volt, s most harmincötezer a segélyem. De a rezsit és a kenyeret MOST kell(ene) fizetnünk, NEM három hónapra visszamenőleges átlagjövedelemből.

– Próbáljon meg takarítást vállalni! – jött a hasznavehetetlen tanács.

– Tud helyet? – érdeklődtem.

– Most nem – felelte. Ha ennie kell, próbálja meg eladni az ékszereit!

– Akkor éhen pusztulok. Nekem ennyire telt az életből! Olyan ez, mint másnak a lakása, amiért egy életen át keményen megdolgozott! Hiába adom el, csak a felét kapnám értékben, és hat hónap alatt mindenem felélném. Nekem soha nem lesz lakásom, mert nincs szülői háttér, fedezetem, pont ezért nem lesz diplomám, jó állásom, jogosítványom, mert senkim nincs. Nem vagyok értelmiségi szülők gyermeke. Van helyette kiadásokkal járó betegségem és bánat, fájdalom.

...

Nem értheti...

Kaptam egy étkezési utalványt, s elbúcsúztunk azzal, hogy ki fognak jönni hozzánk környezettanulmányra. Holnap még lesz egy nénim, akit tisztába kell tennem kétszázötven forintért. Abból legalább kitelik egy kenyér. S így élni máról-holnapra tehetetlenül, betegen. Már a kerékpárt sem tudom gyorsan tekerni, le vagyok lassulva, nincs erőm, szédülök a kerékpáron és fulladok, nem kapok levegőt a stressztől. Ma reggel öltözködéskor azt is észrevettem, hogy mennyire kint van a medencecsontom.

Egy hajléktalan kéreget pénzt... hozzám is oda jön. Hozzám minden hajléktalan mindig oda jön és KÉREGET. Én NEM nagyon mertem KÉRNI soha! Kértem szeretetet... azt kértem. Szeretet éhségem kielégítésére. Éhes vagyok! Na és akkor mi van – szólalt meg bennem egy hang... Hát semmi sincs... tényleg nincs, csak a SEMMI! Az utalványon vettem egy kenyeret, frissét ropogósat. Mily finom tud lenni a kenyér, még üresen is. Este már az enyém lesz... megeszem... jóízűen vajjal... sóval... paprikával... s a tudatalattimnak majd azt fogom hazudni, hogy sonka is van a kenyeren... meg sajt is... és az illatát is fogom érezni... Arrébb egy polccal pedig diétás dolgok özöne. Puding, befőtt, nápolyi, csokoládé és a kedvencem a diabetikus fehér csokoládé. Istenem de finom... volt (lehet), aztán elszégyeltem magam, hogy ilyeneken gondolkodom, amikor még kenyérre is alig telik. Csokoládéra nem szabad még csak gondolnom sem! Túl drága az nekem. Milyen drága cukorbetegnek lenni.

Jó lenne takarítói állás, de sehol nincs, pedig el tudnám végezni én is a felsőfokú végzettségemmel, ahogy anyám, de már ehhez sincs elég erőm, mint neki. Hazafelé tartok... Körös-part... magány... éhség... nélkülözés... sajt illatával a gondolataimban... Keresem a tegnapi pók maradványait...

Hát ennyi az ÉLET... a LÉT... csak beleugrok a vízbe összekötött lábakkal-karokkal, és másnap már nem kell azon törni a fejemet, hogy miből lesz meg holnap a kenyér. A hitelem tudja rendezni anyám az ékszereimből, műszaki cikkeim eladásából, melyért egy életemen át, dolgoztam. Akkor már nem fog fájni, mert a halál után már semmi nem fáj. Még most fáj, s ha élnék még két évig biztosan fájna. Az ÉHSÉG, NYOMOR! Borzasztó az élet. Öröm nem sok volt benne. És senkim sincs, csak magam vagyok magamnak a bajban. Beleugrani a Körösbe és onnantól fogva nem fáj tovább... az ÉLET.

„Porból lettünk, s porrá leszünk.”⁵

Hazajöttem! S anyám itthon így fogad:

– Akkor most már megadod a tartozásod? Ma tizenkettedike van.

Már csak belül könnyezem. Nincs tovább.

Egy nappal később

Kerékpárommal tekerek miközben egy gyalogosra leszek figyelmes. Helyesebben a pólója hátára írtakra: „Ember küzdj, és bízva bízzál!”⁶

A kistrádió

Csak állt velem szemben, szájával nem beszélt, csak a szemeivel, miközben karjai nyújtották felém a kistrádiót. Csak EGY ilyen ember, csak EGYETLEN ilyen kistrádió létezik minden ember életében. Megöleltem és megköszöntem neki. Tulajdonképpen a köszönet nem az ajándékának szólt, hanem a jóságának, emberségességének, szeretetének s ugyanakkor ez egy búcsúzás is volt.

Életünkben jönnek-mennek az emberek. Vannak, akik felejthetőek és vannak olyanok is, akiket képtelenek vagyunk feledni, emlékeinkből törölni. Létünk folydogál lassan a megszokott medrében, és embertársaink ugyanúgy nyomot hagynak bennünk, mint a kis kősziklák a patak medrében. Sok ember megfordult már életünkben, talán én is mély nyomot hagytam valakiben, és az én lelkem mélyén is vannak mély nyomok a másik emberből.

Tárgyak, emlékek, szavak s egy kistrádió. Másnak talán semmi, nekem az egész életet jelenti ez az „apróság”, melyhez egy emlék, s egy férfi kötődik. Az életemben minden tárgy egy embert, s hozzá fűződő emlékeket jelent. Számomra ez a kistrádió elsősorban nem tárgy, hanem egy embert, egy emléket jelent. Talán ő az EGYETLEN, akire mindig számíthattam! Lelkileg mindig támogatott, meghallgatott a bajban, mellettem állt bánatomban. Őszinte volt velem, átsegített nehéz, bajos időszakokban. Becsületes, egyszerű, jószívű, akit mindenki szeret, mert Ő tiszta, jó ember. A mai világban már nincs sok „ilyen” személy. Egyszer adtam egy jelentéktelen, apró dolgot s, a következő alkalommal mosolyogva nyújtotta felém a kistrádiót! Nem az értéke számított, hanem az, ahogyan kezeimbe tette. Szeretettel, jó szívvel, adni akarással. Arca komoly volt, de szemei meleg mosollyal néztek rám. Nyújtotta keze a kis tárgyat, és jól esett szívemnek, ahogy szeretettel átadta nekem.

Emberséges, akire mindig számíthattam, akkor is, amikor elfoglalt, vagy sok tennivalója volt. Rám mindig szakított időt, figyelmes volt, törődött velem. Ritkán mosolyog, mert azt mondta, hogy „ilyen” a természete. Azonban Őt, így is mindenki szereti, tiszteli! Nagyon jólelkű, nyugodt, egyszerű, szótlan, okos ember. Csak állt velem szemben, szájával nem beszélt, csak a szemeivel, miközben karjai nyújtották felém a kistrádiót. Csak EGY ilyen ember, csak EGYETLEN ilyen kistrádió létezik minden ember életében. Megöleltem és megköszöntem neki. Tulajdonképpen a köszönet nem az ajándékának szólt, hanem a jóságának, emberségességének, szeretetének s ugyanakkor ez egy búcsúzás is volt.

Magammal hoztam a kistrádiót s vele együtt szívemben az ő jóságát, emlékét. Így hát most itt van mellettem ő is az asztalomon. Emléke, személye, pedig szívemben hagyott ÖRÖKRE nyomot, mint a kis patak mélyén beivódott kősziklák.

A fénykép

Hétfőn meghalt a teste és ma kezdi el életét a lelke egy olyan országban, ahol nincs háború, pénz, szegénység csak boldogság és béke. A teste már sohasem sérül. A testével ELTEMETTÜK a betegségét, de a lelke örökké ÉL. És emlékeink közt sem halt meg. Él Ő most is. Olyan helyre távozott, ahol már várták szülei, az én drága nagymamám, s a rokonok... Most is figyel bennünket! És nagyon szomorú, mert látja, hogy miatta sírunk.

Asztalomon fekvő fényképen látok egy kedves családot. Igen ŐK a rokonaim. Egy könnyecsepp gördül elő szemeimből, amikor erre az asszonyra gondolok, akinek fiatalon itt kellett hagynia családját. Ezen a fényképen most is itt van velem a szobámban. Hangtalanul sírok. És már is látom az ehhez kapcsolódó kis történetet. A szobámban.

...

Ma tudtam meg, hogy vége. Egy emberi élet a végéhez ért. Így fogyatkozunk meg lassacskán. Még búcsúzni sem volt időnk. Mindenkit eltűnkben kell szeretni, s akkor talán nem mardos bennünket a lelkiismeret, hogy el sem búcsúztunk.

Mindig vidám természetű, kedves mosolygós asszony volt. Számomra az ő családjuk volt a boldog, békés idillikus család, melyre mindenki vágyik. Ahol hűség van, béke, szeretet, vidámság. Hol oly erős volt a kapocs, hogy a szeretetet még a betegség sem tette beteggé! Hosszú derékig érő haj, hatalmas barna szemek. Ha vendégként náluk jártam hangos volt nevetésüktől a ház. Tisztaság, rend, boldogság és béke uralkodott ott. Most is hallom a fülemben azt a kacagást és előttem a mosolya, gesztusai, mimikája. Mindig nevetett. Pedig tíz éve nem volt már egészséges. A betegség elég kemény harcos, aki gyakran legyőzi a JÓT! Neki sikerült kigyógyulnia. Sosem láttam szomorúnak, csak vidámnak, aki mindig kacagott. És szépen nevelte a gyermekeit. A férje pedig ő értük dolgozott. Nagyon szerette őket. Nemrégiben újra beköltözött testébe a KÖR! Most hétfőn kellett megjelennie kontrollon. Nem jutottak el Szegedig, már Orosházán vége lett... az életnek. Ő már csak VOLT! Nincs többé a kacagása, a mosolya. Nem főz többé finomságokat. Nem neveli többé hatalmas szeretettel gyermekeit. De örökké szeretni fog bennünket és mi is örökké fogjuk szeretni Őt!

Hétfőn meghalt a teste és ma kezdi el életét a lelke egy olyan országban, ahol nincs háború, pénz, szegénység csak boldogság és béke. A teste már sohasem sérül. A testével ELTEMETTÜK a betegségét, de a lelke örökké ÉL. És emlékeink közt sem halt meg. Él Ő most is. Olyan helyre távozott, ahol már várták szülei, az én drága nagymamám, s a rokonok... Most is figyel bennünket! És nagyon szomorú, mert látja, hogy miatta sírunk. Ha ma este zápor lesz nagy villámlások kíséretében, akkor az Ő könnyei folynak – esőcseppek formájában – amiért el kellett szakadnia szereteteitől.

Hiszem, hogy pár nap múlva vidám lesz, mert fönt keményebb harcos, mint a betegség. Ott már egészséges! Mert a testével eltemettük belőle a gyilkos KÓRT! Negyvennyolc éves volt. Ő már csak VOLT, de emlékeinkben most is VAN! ÉS ÖRÖKKÉ ÉL! SZERETÜNK TÉGED...

A boríték

Vártam... nem jött el... a SEGÍTSÉG... NEM JÖTT. Pedig NAGY A BAJ! NAGYON! Elszomorított. Bánatot okozott! Talán ez is csak ígéret vagy egy újabb becsapás? Nem lehet

tudni, mikor mondanak nekünk igazat. SZOMORÚ vagyok. Nem jó ez a fájdalom. Pedig továbbra is CSAK szeretem, tisztelem.

Szobámban egy borítékra leszek figyelmes. Elsőbbséggel feladott, szép írott betűkkel megcímzett. Mindig tiszteltem ezt a személyt. Ha egy szóval kellene jellemeznem, akkor az a humanizmus lenne. Segítségre szorultam, melyet kis késéssel meg is kaptam tőle.

...

Csak álltam és néztem a szökőkutat. Milyen szép lett a vizek városa. Régen nem jártam errefelé. Minden megszépült, megújult s rengetegen jártak e szépség csodájára. Mert itt MINDEN olyan szép volt. Csak sok az ember ITT (is)!

Október elseje. A mai nap a választásoké. Szépen süt a nap... igen... ez már a vénasszonyok nyara. Befejeződött egy nyár... „de MINDEN vége valaminek a KEZDETÉT jelenti...”!

Mennyi szép csoda van ITT! Víz és víz és víz, meg Székelykapu, mely a Viharsaroké! A Kelet kapujában, a vizek városában. MÁS kultúrája a MIÉNK is!

A padon ülök s nézem a sok csodát. Milyen magasra tud feltörni a kút vize, aztán lejjebb és lejjebb esik a víz sugara. Gyönyörű, ahogy megcsillan rajta a nap fénye. És mindezt az árnyékból csodálhatom. Ezt megtehetem, ennyi még jár nekem. Ülök, gyönyörködöm az IGAZI szépségben. Kedvtelen vagyok, mert akire vártam, az nem jött el. Megígérte, de nem jött! Biztos elfelejtette. A számunkra lényegtelen dolgok könnyen felejtethetők. S EZ..., egy felejtendő dolog VOLT. Pedig meg szerettem volna ölelni, megköszönni a jóságát, aztán csendben eljönni. Sokszor az ÉLET írja a forgatókönyveket... vagy a SORS, melyről mi gyakran nem tehetünk! Talán... közbe jött neki valami... talán... CSAK elfelejtette!

Megint magasabbra szökött a kút vize. Vártam... Zavarban voltam, mert nem akartam senkivel találkozni... Meg ha megkérdezik „mi járatban”- mit mondok?

Most visszaesett a szökőkút sugara, de a nap fénye továbbra is megcsillant rajta.

Vártam... nem jött el... a SEGÍTSÉG... NEM JÖTT. Pedig NAGY A BAJ! NAGYON! Elszomorított. Bánatot okozott! Talán ez is csak ígéret vagy egy újabb becsapás? Nem lehet tudni, mikor mondanak nekünk igazat. SZOMORÚ vagyok. Nem jó ez a fájdalom. Pedig továbbra is CSAK szeretem, tisztelem.

Nem jött el. De én eljöttem... ONNAN. Haladtam a kistemplom mellett a macskaköves úton, s most ITT ülök a fa lombja alatt a kispadon. Nézek... csak nézek... És a szökőkút vize rövid időre beköltözött az én szemembe. Szemeimből végig folyt arcomon a szökőkút vize, a vizek városában. A nap fénye pedig elköltözött életemből.

...

Én OTT voltam...

de Ő nem jött el!

A cirkusz (Álom I.)

A közönség egy emberként felhőrdült, ütötték, vágta egymást. Nem is EMBEREK, hanem ÁLLATOK voltak. A vér bűzlött, a gyűlölet a másik kezére fröccsent, az emberi ösztönön felülkerekedett egy állati ösztön. Elégedetlen volt a közönség, mert nem tetszett nekik a produkció. Sok volt a halott, szinte már mindenki az volt, de a KÉSDOBÁLÓ és a TŰZET OKÁDÓ túlélte a produkciót!

Szobámban fekszem az ágyamon, s félálomba szenderülve nézem a televíziót. Politika... politika... politika... Fáradt vagyok, fáj a fejem s még ez is. Emberek ölik egymást az utcán, s ezt nekem nézmem KELL?

...

Egy hűvös őszi volt, földön heverésző, megsárgult falevelekkel. Sokan már nyugovóra tértek, de volt, aki még ébren volt, és aznap este ellátogatott a cirkuszba. Beállt a tömegbe, s kifizette becsületesen a műsor árát. Egy ember megpróbált csalni, de mivel nagy volt a szigor, s fegyelem, így a tömegnek nem sikerült hazudnia. Neki azonban IGEN! Tetten érték és nagy volt a lebukás!

A színpadon ketten próbálták attrakciójukkal elkápráztatni a közönséget. A ma esti program nem volt túl színes. Porondon a KÉSDOBÁLÓ „...nem fog fájni...” elven alapuló produkció, s mellette hadakozott a TÜZET OKÁDÓ „...hazudott... le kell váltani... nincs szüksége az országnak rá...” – költői megállapítással bíró attrakció.

Állt az EMBER... (?) kezében a késsel, melyet a tábla előtt álló személy felé dobott.

A másik fél... FÉLT..., mely nem volt alaptalan. Félelme kiült az arcára, melyre rögtön érkezett egy kijelentés:

– „Nem fog fájni!”

Attrakció! S a kés szállt az ember felé!

A közönség felhőrdült, mivel eltalálta az ember fejét. Gurult a fej... gurult... határon túlra. Jött is az újabb késdöfés:

– „Nem baj... el lehet menni külföldre...!”

S már dobta is a következő kést. Eltalálta az áldozat karját, s vele együtt az egészségügyet. Mostantól fogva nem lesz, ki meggyógyítsa, ápolja, mert az egészségügy HALOTT!

– „Felesleges ennyi kórházat működtetni...”

S már lendült a következő kés, mely ezúttal a lábát találta el, vele együtt az árak emelkedését. ...emelkedett a rezsi, benzin, ezáltal minden: a kenyér, s az élelmiszerek ára. És minden után adózni KELL. Ha kimegyünk saját lakásunkban wc-re fiziológiai szükségleteink kielégítése végett, akkor már azért is adózni KELL, ha körülnézünk a zebrán, mielőtt átmegyünk, azért is adózni KELL... – már lassan – mert EZ EGY ILYEN VILÁG!

Nem utolsósorban tandíjköteles lett a felsőoktatás. Bár eddig is csak az értelmiségi család gyermekei voltak kiváltságosok. A reálbéreket pedig mind ezzel „arányosan?” csökkentették! Nyúlt a kéz a következő kés után. E találat a hasat találta el. Az anyaméhet, mely életet adott egy kis jövevénynek. De ezzel nyert egy kis szívet, s veszített egy munkahelyet. Meg kell gondolnunk, merjünk-e szülni, mert EZ EGY ILYEN VILÁG!

Többeknek nem tetszett a közönség soraiból, ki is fütyülték a produkciót. Ekkor porondra jött a kettesszámú versenyző, a TÚZOKÁDÓ!

Tűzet okádott és erre buzdította a közönséget is, hogy vele együtt egy emberként okádják a tüzet. A közönségnek ez a produkció már jobban elnyerte szimpátiáját, mint az előző. Erről meg is győződhattunk október elsején.

Vajon nem a tűzet okádó négy év miatt kell MOST a kés dobállónak végrehajtania a „... nem fog fájni...!” – attrakciót. OK – OKOZAT. Egyiknek a következménye a másik?! S a közönség pedig ne csak nézzen, lásson is! Szükség van-e ilyen attrakciókra? Nem mindegy, hogy főprodukciónak kit választunk? Jobb-e lecserélnünk a késdobálót, tűzokádóra. Attól ez a CIRKUSZ továbbra is ugyanolyan rosszul fog működni, CSAK a KÉSDOBÁLÓNAK és a TÚZOKÁDÓNAK fog továbbra is bevétele nőni!

A közönség, aki befizeti esténként az előadást, annak előbb-utóbb kimerül a kasszája.

Újra porondon a késdobáló. Csak állt és nem csinált semmit.

Nézte a vérben csucsogó testet. NEM... CSINÁLT... SEMMIT...!

– „Nyilvánvaló, hogy az utóbbi négy évben nem csináltunk semmit!”

Ez volt a legnagyobb tördőfés. Mindenki gyűlölettel nézte, következő gondolattal a fejében: „...járkálj csak, halálraitélt!”⁷ A közönség egy emberként felhördült, ütötték, vágták egymást. Nem is EMBEREK, hanem ÁLLATOK voltak. A vér bűzlött, a gyűlölet a másik kezére fröccsent, az emberi ösztönön felülkerekedett egy állati ösztön. Elégedetlen volt a közönség, mert nem tetszett nekik a produkció. Sok volt a halott, szinte már mindenki az volt, de a KÉSDOBÁLÓ és a TŰZET OKÁDÓ túlélte a produkciót! S a piros-fehér-zöld lobogó színe előbb-utóbb befeketedett. S nem tetszett a műfaj? Ez már kriminalisztika. Csak ŐK éltek túl, egymás műfaját, hogy a következő adásra befizető közönséget is hasonlóképpen tudják szórakoztatni.

– Emberek! Ne csak nézzetek, lássatok is! A függöny legördül. Vége... a ma esti produkciónak.

...

Iszonyatos hangzavarra leszek figyelmes. Ekkor veszem észre, hogy nincsen adás a tévémben. A hangzavarra való felébredésem legalább ennek a borzalmas álomnak a végét is jelentette.

A kis csónak (Álom II.)

Megmentője elmenekül, de őt ismét viszi a víz árja, belecsavarodik egy hínár a lábába, s egyre inkább húzza lefelé, a mélységbe. Fuldoklik, kapálódzik, kiált. Segítségééééé!!! A víz háborog, az ég mennydörög, melynek víz cseppjei összeforrnak a tenger cseppjeivel. A halott lélek pedig belehal a testbe.

Elfáradtam, lefekszem szobámban aludni. Kint hallom a madarak csicsorgását, ők még nem alszanak. Én megpróbálok, de csak forgolódok párnáim között. Távolról hallok hangokat. A víz hangját. Hol vagyok? Szétnézek, felém jön egy árnyék, egy idegen. Meglök és a következő pillanatban, a vízben találom magam...

Úgy érzem magam, mint az úszni nem tudó, akit beledobtak egy zavaros vízű, mély tengerbe. S most testem lebeg, a *konvergencia program* anyagcsere termékeként. Saját földemen nem lelem helyem. Bedobtak a tenger közepébe, két kezem pedig kapálódzik a zavarosban, testem elnyelik a habok, s a mélység húz le, egyre mélyebbre. Már nem sokáig bírom, s ekkor megjelenik egy kis csónak, belőle egy emberi kéz nyúl felém, testemnek táplálékot szolgáló segítséggel. Eszem, ezáltal testem gyarapszik, s erőm nő. Majd a kis csónak tovább áll, engem a mély vízben hagyva.

Kapálódzom, fojtogatnak a habok, erőm fogytán már. Ekkor megjelenik egy vitorlás, aki segítene vitorlájára felállítani, de nem tud, azt mondja ő egymagában ehhez kevés. S egy távolról jövő gondolat jut eszébe: „Jól jegyezd meg!, saját magadon csak TE TUDSZ SEGÍTENI!” Elnyel a mélység, kezem-lábam kapálódzik a létért. Majd a távolból feltűnik egy hajó, s a félig halott testemet kihúzza.

– Élő halott! A lelke halott, de a teste még él.

Napokig ápolja a hajó tulajdonosa, s a halott lelke ismét életre kél. Egy napon léket kap a hajó, s el kell hagyni a nyugalom szigetét, hol eddig pihenhetett, de jaj annak, aki nem tud úszni! Megmentője elmenekül, de őt ismét viszi a víz árja, belecsavarodik egy hínár a lábába, s egyre inkább húzza lefelé, a mélységbe. Fuldoklik, kapálódzik, kiált. Segítségééééé!!! A víz háborog, az ég mennydörög, melynek víz cseppjei összeforrnak a tenger cseppjeivel. A halott lélek pedig belehal a testbe.

Másnap a nap sugarai kisütnek, az ég kékje egygyé forr a tenger kékjével. Minden megnyugszik, s nyoma sincs a tegnapi viharnek. Egy test lebeg a víz felszínén, majd ismételten megjelenik egy kis csónak, s emberi közönnyel így kiált egy hang:

– Minden kis csónak tulajdonosa rossz ember, így én is rossz vagyok, ne kérjen többé segítséget.

A halott test már nem válaszol, de lelke befelé könnyezik.

Testem nyirkos, reszketek, kint a sötétség kerít félelmet keltő hatalmába. Ébren vagyok. Ekkor tudatosul bennem, hogy mindez csak álom volt.

A sportcipő

Nem bírtam tovább. A végén a lábam áll, s az út futott alattam! Próbáltam érveket, kifogásokat felsorakoztatni, hogy miért kellene pici pihenőt beiktatnom. MEG KELL ÁLLNOM, mert..., ..., mert..., MIÉRT IS? Arra gondoltam, bárcsak kikötődne a sportcipőm, vagy meg kellene törölnöm az orromat, vagy zörög a szőlőcukor a dobozában, ami idegesít, vagy izzadok... IGEN, meg van, azért kell megállnom... MERT NEM BÍROM MÁR!

Az ágyamon ülve kikötözöm sportcipőimet és elteszem a helyükre. Ebben szoktam futni a vízparton. Több száz kilométer van már ezekben, a cipőkben s a lakóiban, a lábaimban. Sötétkék edző cipők, melyet egy használt ruházati boltban sikerült megvásárolnom. Márkás, strapabíró darab. Örültem is a szerencsémnek, ami ritkaság számban megy nálam. Elkezdem tornáztatni lábaimat, miközben előjönnek a futással kapcsolatos élményeim.

...

Elkezdődött a tavasz. Március elseje volt. S a futásom elkezdésének napjáié. Kitűztem egy célt magam elé, mely megvalósítása reális, nem pénzfüggő. Már nem a diploma, lakás, nyelvvizsga jelentette álmaimat, mert ezek megvalósítása, irreális, elképzelhetetlen, hiszen pénzfüggő! Eldöntöttem, hogy megállás nélkül futva megteszem Békéscsaba - Gyula közötti távolságot. *Mi ez? Egy cél? Nem más, mint egy bizonyítás saját magamnak!* Felvettem a cipőmet, s irány az imádott Körös-part. Rögtön egy hídra lettem figyelmes, melyet még három másik társa követett. Mindhármat elneveztem. Az elsőt a **MÚLT** hídjaként kereszteltem el azért, mert ez volt a legelső, a kiinduló pont, s futással hátam mögött hagytam, akár csak múltamat.

Rögtön megpillantottam egy horgászt, akiről nevelőapám jutott eszembe. Gyermekkoromban mindig ide járt ki pecázni. Biciklivel kitekert, s lógatta egész álló nap a *kukacát*. Nevelőapámról pedig eszembe jutott egy sztori. Ő, aki soha nem járt kocsmába, az öltönyös úriember külsejével bement a csorvási sarki kocsmába, nekem édességért.

– Csókolom! Nyalóka van?– kérdezte mosolyogva.

– Nincs! – érkezett meg rá a válasz.

– Akkor egy csomag gumicukrot kérnék.

Majd kijött mosollyal az arcán, kacagva, hogy furcsán néztek rá, amikor nem sört, hanem egy csomag gumicukrot kért ő, a felnőtt, egy kocsmában...

Annyira gyönyörű az erdő, a víz partja, hogy akár egy szalonnasütést is el tudnék ITT képzelni. A kenyérre cseppenő friss szalonna zsírcseppjének képzeletére beindult fokozott nyálélválasztásom.

Baloldalon egy nagy ház hívta fel magára a figyelmemet. Egy cifra palota... gyönyörű, hatalmas épület... gondolom valami manager, üzletkötő, esetleg ügyvéd lehet a tulajdonosa.

Csodaszép kerttel, üveggel körülvett úszómedencével, ahol csuda jó lehet úszkálni, kívülről az ablak üvegén megcsillanó nap fényének társaságában. S egy ugató kutya ki e képződményt felügyelni szolgáltatott.

Még pár méter futás, és egy újabb hatalmas nagy házra lettem figyelmes. Ez is akárcsak az előző, szemet gyönyörködtető. Itt hatalmas nagy kosárlabda pályára figyeltem fel, ott szaladgáló gyermekekkel. *Elképzeltem az apróságok életét. Ők biztos minden jót, szépet meg fognak kapni, majd az élettől. Megfelelő nevelést, családot, otthont, iskolákat, diplomát, munkahelyet. S vajon milyen lehet a Körös-parton élni? Reggel a madarak csicsérgésére ébredni, a fák közt beszűrődő nap fényével, pár méterre a Körössel, a békák kuruttyolásával. Álmomban mindig arra vágytam, milyen lenne erdővel, fákkal, hegyekkel körülvett helyen élni. Illúzió, akár az élet. Szépnek adja magát a Körös-part, de mi van akkor, amikor megemelkedik a víz szintje? S mi van az áradások veszélyével? Ugye? Nem is oly szép, mint hittem azt első percben. S nyáron még ott vannak a vízpart közelében élő szúnyogok sokasága.*

Futottam tovább... És a túloldalon megpillantottam a VOLT napközis táborn, ahová minden nyári szünetben kényszerült beadni anyám. Tábor..., napközi..., gyerekek... Utáltam, mert mindenki idegen volt számomra. Viszont soha nem felejttem el az általuk megszervezett programokat, nyári táborozások idején. A Köröst körül ölelő erdőben – ahol futottam a minap – emlékszem, hogy mindenhol megoldásra váró feladatokat kellett végrehajtani. Úgy, mint a fára mászás, egyéb ügyességi játékok s vetélkedők. Ha megoldottuk, mindig mehettünk egyre beljebb. Haladtunk a CÉL felé. S a győztes csapatokat mindig megjutalmazták! Lassan húsz-huszonkét éve már, ennek. S ITT futottam a jelenben, a múlt hídját magam után hagyva.

Később megpillantottam a csodálatos természet által körül ölelt Szállodát. Utamon még tovább szaladva, pedig megérkeztem a második hídhoz. Elneveztem a **HIT** hídjának. Hittem magamban, hogy meg fogom tudni tenni e hatalmas távolságot, mely aznap, csak Fényesig tartott. Amíg van HIT, addig van REMÉNY.

Folytattam utam tovább, s egy nagy telekre lettem figyelmes, hatalmas ELADÓ tábla felirattal, mellette egy telefonszámmal.

Egy picit megijedtem, amikor a túloldali fán megpillantottam egy kötelet, hurokkal a végén. Eszembe jutott egy történet, miszerint itt a Körös-parton tizenéve megerősakoltak egy lányt. Félttem!

Vitt a lábam... és futottam... csak futottam... csak futottam... hátam mögött hagyva a MÚLT és a HIT hídját.

Csodaszép volt a táj, gyönyörködött benne két szemem, napszemüvegem mögött. Fák és fák mindenütt csak fák... és a Körös. Lefényképeztem emlékezetembe az egyiket, melynek nevet is sikerült adnom! „A fa”- címmel. Mily csodás a természet.

Egy kis útra lettem figyelmes baloldalon, a fák között. Vajon hová visz az-az út? Gondolom már mindannyiunkban megfogalmazódott egyszer az a kérdés, hogy *hol van az út vége? Létezik-e egyáltalán? A föld is kerek. Az úton, melyen futottam, vajon hol lehetett a vége? Ott az emberiségben a kíváncsiság, ami egykor kisgyermekként is megszólalt bennem. Anyám többször rám szólt, hogy forró a hajsütő vas, ne fogjam meg, mert megégeti kis kezem. Nem hittem neki. Az emberi kíváncsiság miatt! S mi történne akkor, ha most azon a kis úton tovább mennék...? Amikor még nem sejtettem, hogy mi fog történni velem, s megfogtam a hajsütő vasat, egy életre megtanultam, hogy a kíváncsiságnak sokszor rossz vége lehet. Talán nem is jó dolog tudnunk utunk végét. És a kérdéseket, a „mi lett volna HA...”-kezdetűket...Ha az útról nem letérve folytattam volna a megszokottat, akkor mi történt volna velem? Csak ne lett volna bennem az-az emberi kíváncsiság, mely a vesztemet okozta. Maradtam volna eddigi utamon, csak ne vágytam volna jobbra, többre! Értem volna be a kevesebb! Ne hajtott volna a kíváncsiság: Milyen a másik út? S mi van az út végén? S van-e VÉGE?*

...

A madarak csicsergése ébresztett fel engem gondolataim kavargásából. Füleltem ott volt a zene, a madarak ajkán, pedig ott volt a szó. Vitt a lábam... csak futottam... és futottam... és futottam... Elkezdtem fáradni! *Nem akartam megállni, hiszen aki megáll az akarat gyenge, azok feladják, nem teljesítik céljaikat. Aki menet közben megáll, az ne is jöjjön futni. A sport kitartásra nevel. Így, aki kitartó a futásban, az kitartó az életben is.* És még szervezetünkre is jótékony hatással van. A futás testet-lelket edz! Légvételem, pulzusom szapora volt. S éreztem a keringésemből elszaladó koleszterin molekulák jelenlétét, s a májraktároból vígan kiszaladgáló szőlőcukor molekulák megérkezését. Bele sem gondolunk, hogy milyen csodálatos munkát végez agyunk azzal, hogy összerendezi mozgásunkat. Nem gondolkodunk el rajta, mert természetesnek tartjuk. Szívem nem szűrt, de lábaim izmai érezték, ahogy futottam... csak futottam... és futottam több kilométeren át. Mosoly hagyta el ajkaimat, amikor eszembe jutott egy mentős kolléga mondata: „*Ha ilyen lábakon állna az ország, amilyen a tiéd..., most nem ITT tartanánk...!*”

Egyenletesen... monotonon... futottam. Láttam sokan hódoltak e szenvedélynek. Nem csak túlsúlyosak, hanem vékony testalkatúak is. Ismeretlenek és ismerősök is. Sok kutyát sétáltató volt ITT. Félttem is... egy picit az ebektől. *Próbáltam becsapni önmagam meg az állatokat is, hogy minden rendben. Bár úgy tudom, a kutyák ösztönösen megérzik, ha mi, emberek félünk tőlük. A női ösztön is minden rosszat megérez...* Amikor felemelte kutyáját a gazdija, már félelemmentesen folytathattam utamat. Emlékszem egy szakaszon különösen kacskaringós volt az út.

Futottam... S utamon nem kísért magány, sérelmek, elmúlt szerelemek, sosem volt érzések, nem követett a bank. Oda nem jöhetett utánam senki. Futottam, amíg vitt két lábam. Míg volt erőm, s hitem a HIT hídján is túl.

Néztem a tízemeletes magasságúra nőtt fákat, s az ágain csicsergő madarakat. Milyen okos a természet. A fák a nap fénye felé fordultak a sötétségből. Meghajlott száraikkal egy idős asszonyra emlékeztettek. Egyik különösen veszélyesnek tűnt, mert olyan hatást keltett, mintha a következő percben rám akarna dőlni. Némely fa, pedig kapuszerűen ölelte körül az utat, melyen futottam. Az összekapaszkodó, égbe törő fák, gótikus kupolaívet alkottak. Csodálatos volt az erdő illata.

Egyszer csak elő jött a világosság, s a sötét erdő távozott. Ezt követően megpillantottam a repülőteret, s pár lépésnyire tőlem ott volt a harmadik, a **REMÉNY hídjá**. Előtte és utána is egy-egy családi házzal, egy-egy ugató kutyussal. Csak reménykedni mertem, hogy nem válok az ebek ennivalójává.

Hittem a reményemben, hogy el fog jönni a **szeretet** (a negyedik híd). Kitartó voltam, hiszen tudtam, hogy mindjárt elérem célomat! Az egyik fa törzsén egy Mátrix feliratot fedeztem fel. A másik törzsére, pedig két faléctet láttam felszögelve, talán a famászók kedvteléséhez. A fák meg voltak jelezve fehér-zöld-fehér zászlóval. Tudtam, hogy nem sok van már hátra, a repülőtér után, már ott van Fényes! Nem bírtam tovább. *A végén a lábam áll, s az út futott alattam!* Próbáltam érveket, kifogásokat felsorakoztatni, hogy miért kellene pici pihenőt beiktatnom. MEG KELL ÁLLNOM, mert..., ..., mert..., MIÉRT IS? Arra gondoltam, bárcsak kikötődne a sportcipőm, vagy meg kellene törölnöm az orromat, vagy zörög a szőlőcukor a dobozában, ami idegesít, vagy izzadok... IGEN, meg van, azért kell megállnom... MERT NEM BÍROM MÁR! Aztán rájöttem, hogy *jó kifogás sosem rossz.* Addig-addig kerestem ésszel elfogadható kifogásokat, a MIÉRT KELL MEGÁLLNOM – tartalmú kérdésekre, hogy megérkeztem Fényesre!!! IGEN, EZT MEGCSINÁLTAM...

Elértem a negyedik hídhöz, melynek a **Szeretet** nevet adtam. A híd korlátjának aljára pedig odahúztam egy strigulát. Megbeszéltem magammal, hogy minden futás alkalmával strigulákat fogok húzogatni.

A hídon állva kipihentem a 3,7 km-es futás fáradalmait, miközben gyönyörködtem a lemenő nap fényében, ahogy megcsillan a Körös vizén, vizuális élményt szolgáltatva

szemeimnek. Gyönyörű volt! Feledhetetlen s leírhatatlan... még fáradtan is. Gondolatban lefényképeztem, s lélekben pedig felkészültem a visszafelé vezető úthoz...

Hazafelé menet a fák közt beszűrődő, lemenő nap, narancsos színekben pompázó korongját csodáltam. Futás közben az események, pedig klipszerűen peregtek le szemeim előtt:

...SZERETET HÍDJA, ...Vendéglátó egység, ...Fa törzsére szegelt két faléc, ...Mátrix felirat, ...REMÉNY HÍDJA, ...előtte és utána egy-egy családi ház, egy-egy ugató kuttyussal, ...fehér-zöld-fehér zászlóval jelzett fák, ...a madarak csicsergése, ...a kis út, ...a fán himbálódzó kötél végén lévő hurokkal, ...a megerősített lány története, ...a nagy telek, ELADÓ tábla felirattal, ...HIT HÍDJA, ...s távolból egy futva érkező srác...

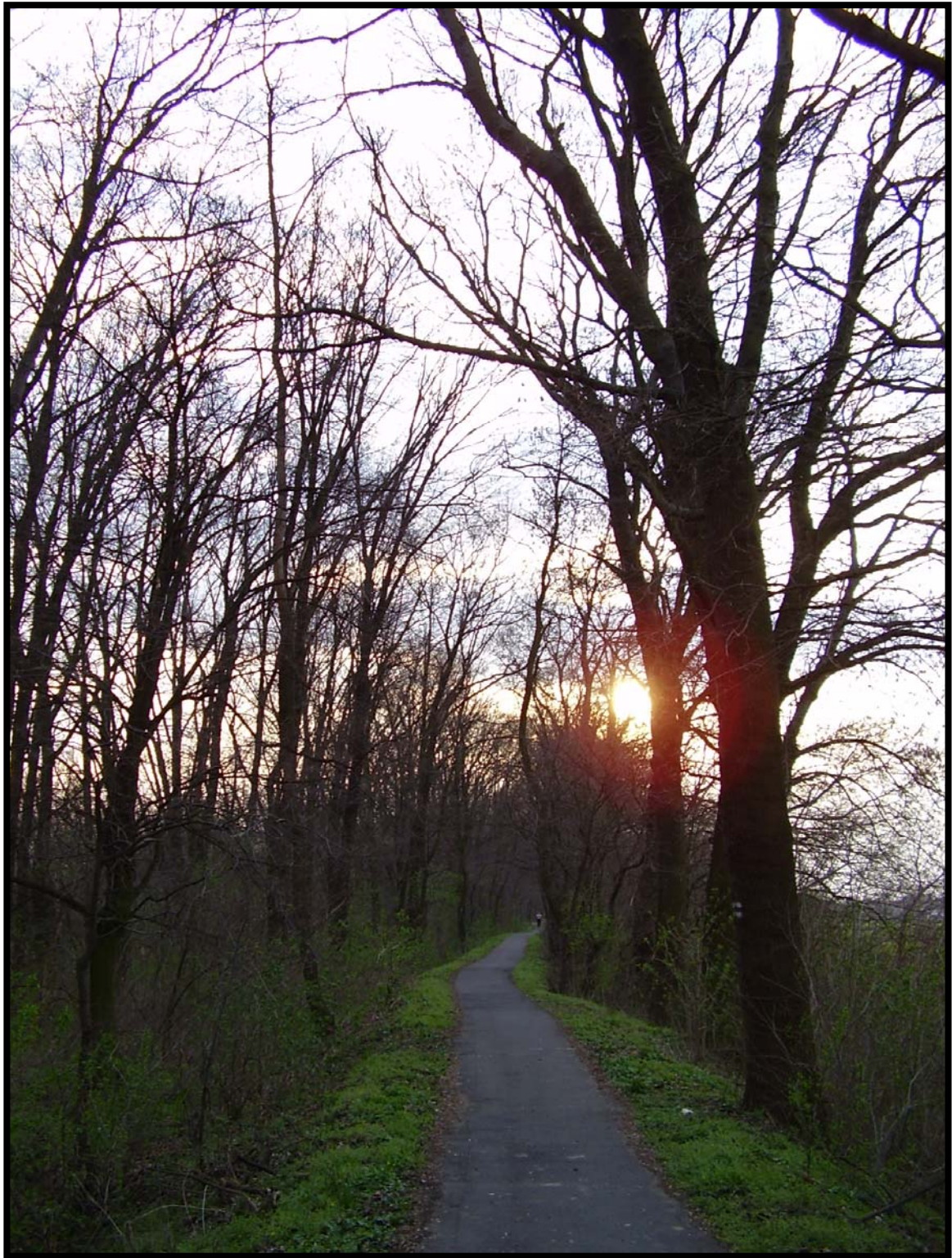
Talán ismerhetem, ha Ő az, akire gondolok. Már egyszer láttam Gyulán. Csak nézett hatalmas szemekkel, gyanakvó tekintettel, mivel nem látott be a baseball sapkám alá, és a napszemüvegem mögé. Másodjára hozta a sors utamba. Egyszerű srác, s nem tudja magáról, hogy jó fej, hogy helyes. És mindkét esetben tükrözött a testbeszédével. Amilyen gesztussal, arcimimikával figyeltem, ugyanazzal a gesztuscsoporttal, arcjátékkal reagált. Gyanakvóan. Gondolkodott, hogy én lennék-e az a lány, akit a múltkor a bolt előtt látott. TITOKZATOS IDEGEN!? Kapcsoltam, hogy Ő lehetett az, hiszen minden férfi meg szokott fordulni utánam az utcán, egyedül Ő NEM! Tehát Ő volt AZ...!

...Napközis tábor, ...Szálloda, ...A két hatalmas „VILLA”, ...a kosárlabda pálya, ...s a másikon pedig az úszómedence... s vele szemben pedig egy horgász...

A MÚLT HÍDJA, pedig JELEN lett. Hiszen megérkeztem. Közel nyolc kilométer egy óra alatt. MEGCSINÁLTAM! ODA-VISSZA! MEGÁLLÁS NÉLKÜL! ÉLJEN!

...

Húsz nap elteltével pedig 2007. 03. 21-én a Körös-parton is túl, átfutottam Gyulára. Megcsináltam! Nem volt tervbe véve aznap... Futottam csak futottam és futottam. Amikor eljutottam a Gumiszervizhez, már nem fordulhattam vissza. Úgy éreztem onnan már csak pár kilométer van hátra. Nem volt más ez, CSAK egy CÉL! Saját magamnak bizonyítottam! Teljesítettem egy célt. ☺

Az inzulinos fecskendő

– Sorstársaimhoz –

„Milyen szerencsés vagyok, milyen jó, hogy én csak cukorbeteg vagyok. Nekem ez jutott, a másoknak sokkal több és sokkal súlyosabb betegségek sorozata.” Ez erőt ad. És a pozitív gondolkodás, hogy soha nem szabad elcsüggedni. Semmim nincs, de van egészségem és van hitem önmagamban. Az egészségnél nincsen nagyobb érték, rajtunk múlik, hogy mennyire vigyázunk rá. Akkor érzékeljük fontosságát, amikor már elvesztettük.

Szobám falai között ülök, a tizenöt éves anyagcsere állapotom társaságában. 1993. 06. 23.-án diagnosztizáltak *betegségemet*. Kezdetekben gyermekfejjel nagyon nehéz volt elfogadnom, ezt az új élethelyzetet, mellyel meg kellett tanulnom egy életen át együtt élni. Akkor az egészségből csak annyit értettem meg, hogy a cukorbetegség azt jelenti, soha többé nem ehetek cukros édességet. Talán ezt volt a legnehezebb elfogadnom, s nem azt, hogy szurkálnom kell magamat. Ma már csak mosolygom az egészen, felnőtt fejjel látva önmagam, ahogy tizenöt évesen ügyetlen, félsz mozdulatokkal „böktem” hasamat. Szemeim előtt látok számtalan kedves emlékeket a múltból. *A „Peti és a fecsi” témájú újság cikkeket. Az emlékebe eltett legelső inzulinos fecskendőmet. A combomat megszemélyesítő mullpólyát, melyen a legelső inzulinbeadás próbálkozásait sajátítottam el. Hogyan felejthetném el a nővérke dicsérő mosolyát, amivel megjutalmazott, legelső szurim beadását követően, s az orvos nyugtató szavát mellyel lelket öntött belém? A legelső rossz, majd jó eredmények könnycseppjeit? Anyám arcát, mint megrémült szülőét, aki félti gyermeke egészségét? A rendszeres kontroll vizsgálatokon való megjelenéseimet, a rendszeres életmód kialakításának próbálkozásait? Meg kellett tanulnom azt, hogy inzulinbeadását követően MINDIG ennem kell! A napi életbe pedig rutinszerűen beépítve kellett megállapítanom az elfogyasztott élelmiszerek szénhidrát tartalmát. S azt is, hogy cukrot mindig magamnál kell tartanom!*

Szerencsésnek mondhatom magamat, mert cukorbetegségem soha nem volt számomra szegény tárgya, nem származott belőle hátrányom munkavállalás területén, s egyéb más élethelyzetben sem. Nem néztek máshogyan rám, ugyanolyan ember voltam, mint bárki más! Mégis minden diabéteszesben megvan egyfajta bizonyítási vágy, saját magával szemben, hogy *„érek én annyit, mint az egészséges, el tudom látni munkámat úgy, mint a többiek, meg tudom tanulni a dolgokat úgy, mint bárki más... sőt... lehet talán jobban is”!* Nem hiszem, hogy másképpen néznek ránk egészséges társaink, hiszen a földön millióan élnek ebben a megváltozott anyagcsere állapotban, amit véleményem szerint nem is helyes cukorbetegség néven nevezni. *Ez csak egy állapot, mellyel meg kell tanulni együtt élni! KELL és LEHET is együtt ÉLNI!* Ugyanúgy sportolok, eszem-iszom, dolgozom, édességet fogyasztok, csak édesítőszerrel teszem, s megtanultam a rendszerességre való odafigyelést. Abban különbözök a többiektől, hogy az inzulint nekem kívülről kell szervezetembe jutatnom egy kis készülék segítségével, melyet követően étkeznem kell. S mindig, még munkahelyemen is követnem kell vércukrom alakulását. *Jobban vigyázok egészségemre, mint a nem diabéteszes társadalom, hogy állapotom szinten tartsam, s ne romoljon. Ez a kulcsszó. SZINTEN TARTANI, az állapot rosszabbodást megelőzni. Ha betartom mindezt, akár életem végéig is szövődménymentes életet élhetek, amikor a most még egészséges lakosságnak betegségei alakulhatnak ki az idő előre haladtával.*

Munkám során, amikor látok magam körül súlyos betegeket, gondolatban mindig megjegyzem magamban: *„Milyen szerencsés vagyok, milyen jó, hogy én csak cukorbeteg vagyok. Nekem ez jutott, a másoknak sokkal több és sokkal súlyosabb betegségek sorozata.” Ez erőt ad. És a pozitív gondolkodás, hogy soha nem szabad elcsüggedni. Semmim nincs, de*

van egészségem és van hitem önmagamban. Az egészségnél nincsen nagyobb érték, rajtunk múlik, hogy mennyire vigyázunk rá. Akkor érzékeljük fontosságát, amikor már elvesztettük. Látok magam körül fiatalon felelőtlenül dohányzó, és mértéktelenül alkoholt fogyasztó embereket. Ilyenkor csak szomorúan elfordulok. Magyarországon az egészségkultúráltság nagyon gyermekcipőben jár. És szavakkal sajnos nem lehet meggyőzni az embereket. A körülöttem élőket megfigyelve arra a megállapításra jutottam, hogy sokszor a diabéteszes egészségesebb életmódot folytat, mint a nem diabéteszes.

Egy kedves szó, egy mosoly és a biztató szavak, eredményesebb terápiával bírnak, mint a gyógyszerek. Magamon is tapasztaltam, hogy a betegségnek, még ha az csak egy állapot is, személyiségformáló hatása van. Másképpen éli meg a *cukros* minden egészségét veszélyeztető helyzetet, próbál vigyázni magára, a szövődmények riadalmában élni. Ezzel szemben az egészséges nem értheti mindezt, mert nekik nincs fennálló hiányállapotuk, amit az orvosi latin diabétesz mellitusz anyagcsere betegségként említ. Cukorbeteg sorstársaimon is azt látom, hogy szomorkásabbak vagyunk, mint a többiek. Nekünk az egész életben meg kell tanulnunk, s el kell fogadnunk, hogy kötél táncos módjára élünk. Olykor-olykor megbotlunk a kötélen való lépegetéskor, diétánkban hibázunk, de megyünk tovább... viszont ha nincs anyagcserénk kordában tartva, akkor mi ugyan a kötél táncossal ellentétben nem azonnal, *csak* tíz-húsz év múlva eshetünk le a mélybe. Ezért mindig a normoglikémiás értéktartományban kell „kötél táncoskodnunk”, s akkor sok örömünk lehet az életben. Rossz eredmények esetén, egy évtizeden át úgy éltem, hogy „*Úristen magas értéket mértem meg fogok vakulni...*” – mire megértettem a szövődmény nem máról-holnapra kopogtat be ajtónkon, hanem öt-tíz-tizenöt év rossz eredmény vezethet a kialakulásához. Sokat köszönhetek mindezek megértésében kezelőorvosomnak is. Mára már sikerült elfogadnom, s egy-egy kiugró eredmény esetén sem esem kétségbe, csak arra gondolok, hogy ma nem volt jó a képernyőn megjelenő érték, de holnap már jó lesz. Igyekszem, akarom, hogy jó legyen s ennek érdekében mindent meg is teszek!

Meg kell találnunk azt a kikapcsolódási formát, amiben örömeinket leljük, sikereket érhetünk el, s feltölt. Én a sportban és az írásban találtam meg. A sportnak rendkívül jó a vércukorra gyakorolt hatása, mindazon túl, hogy testet-lelket edz: erősíti immunrendszerünket, szívünk állapotát karban tartja, csökkenti vérnyomásunkat, jobb lesz kedvünk, stressztűrő- képességünk és az állóképességünk. Az érrendszerekre is kedvezően hat, pont arra, ami diabétesz miatt fokozott (rizikó) veszélynek van kitéve. A sport emeli a *védő* koleszterinszintet és csökkenti a *veszélyes* koleszterint. A sport szeretete már egészen gyermekkoromtól kezdve jelen van életemben. Mosolyogva gondolok vissza, a játszótéri mászókán anyukámnak bemutatott gyakorlatokra, amit egy tornász lánytól tanultam meg. A kézen álló versenyekre, s a késő estig tartó tollasozásokra, az ezer feletti leesés nélküli labdaütögetésekre, a famászásokra. Évek óta kerékpárral járok dolgozni télen-nyáron. Amire talán a legbüszkébb vagyok, hogy 2007. március 20.-án másfél óra alatt, megállás nélkül lefutottam Békéscsaba-Gyula közötti távot. S arra, hogy 2007. 09. 22.-én részt vehettem egy kilenc órán át, tartó Erdélyi túrán a Bihari-hegységben, ahol hétszáz méteres volt a szintemelkedés, és a harmincöt főből sikerült legelsőnek célba érnem. A meredek hegyről már futva jöttem le, s a cél előtt egy fiúval kellett megküzdennem az első helyért. *A diabétesz nem gátolja meg a jó eredmények, teljesítmények elérését!*

Egyszer egyik kedves ismerősömnek azt tanácsoltam, „...*írd ki magadból a bánatodat, ne mutasd meg senkinek, s amikor jó kedvű leszel, olvasd vissza, majd töröld ki! Nevetni fogsz az egészen... meglátod ez majd segíteni fog!*” Pozitívan kell gondolkodni, ebben a stresszel teli világban. Jó lenne bánatban is csak nevetni... nevetni, kinevetni magunkból a fájdalmat, a magas vércukoreredmény okozta szomorúságot! A nevetés fiziológiailag pozitív hatással bír az emberi szervezetre. Nem is olyan rég egy másik barátomnak a következő sorokat írtam: „*Ha rosszkedvű vagy, mosolyogj rá egy fára és meglásd, az vissza fog mosolyogni rád!*”

Kedves sorstársaim! Vigyázzunk saját magunkra és egymásra, *mert mindenkiből csak egy van!* Sportoljunk és nevéssünk nagyon sokat! Remélem, hogy még harminc év múlva sem lesznek szövődményeim, s hogy fizikailag is ilyen aktív leszek, mint jelenleg a sportnak, és az írásnak köszönhetően.

A koncertjegy

Élvezettel néztem, ahogy a zenészek átadták magukat a hangszerek játékának. S éreztem kellemes illatokat, a hangszerekét. És láttam csodálatosan csillogó fényeiket, ragyogásukat. Azon az estén éltek a hangszerek, s élő játékuikkal kápráztattak el bennünket, a közönséget. Leírhatatlan az egyes hangszerek különálló, szóló énekei, s az is, ahogy bekapcsolódtak a többiek egymás játékába. Megható volt, amikor az énekes megtapsolta zenész társainak a produkcióját.

Egy koncertjegy hever az asztalomon 2007. május 09. szerda, tizenkilenc óra, jobb tizenhetedik sor, kilencedik szék felirattal. Egy álmom vált valóra. Egy kedves gyermekkori barátomnak köszönhetően eljuthattam arra a csodálatos koncertre, melyen a lelki élményeken túl két dedikált CD-vel, s egy dedikált poszterrel gazdagodtam.

Négy évvel ezelőtt szerettem meg ezt az előadóművészt a kellemes, lágy, halk, melankolikus hangjával, s a mindenkihez szóló dalok mondanivalójával. Emlékszem arra, amikor anyám polcán nézegettem a CD-ket és megakadt a tekintetem egy romantikus dalokból álló válogatás albumán. Mivel akkor voltam túl egy szakításon úgy éreztem, mintha mindegyik dal rólam szólt volna. Elkezdtem írogatni a dalszövegeket, s apránként begyűjteni a CD-it. Anyámtól még egy bakelit lemezt is kaptam ajándékba, melyet nem tudtam ugyan lejátszani, de ereklyeként mai napig ott őrzök a polcomon. Az évek múlásával sokasodott a gyűjteményem és már nem én kértem anyámtól, hanem én adtam neki kölcsön a lemezeket. A zenéjén túl, a személyisége is megfogott. Külön megtetszett benne az, hogy nincsenek vele a bűvárlapok, ha valahol szóba került a neve, azt a zenéjével érdemelte ki. Mosolygok, amikor a négy évvel ezelőtti önmagamra gondolok. Már akkor is ott volt anyu polcán ez a lemez, csak akkor még más érdeklődésű voltam zenei terén. Fel kellett nőnöm ehhez a zenéhez.

Ha visszalapozom emlékképeim között, akkor rájövök, hogy életemben ez volt az első „élő” koncert, melyen „élő” hangszerekkel játszottak. Amikor egy kis baráti társasággal megérkeztünk Gyulára, már tele volt az egész Művelődési Ház. Miután helyet foglaltunk, abban a pillanatban elkezdődött az előadás. A nézőtér elhalkult, s ekkor a színpadon megjelent nyolc zenész és az énekes, s ezt követően belekezdtek a koncertbe. A sötét színpadon, sötét ruhákban álló embereket körülölelte a fény, s a háttérben kúszó fénycsóvák szemet gyönyörködtető vizuális élményt szolgáltatottak nekünk, nézőknek. Amikor elkezdett énekelni, az őt kísérő dobok, gitárok, harmonika, szólisták társaságában, csak a zene létezett két órán át. Nem egyszer lehunytam szemeimet, s elképzeltem látni a zenét, érezni a zene ízét. Koncentráltam, s ízlelgettem az énekelt szöveg minden egyes sorát, tartalmát. Ezek a dalok mindenkihez szóltak, s mégis hallgatásakor mindannyian úgy éreztük, mintha egyedül rólunk szólnának. Talán ezért lehet dalainak ekkora sikere. Csodálatosan „daloltak” a hangszerek, és gyönyörűen énekelt az énekes a szólista lányok kíséretében. Ez a turné a legutolsó zenei anyagával bűvölte el a közönséget, de ugyanakkor megszólaltak régebbi, szomorkásabb hangvétellű dallamok is. Nem tudtam betelni a zene okozta érzéssel. Olykor szétnéztem a közönségen, akik közül sokan fényképeztek, lehunyt szemmel átélve énekeltek, esetleg

odabújtak párjuk mellé, mások meg ringatóztak a zene dallamára. Olyan tisztán, jó minőségben szólt a műsor, mintha legalább CD-ről hallgattam volna, „csak” élőben. Azonban ezt az élményt mégsem lehetett volna otthon megkapni a hangszórókból. Mint azt sem, ahogy az énekes tartotta velünk, a közönséggel a kapcsolatot. Minden dala előtt pár gondolatot fűzött a keletkezésükről. S emlékszem volt két szám, melynek tartalmát, mondanivalóját így értettem meg igazán. Egy emberként énekeltük a dalokat, s tapsoltunk minden egyes ének végén.

Számomra Ő a legcsodálatosabb előadó, a legszebb hanggal, a legtartalmasabb mondanivalójú dalszövegekkel. Olykor szomorkás hangvételen, máskor viccesen hat az emberek érzelmi világára. Azonban a legtöbb dala, mélyen elgondolkodtató, lírai hangvételű zenei CSODA, csodálatos előadásmóddal párosulva. Élvezettel néztem, ahogy a zenészek átadták magukat a hangszerek játékanak. S éreztem kellemes illatokat, a hangszerekét. És láttam csodálatosan csillogó fényeiket, ragyogásukat. Azon az estén éltek a hangszerek, s élő játékuikkal kápráztattak el bennünket, a közönséget. Leírhatatlan az egyes hangszerek különálló, szóló énekei, s az is, ahogy bekapcsolódtak a többiek egymás játékába. Megható volt, amikor az énekes megtapsolta zenész társainak a produkcióját.

A koncert végén a visszatapsolás eredményeként visszajöttek a színpadra, s megörvendeztettek bennünket még egy utolsó dallal. Emlékszem meg is jegyeztem a mellettem ülő barátomnak, milyen hamar vége lett.

– Jéé. Már vége is van? – kérdeztem meg kíváncsian.

– Igen. Azért csak eltelt két óra! – állapította meg barátom.

– Nekem olyan rövidnek tűnt.

– Elfáradtak ők is és valószínűleg még szomjasak is.

– Neked mindig csak a sörön jár az eszed!? Pedig ott volt egy pohár víz az énekes mellett. És ihatott volna belőle. Mosolyogtunk. Próbáltunk a tömeg sorai között kikászálódni kisebb-nagyobb sikerrel. Megkérdeztük a programszervező hölgyet, hogy kitől lehet plakátot kérni, aki odaszólt a folyosó végére, hogy szedjék le nekünk. Mire odaértünk, legörbült a szám, mert megláttam kezükben a plakátot, s azt hittem, hogy maguknak vették le. Oda is súgtam barátomnak, hogy úgy látom késve érkezünk meg.

– Sziasztok. Nektek kellett leszedni? – kérdezték.

– Igen – hangzott a válaszem.

– Tessék – nyújtotta felém a poszttert.

– Köszönjük.

S gondolatban már szemeim előtt láttam, ahogy szobám falát díszíti egy üveglappal lefedve. Ezután beálltunk az autogram kérők sorába. Barátom kezeiben a plakát, enyémben a két CD volt. Mosolyogtam, mert az előttünk álló pár is ugyanazt a CD-t hozta magával aláírás céljából. Ekkor én következtem. Oly hihetetlen... egy levegőt szívtam vele. Beszélt hozzám, és én annyira zavarban voltam, hogy meg sem tudtam szólalni. Pedig szerettem volna megkérdezni, hogy mikor készül el a következő lemez. (Egyébként a legújabbat nemrég adták ki.) Torkomban dobogott a szívem, izgultam, alig tudtam kivenni a CD tartóból a papírt, annyira remegtek kezeim. Hihetetlen, ott álltam mellette. Kellemes volt a hangja, nyugodt, halk. Egyszerű ember mindazok ellenére, hogy egy nagyszerű művészről van szó. Jó lett volna készítenni egy közös fotót vele, de nem mertem megkérni rá. Talán egyszer a következő koncerten lesz rá lehetőségem. Megköszöntem a dedikálást. Barátommal pedig visszamentünk a ránk várakozó párhoz.

A hazáig vezető úton boldogan meséltem társaimnak az este történeteket, akik velem együtt személyesen is megélték mindezen élményeket. *Azt kívánom, mindenkinek váljon valóra az álma úgy, mint akkor nekem! Az álom, a csoda beteljesedett. Köszönöm Zorán művész úr, és neked is G.*

A pénz

Akkor gondoltam csak végig igazán, hogy pénz nélkül nincs élet, megszűnik a lét. Hiszen ha nincs fizetés, akkor nincs ennivaló, s annak hiánya egyértelműen az élet megszűnését jelenti. A szeretet nélkülözhető, de a pénz sajnos nem.

Az egyetlen dolog, mely nincs jelen a szobámban, viszont hiányát éreztem egy életen át, ebben a pénz centrikus, pénztelen világban. Mosolyra derül ajkam, mert eszembe jut egy kis történet róla. A hazafelé tartó buszon megkértem egyik szintén súlyos anyagi gondokkal küszködő kolléganőmet, hogy írjon emlékkönyvembe pár gondolatot nekem. Ő miről is másról, mint a pénzről írt nekem. Aztán megkértem, hogy rajzoljon bele poénból egy bankjegyet is. Ő nevetve megjegyezte, hogy azt sem tudja, hogyan néznek ki, és arról sincs fogalma, hogy ki található az egyes bankjegyeken, mert mire odajutna, hogy megnézzé, már el is kell költenie a számlákra.

Akkor gondoltam csak végig igazán, hogy pénz nélkül nincs élet, megszűnik a lét. Hiszen ha nincs fizetés, akkor nincs ennivaló, s annak hiánya egyértelműen az élet megszűnését jelenti. A szeretet nélkülözhető, de a pénz sajnos nem.

A hiánya miatti pszichikai fájdalmakat gyermekkoromban éltem át igazán. Emlékszem arra, amikor a nyári szünidőt követő iskolakezdekéskor mindenki örömmel újságolta, hogy hol volt nyaralni. Ezek többnyire külföldi utazásokról tartott élménybeszámolók voltak. S én általában a lakcímemhez közeli táborban kényszerültem nyaramat eltölteni. Olykor-olykor viszont mi is elutaztunk anyám munkahelyének balatoni üdülőjéhez. Majd folytatódott ez a fájdalom karácsonykor, amikor megláttam egy-egy ajándékot, melyre oly rég vágytam. Náluk. Hiszen ők megkapták. Anyám természetesen nem értette, miért vágtam fancsali képet ajándékainak kibontásakor, amikor olyan szép volt az a kínaiban megvásárolt hálóing. Miközben én az osztálytársaim új walkmanjére, kvarcjátékára vágytam. Nehéz volt anyámnak az egyedüli minimálbéréből felnevelnie kettő gyermeket. Ez okból kifolyólag nem került soha a fa alá gazdag, értékes kis ajándék.

Ma is szomorúan látom magam előtt, kisgyermekkori önmagamot, ahogy álltam a bolt előtt egy szorzótáblás villogó játékra vágyakozva. Majd pár héttel később kezeim közt forgathattam, mivel barátnőmnek megvásárolták a szülei.

Aztán ahogy öregedtem, elkezdtem összeírogatni azokat a dolgokat, tárgyakat, célokat, vágyakat, melyekre szívből vágytam. Felírtam egy kis lapra, majd az évek haladtával a lap mérete elkezdett növekedni. S mikor dolgozó ember lettem, boldog voltam, hogy van munkahelyem, s így meg tudok hitelre vásárolni egy televíziót, egy hi-fi készüléket, egy videó magnót. Egyszer tizenkilenc évesen, megpillantottam egy barna bőrkabátot a kirakatban. S én attól a pillanattól fogva minden reggel az iskolába vezető úton nézegettem a kiszemelt kabátomat. Nekem már középiskolás koromban álmaim között szerepelt, attól a pillanattól fogva, amikor legelőször megláttam osztálytársaimon. Minden reggel néztem „csak nehogy megvegyék” – gondolattal a fejemben. Próbáltam a sulis mellé munkát találni, hogy valóra váljon a kívánságom. Meséltem egyik osztálytársamnak is erről, akinek szintén tervbe volt véve egy kabát megvásárlása. Aztán egyik reggel eltűnt a kirakattól. Osztálytársam pedig boldogan mutogatta az új ruhadarabját. Mosolyogtam, örültem az örömének, miközben befelé könnyeztem. Ekkor már megsokszorozódtak az aprócska tervek, vágyak, célok, melyekhez pénzre volt szükség. Az oly régóta vágyott tengerparti nyaraláshoz, egy főiskola elvégzéséhez, nyelvvizsgához, egy lakás megvásárlásához CSAK pénzre van szükség. Ha pénzed van, mindened megleshet. Egyik osztálytársam mondta nekem, hogy „Erika diplomája

bárkinek lehet a mai világban, csak legyen pénze hozzá...” Akkor vált számomra világossá, hogy a diploma CSAK egy papír, melyhez nem intelligencia, ész szükségeltetik, hanem a PÉNZ. Többek között ezt is kitűztem megvalósítandó célomul. Arról a fehér lapról időközben lehúzogattam pár megvalósult tervet, és azokat is, melyek mégsem voltak annyira fontosak.

Majd felnőttkoromban egyik barátomnak meséltem boldogan, hogy mennyire vágyom egy egysoros görkorcsolyára, mellyel milyen nagyszerű lesz száguldozni a Körös-parton, a körülöttem rohanó fák árnyékai között, miközben a szél az arcomba fú. Ekkor ő is megvallotta nekem csillogó szemekkel, hogy éppen neki is ez az egyik régi vágya. S most, hogy mindkettőnknek azonos álma van, biztosan meg is lesz. Végig jártuk a boltokat, de mindenhol csillagászati áron kínálták a számunkra oly fontos sporteszközt. Aztán egyik reggel fél tízkor jött egy sms tőle: *„Basszus kulcs, Erika, a korival álmodtam.”* Mosolyogtam. Amikor kaptam egy kis pénzt, befizettem az összezt a bankba, de félre tettem belőle egy keveset erre az álmomra. Muszáj, hogy az embernek legyenek álmai, akár pénztelenül is. Erről egy kedves embernek a szavai jutottak eszembe. *„Az igazi álmok megvalósítása nagyon nehéz, szinte emberfeletti gondokkal jár, de amikor megvalósul annál nagyobb és tartósabb a boldogság.”* És teljesen igaz a kijelentése. S ha nincs is pénzünk, álmodni még ingyen is lehet. Mint akkor azt a négykerekű sporteszközt. Aztán jött egy telefonhívás.

– Szia, Erika! Lehet, hogy haragudni fogsz, amit most mondani fogok neked, de képzeld el, megvettük a korit! Használt boltban, egy kicsit koszos, kopott, de arra jó lesz, hogy megtanuljunk vele korizni. Ki is próbáltuk és csak úgy gurultunk vele. Nagyon jó.

– Örülök neki. Jól van – jegyeztem meg halkan.

– Megnézhetjük majd neked is – jött rá a felelet.

– Oké. Most mennem kell, be a városba. Szia.

– Szia.

Akkor abban a pillanatban meghaltak az érzéseim. Egyszer azt tanácsoltam az elkeseredett barátomnak, hogy *„.....írd ki magadból a bánatod, olykor az segít... s aztán tépd össze, vagy töröld ki. Nem éri meg szomorúnak lenni, túl rövid az élet a szomorkodáshoz. Jó éjt! S nyugodj meg. Üdv. E.*

Akkor én is ezt tettem, kiírtam magamból a fájdalmat. Úgy, ahogy barátomnak tanácsoltam. Bánatom csak tovább fokozódott az utcán, amikor próbáltam mindenféle más gondolatokkal figyelmemet elterelni arról a tárgyról. *A könnyeimet felszárította arcomról a szél, miközben mardosott az önvád, a lelkiismeret, hogy ilyenekről álmodok, miközben kenyérre sincs pénzem. Sok ezer ember éhezik, az utcán él, s nekem meg ilyen álmaim vannak. Nem szabad, hogy legyenek. Bántott a lelkiismeret. Nagyon. Amiatt is, hogy nem tudtam örülni barátom örömének. Ahogy elképzeltam boldogan, csetlő- botló lépésekkel, barátaikkal korcsolyázva. Csípte könnyes szemeimet a szél fúvása, és sajgó fájdalmat éreztem a szívemben, amikor két korcsolyázó lány jött velem szembe. Ott gurult előttem négy-négy keréken a pénz, mely sohasem volt.*

A pénzről

A PÉNZ olyan, mint ISTEN!

A pénz MINDEN!

Pénz nélkül SEMMI vagy!

Pénz nélkül megszűnik a LÉT!

Ha nincs pénzed, ELPUSZTULSZ...

Az ÉRZELEM olyan, mint a SZERENCSE!

Az érzelem SEMMI!

Az érzelem nélkülözhető,

nem függ tőle a LÉT!

Ha nincsenek érzelmeid, életben MARADSZ...

Ha VAN pénzed, lehetnek érzelmeid.
Ha vannak érzelmeid, nem biztos, hogy pénzed LESZ!
Én is csak MOST értettem meg, hogy benne vagyok, előtte másképp gondolkodtam.
Pénzen vehetsz ÉRZELMEK-et.
Érzelmekkel nem lesz PÉNZed!
SOHA!!!

Pénzeden lesz:
Egészséged
Diplomád
Barátod
Házad-kocsid
Feleséged-szeretőd

de

E nélkül SEMMI VAGY!
Ha csak a SEMMID VAN!

...

A kis könyv

Te nem válaszoltál, csak meredtél szomorkásan magad elé. Álltam veled szemben, néztelek, s benned a fél évvel ezelőtti önmagamot véltem felfedezni. Te akkor boldog voltál. Kiegyensúlyozott. Vidám. Én meg munka nélkül, szomorúan. Gyenge s erőtlen voltam, akinek még az is nehézséget okozott, hogy kikeljen az ágyból. Erőtlenül, lefogyva támolyogtam depresszióm magányában, eltávolodva az emberektől.

Emlékszem arra, amikor egy fárasztó munkanap után tekertem az úton hazafelé. Negyed kilenc lehetett, de ennek ellenére is borzasztóan nagy volt a forgalom. Magamban értékeltem az aznap történeteket. *Megint egy fárasztó nap, reggel nyolctól este nyolcig. S a múlt hónapban sem kaptam meg a nettó minimálbért. Katasztrofális, de mégis örülnöm kellene, boldognak lenni, hogy van munkahelyem. Ebből, hogyan lehet fenntartani egy albérletet, fizetni a gyógyszereket, bérletet, ennivalókat?* Minden nap csak reménykedem, hátha történik valami csoda, s majd az elkövetkező holnapok könnyebbek lesznek. Tekertem csak tekertem, gondolataimban mélyedve, amikor rám dudált egy személygépkocsi vezetője. *Ez megint egy félnótás ürge lehet, aki megdudál egy kerékpározó nőt.* Néztem az utat magam előtt. Fülelmen a zene, fejemben a gondolat, ajkamon a ki nem mondott szó.

Elképzeltem, ahogy tekerek az idő forгатagában. A forró nyárból egyenesen a hulló sárga falevelekkel fedett őszi úton, keresztül a hó lepte hideg fehér télbe. Hallottam magam körül hógolyózó gyerekzsivajt. Aztán észrevettem, hogy egyik pillanatról a másikra hirtelen besötétedett. Mindezek ellenére is gyorsan száguldó hangos kamionok haladtak el mellettem. Újabb dudaszó. És láttam magamat, ahogy bámulok a távolodó autó rendszáma után. Ekkor megpillantottam, az időközben buszmegállóban leparkoló autóból kiszálló rég nem látott kedves jó barátomat.

Köszöntünk egymásnak. Kicsit nehézkesen indult a beszélgetés, mivel picit szomorkás hangvétellel váltunk el múltkor egymástól. Elmeséltem a velem történt eseményeket. Panaszkodtam a munkanélküliségről, a nehéz munkahelyekről, a jelenlegi helyzetről. És mégis megállapítottam, hogy mindezek ellenére is boldog vagyok. Meg kell becsülni azt a keveset is, ami van. Te nagyon magad alatt voltál. Én csak beszéltem és beszéltem... és láttam velem szemben egy szomorú, bánatos arcot, s egy vékony testet.

– Te lefogytál? – kérdeztem csodálkozva.

– Igen. Nem eszem rendesen, nincsen időm. Lemondtam a munkahelyi ebédemet is. Elegendő lett, hogy állandóan rohannom kell enni délben, félbeszakítva a munkát.

– Szakíts időt magadra! Kérlek! Egyél rendesen!

Te nem válaszoltál, csak meredtél szomorkásan magad elé. Álltam veled szemben, néztelek, s benned a fél évvel ezelőtti önmagamát véltem felfedezni. Te akkor boldog voltál. Kiegyensúlyozott. Vidám. Én meg munka nélkül, szomorúan. Gyenge s erőtlen voltam, akinek még az is nehézséget okozott, hogy kikeljen az ágyból. Erőtlenül, lefogyva támolyogtam depresszióm magányában, eltávolodva az emberektől. Eszembe jutottak a közös emlékeink, munkáink. Mennyit segítettél, s milyen sokat nekem. Amikor a szemedbe néztem, szembogaradban láttam önmagamát, ahogy a fürdőkádadnál állva mosogattam a mosószer habjai közt megbúvó alkatrészeket. A két kezem munkája által pedig a csap vize mosta le róluk a habokat. S eltelt fél év, fordult egyet a kocka, én felpörögve beszéltem terveimről, a Görögországi álmnyaralásról, nyelvvizsgáról s arról, hogy jelenleg informatikát tanulok, de mindezek ellenére még jut időm a napi egy-másfél órás sportolásra is. Lelkesen, felgyorsulva beszéltem s az egész beszélgetésünk, közös múltunk ráébresztett arra, hogy én most boldog vagyok. Beleéltem magamat terveimbe, álmaimba, a különféle célok megvalósításába. Ha a mágnes tulajdonságaival lehetne minket jellemezni azon az estén, akkor én voltam a pozitív, s te a negatív pólus. Két ellentétes tulajdonságunkkal vonzottuk, segítettük egymás, mert az én pozitív pólusom erőt adott neked.

– Gondolj arra, hogy a munkád által milyen sokat segítesz cégeknek, intézményeknek. Orvoslod az alkatrészek problémáit. Te fontos vagy, s a munkád is az.

– Jó ilyennek látnom téged. Örülök, hogy mindezek ellenére, amin keresztül mentél jó kedvű vagy. És ez erőt ad most nekem. Eszembe jutott, amikor valaki azt mondta nekem, hogy a legjobb segítők a legnagyobb megpróbáltatásokon keresztül ment emberekből lesznek. Elérzékenyültünk egy pillanatra, és megöleltük egymást. Odabújtál, mint egy jó testvérhez, mint egy anyához, mint egy baráthoz. S akkor én vigasztaltalak, ahogy te tetted ezt, a fél évvel ezelőtti önmagammal.

– Nyáron voltunk Görögországban, jöttél volna velünk? – kérdezted. Mosolyogtam, mert pont tervemben volt egy Görögországi út, amit abból a pénzből terveztem megvalósítani, amit az iskola sikeres vizsgájáért fog az intézet kiutalni nekünk.

– Szép barna vagy – állapítottam meg.

– Igen csak megvágтам a lábamat valamivel, és nem mehettem a vízbe – panaszoltad ismét szomorkás hangvétellel a történeteket.

– Azért gondolom szép volt Görögbe?!

– Igen – jött rá a válaszd. Lógattad az orrodát. Próbáltalak vigasztalni, felvidítani téged.

– Sokat szomorkodsz? – kérdeztem.

– Abbahagytam a gyógyszerek szedését, ezért mindig olyan lehangolt vagyok. Neked volt igazad, hogy az antidepresszánsok szedése nem oldja meg a problémákat. Addig minden jó volt, míg szedtem, s aztán lekerül a rózsaszínű szemüveg rólam és marad a valóság.

– Képzeld el, amikor szomorú s erőtlen voltam, akkor rendszeresen jártam futni a vízpartra, és az adott erőt, hitet. Kikapcsoltam teljesen a sok fa látványától, a fák ágai között beszűrődő lemenő nap esti fényétől. Neked is javaslom.

– Igen. Olvastam írásaidat. És erőt is merítettem belőle. Nekem nincs időm, sok a rohanás és a gyógyszerekben is csalódtam. Nincs jó kedvem. Rengeteg olvasatlan levelem van. Sajnálom, hogy nem jelentkeztem előbb, de nekem is gondjaim voltak és elszomorított még a te helyzeted is.

– Gondolj valami szépre, jóra, ami erőt ad, átlendít a nehéz napokon, amibe lehet kapaszkodni, amiért úgy gondolod, hogy érdemes élni. Fogd fel úgy a dolgokat, hogy a MA egy nehéz napom volt, de fél lábon állva is kibírtam, hiszen van egy célom a holnapban, ami előbbre visz, s kitartásra ösztönöz.

Te elgondolkodtál megállapításomon és a következő pillanatban mosolyra nyílt a szád.

– Képzeld el, megyek barátnőmmel Pestre, koncertre. Még két nap, s itt is van.

– Na ugye. Ilyenkor ez tartson életben, hogy kibírom, még két nap és vágyaim beteljesülnek. Felcsillant a szemed, és el is tűnt róla a bánatos esőfelhő. Már nem beszéltél olyan meglassulva, mint egy órája, találkozásunk kezdetekor. Te is örültél, boldog voltál, hogy mindjárt itt a koncert, amelyre oly rég vártál.

Örültem, hogy tudtam segíteni. Ekkor értettem csak igazán meg, hogy mennyire szükségünk van egy igazi baráti ölelésre, egy jó szóra, a bennünket nyomasztó gondolatok megosztására. Boldog voltam, hogy most én tudtam hitet, erőt adni a nehéz napokban, mint ahogyan te adtál fél évvel ezelőtt nekem. Örülök, hogy ilyen barátaim vannak, hogy barátja lehetek ilyen embereknek.

– Szép volt az-az írásod, amit egy koncertről írtál. Nagyon tetszett.

– Örülök, hogy elolvastad.

– Eljössz majd velem egy kirándulásra a természetbe? – tetted fel nekem következő kérdésed.

– Akár elmehetünk együtt futni is – feleltem.

– És mit szólnál a közeli Erdélyi-hegyekhez.

– Rendben van, megígérem, hogy elmegyünk egyszer.

– Sötét van! Mennünk kell.

– Örülök, hogy ilyennek látlak. Rád sem lehet ismerni – mondtad mosolyogva. Mondjuk ezt részben neked is köszönhettem. Sok erőt merítettem a tőled kölcsön kapott kis könyvedből: *W. Bush: ...és Isten...? ...hogyan nézheti...? – címűből*.⁸ És most neked volt szükséged erre az erőre. Emlékszem mennyit gondolkoztunk együtt, és kerestük közösen rá a választ, hogy mit követhettem el, amiért ennyi mindennel kellett az utóbbi éveimben megfizetnem. Mi miért történt úgy, ahogy? És a könyv elolvasása után megtaláltam rá a választ. Te kérted, hogy olvassam el. És így is tettem.

„Ha valami félelmetes csapás kimozdítja életünket a megszokott kerékvágásból, már nemcsak elméletben tesszük föl a kérdést, hiszen éget, mint a tűz. Miért, mi célból történt ez velem? Kétségbeesetten keressük a választ...”

„Találó magyarázatot mondott egyszer egy idős, tapasztalt keresztyén, akinek valaki panaszkodott sok nehézsége miatt:

– Biztosan láttál már juhnyáját? Mindig vannak közöttük olyan állatok, amelyek önállóak akarnak lenni, ott akarják hagyni a nyáját, a pásztort. Ő azonban utánuk küldi a kuttyáját. A kutya ugat, vadul rohan utánuk, kerülgeti őket, megijeszti a juhokat, és azok visszamenekülnek a pásztorhoz. Látod, minden szenvedés Isten juhászkutyája! Megijeszt bennünket, félelmet kelt bennünk, pedig csak Jézus Krisztushoz, a jó Pásztorhoz akar terelni...”

Te jó irányba tereltél engem, mint Isten juhászkutyája. Észre sem vettük, hogy negyed tíz felé járt az idő. Elköszöntünk egymástól. Rájöttem és nem is feledem, hogy egy baráti jó szó, biztatás, egy ölelés a nehéz napokon sokszor többet ér, mint bármi más. Ne felejtjük a másikat megölelni, ha szüksége van rá.

– *És ne feledd, ha szomorú vagy mosolyogj rá egy fára és meglásd, az vissza fog mosolyogni rád* – mondtam neked búcsúzóul, s közben néztem a távolodó autód után.

A belépőjegy

Tizenkét év multával megpillantottam egy részeg öregembert, egy kétliteres boros üveggel a kezében. Elbújt a másik idős ember társaságában a ház háta mögé és jóízűen, mámorosan meghúzta az italt. Akkor láttam meg az arcát, s rájöttem arra, hogy hiszen én ismerem őt. Az-az öregember küllemű profil egy harmincöt év körüli férfi arca volt, akit egykoron a nők bálványoztak. Egy felpuffadt arcú, rossz általános állapotú emberré vált. Alig bírtak menni. A bor mámore tehetett róla.

Keveset jártam el ifjúkoromban szórakozni. Azonban a belépőjegyeket, mindig megőriztem. Ennek kapcsán szemeim előtt megelevenedett egy srác felül emelkedése, majd a mélybe zuhanása. A hegy tetejéről már több ízben a mély szakadékba zuhant, de ez idáig valamilyen erő folytán mindig megmenekült.

A minap behozták az osztályra. Eszméletlenülre itta magát, s a földön fekvé közterületről szállították be. Néztem az ágyon fekvő harmincöt év körüli fiatal lelket. Rossz, koszos, divatja múlt öltözet, régi cipő volt a mocskos koszos személyen. Az arca fel volt puffadva az alkoholtól, csak a személyi igazolványában lévő fiatalkori arcképe igazolta egykori valóját.

– Én ismerem ezt a srácot – kiáltottam fel.

Nem reagált rá senki, semmit, mindenki végezte a dolgát. Próbálták öten átemelni a vizsgáló ágyra. Vetkőztették, EKG-t készítettek, vért vettek tőle, s közben az orvos megvizsgálta. Nem akartam hinni szemeimnek, hogy válhat valaki ilyen emberré. Talán az egyik legnehezebb feladat empátiát gyakorolni, az ilyen állapotú betegek felé. Soha nem tudtam beleképzelni magam az ő helyzetükbe, átérezni az alkoholista ember sorsát. Mi az, ami erre az útra sodorja őket. Hiszen problémája mindenkinek van, és nem ez rá a megfelelő megoldás. Én már ezerszer lehettem volna alkoholista, és mégis mindig a másik utat választottam. A problémák azért vannak, hogy megoldjuk őket. Álltam a fekvő test mellett a jelenben, miközben elkezdtem kutatni a múltját.

A szórakoztató iparban tevékenykedett fiatalon, szebbnél-szebb barátnők társaságában. Engem sem hagyott közömbösen a személye. Megnyerő külsejű, mosolygós fiatalember volt, aki sok helyre járt fellépni. Nagyon sok nő kedvelte. Egyik ismerősömnek a párja volt évekig.

Az évek teltek, elkerültem a középiskolából és nem hallottam felőle többé. Új iskola, új város, új élet.

Tizenkét év multával megpillantottam egy részeg öregembert, egy kétliteres boros üveggel a kezében. Elbújt a másik idős ember társaságában a ház háta mögé és jóízűen, mámorosan meghúzta az italt. Akkor láttam meg az arcát, s rájöttem arra, hogy hiszen én ismerem őt. Az-az öregember küllemű profil egy harmincöt év körüli férfi arca volt, akit egykoron a nők bálványoztak. Egy felpuffadt arcú, rossz általános állapotú emberré vált. Alig bírtak menni. A bor mámore tehetett róla.

Később egy városi buli alkalmával vettem észre szintén ugyanazzal az idős emberrel „más” állapotban. Üveges tekintettel meredtem magam elé, és próbáltam megoldást találni a fel nem tett kérdéseimre, hogy mi vihette rá arra, hogy a magasból íj mélyre zuhant. A kukában kotorászott és a látvány annyira megrázó volt szemeim számára, hogy kénytelen voltam elfordulni, nem tudomást venni arról, aminek szemtanújává váltam röpke tíz perc alatt.

A társadalom csak ennyit tehet a nem megoldott alkoholizmus problémájára, hogy a homokba dugjuk fejünket. Amit nem látunk, az nem fáj!

Egyik reggel munkahelyemre való érkezésemkor megpillantottam őt, ahogy ott ült ráncos, megtört arccal, beesett szemekkel túl a „más” napon. Akkor nem értettem mit keresett ott. Először arra gondoltam, hogy bejött valakit meglátogatni. Rossz volt a feltételezésem.

Pár hónap elteltével, pedig beszállították, mert eszméletlenre itta magát. Néztam a korábbi számítógépes anamnéziseit, amiből egyértelművé vált számomra, hogy a probléma nem mai keletű volt. Többször fordult meg a kórházban, ugyanezen problémákkal.

Sajnos az alkoholizmus problémaköre nem megoldott társadalmunkban, mivel nem létezik kényszeres alkohol elvonókúra. A beteg beleegyezése szükséges. Öszintén. Melyik alkoholista vallja be magának, hogy Ő BETEG, SEGÍTSÉGRE SZORUL? A választ mindannyian tudjuk. Családoknak KELL végig néznie mindezt, roppannak bele a menthetetlen helyzetbe. Az emberek mindent megadnának az egészségükért, mások mindent megtesznek annak elvesztéséért. Soha nem értettem meg EZT! MI csak tehetetlenül, hátrakötözött kezekkel nézzük, hogy miként esik a mélybe egy vergődő madár. S ki tudja, talán most is éppen zuhan valahol. Zuhan... Zuhan... Zuhan... S egyszer csak vége szakad a nagy zuhanásnak.

A kis papiros

...sok történetet hallottam, hogy rengeteg ember szerelem nélkül „a sors így akarta” alapon ment hozzá a párjához. Aztán egész életében kereste a szerelmet, családja mellett. S voltak olyanok is, akik meg úgy vélték, hogy „ő a megfelelő, mert jobbat úgysem fogok találni” alapon kötelezték el magukat a családalapítás mellett.

A jegyzetömböm megsárgult lapjai közül egy kis papirosra írtakra lettem figyelmes. Egy e-mail cím s egy telefonszám volt rá feltüntetve. Elbúcsúzásunk előtt kaptam valakitől. A grafológia könyvekből tanultak alapján az írásból kielemeztem tulajdonosának személyiségét. Tényleg olyan embert ismertem meg, mint azt betűinek formái, vonalvezetése ismertettek szemeimnek. Kapcsolatunkat rövid ideig tartó ismeretség, tartalmas emberi beszélgetések jellemezték. Emlékszem volt tíz szabad percünk s elkezdtünk elmélkedni az élet dolgairól.

Személyedben egy bohókás, folyton viccelődő, másokat megnevettető srácot ismertem meg. Én szerencsésnek mondhatom magam, mert engedted megismerni másík önmagadat. Az élet éveit megedzettek téged is, tapasztaltál, éltél, éreztél, csalódtál te is, mint bármelyikünk.

– Te most boldog vagy? – kezdtem bele beszélgetésünkbe.

– Igen, azt mondom, hogy az vagyok – vágta rá kis gondolkodási idő után. Fiatalkoromban kiéltem, kiszórakoztam magam, csajoztam, bolondoztam lányokkal. Mára viszont minden megváltozott. Mindenem a fiaim. Nekik mindent igyekszem megadni. Ezt a választ kaptam tőled, miközben egy ügyes kézmozdulattal elő vettél zsebedből a telefonodat. Pár gombnyomást követően megmutattad gyermekeid fotóját.

– Szép gyerekek. Hogyan sikerültek ilyen szépre?

– Igen! Sokan felteszik nekem ezt a kérdést – adta meg a választ nevetések közepette, miközben büszkén apai örömmel újságoltad, hogy milyen ügyesek s, hogy az egyik úgy gitározik, mint te.

Mosolyogtam. Hallgattalak.

– Nekem a gyermekeim a mindeneim. Remélem nekik lesz lehetőségük tanulni, mert én elkezdtem ugyan a főiskolát, de nem nekem való az. Munka mellett, tudod elég kemény.

– Hogy ismerkedtetek meg az élettársaddal? Nagy volt a szerelem?
– Igazából nem voltunk szerelmesek egymásba! Sem ő, sem én! Ez a kapcsolat jóval több annál. Fiatalkoromban jöttek-mentek a nők. Egyik nagy szerelem után idegileg ki is borultam. Elkezdtem önpusztító életmódot élni. Aztán valahogyan sikerült talpra állnom. Akkor azt hittem soha nem fog sikerülni. Amikor valakit szeretsz, mindent elnézel a másíknak, a hibáit is. Akadt, hogy én használtam ki a lányokat és fordítva is előfordult. Szép volt a lány, egy hónapig tartott, majd egy napon talált magának egy „jó partit”. Attól fogva én már nem kellettem neki. Mivel én nem voltam gazdag! Amikor megismerkedtem a jelenlegi párommal minden megváltozott. Nem szerelem volt ez. Mindketten benne voltunk már a korban, neki ketyegett a biológiai órája és már ő is vágyott egy biztos támpontra az életében. Kíélte magát, picikét meg is hízott és tisztában volt vele, hogy nem fog találni egy orvost, ügyvédet, aki elvinné. Megelégedett velem. Kiegészítjük egymást. Mind a ketten „ugyanolyan hülyék” vagyunk. Sokat bolondozunk egymással.

– A kapcsolatotok elején is hiányzott a tűz? Egyáltalán milyen volt az udvarlásos időszak?
– Az udvarlás elején mindig volt pici ez meg az, ajándékok, de utána lecsökkentek. Segítettem a hiteleiben. Jött a gyermek, a pénz meg ugyanannyi maradt. Természetesen nálunk is voltak apróbb zördülések, de hol nincs? Azért ő nekem sok mindent el is nézet. 1:1! Nem minden nő visel el bizonyos dolgokat. Hibáztam. Én is, ő is. Mégis működik minden, mint azelőtt. El vagyunk egymással. Gyermeket szült, feljött rá pár kiló. Most már nincsen minden hónapban fodrászat, szolárium, ékszer, mert anyagilag nem tehetjük meg. Első a gyermek. Haza megyek és jó, hogy várnak otthon.

Én próbáltam a hallottakat valahogy megérteni, beleélni az ő helyzetükbe magam, de nem igazán sikerült. Talán, mert még nem vagyok benne. Közeledek felé, de nem tartok még abban az életszakaszban. Feltettem gondolatban magamnak a kérdéseket: *Mi van akkor, ha a biológiai óra ketyegése miatt nem találjuk meg az IGAZI társunkat, és le KELL valaki mellett élni egy életet szerelem nélkül? Hogyan lehet barátságból lefeküdni valakivel? Bár sok történetet hallottam, hogy rengeteg ember szerelem nélkül „a sors így akarta” alapon ment hozzá a párjához. Aztán egész életében kereste a szerelmet, családjá mellett. S voltak olyanok is, akik meg úgy vélték, hogy „ő a megfelelő, mert jobbat úgysem fogok találni” alapon kötelezték el magukat a családalapítás mellett.*

– Ez van MOST. Kibolondoztam magam. Voltak nagy bulik az életemben – mosolyogtad huncutul.

– Miért van az, hogy minden férfi vigyorogva beszél fiatalkori, heves, bohém életéről? A nagy vadászatokról, bevetésekről, az egy éjszakás kalandokról?

– Azok voltak a szép idők. Akkor még nem volt család, gyermek, nem kellett a társadalom elvárásainak megfelelni. Csak mentem. Kaland volt. Hajtott a vérem. Az ismeretlenbe. Egyik nap egyik, másik nap másik.

– Úgy érződik szavaidból, hogy a férfiaknak nem igazán vannak érzéseik. Csak vágyaik. Ösztöneik. A szakítás sem visel meg titeket, mint minket, nőket. MI egy életen át is képesek vagyunk egy embert szeretni! TI nem.

– Dehogynem. Mint azt korábban említettem én is a padlón voltam, nem is rövid ideig. Alig ettem, csak ittam és ittam – ezt elkomolyodva mondtad, de a következő pillanatban már bohóckodtál, neveltél.

Én csak néztem ki a világos szobából a kinti sötétségbe és próbáltam választ találni a ki nem mondott, megválaszolatlan kérdésekre, az élet rejtelseire, a férfiak gondolkodás módjára. Tanácstalanul bambultam ki egyedül a helységből, mert neked már el kellett menned. Van benne némi igazság, hogy *a lányos apukák „érzékenyebbek”*. Leányuk érzelme is képes kiülni arcukra, miközben hallgatják őket. A *fiúgyermekes férfiak* keményebbek érzelmileg. Talán azért, hogy példát mutassanak srácaiknak, a férfias viselkedés terén. A lányok meg tudják szelídíteni az édesapákat, kik aztán mindenkitől féltik leányukat, mondván,

hogy ismerik a férfiakat. A fiúk erősek, nem szorulnak apai vigasztalásra, támogatásra. Akivel ezt a beszélgetést folytattam, szintén fiúk családfője volt. S ez meg is látszódott rajta. Mind gondolkodás módján, mind gesztusain, mind viccelődésein. A „lányos családfők” ritkábban sütögetnek el férfias tartalmú poénokat! Tovább merengtem. *Hogy lehet szerelem nélkül férjhez menni, megnősülni, gyermekeket nemzeni? Egymás MELLETT (s nem egymással) élni? Miért nem tudnak a férfiak házasságuk után egy egész életet leélni a kiválasztott nő mellett? Miért képtelenek a NEM-re? Miért figyelnek az utca másik oldalára is át, amikor ugyanazon helyen, ahol éppen állnak, minden megtalálható? Miért lépnek át rövid időre, a másik oldalra, amikor úgylis mindig visszatérnek? S miért követik el ezt a hibát, több generációkon keresztül. Apáról száll, fiúra. Ugyanazon „férfi hibát” el fogja követni felnőtt korában a gyermek, mint elődjai. A fiatal még nem érti ezt a kijelentést „majd ha megnősz megérted” (=te is ugyanezen hibába esel). Hiszen a jelenben él, ahol szereti édesanyját, kinek arcán nem akar fájdalmat látni az apja cselekedete miatt. Vannak fiatal emberek, akik különösen anyásak. S csak felnőtt fejjel értik meg a korábbi mondatok jelentés tartalmát, amikor ŐK is bűnbe esnek. S talán az édesanyák ezért képesek a megbocsátásra.*

Megválaszolatlan kérdések sokasága mozgolódott agyamban. Majd felálltam, és én is elindultam a szürke hétköznapi embert elnyelő monotonitásának forgatagába.

A harmincadik születésnap ajándék

A teszt írása előtt elkezdtem mosolyogni, fel voltál pörögve. Sosem voltak egymás előtt titkaink, olyanok voltunk, mint két testvér. Egyszer direkt elszóltad magad, hogy „Jézusom nyolcvannégy óra vizuális elméletünk lesz!” Erre megszólaltam, hogy „nekünk nem lesz!” És akkor összeállt bennem a kép. Az arcodra volt írva, hogy nem kellett volna direkt elszólnod magad, mert ez éket tehet a barátságunk közé.

Minden ember életében elérkezik egyszer az a kevésbé várt harmincadik születésnap. Ilyenkor csak tervezgetünk, hogy milyen legyen ez az ünnepség, hiszen többé már nem leszünk huszonkilenc évesek. A harminc, az egy kerek szám. Én nem terveztem előre semmit, kaptam pár kedves baráti köszöntést és egy kellemesnek nem mondható *meglepetést*. Nem volt színes maslival átkötözve, mert ez egy egészen más „ajándék” volt.

Mint ahogy azt említettem, elolvastam a baráti köszöntéseket és elmentem bevásárolni. Vettem akciósan négy darab grapefruitot, egy tábla diabetikus csokoládét, s egy „gazdaságos” kólát. Amikor beálltam a kasszához iszonyú lelkiismeret-furdalás kerített hatalmába, elsősorban a csokiért, hogy ennyit költöttem magamra. Mivel egy éve nem ettem diabetikus terméket, ezért nagyon fájt rá a szívem, s meg sem vásároltam volna magamnak, ha nincsen aznap a születésnapom. Hazajöttem és „bántott a tábla csokoládé”, amiért kevés pénzből erre költöttem. Aztán, mint a mai kor embere informatikai úton megkaptam a baráttól a rossz hírt. Születésnapomra.

A történet hetekre nyúlik vissza. Mivel lejárt határozott időre történő foglalkoztatásom, s nem volt munkahelyem és piacképes szakképesítem, ezért a Munkaügyi Központon keresztül szerettem volna használható tudásra szert tenni. Jelentkeztem is már több ízben angol alapfokú nyelvvizsgára felkészítő tanfolyamra, de amikor legutóbb felhívtak otthonomban, hogy nem indul, változások történtek, akkor jelentkeztem egy másikra, amivel a munkaerő piacon el is tudtam volna helyezkedni, s nem utolsó sorban azért lett volna jó, mert a képzés ideje alatt biztosított lett volna megélhetésem minimálbér formájában. Ezért ezt a

kiutat láttam az egyetlen lehetséges megoldásnak akkori helyzetemből. A havi tizennyolc ezer forintból nehézkes volt kifizetnem a hiteleket, csekket, diétát. Próbáltam erről az álláspontomról meggyőzni barátomat is. Ő kezdetekben nem reagált semmit, utána elkezdett érdeklődni s átküldtem e-mailben a képzéssel kapcsolatos információkat. Egy hétfői napon elmentünk a Központba kitölteni a felvitelre való jelentkezési lapot. Akkor tájékoztattak, hogy csak három ember mehet az iskolába és vagyunk rá körülbelül százan. A barátomnak már alig akarták kiadni a jelentkezési lapot, mondván, hogy túl sok a jelentkező. Emlékszem beültünk egy vendéglátó egységbe és beszélgettünk, poénkodtunk egymással.

– Ide nem MI fogunk bekerülni, értsd meg! Ilyen helyeken már általában meg szokott lenni az a három ember.

– Tudsz protekciót? – kérdeztem vigyorogva. Hiszen tudod, a mai világban, ha nincsenek összeköttetések, akkor nem jutsz egyről a kettőre. Te mosollyal reagáltál a megállapításomra. Én meg viccelődtem, hogy lássuk csak, ki is jöhet számításba. Rendeltél még két kólát és beszélgettünk a jövőnkről. Nekem nem igazán volt pozitív jövőképem, tele voltam ötletekkel, tervekkel, te meg némán hallgattál.

– Végül is nem lenne rossz. Onnan kapnék ötvenhat ezret, meg ott van még a másik ötvenezer. Járhatok majd sörözni, konditerembe – reagáltad le a dolgokat viccelődve.

– Hú, én meg tudnám végre fizetni a csekkjeimet, hiteleimet, számláimat, gyógyszereimet meg az ennivalókat. És ha elvégzem az iskolát, akkor tudnék pénzt keresni, meg egy-két jövőbeli tervemhez felhasználni az ott szerzett ismereteket.

Még arra is emlékszem, ahogy megpróbáltál lebeszélni erről a tanfolyamról baráti alapon, hogy azért nem olyan könnyű vele a megélhetésre való megkeresni, mert nektek is csak éves szinten tizenkettő-tizenhárom *ilyen* munkátok akad. Akkor éreztem valamit, de ez nem a barátság érzése volt. Rájöttem, hogy te nem akarod azt, hogy bekerüljek. Ezt éreztem akkor. Ha valami nem jó, akkor TE miért dolgozol benne, miért jelentkezel rá? Nem voltam buta, bár te annak néztél. Elkezdtem képtelenebbnél-képtelenebb ötletekkel elő állni protekció terén. Hosszasan elemeztük nehéz helyzetünket, majd elbúcsúztunk.

Üres voltam és magányos. Főleg a múltból felszínre törő régi emlékek miatt. Itthon anyámnak elmeséltem a kedvezőtlen helyzetemet. Azon a délutánon megtudtam, hogy már meg van (a felvételi előtt) az a „*sors által kiválasztott három szerencsés*”, magyarul tehát nekünk semmi reális esélyünk nem volt a bejutásra. Szóltam neked is, még a felvételi előtt, hogy ne érjen váratlanul. Büszke vagyok arra, hogy nekem nem volt protekcióm!

A teszt írása előtt elkezdted mosolyogni, fel voltál pörögve. Sosem voltak egymás előtt titkaink, olyanok voltunk, mint két testvér. Egyszer *direkt* elszóltad magad, hogy „*Jézusom nyolcvannégy óra vizuális elméletünk lesz!*” Erre megszólaltam, hogy „*nekünk nem lesz!*” És akkor összeállt bennem a kép. Az arcodra volt írva, hogy nem kellett volna *direkt* elszólnod magad, mert ez éket tehet a barátságunk közé. Mivel neked volt, nekem meg nem volt használható ismerettségem. Szerintem, nem kell tovább bármit is ragoznom.

Amit a ballagási szalagokra írnak, hogy „*élnek még remények és csodák!*” – az, percek alatt összeomlott bennem. Főleg, hogy a bank is nyakamba szakasztott némi nehézséget. Én csak külső szemlélője voltam, még egyszer hangsúlyozom, „*szemlélője*” voltam a *dolgoknak*, így most már el is hiszem, hogy azért aki vagyok, protekció nélkül soha, sehol nem viszem korrekt eszközökkel előbbre, mint ahogyan eddig sem!

Ha megélem, én is ilyen szemlélettel fogom nevelni a gyermekeimet, hiszen engem is így neveltek két lábon, a realitás talaján, sosem illúziókban, álmvilágban. Nézzek csak anyámrá, aki becsülettel, kitűnő felsőfokúval mire is vitte?, ő az élő példa! Amikor odahaza szóba került a diploma kérdése, azt mondtam anyámnak, hogy ŐK kevesebben vannak munka

nélkül, mint MI. Azon állásponton voltam, hogy megéri tanulni, mert egyedül a TUDÁST nem veheti el tőlünk senki! Anyám erre azt reagálta: nézzem meg mire vitte, arra, hogy amikor egy kereskedelmi cégnél dolgozott „*elvették a tudását*” = *letagadták a felsőfokúját*, és azt írták be az adatlapjára, hogy szakmunkásképző a képesítése. *Mondom igen, de ezzel nem vették el azt, ami ITT van* – azzal ráböktem a homlokomra!

Lehet mégis igaza volt. Bár én akkor is hittem a mesékben, hogy „*élnek még remények és csodák*”, amikor saját magam láttam, hogy a nagybetűs életben ki, hogyan jutott előre.

Hiszem, hogy egyszer a BECSÜLETES is előbbre viszi! Csak a mai világban sokan azt se tudják, mi az, hogy BECSÜLET! Én még mindig tudom. Egyszer nekem is volt protekcióm a harminc évem alatt, amikor a szakrendelőben nem akarták megadni diabétesz miatt az egészségügyi alkalmasságot a három műszakra, akkor egy nagyon korrekt, becsületes orvos, telefonon megbeszélte velük, hogy a diabétesz nem kontraindikálja az egészségügyi pályán való elhelyezkedésemet! Nekem ennyi protekcióm volt az életben! És büszke is vagyok mindeerre, hogy az én hátam mögött soha senki nem állt! ...még mindig hiszem: „*Az élet akkor is szép, amikor már nem élnek benned remények és csodák!*”

Aztán közölted velem a születésnapj *jó* hírt, hogy még két nap pihenő s kezdődik a tanfolyamod. És sajnálod azt, hogy én nem kerültem be.

Nem tudtam elhinni, megélni, feldolgozni, csak sírtam és el kellett mennem futni a Körös-partra. Megtanultam az Élet Tanár Úrtól, hogy soha senkiben nem lehet megbízni, neki minden álmaimat elmondtam. Üres vagyok. Nem is, meg fáj is. Jó lecke volt, hogy ne bízzak meg senkiben SOHA. Hasonlót már éreztem párszor.

Gyermekkoromból emlékszem arra a történetre, amikor egy kirakatban lévő bőrkabátot kinéztem magamnak, és minden reggel a suliba vezető úton megálltam előtte. Aztán mondtam osztálytársamnak, hogy egyszer meg fogom venni, elmegyek dolgozni és meg lesz. Majd egy napon eltűnt a kirakathoz és osztálytársam ujjongva mutatta, hogy mit kapott karácsonyra a szüleitől. Valahogy ilyen érzés kerített a hatalmába harmincadik születésem napján.

Talán ez a legjobb módja, lezárni egy rossz szájjal íródott levéllel az egész barátságnak hitt hazugságot.

„*Gratulálok a protekcióhoz! Tudod a sors mindig a másik oldalra áll, soha nem arra, ahol nagy a szükség. Látod milyen jó, hogy szóltam neked, ha nem szóltam volna e-mailben, akkor nem tudtál volna a képzésről semmit. Bár nem tudom mi abban a kihívás, jelentkezni valahová, amiben már minden ismereted meg van. Igazad volt, abban, hogy nem mások szava lesz a döntő, mert neked meg van az „esélyed” a bejutásra. Lapítottál, aztán nagy arccal közölted, velem a tényeket. Jó neked, legalább te megkapod két helyről is az ötvenezret. Én próbálok havi tizennyolcezerből megélni. Azt hiszem nincs szükségünk egymásra, s az ilyen barátságra sem. Amikor már valakiben az ellenséget látjuk a sok igazságtalanság után, úgy nincs értelme folytatni. Mindig az ÉLET a legjobb lecke. Az Élet Tanár Úrtól. Én most egy jó leckét tanultam meg, ...soha nem megbízni másokban, ...nincsenek barátok, és ...ne adj ki semmit magadból, így az álmaid sem, mert fogja a másik és elviszi a szemed elől. Soha többé nem bízok meg az emberekben. Ne haragudj, de ne keressük egymás társaságát! Nem vagyok*

jó társaságnak. Tényleg igazad volt, protekció nélkül nem lehet a mai világban érvényesülni. Kérlek szépen erre a levélre ne reagálj, és ne írjuk egymásnak soha többé. Ez így helyén való. Én anyámat is csak arra kértem, hogy ne szerezzen soha semmilyen képzéshez protekciót. Magam erejéből szeretném vinni valamire. Erre vagyok a legbüszkébb, hogy soha nem álltak a hátam mögött. Nekem annyi protekcióm volt az életben, hogy egy orvost kellett megkérnem az egészségügyi alkalmassági vizsgálaton, aki betelefonált, miszerint a diabéteszem nem kizáró ok az egészségügyben való elhelyezkedésben. Soha senkitől semmilyen segítségre nincs szükségem! Minden reggel bele tudok nézni a tükörbe. Legyél boldog. Ne keressük egymást. Kérlek szépen.”

Úgy érzem magam, mint akit agyonvertek, de ez nem fizikai, hanem pszichikai fájdalom. S ez sokkal jobban tud fájni. A harmincadik születésem napján egy emberrel lettem kevesebb.

Mennyire kiábrándító egy világ, a szenny, a mocsok, a hazugságok, a becsapások, kihasználások. Nem tudok bízni többé az emberekben. Nem akarok fiú haverokat, hazugok, a nők meg utálják az embert a külsőségéért. Azt mondta nekem egyszer egy fiú azért, mert fel sem érnek odáig, amilyen én vagyok kívül, s belül. Meg azt is mondta, hogy csak az tud fájdalmat okozni nekünk, aki fontos számunkra. Csak az a rossz, hogy ezeket, az a barátnak hitt valaki mondta nekem, aki egy órával ezelőtt még a barátom volt.

Az élet akkor is szép, amikor már meghaltak benned a remények és csodák!

A cserepes virág

Borzasztóan szomorú volt a szeme. Érdekes, de nagy barna szemeiben az én szomorúságomat véltem felfedezni. Olyan érzés kerített a hatalmába, mintha egy ember ült volna velem szemben. Az arcomat az ő arcához szorítottam és pusztít adtam a fekete orra hegyére. Ekkor vettem észre azt, hogy a kutya elzékenyülve elkezdett sírni. Én is. A lelkembe látott, hogy nem jövök többé hozzá.

Radiátorom tetején fekszik egy kis cserepes virág hajtása. Reá nézve rögtön eszembe jut harminc nap eseményeinek emlékképei. Egy kertészetben segédkeztem, s onnan kértem, majd kaptam e kis hajtást. Kaktuszféleség, melyet idehaza kezeimmel ültettem el egy fehér, műanyag cserépbe. Úgy hallottam, hogy a kaktuszok szerencsétlenséget hozhatnak a ház lakóira. Nem tudom, nem hiszek benne. Az én szobámban van belőle pár darab, de ezek közül ez a legkedvesebb, legékeesebb.

Egy kedves barátom révén kerültem kapcsolatba a mezőgazdasággal, növénytermesztéssel. Nekem, mint panel környezetben felnőtt gyermeknek először szokatlan volt minden. Az új környezet, az új emberek, a föld, s az állatok (két kutya, két macska, patkány, egér). No meg a szagok!

Rögtön az első napon kiájultam. Nem fogyasztottam megfelelő mennyiségű folyadékot a nagy páratartalmú helyen (fóliában), mert nem akartam rögtön úgy bemutatkozni, hogy folyton a vécére rohangálok. Márpedig aki sok folyadékot iszik, az sokat jár a mellékhelységbe. A növényvédő szerek szaga miatt hányingerem volt, s a déli órákban erősen besütő nap sugarai miatt kegyetlen nyomást éreztem fejem tetején. Szédültem, aluszékonyság

tört rám. Alacsony vércukrom miatt, pedig mosatlan, „vegyszeres” kézzel kapkodtam számba a szőlőcukrokat. Úgy véltem, ha egész nap az öltözőbe rohangálok kezet mosni, hol ezért, hol azért, akkor azt fogják hinni, hogy munkakerülő vagyok. Próbáltam megfelelni, igyekezni, ami úgy sült el, hogy rosszul lettem rögtön az első napomon.

A szagoknál maradva volt ennél rosszabb is, a kinti, fa mellékhelység iszonyatos, orrfacsaró trágya szaga. Nem tudtam megszokni, ezért csak akkor jártam vécére, ha nagyon szükséges volt.

Az állatok nagyon kedvesek voltak. Mindez furcsa volt számomra, mert otthon velünk csak csótányok édegeltek, itt meg azért szaladgált sok különféle állat. Délben, az öltözőben egy élő egér társaságában kellett ebédelnem, ha nem akartam a fóliában enni. A hűtő mögött pillantottunk egymásra, s nem mondhatnám, hogy szerelem volt első látásra, mert én felsikítottam, ő meg hatalmas pislogások közepette felszaladt a csövekre. Én a mesekönyvben láttam utoljára egeret, de ott szürke volt, és ez most nem a mesekönyvben szaladgált fekete színével. Rémülten kapkodtam magamba a falatokat, és fehér arccal szaladtam a lányokhoz.

– Na, mi a baj? – tették fel nekem a kérdés.

– Semmi, csak láttam egy egeret!

– Ó. Hm. Fogsz itt mást is látni, nem csak egeret – felelték nevetve. Még volt egy kis időm, ezért kivittem a kutyáknak a csontot. Balu volt a kedvencem az állatok közül. Rögtön az első napon összehaverkodtunk, beleszerettünk egymásba. Termetes öleb volt, akinek korábban egy másik kutyával történő összevitatkozása miatt kiharaptak a szeméből egy darabot. Csak a széle sérült ugyan, de látszódott, hogy mennyire fájhatott az ebnek. Szomorú is voltam miatta. Sajnáltam. Tegnap fél egykor, evés után adtam egy pici husit neki, mert megérezte rajtam az ennivaló illatát, amikor kezemmel megsimogattam. Talán elkönyvelte magában, hogy jó ember vagyok. Megérzi ezt a kutya. Megsimogattam a buksiját, és hazamenetelkor még integettem is neki.

Másnap ebéd után az öltözőből kijövet, amikor visszamentem a fóliába dolgozni mozdulatlanul állva nézett utánam. Szomorú, barna, meleg szeme volt. Gyógyulgatott. Oly szépet olvastam ki belőle. Beszéltek hozzám a szemei, akár egy emberé. Szerintem emlékezett arra, hogy tegnap adtam neki egy falat husit. Én hátrafordultam és integettem neki. Nem jött utánam csak nézett, és állt egy helyben. A fólia előtt én már nem láttam. Kiálltam a földes útra, kíváncsi voltam, hogy vajon ott áll-e még. Azt vettem észre, hogy a kutyus több száz méterre tőlem, földbe gyökerezett lábakkal állva nézett engem. Nem ment semerre, nem ült le, csak nézett a távolba. Én meg integettem neki. Még mindig aggasztott a szeme, de tudtam, hogy az állatorvos megfelelően ellátta, s még gyógyszert is kapott. Olyan sebezhetőnek tűnt a nagy termete ellenére is, mint egy gyerek. Nagyon szomorúak voltak a szemei. Talán egyszer lesz vidám is. A családja nagyon szerette. Szerintem csak a szeme miatt volt szomorú.

Harmadik napon reggel, vittem neki csontokat. Úgy terveztem, hogy a kutyák egymás között testvériesen megosztóznak, de rá kellett döbbernem, hogy ez az állatvilágban sajnos nem így működik. Az idősebb kutya elől a fiatalabb elkapkodta a csont finomságokat. Ezért a másik csak szomorkásan meredt maga elé. Mint utólag ezt megtudtam, ő volt a kutya édesanyja. Tíz órakor, pedig sétálgattam diabetikus mézes kenyérrel a kezemben az öltöző felé, amikor hopp Balu kikapta a himbálódzó kezemből diétás kosztomat. Haragudtam érte, mert anyától kaptam a mézet, és nem volt olcsó mulatság. A haragom azonban röpké pillanat alatt elszállt, mert szomorkásan nézett szemeivel felém.

Még két másik állatról is szeretnék említést tenni. Történt egyszer, hogy a cserepes növények elhelyezésekor, kolléganőm egy patkányra lett figyelmes. Bemutatta nekem. Ő is szörnyülködött, az állat termete miatt. És elmesélte, hogy mennyi egérke szokott szaladgálni a kertben, mivel meleg helyekre, a raklapok alá fészkeltek be magukat. Arra is emlékszem, amikor földet cipekedve lábam előtt megpillantottam egy döglött egeret. Hiába volt már a másik világon, én akkor is úgy felsikítottam!? Szerencsére voltak cicusok is.

Nem mindig ebédeltem az öltözőben, előfordult, hogy bent étkeztem a fóliában, s a macskák olyankor mindig odajöttek hozzám nyávogva, hogy ők is éhesek. Ilyenkor hol én, hol a kolléganők adtak nekik egy-egy falatot. A cicákban azt szerettem még, hogy olyan bújósak. Odajöttek hozzánk, és a lábunkhoz dörgölődtek. Volt egy mulatságos kalandunk. Gyöngyi véletlenül rálépett a cica farkára, aki nagy sikítások közepette elsipircelt. Életemben nem hallottam még olyan vinnyogást. Mi meg kacagva megállapítottuk azt, hogy Gyöngyinek igazán lehetne hátul is két szeme, akkor talán megúsza volna az állat e szerencsétlenségét.

Ennél már csak az volt mulatságosabb, amikor a kutytus véletlenül bejött a nyitva hagyott ajtón a fóliába, s elkezdte kergetni a macskákat, mi lányok meg Balut, és gondolatomban a macsekok meg az egereket hajkurászták.

A három lánnyal jól kijöttem. Három személyiség, különböző emberi tulajdonságokkal.

Judit. Ő volt közülünk a legidősebb lány, s talán ő dolgozott itt legrégebb óta. Kemény lánynak ismertem meg, aki mélyen elrejtve őrizte érzéseit. Nagyon kevés embernek engedte meg, hogy bele lássanak lelke legmélyebb zugaiba. Keveset beszélt. Számítógépet készült venni, és tőlem kért ezzel kapcsolatosan információkat. Ezen kívül még az angol nyelv érdekelte, meg az érettségi. A rádióban elhangzó angol számok címét együtt próbáltuk lefordítani, meg a kertészetben elültetett virágok neveit is. (Red, Blue eyes, Mix Melange). Adtam neki egy angol fénymásolt tankönyvet, mivel nekem már nem volt rá szükségem. Elmesélte, hogy elkezdett érettségi előkészítőre járni, de a matematika elrémisztette. Otthagyta. Kishitűségből? Szerintem igen. Kevesebbnek érezte magát, mint amennyit tudott. Mondtam neki, hogy próbálja meg újra. Ne adja fel! A közvetlen környezetemben élő emberek közül is sokan család mellett jártak negyven éves fejjel főiskolára. Egyik napon büszkén szavalta az akkoriban tanult irodalmi sorokat: „*Hová merül el két szemed világa, mi az, mit kétes távolban keres?*”⁹

– A Merengőhöz. Imádom – feleltem. Aztán elkezdtünk versekről beszélgetni. Mivel Valentin nap előtt álltunk, elkérte tőlem Ági egyik éppen nálam lévő verses kiskönyvem.

Ági. Magas, vékony lány volt. Nyíltabb egyéniség, aki állandóan viccelődött, nevetett, de néha szomorú és fáradt volt. Nagyon intelligens, széles látókörű, gyors gondolkodású lányt ismertem meg személyében. Mindenhez hozzá tudott szólni, jól informált, tájékozott ember volt. Beszélgettünk irodalomról, földrajzról, történelemről és a Vágó műsoráról. Erről különösen szeretett beszélgetni, megvitatni az előző napi műsorban elhangzott kérdésekre a válaszokat. Egyszerű lány volt. Egészséges életmódot folytatott. Tudatosan vigyázott az egészségére. Sokat beszélt a búzacsiráról, valamint arról, hogy melyek az egészséges élelmiszerek, s mi az, amit nem szabad fogyasztani. Neki az volt a vágya, hogy ruházati bolti eladó legyen. Sokat viccelődtünk is egymással.

– Mi a helyzet, TE ruházati bolti eladó? – amire egy nevetést küldött válaszul.

Máskor meg cukkoltam, mert nem fértem el mellette a kb. hatvan centiméteres területen az elültetett virágtálcával a kezemben.

– Top modell. Kövér vagy, nem férek el melletted.

– Az semmi. Volt itt egy olyan nő, aki tényleg annyira kövér volt, hogy nem lehetett elférni mellette. Mit mondtál volna neki?

Sokat beszélgettünk egymással. Talán túl sokat is, de sosem ment a munka rovására. Ha az ember jó társaságban van, és közel érzi magát a másikhöz, akkor gyorsan eltelik beszélgetéssel az idő. Lassabban telt volna, ha rádió hallgatása nélkül, búval bélelten, szótlanul, magunk elé meredve végeztük volna a kemény fizikai munkát. Emlékszem, hogy az országok fővárosait kérdeztük egymástól, miközben dolgoztak kezeink. Ági kérdezgetett. Nekem elég sok kihullott a fejemből, mivel a nem használt információ kallódik egy ideig agyunkban, majd szép sorban kihullik, kiszелеktálódik.

Egyik pénteki napon, fizetésünk napján viccelődtem velük.

– Megyek a bankba *elshoppingolom* a pénzemet hitelre. Én tartom el a bankot nehéz munkával megkeresett kevéske fizetésből. Más a ruházati boltba viszi megkeresett vagyonát, hogy a ruházati bolti eladónőtől kérjen tanácsot, szép ruhákhoz.

– Nem én vagyok a *shoppingolás*. A Gyöngyi az. Ő vett múltkor a gyermekeinek ruhákat. Ezért ragadt rá a *soppingolás* jelző. Viccelődtünk egymással, mert mindenki tisztában volt azzal, hogy a *shoppingolás* nem itt kezdődik, s nem ebből a keresetből. Ez egy fogalom, mely elsősorban a pláza cicák, társuk pénzéből megvásárolt pláza termékeikre vonatkozott. Azok nem MI voltunk. Hiszen MI csak szerény körülmények között vásároltunk, azt is a kínai boltokból.

– Egyébként nem csak te viszed kereseted a bankba, a hitelek kifizetésére. Szinte az országban MINDENKI oda viszi keresetét. Mindenki el van adósodva. Még az ország is.

Ő volt Gyöngyi. Hármójuk közül ő volt a legfiatalabb, korbán ő állt hozzám a legközelebb. Erdélyből települtek át hozzánk családjával borzasztó nehéz körülmények közepette. Azt mondta, hogy nagyon sok papír munkával, s utána járással sikerült rendezniük ezt a bonyodalmas folyamatot. Nehezen találtak munkát, s az is minimálbérért történő foglalkoztatás volt. Kezdetekben nehéz fizikai munkát vállalt el egy gyárban, majd a sors folytán került ebben a kertészetben. Az élet területén talpra esett, tűzről pattant menyecske volt. Határozottan kiállt a véleménye és a családja mellett. Nagyon szerette gyermekeit. Ügyesen s jól főzött. Egyszer saját magam is meggyőződhettem róla. Behozott egy házi készítésű keksz tekercset. Ízletes volt. Kicsit bántott az, hogy lenézően beszéltek velem a lányok, amiatt, hogy konyhai tudásom nem volt velük egy szinten. Azt mondták, hogy egy nőnek a konyhában kell elsősorban megállni a helyét, s jól kell tudnia főzni, főleg ha már családja is van. Azzal érveltem, hogy én, illetve a főzni nem tudó barátnőim korán elkerültünk otthonról az iskola miatt. Nem tartózkodtunk otthon huszonnégy órában az anyuka, illetve a gáztűzhely mellett, ahol megtanulhattuk volna a konyhai mesterséget. Amikor pedig más városokba főiskolára/felsőfokú iskolába kerültünk, szintén nem főzni tanultunk, hanem könyvek fölött görnyedtünk és valamilyen zacskós leves társaságában készültünk fel az aktuális vizsgákra. Ma már más világban élünk, mint a nagyszüleink. Nekünk nőknek már nem csak az a szerepünk, hogy otthon este feleségek, nappal édesanyák legyünk (mossunk, főzzünk, vasaljunk, tanuljunk a gyermekünkkel). Mindezek mellett még járjunk el dolgozni is, ahol ugyanannyit kell teljesítenünk szellemileg, mint a férfiaknak. Ahhoz, hogy tudjunk érvényesülni a társadalomban, hogy érijünk annyit, mint más, tanulásra van szükségünk. Tőlünk, nőktől munka terén ugyanazt elvárják, mint a férfiaktól. Régen ők voltak a családfenntartók, mára ez megváltozott. Akad ilyen, és akad olyan is. Ma már nem tudja fenntartani a férfi, egy fizetésből a családját. Ezért szaporodtak meg a női szerepek. Viszont az én barátnőim még harmincnégy illetve harmincöt éves fejjel sem konyhatündérek, de mindegyiknek van két-három diplomája. Ők nem azért nem tanultak meg főzni, mert semmit nem csináltak. A kertészeti lányok nem ezt vallották. Egyszerű emberek voltak, még a régi életfilozófiával. „*A nőnek a gáztűzhely mellett a helye!*” Tényleg így volt a régi szép időkben, hogy a tizennégy esztendő lányok édesanyjuk mellett álltak a konyhában, akkor ez volt az elvárt. Gyöngyi kifejtette velem nem egyező véleményét. Határozott volt és határozottan támadta az övével nem egyező álláspontomat.

– Igen. És mikor tanul meg főzni? Akkor, amikor a férje otthagyja? – kérdezte Gyöngyi.

– Lehet, hogy nekik nem kell megtanulniuk főzni, hiszen a diplomás asszonyt elviszi a diplomás férj az étterembe. Vagy rendelnek egy pizzát – mondta némi cinizmussal.

Éreztem egy újabb támadást megindító hadművelet szellőjét a levegőben. *A diploma érték?, vagy csak státusz szimbólum a társadalomban.* Azt láttam magam körül, hogy egy diploma nem diploma. Az entellektüel miliőben lenéztek, mert nem voltam diploma birtokában, viszont itt meg azért néztek le, mert nem az Ő szintjükön voltam. OTT kevés voltam, ITT sok, de mégis kevés. Főzésben legalábbis! *Akkor is el kell fogadni azt a tényt, hogy diploma*

centrikus társadalomban élünk. Az értelmiségi szülő is azt sulykolja gyermeke fejébe, hogy tanuljon azért, hogy legyen valaki belőle, hogy meg tudja állni az életben a helyét, hogy vigye valamire! Tanuljon elsősorban önmagáért, a tudásért, amit nem vehetnek el tőle, s azért is, hogy ne kelljen meggörnyedve nehéz fizikai munkát végeznie. Hány orvos, jogász gyermeke lett szakmunkás? És hány takarítónő gyermeke lett, orvos, közgazdász? A fizikai vagy a szellemi munkát végzők soraiból került ki több rokkant nyugdíjas. Ilyenkor szokta azt reagálni az ellen tábor, akiknek savanyú a szőlő, hogy „minek tanulni?, azért, mert a diplomás munkanélküli segély több...? Már túl sok így is a diplomás, szakmunkás meg nincsen!” Valahol a társadalom mégis becsüli a szellemi értékeket. Csak egy példa: kinek javíttják meg hamarabb az elromlott autóját? A péknek, vagy az orvosnak?

– No jó, jó, de pékre is szükség van – jegyezte meg Judit.

– Igen, de még mindig nem érted.

– Én igen, de nem valószínű, hogy az én gyermekeim menni fognak egyetemre a pénz hiánya miatt – felelte Gyöngyi. Ezt már nem mondtam ki, csak gondolataimban megtaláltam rá a választ, hogy sok szegény ember a szellemi nélkülözés miatt fogadtatja el saját magával azt, hogy szakmunkásra is szükség van (vagyis a kevesebbel is megelégszik), hogy vigasztalja magát, mert pénz hiánya miatt nem vállalhat főiskolát/egyetemet gyermekeinek. Régen a rossz tanulók jelentkeztek szakmunkásképzőkbe. Az értelmiségiek mindig azzal érvelnek, hogy idehaza nem becsülik szellemi értékeiket, s nyugaton meg igen. Ez is igaz, de mégis felnézünk az okos emberre, a tudásra, akkor is, ha anyagilag nincsen megbecsülve itthon!!! *A tudás idehaza csak erkölcsileg érték, s nem anyagilag. Az a baj, hogy erkölcsből, nem lehet lakást venni, családot alapítani.*

Folytattuk tovább néma csöndben a munkát. Mindenki saját gondolataiba merült. Csak egy irányba néztünk, lefelé a kezeinkre, miközben tépkedtük a hajtásokat. Rövid ideig tartott csak a mosoly szünet. Forró volt a levegő a földiában, mégis hirtelen minden megfagyott.

– Titeket egészségügyiseket egyébként sem értelek. Sok ápoló megfordult már itt a kerteszetben, és mindenki a hitelei rendezése miatt vállalta el ezt a plusz munkát. Felvesszitek a sok hitelt, aztán meg nem tudjátok fizetni. Minek mindent AKARNI egyszerre, azonnal?

– Ha tudni akarod azért, mert az egészségügy nincsen túl fizetve. Sok család anyagi erejüket figyelmen kívül hagyva veszi fel a lakás-, illetve gépkocsi hitelt. S a lakásban szükség van egy hűtőre, mosógépre, tévére, gáztűzhelyre is. S a gyermekek, lehet, hogy évente egyszer el is szeretnének jutni, nyaralni. Érted?

– Nektek semmi nem elég. Ti olyan jól kerestek, mi épp, hogy csak megkapjuk a minimálbértől pár ezerrel többet, nektek még jár a tizenharmadik havi fizetés, meg a pótlékok stb.

– Csak akkor senki sem irigyl minket, amikor tizenkét órában emelünk százhusz kilós néniket, s nincsen karácsonyunk, szilveszterünk, magánéletünk, se éjjelünk, se nappalunk. Érted?

– Nem. Mindig panaszkodtok, hogy kevés a fizetésetek és mégis minden nővérke tele van arannyal, műkörümmel, szoláriummal.

– Vannak ilyenek igen, akiket *támogatnak*. A többség nem ilyen.

– Az orvosok is milyen autókkal járnak? – mondta Gyöngyi.

– Java részt lízingelt. Azt senki nem veszi észre, hogy mennyit ügyelnek, éjszaka óránként felébresztik őket a betegek miatt. Éjszaka vagy hajnalban jönnek ki a műtőből, s majd másnap délután négy óra után, mehetnek haza. A pályakezdő orvosok három helyen vállalnak ügyeletet a megélhetésükért, családjukért. S annyit keresnek, mint Pesten, egy építkezésen a szakmunkás. Hidd el, nehéz az egészségügyben lenni, létezni! Kemény a munka.

– Nektek mégis annyi szabad időtök van. Szinte állandóan itt voltak elődjaid. Éjszakázás után idejöttek dolgozni a földiába, majd még este beültek az iskolába. Én innen, ha hazamegyek,

örülök, hogy élek. Elhozom a gyermekeimet, majd főzök a családnak, hová menjek másodállásba?

– Hidd el, hogy nem kedvtelésből jártak ide dolgozni, s nem azért, mert sok volt a szabadidejük, hanem azért, mert kevés volt a keresetük. A tizenkét órázás miatt volt több szabadnapjuk. Egyébként tudod, hány családos nő/férfi jár a kórházban munka mellett főiskolára harmincöt-harmincnyolc éves fejjel?

– Jó, de ti éjszaka aludhattok, meg tanulhattok is.

– Főleg akkor, amikor ötpercenként jön a mentő, mondjuk egy sürgősségi osztályon. Megint összekaptunk. Mosolyszünet. Csupán azért, mert nem egyezett véleményünk. Nem értettem azt, hogy honnan tudhatja jobban egy kívülálló mi zajlik az egészségügyben, mint az, aki benne élt, benne mozgott! Tizenöt éves koromtól fogva az egészségüggyel nőttem fel. E beszélgetés hatására sok minden átértékelődött bennem. A beszédükben volt igazság és igazságtalanság is. A helytelen látásmód. Nincs két egyforma ember, két egyforma álláspont egy vita során. Hallgattam. *Néha a bölcs is hallgat.* Nem volt kedvem az én véleményemet elfogadtatni, megértetni mással, hogy az a helyes, ahogyan én gondolom.

A beszélgetéseink nem csak borús hangulatban zajlottak. Sokat nevettem, viccelődtem Gyöngyivel is. Segítőkész volt ő is, akárcsak a többi lány. Sokszor mesélt a kis családjáról, Romániáról, rokonairól, terveiről. Ő elsősorban ápolónak vagy bölcsődei gondozónak szeretett volna elmenni tanulni, mert imádta a gyermekeket. Mindig kiállt a maga igazáért, mert ő egy ilyen lány volt. Arra is emlékszem, hogy éppen akkor vásároltak férjével egy számítógépet. Én vittem nekik egy angol nyelvtanulást elősegítő programot. Cserébe elkértem tőle a keksz tekercs receptjét. Szóval mindent egybevéve aranyos volt. Nem csak komoly témákról beszélgettünk, hanem viccesebbekről is.

– Szólok a fiatal gyerekeknek, hogy hozzon földet nekünk.

– Elbírom én is. Súlyozom. Idehozom. Honnan kell?

– Van békája, elbírja ő – felelte, miközben én szótlanul hallgattam.

– Milye van? – kérdeztem.

– Nem tudod, hogy mit jelent a „béka” kifejezés? – tette fel mosolyogva a kérdést nekem.

– Gondolom valamilyen eszköz, amivel szállítani lehet a földet.

– Nem. A béka a karodon van. Izom.

– Még én is tanulok valami újat – feleltem.

– Látod, akad itt is tanulni való. Megtanultad hogyan kell pikírozni, és azt is tudod, hogy mit jelent a „béka” szó. Mindannyian nevtünk. Elmondhatom magunkról, hogy nem egy témát jártunk körül, a dolgok viccesebb oldaláról megközelítve.

– Gyöngyi! Létezik hűséges férfi? – tettem fel érdeklődő kérdésemet.

– Ki van zárva. Olyan nincs. Ezek? A férfiak?

– Miért nincs?

– Mert ők ilyenek.

– Másképpen gondolkodnak – szólalt meg Ági.

– Hogy lehet másképpen gondolkodni. Csak egyféleképpen lehet gondolkodni. Normálisan! – szólaltam fel én.

– Ezt férfiktól kéne megkérdezni – szólalt meg Judit.

– Miért csalják meg párjukat, ha otthon mindent megkapnak? Azért kell idősebb pasi, az hátha hűségesebb, mert mondjuk fiatal korában kiélte már magát – reagáltam.

– Csak ne kiabáld el – felelte Ági. Ezeknél sosem lehet tudni.

– Ott jön Lajos bácsi, kérdezd csak meg tőle! – így Gyöngyi.

Lajos bácsi. Hetven év körüli férfiember volt, aki korát meghazudtoló módon, fiatalokat is megszégyenítő teherbíró képességgel cipelte a nehéz földdel teli tálcákat.

– Lajos bácsi! Az Erika kérdezi, hogy létezik-e hűséges férfi.

– Én nem tudom – felelte nagy komolyan. A mi időnkben egész nap dolgoztunk és örültünk, ha az ágyba kerültünk a nehéz munka után. Nem volt időnk semmire. Sokat dolgoztunk. Komoly volt a bácsi, de sokat viccelődött velünk. Amikor Gyöngyi rászólt, hogy, máshová pakolja a földet, muskátlit, s ne oda, ahová éppen letette, akkor ő mindenféle megjegyzés nélkül szót fogadott.

– Hogy bírja ennyi nővel a munkát? Mindenki csak követelődzik, senkinek semmi nem jó. Lajos bácsi pedig türelmesen, minden kérdésnek eleget tesz. Ezek a nők mindig csak mondják a magukét – reagáltam.

– Megszoktam már – felelte mosolyogva.

Nyugodt, higgadt, türelmes ember volt. A fiatal srác, aki mellette dolgozott, nem bírta úgy a terhelést, mint a bácsi.

– Hogy csinálja azt Lajos bácsi, hogy maga dolgozik, mi meg fáradunk? – kérdeztem tőle egyszer. Nevettünk. Mindannyian. Tudtuk, hogy mindenki elfáradt a nap végére.

– Tessék elképzelni Lajos bácsi, hogy a minap jöttem stoppal és behoztak egészen idáig. Nem ezt akartam mondani, hanem azt, hogy a srác, amikor megmondtam neki hová lesz a fuvar, azt felelte, hogy ismeri Önöket. Azt mondta, hogy maguk rendes, dolgozó emberek. Látja milyen hírük van, Lajos bácsi? – a válasz egy mosoly volt. Biztosan jól esett neki. Sietett a munkával, annál is inkább, mert délután gyógytornára kellett mennie. Ő egy rendes ember volt, aki rengeteget tudott dolgozni.

Az utolsó napomon minden oly szomorú volt. Az utolsó munkába vezető utamon való stoppolás, az úton való majszolgatás, a futballpálya mellett való elsétálás, és az utolsó reggeli Balus kutya csaholás. Azon a napon minden más volt. Kezeim között a muskátli ültetések szomorúan vetett gyökeret az új cserépben. Délben a nap sugara bánatosan sütött le ránk a fóliába. Utoljára adtam oda a csontokat a kutyusoknak. Elkészöntem a lányoktól. Legutoljára Ágitól, az öltözőben. Megkértem arra, hogy megölelhessem. Aztán láttam, hogy szemeiben eleredt az eső. Csak pár könnycsepp volt mindössze, de mégis mélyen hatott rám. Az én szemem is könnyekben úszott.

Elbúcsúztam a ház lakóitól s vártam a pénzemre. Közben odajött hozzám a két kutya. Megint megérezhették rajtam az étel szagát.

– Nincsen nálam csont, hiába jöttetek ide! – mondtam nekik, miközben intenzíven szaglászgattak. Már csak az egyik maradt ott mellettem. Aztán rájöttem, hogy tényleg igaza volt a szaglószerző kis gazdájának, mert délben megmaradt egy kis maradék a műanyag tálkámban. Odaadtam neki. És néztem, ahogy jóízűen elmajszolgatta a tőlem kapott ételmet. Ezt követően odajött hozzám és leült velem szemben. Leguggoltam hozzá. Éreztem rajta, azt a kellemes Balus kutya szagot. Borzasztóan szomorú volt a szeme. Érdekes, de nagy barna szemeiben az én szomorúságomat véltem felfedezni. Olyan érzés kerített a hatalmába, mintha egy ember ült volna velem szemben. Az arcomat az ő arcához szorítottam és pusztit adtam a fekete orra hegyére. Ekkor vettem észre azt, hogy a kutya elérékenyülve elkezdett sírni. Én is. A lelkembe látott, hogy nem jövök többé hozzá. Kis idővel később megjelent a főnök felesége.

– Megölelhetlek benneteket? – erre egy ölelés volt a válasz. Köszönöm nektek, hogy itt lehettem köztetek, még ha rövid ideig is. Mindenki nagyon segítőkész és aranyos volt. Édesapád, meg anyukád is nagyon rendes, szorgalmas emberek. Mindent köszönök nektek! Láttam az ő szemeikben is azt a bánatos esőfelhőket. Milyen érdekes, olvastam valahol, hogy „csak azt siratjuk, akit szeretünk”. Ebből a gesztusból megértettem, hogyha rövid ideig is, de szerettek. A munka nehézsége ellenére is jó volt köztük lenni harminc napon át.

Elindultam utamon, vissza sem néztem. Éreztem hátamban a kutyák szomorú tekintetét. Csak most értettem meg igazán, hogy milyen nehéz munkák vannak, milyen kevés béérért. Amíg a kórházban voltam keveseltem azt a fizetést, de annál létezik sokkal kevesebb bér, sokkal megterhelőbb munkáért. Amikor a szép ebédlőben, meleg helyen ebédeltem és rendes

mellékhelységben intézhettem el nap, mint nap dolgomat, akkor mindez olyan természetesnek tűnt. Eszembe sem jutott, hogy sokkal nehezebb körülmények is léteznek. Nem értettem meg csak így *világjáróként*, hogy a kórházi falakon túl milyen nehéz is az életben maradásért folytatott küzdelem. Sétáltam és hallottam hangokat a fülemben, az ő szavaikat, beszélgetéseiket. „... Szia, te top modell!... Mi van te ruházati bolti eladó?... Lajos bácsi? Hogy csinálja azt, hogy maga dolgozik, s mi fáradunk el?... Érzem gyomromban a vegyszer szagát... Q 10 koenzim, búzacsíra... Lajos bácsi! Hogy bírja ki ennyi nő mellett? Nekik semmi sem jó. Mindig csak követelődznek... Ide tegye a földet, ne oda pakolja a muskátlit... Megszoktam már... Hová merül el két szemed világa... Mi a fővárosa Dél-Afrikának?...”

Minden nap búcsúzunk valamitől. És minden vége valaminek a kezdetét jelenti... kattogott fejemben ez a gondolat, miközben láttam magamat kívülről, az ő házukból nézve, ahogy lehajtott fejjel távolodtam tőlük. *S ekkor lelkem szemeiből halott könnycseppek kúsztak fel az érzelmektől mentes zord külvilág felé. A szeretet sírt belőlem.*

Az irányító lap

A választ a csönd felelte. Nem szóltam semmit. Éreztem, ahogy könnyeim végig folytak arcomon. Lehajtottam a fejemet. Nem jött szó ajkaimra. Azok némává váltak. Megtagadták a feleletet. Megtanultam, hogy nem szabad álmodozni, vágyakozni. Az álmot – amik gondolatokból születnek meg szavakba formálódva – elviszi a jó barát. A vágyakozás meg fájdalmas. Már semmire nem vágyom.

A parafa táblámon fel van rögzítve egy irányító lap, hogy eszembe jusson a következő látogatás időpontja. Ágyamon hanyatt fekvé követem, a szemem előtt meglevenedő események emlékképeit.

Ez a történet 2008. március 20-án kezdődött. Meg kellett jelennem előzetes telefon egyeztetést követően egy beszélgetésen, tanácsadáson. Korábban indultam, hogy legyen időm kinyomtatni szakmai önéletrajzomat, motivációs leveletem ill. három darab bizonyítványom másolatát. Lezártam kerékpáromat és bementem az irodai boltba. Pendrive-on adtam oda a nyomtatandó dolgokat, amit nem tudtak a gépükön lévő programmal kinyomtatni. Ekkor megszólalt a hölgy.

– Jöjjön beljebb, ön ért a programhoz és angolul is tud.

A nő ismert korábról és emlékezett, hogy egy évvel ezelőtt is én segítettem neki, amikor elakadt. A másik lány ugyan még új volt, de láttam, hogy vak vezet világtalant alapon történik a program használata, ezért beálltam nekik segíteni. Nagy nehezen sikerült közös nevezőre jutnunk a megoldandó probléma fölött. Az a kérdés volt gondolataimban, hogy a manó rúgja meg, miért a munkanélkülitől kérnek már megint segítséget a dolgozók? Miért nem én állok a pult mögött? Túráztattam az agyamat, az idegrendszeremet a történteken. Eszembe jutott, amikor barátnőm áthozta szakdolgozatát, hogy olvassam el, ellenőrizsem át. Akkor is haragudtam a társadalmi helyzetemre, hogy miért a kis senkitől kérnek segítséget, véleményt, annál is inkább, hogy a lány minden mondatában elhangzott, hogy ő bizony diplomás ember lesz. Akkor sem értettem, meg most sem, hogy miért a munkanélküli kis senkinek kell tanácsot adnia?

Leadtam egy helyre az önéletrajzomat s egyéb dokumentumaimat, majd leültem egy padra a szökőkút köré és gondolataimba mélyedtem. Szemeim előtt leperegtek az elmúlt két év eseményei, miközben a szökőkút víz sugarait szemléltem.

Mi lesz most velem? Természetesen néma kérdésekre senki nem felelt. Az egy évvel ezelőtti állásinterjún elutasított a háziorvos, amikor közöltem, hogy nem tudom vállalkozóként végezni az általa meghirdetett ápolói munkakört. Ekkor szemeim előtt megelevenedett több emlékképem a múltból. Ilyen volt például az-az eset, amikor elmentem többedmagammal, zömében egészségügyből leépített emberekkel egy beszélgetésre, ahol kiderült, hogy ügynöki munkára kerestek embereket. Amikor ez elhangzott mindenki felállt és kiment. Borzasztóan haragudtunk, hogy miért nem írták oda a hirdetési újságba e hat betűs cég nevét? Mi akkor ugyanis el sem mentünk volna.

Aztán pár hónap elteltével elmentem egy gyógyászati segédeszköz boltba a meghirdetett interjúra, de a beszélgetést követően vált világossá számomra, hogy itt már meg volt a kiválasztott, csak kötelességük volt meghirdetniük az állást, akik kiközvetítettek. S a lehetőségek hetven százaléka így működött, legalábbis tapasztalataim ezt bizonyították.

Utána tovább folytatódott velem a sok rossz dolog. Négy hétig hosszteszkedtem, de korrektellenül kellett marketing tevékenységeket végrehajtanom, s mivel keresni ezzel nem lehetett, el kellett jönnöm. Egy nagy áruházlánc előterében kényszerültem kliensekre „rászózni” illatszereket, hogy ezen termékek birtokába juthatnak, amennyiben megvásárolják tízezer forint értékben az illatszereket. A „behülyítés”, ami az elején volt, pedig úgy történt, hogy ki kellett egy sorsjegyet húzatnom emberekkel és „GRATULÁLUNK ÖN NYERT!” – kezdetű reklámszöveggel kellett meggyőznöm a vevőt arról, hogy igenis ő most egy rendkívüli lehetőség részese lehet. Nem egy ember hozzám vágta, hogy milyen undorító dolog az, amiért bele pakoltam mindent a kosarába „ingyen” alapon, majd közöltem a végén, hogy akkor lett volna ingyen, amennyiben megvásárolta volna. Erre utasítottak, ezt kellett mondanom a vevőknek. Mivel sorozatban nem vettek semmit, ezért a tulaj azt mondta, hogy rossz fényt vetek a többiek munkájára. Mivel ha egyvalaki nem vette meg tőlem a termékeket, akkor a párhuzamosan dolgozó másik három lánytól sem vettek semmit. Pedig csak a marketing politika volt nem ember centrikus és rosszul kidolgozott. Én hiába próbáltam bizonygatni, hogy nem bennem van a hiba s, hogy korábban hosszteszkedtem és az áruházban eladtam nemegyszer az összes általam promótált parfümcsomagot. (Az mondjuk korrekt volt. Azzal lehetett is pénzt keresni.) Két év elteltével voltam ezen a helyen és senki nem dolgozott már abból a csapatból.

Nem régiben, pedig a hirdetési újságokat böngészve akadtam rá két telefonszámra, melyet fel is hívtam, s a beszélgetésből már az elején kiderült, hogy negyven-kétszáz ezer forint körüli termékek forgalmazásáról, eladásáról lett volna szó. Azonban ez sem így volt meghirdetve, hanem úgy, hogy érettségivel keresnek adminisztratív munkakörbe embereket. Rögtön gyanús volt, mert adminisztrációs területre minimum nyelvvizsga kell illetve valamilyen informatikai alapismeret. A hölgy a telefonban megkérdezte, hogy ismerem-e a ... bankot, ugyanis hitelek ügyintézését is le kellene bonyolítani.

Végre – gondoltam, nem ügynöki munka! Hát persze, hogy ismerem – közöltem. Utána rátért a lényegre, hogy a hat betűs cég termékeinek forgalmazásáról lett volna szó, ami akár százezer forintba is kerülhetett volna, s ezért kellett a hitelügyintézés. Lecsaptam a telefont, de előtte megkérdeztem tőle, hogy miért nem merték odaírni a konkrétumokat az újságba, mint ahogy egy évvel ezelőtt sem tették? Minimálbérből máról-holnapra élő emberek nem fognak negyven ezrekért tányérokat, tálakat meg biopaplanokat vásárolni. Főleg, hogy a mai világban még az állás megléte is bizonytalan. Bárkít, bármikor indokolatlanul az utcára tehetnek! Most már tudom, hogy a XY út alatt található cég, illetve a banki hitelek ügyintézése a fenti utcában, szintén egy és ugyanazon hat betűs cég neve alatt végzett tevékenységet jelent.

Találkoztam még pár ehhez hasonló újsághirdetésekkal: pl. egészségügyi végzettséggel kerestek termékek bemutatóihoz embereket, máskor biopaplan, takaró eladását hirdették, és volt amikor szintén egészségügyben dolgozóknak ajánlottak fel szűrővizsgálatok

adminisztrálásához munkákat. Amikor felhívtam őket kiderült, hogy prevenciók tevékenység keretén belül, vállalkozói igazolvánnyal végzendő, szintén ügynöki munkáról lett volna szó. Termékeket kellett volna eladni, szintén több ezrekért a szintén minimálbérből élő kisembereknek. Bár sejthettem volna, anyám figyelmeztetett is, hogy biztosan ez is csak valami ügynöki munka. Azonban úgy éreztem, hogyha nem hívom fel őket, akkor nem teszek meg mindent ahhoz, hogy állásom legyen. Mára tudom, hogy az ilyen hirdetések nem érnek meg egy telefonhívást, számlát sem.

A legdurvább eset az volt, amikor kimondottan a közsférából leépített embereknek ajánlottak fel állásokat alkalmi munkavállalói kiskönyvvvel. Szintén megkerestem őket telefonon, s közölték, hogy fizikai munkákról lett volna szó, elsősorban szezonális, mezőgazdasági munkákról, illetve építkezéseken segédmunkákról stb. Én vissza is kérdeztem, hogy nőknek is? Anyukám is kételkedett abban, hogy az irodai dolgozók nehéz fizikai munkára jelentkeznének. A hölgy azt állította, hogy voltak diplomás érdeklődők, meg nők is. A hab a tortán az a kijelentésük volt, hogy semmi konkrétumot nem tudtak mondani a munkákról, mindez még csak terv volt, ők a munka szervezésében, munkaadók keresésében vállaltak volna szerepet. Erre már tényleg nem tudtam mit felelni.

Hónapokkal később pedig elmentem egy szociális otthonban állásinterjúra ki kellett töltenem egy tesztlapot, amelyen vizsgaszerű kérdésekre kellett válaszolnom. Az igazgató nő megvigasztalt, hogy rendkívül jól teljesítettem, de a teszt eredményei alapján és a képzettségemnek megfelelően én ide túlképzett lennék. S azt is közölte, hogy a húszon éve egészségügyben dolgozó ápolói, gondozói nem rendelkeznek ilyen szakmai tudással, mint én. Máshonnan is hallottam, hogy szociális otthonban nem kell kvalifikált szakdolgozó, mert a közalkalmazotti bértábla alapján kellene a fizetést adniuk, és az én béreimből két gondozót-ápolót is tudnának foglalkoztatni. S ez a munkakör nem igényel szakmai képzettséget, legalábbis olyan szintűt, ami nekem van. Az idősek, etetéséhez, fürdetéséhez, ruháinak kimosásához, a szobák felmosásához nem szükséges nagy szaktudás. Javarészt így gondolkodtak a szociális otthonok. Több helyen hallottam, hogy felvették pár hónapra, maximum egy évre a tartós munkanélkülieket, majd az utánuk járó kedvezmény lejártá után elküldték őket. Már nemcsak a maszek szférákban, hanem az egészségügyben is így működnek a dolgok. Sajnos.

A boltok üveg ajtajára kitűzött hirdetésekre is jelentkeztem személyesen. Az egyik helyen szakképzett bolti eladót kerestek, a másik helyen meg vendéglátó felszolgálót. Mindkét üzletből elküldtek, hogy nem rendelkezem a munkakör betöltéséhez szükséges szakképzettséggel, mely uniós követelmény.

Később hirdetést adtam fel egy újságban, hogy vállalom házi ápolást, illetve időseknek takarítást, bevásárlást. Két érdeklődő jelentkezett telefonon. Az egyik hölgy az idős rokona mellé keresett volna ott lakással gondozót. Igen ám, de semmilyen fizetést nem adtak volna, hanem az ott lakhatás ill. a koszt járt volna a gondozásért cserébe. Viszont ezzel sem a jogviszonyom, sem a csekkem, hiteleim kifizetése nem rendeződött volna. Megköszöntem az érdeklődését és letettem a telefont, hogy „*sajnálom, nem tudom vállalni*”. A másik esetben kitekertem messzire egy idős nénihez, meg a hozzátartozójához. Kétszer negyvenöt perc volt oda-vissza az út. Az ott tartózkodásom pedig húsz perc volt, melyért kaptam mindössze kétszáz forintot. Sajnos ez még egy kenyérre sem volt elegendő. Heti két alkalommal kellett volna kimennem húsz percért (az idős néni lefürdetése, tisztába tétele miatt). Viszont a munkához való kilencven perces kikerékpározást nem fizették volna meg. Erről az eseményről eszembe jutott anyám, aki ugyanilyen szerencsétlenül járt, mint én. Ő takarítást vállalt időseknél is, és az egyik néni a munka befejeztével mindig megkérdezte *mennyi, az annyi?* Összeszámolták, kifizette, majd utána közölte, hogy ezt, meg azt még meg kellene csinálni. Erre nagyon pipa lettem, meg is mondtam anyámnak, hogy közölnie kellett volna, hogy fizesse ki még azt a harminc percet is.

Kezdttem feladni a dolgokat. Mindent végigjártam, kerestem a lehetséges megoldásokat. Mindig volt a zsebemben egy A., illetve egy B., lehetséges megoldás. Arra jutottam, hogy el kell végeznem egy tanfolyamot. Az angolra már két éve beadtam a jelentkezésemet a Munkaügyi Központban, melyre első ízben azt felelték, hogy értesítettek postai úton, amit anyukámmal nem kaptunk meg, a második esetben pedig túljelentkezésre hívatkoztak. Teljesen lemondtam arról, hogy valaha lesz nyelvvizsgám s, hogy újra megpróbálkozzom Angliával. Mondjuk kezdetben csak bébiszitterként, amivel gyakorlatilag nem lehet pénzt félre tenni, csak megélni.

A B., verzióm az volt, hogy amennyiben nyelvet nem tanulhatok, akkor egy OKJ-s szakmát kell kitanulnom. A központ viszont főleg szakmunkás OKJ képzéseket támogatott mondván, hogy erre van igény a munkaerő piacon. Magyarázatul még azt is hozzátették, hogy kevés pénzt kaptak tanfolyamokra. Akkor azon gondolkodtam, hogy ács-állványozó OKJ, vagy a bútor asztalos, esetleg a CN hegesztő szakma kitanulását válasszam. És akkor ott volt még a virágkötészet. S elsősorban azokat támogatták, akik szakképzetlenek. Hiába van érettségim, ami nem szakma, meg egy felsőfokú szakápolóim, mely nem piacképes az országban zajló helyzet miatt. Más útra kellett lépnem. Az egyik barátom tájékoztatása után végül is a HEFOP-on keresztül elvégeztem kitűnőre egy szoftver-üzemeltetői tanfolyamot. Mellette fél évig volt adminisztratív munkakörben állásom. Kemény volt, mert első hónapban nyolctól-tizenhat óráig dolgoztam, szabad hétvégékkel, majd ezt követően nyolctól-húsz óráig három napokat, egy nap pihenővel. Heti két alkalommal pedig iskolába jártam negyed öttől-fél hétig. Munkahelyemen csak az érettségimet számították bérem kifizetésébe, de azt mondták, hogy a tanfolyam elvégzését követően magasabb fizetést fogok kapni. Mindent összevetve nehéz volt, és már a kiborulás szélén álltam. Sportoltam, futottam másnaponta nyolc kilométert. Az új munkahellyel egy időben kezdődött el a sulis, s egyszerre két helyen is maximálisan eleget kellett tennem. Ekkor interneten kaptam egy üzenetet, hogy írjak egy pályázatot, amennyiben van kedvem hozzá. A végkimerülés határán álltam az utolsó hónapokban. Főleg, hogy sokan táppénzen is voltak, olyankor engem rendeltek be meg másokat. Ilyenkor előfordult, hogy nem tudtam megjelenni az órákon. Borzasztóan nagy követelmények, elvárások voltak a munkahelyen és még tanulnom is kellett. Sokszor már azt sem értettem, amikor hozzám beszéltek. Ugye minden kérésnek azonnal kellett eleget tennem. Tehát amikor kaptam egy ellátandó feladatot, kaptam rögtön a második embertől is egy másik feladatot, rögtön öt perc elteltével egy harmadikat, negyediket, ötödiket. Teljesen összezsúrtam fejem fölött a hullámok. És sokszor annyira leesett a vércukrom, hogy már nem érttem mit mondanak nekem. Nagy volt a feszültség, a stressz, idegeskedések. Vizsga előtt a felkészülésre kértem két hét szabadságot. Kitűnőre vizsgáztam, a pályázatomat pedig díjazták, az állásom az iskola befejeztével létszámleépítés következtében megszűnt. Ekkor járt volna elvileg több fizetés is, a képesítemem miatt. Az utolsó napon elköszöntem tőlük, megkértem a főnövért, hogy megölelhessem, és ekkor az arcán láttam egy kis szomorúságfélét, ami az én szívemben is jelen volt. Bocsánatot kért, amiért sokszor hangosabban, erélyesebben szólított fel a feladatok elvégzésére. Ezt azzal magyarázta, hogy mindenki túlhajtott, feszült volt a munkatempó miatt. Én is bocsánatot kértem, ha esetleg nem úgy reagáltam le a dolgokat, ahogy kellett volna. Azt mondta örült, hogy megismerhetett és, hogy reméli szerencsésebb leszek odakint, az életben. Az utolsó munkanapomon 2007. december 31-én húsz órakor lyukas kerekekkel tekertem haza könnyes arccal a Körös-parton. Mindeközben hallottam magam körül a petárda durranó hangját, sikongatásokat, a szilveszteri hangulatot. *Mi lesz most velem?*

A következő hónapokban sodródtam az élet viharain, a megint sehová nem tartozom érzéssel a szívemben. Egy stoppolás alkalmával megismerkedtem egy sráccal, aki a Büntetés Végrehajtó Intézetben dolgozott. Érdeklődtem, hogy tudna-e állást valahol? Azt mondta márciusban valószínű lesz egy ápolói státuszuk. Aztán interneten keresztül érdeklődtem, de ekkor azt a választ kaptam, hogy még gondolkodik a hölgy, akinek a helyére mehetnék.

Viszont volt számomra egy rossz híre is, hogy hivatásos állományban nem dolgozhat cukorbeteg. Amennyiben átkerül civil szervezetbe az egészségügyi ellátás, akkor jelentkezhetek.

Később másik ismerősömtől interneten kaptam egy levelet, hogy recepciós munkakörben keresnének lányt. Elmentem az interjúra. Azt kellett hazudnom, hogy folyamatban van az angol alapfokú nyelvvizsgám, mert követelmény volt a nyelv ismerete. Beszélgettünk, majd közölte a fiatalember, hogy értesít. Eltelt három hónap nem kaptam választ. Ekkor rábukkantam egy újsághirdetésre, mely azt írta, hogy recepcióst keresnek. Felhívtam, s azt felelték, hogy angolul lenne az elbeszélgetés az egyik főnökkel, aki original angol. Ekkor összeállt bennem a kép, hogy ez az állás egy és ugyanaz, amire jelentkeztem három hónappal ezelőtt. Valószínű ezért nem hívtak vissza, mert én jeleztem, hogy nincs angol tudásom. Magamtól autodidakta módon tanultam ugyan hat hónapig, de a szoftveres tanfolyam miatt abba kellett hagynom, mivel semmi szabadidőm nem volt. Haragudtam mindenkire, mert nagy nehezen találtam egy állást, amit megint nem én tölthettem be, mivel sem a Munkaügyi Központon sem más programok keretén belül nem tudtam idegen nyelvet tanulni.

Megpróbálkoztam újra a tanulással. Szerencsétlenségemre, nem volt összeköttetésem, így a Munkaügyi Központon keresztül nem sikerült bejutnom a webtervező képzésre, mely a szoftveres tanfolyamra épült volna. Azt mondták kb. százan jelentkezünk rá és ebből három főt vehettek fel Békéscsabáról. Akiüknek valamilyen ok folytán kedvezett a szerencse.

– Érdekes, hogy mindenki angolra, meg informatikára jelentkezett – mondta.

Gondoltam magamban, hogy semmi érdekesség nincsen abban, hogy nem asztalosnak akarnak elmenni a korábban szellemi munkát végző, leépített közalkalmazotti dolgozók! Akkor összeomlottam, mert nem volt egy B., verzió a zsebemben, csak az A.,! Akkor lettem kevesebb egy baráttal. Gyűlöltem mindenkit, de legfőbbképpen a szegénységünket, a nyomort. Ha lett volna pénzünk, már régen lenne nyelvvizsgám, diplomám, mint más hármas tanuló volt osztálytársaimnak. Soha nem volt olyan munkahelyem, aminek keresetéből le tudtam volna diplomázni. Meg ugye ott volt még a költséges betegségem is! Arra gyűjtögettem folyton! Semmi esélyem nem volt állást találni. A központban meghirdetett munkák nagy része férfi szakmunkás állás volt. Ha meg akadt egy-egy szellemi munka, akkor az már az állásinterjú előtt be volt töltve. Az ismerős ismerősével.

A Munkaügyin keresztül megjelentem egy fogorvosnál, aki napi öt órában keresett maga mellé fog szakasszisztenst, de számára nem volt kizáró ok a szakképesítés hiánya. Azt mondta, munka mellett megszerezhető. Jó lett volna a fizetés is, még életemben nem kerestem volna annyit, mint amit ott ígért. Nem kaptam visszajelzést, valószínű, hogy akadt olyan jelentkező, akinek megvolt a fogászati szakképesítése. Legalábbis ezt feltételeztük anyámmal. Vagy már megvolt az ismerőse.

Napok elteltével megint kaptunk egy információt, hogy fizioterápiás munkaerőt keresnek. Én nem akartam felhívni a megadott számot, mert nem rendelkezem szakképesítéssel, csak az E kategóriás szakápolóival. Viszont nem akartam anyámat elkészeríteni, ezért előtte a telefonján lediktáltam a megadott szám üzenetrögzítőjére képesítésem, elérhetőségeimet. Nem kaptunk választ. Egyértelmű, hogy miért. Körülbelül van hatvan leépített jelentkező, és abból kb. tíznek meg is van a fizioterápiás szakképesítése. Utána már anyám is belátta, hogy nehéz ÜGY!

Hetekkel később egyik barátnőm javaslatára megpályáztam egy köztisztviselői állást, amibe a bekerülésem egyenlő volt a nullával. Csak informatikai tudás ill. egészségügyi képesítés kellett, melyet e-mailben át is küldtem. Telefonon nem tudtam elérni őket és annyi fáradságot nem vettek, hogy visszajelezzenek.

Majd egyik fiú haverom beajánlott barátjához mezőgazdasági betanított segédmunkára. Nehéz volt földiában dolgozni. Még annak is, aki erős fizikumú és nem cukorbeteg.

Átmenetileg ugyan, de elvállaltam. A hazafelé vezető utam alkalmával egyik srác ajánlott egy munka lehetőséget egy biztosító cégnél. Én akkor el is küldtem a jelentkezésemet.

Eközben megpróbáltam egy program keretén belül megvalósítani elképzeléseimet. A nyelvtanulást ill. egy piacképes szakma megtanulását. Ez kimondottam a közszférából elbocsátott szakdolgozókat célozta meg ingyenes szakma kitanulásának lehetőségével. A korábbi dolgokhoz hasonlóan ez sem volt száz százalék megvalósítható, elérhető. Írtam egy levelet, hogy mit tanácsolnának a jelen helyzetemben. Az interneten megtaláltam honlapjukat ill. a programban szereplő szakképesítéseket s a képző intézményeket. Személyesen is felkerestem kettőt. Az egyik helyen azt mondták, hogy az angol el fog indulni, csak nincsen meg a létszám hozzá. Viszont ők nem szerepeltek abban a csomagban, mely lehetővé tette volna nyelvtanulás mellett még egy OKJ – jelen esetben az idegenforgalmi ügyintéző szakképesítést adó – szakma elsajátítását. Már három időpontot megneveztek kezdésnek, csak győzzem kívánni.

A másik helyen meg hamarosan indult volna a TB ügyintézői, viszont az angolra náluk nagyon nehezen jött volna össze a létszám. Náluk lehetett volna két dolgot tanulni (angol + szakma), csak itt is várni kellett volna a létszámra. Én az idegen nyelv fontossága miatt az elsőt választottam. Beadtam a jelentkezési lapomat. Már április van és még mindig semmi nincs a kezdetben februárra, majd március elejére, s utána április elejére módosult kezdési időpontú nyelvtanfolyammal. A PROGRAM VAN, DE MÉGSINCS. NEM LEHET ÉLNI A LEHETŐSÉGGEL! Végző elkeseredésemben írtam nekik egy levelet, melyet elővettem a szökökút padján elhelyezett hátizsákomból.

Tisztelt Cím!

Nem tudom, hogyan is kezdjek bele levelembe. Már több ízben az angol nyelvtudás hiánya miatt, sajnos nem sikerült álláshoz jutnom. Így történt ez tegnap is. Elkiserít az a tény, hogy állást csak ismeretség útján lehet találni. Jőmagam is megtapasztaltam, hogy java részt az állásinterjún való megjelenéskor már eleve meg van a kiválasztott alany! (Fogászati asszisztensi munkakör, Gyógyászati segédeszközöket forgalmazó bolt, és még sorolhatnám...)

Jelenleg megyénkben csak fizikai munka végzésére van lehetőség, mint pl. mezőgazdaságban, építkezésen. Éjszakai munkát nem vállalhatok, mert nappal betegségeből kifolyólag nem tudok a tízóraikhoz-ebédhez felkelni, ha nappal alszom. Mindenhol csak hat-nyolc hónapos egészségügyi állások vannak, már ha vannak(?!), és létszámleépítéskor a szerződéseket küldik el, mint engem legutóbb. Nekünk ugyanis nem kell végkielégítést fizetni. Nem látom reális esélyét annak, hogy én bármikor az egészségügyben el tudjak helyezkedni szakképesítéssel.

Jelenleg egy érettségivel rendelkezem + középfokú szoftver-üzemeltetői OKJ képesítéssel. Önmagában az érettségivel még szakmunkásként sem dolgozhatok (pl. eladó), mert azt mondják UNIOS követelmény a szakképesítés, amely területen dolgozunk. Érettségivel gyakorlatilag betanított segédmunkásként ill. mezőgazdaságban szezonálisan helyezkedhetnék el. Irodai munkakörrel is próbálkoztam, mivel, hogy van szoftveres képesitésem, de az adminisztratív munkakör betöltéséhez minimum alapfokú angol nyelvvizsga KELL, illetve az adott munkakör betöltéséhez szükséges szakmai képesítés. Nem régiben pl. ingatlan ügyintézőt kerestek, ahová kritérium volt az OFFICE jó használata (Excel, Word elsősorban). Nekem ez meg volt, de azt mondták, hogy nekik ez nem elég, mivel elsősorban ingatlan ügyintézői képesítéssel várják a jelentkezőket. Ugyanez volt a banki ügyintéző területen, hogy jó számítéstechnikai ismerettel rendelkezőket kerestek, de emellett kellett a banki ügyintézői OKJ. Gyakorlatilag hiába van meg a HEFOP-on keresztül elvégzett középfokú számítástechnikai szoftver-üzemeltető tanfolyamom, ha semmit nem érek vele, mert adminisztratív munka

betöltéséhez, ezen felül szükséges más szakmai OKJ képesítés illetve a területen eltöltött gyakorlati tudás. AZ ANGOL mindenhol követelmény!

A programban szereplő intézményeknek nagyon nehezen jön össze a képzések elindításához szükséges létszám.

Az lenne a kérdésem, mivel én már két éve próbálkozom – munka keresése mellett – az angol tanfolyamra jelentkezni, de mindenhol elutasítottak, hogy lehet-e valamilyen úton megoldást találni? Már az is megfordult a fejemben, mint lehetséges megoldás, hogy idegenforgalmi ügyintézőként kis irodát nyitok, amiben én dolgoznék. Nem tudom, hogy lehet tartósan fennálló munkanélkülinek pályázat útján tanuláshoz ill. nyelvvizsga tanfolyamhoz, vállalkozás beindításához pénzt keresni?

Semmi ön erőm, ingatlanom, fedezetem nincs. Jelen helyzettel, a fél évig tartó munkaviszonyokkal nem tudom fenntartani önmagam, egy albérletet! Hol lehet ingyen, akár pályázat útján tanuláshoz, vállalkozás beindításához, nyelvvizsgákhoz pénzhez jutni? Ha saját munkahelyem lenne, akkor talán nem kellene attól rettegnem, hogy fél év elteltével megint nincs munkahelyem.

Elkeserítő, hogy sem tanulni, sem átképezni nem tudja magát az ember, mert nincs pénze hozzá, munkahelyet meg érettségivel nem lehet találni (hiába van a kitűnő felsőfokú szakápolói képesítésem, olyan mintha nem lenne, mert egészségügyben nem lehet elhelyezkedni jelenleg sehol, maximum hat-tizenkét hónapig).

Tisztelettel: B. E.

Órámrá pillantottam, majd felálltam a padról, egy utolsó szempillantást vetve a szökőkút vizén megcsillanó nap fényén, majd kerékpáromra pattantam. Siettem, mert tizenhat órára volt megbeszélve a találkozó. Miközben tekertem néztem a magam előtt forgó kereket s eszembe jutott, hogy erre a két kerékre is már mennyi pénzt áldoztam. Többször előfordult már velem, hogy a szervizből hazatekerve azonnal, máskor egy-két nap elteltével kilyukadtak biciklim gumijai. Megint elkezdtem a múlton rágódni.

Tegnap reggel bementem a Szociális Irodába az ötezer forintos rendkívüli segélyért. Az indoklás rovatba a következőket írtam: „...nem iszom alkoholt, nem dohányzom, csak cukorbeteg próbálnék diétázni. (1 tábla csokoládé 370 forint, kéthavonta tudok venni egyet. Diabetikus cappuccino 480 forint/10 csomag/10 nap. Diabetikus nápolyi 150 forint 2 db/csomag, a keksz 300 forint/csomag). Ezen kívül nem tervezett kiadásként szerepel a kilyukadt, kitört küllőjű kerekeim. Munkahely meg nincs!!! Keresettel, ingatlannal nem rendelkezem. Huszonhat ezer forintból élek meg havonta.” Ott is érdekldtem van-e munkalehetőség, s ők felküldtek az emeletre.

– Jó napot kívánok! Érdeklődni szeretnék, hogy szakápolói képesítéssel és számítástechnikai szoftver-üzemeltetői képesítéssel tudnának-e bármilyen állást ajánlani?

– Mi csoda? Az-az igazság itt csak közmunkák vannak többnyire nyolc elemivel rendelkező szakképzetlen embereknek, segélyen élőknek. És magának nincs állása ilyen képesítésekkel?

– Nincsen. Az egészségügyben létszámleépítések folynak, mind a kórházban, mind a házi orvosoknál. Szociális otthonokban meg csak pár hónapig foglalkoztatják a tartósan munka nélkül lévő embereket, majd ha lejár a kedvezmény elküldik. Így tudják kigazdálkodni az ott dolgozók bérét, illetve az anyagkiadásokat, rezsit. Szociális otthonokban pedig nem is igazán áll érdekükben képzett szakembert foglalkoztatni, mert a közalkalmazotti bértábla s a ledolgozott évek alapján kell a bért kiadniuk. Az én béreimből két gondozót is tudnának foglalkoztatni.

– Megkérdezhetem hány éves? – érdeklőtte kedvesen.

– Harminc? – feleltem halkan.

– Mennyi? Azt hittem pályakezdő, maximum huszonnégy évesnek néztem.

Megnézte a számítógépet, elvette az önéletrajzomat és megkérdezte tőlem, hogy *mi az a beteghordó*? Én válaszoltam rá, amire azt a feleletet kaptam, hogy az ő adatbázisokban csak beteghordókra van jelenleg igény. Amennyiben ismerősei körében hall bármilyen munkát, úgy értesíteni fog telefonon.

– Elkészerítő, hogy egy ilyen képzett, értelmes ember nem talál munkát. Erre nem feleltem.

Tekertem a biciklit és próbáltam felébredni gondolataimból, igyekeztem koncentrálni a hamarosan kezdődő beszélgetésre. Még volt tíz percem, s beugrottam a szemközt található bútor boltba szétnézni. A nézelődések közepette gondolataim ismét útjukra keltek.

Szerdán a Szociális Irodában történő önéletrajzom leadása után még elmentem a Civil Szervezethez. Kitöltöttek velem egy regisztrációs lapot, közben beszélgettünk. Kérdezték tőlem, hogy miben tudnának ők nekem a segítségemre lenni? Én azt a választ adtam, hogy angol nyelvtanulás ill. valamilyen OKJ-s szakma ingyenes tanulása érdekelne. Állások ügyében ingyenes telefonálások engedélyezése, önéletrajzom, bizonyítványaim ingyenes kinyomtatása lenne segítségemre. Igazán ők sem tudtak semmiben segítségemre lenni. Eljöttem hozzájuk, mert egy ismerős ajánlotta, egy volt kolléganőm, de nem hiszem, hogy bármilyen továbbhaladásban segítségemre tudnának lenni.

Ezt követően elmentem a programban szereplő iskolában érdeklődni képzésekről, mivel a Munkaügyi Központban kezembe került egy tájékoztató lap. Náluk végeztem el az informatikai tanfolyamot. Elmondtam minden problémámat, hogy nagyon hasznos volt ez a tanfolyam, de adminisztratív munkakör betöltéséhez kell az angol nyelvvizsga, ill. még egy szakképesítés. Erre a srác azt felelte, hogy elkészerítő az a tény, hogy FENT megállapították, hogy az informatikai tudás illetve a nyelvvizsga alap intelligencia, így ezeket a képzéseket nem áll módjukban támogatni. Mosolyogtunk ezen mind a ketten. Tehát több százezer ember a munkaerő piacon alap intelligencia nélkül, mint én jómagam is.

– Miért nem mész külföldre? – kérdezte.

– Voltam már. Nem sikerült. Az tévhit, amit a médiákban leközölnek, hogy jó nyelvtudással és keresett szakmával el lehet helyezkedni külföldön. A jó szakmák betöltésére ott vannak a saját országukban az angolok. Ahol én laktam ott egy házban a tizenegy főből három embernek volt tartósan állása és az is ilyen *kuli* munka volt. Felsőfokú nyelvvizsgával, jó beszédtudással, informatikai diplomával végzett a srác nehéz, cipekedős, raklapos munkát. Én azért kényszerültem haza jönni, mert feléltem a kétszáz ezer forintos hitelt. Másrészt munka nem volt. Harmadrészt a magyar, aki kiadta a házat nekünk, nem fizette az angol tulajnak a lakbért. Aki aztán arra kért bennünket, hogy hagyjuk el a házat. Ócsárolta a magyar nemzetet, minket. Mivel több száz fontot kellett volna foglalóként letennem az új házban s nekem állásom meg nem volt, ezért végleg megoldódott az a problémám, hogy érdemes-e kint maradnom Angliában. Nem volt kérdéses.

– Nekem is nehéz volt kint. Amerikában kezdtem. Végig mentem a számárlétrán, golfpálya takarítástól, favágástól egészen a jól menő irodai vállalkozásban való tevékenykedésig. Az angolok távolságtartóak, ŐK nem beszédes, közvetlen, nyitott emberek.

Megvitattuk a dolgokat, a politikai eseményeket, választásokat, s még az angol nyelvtanfolyamra ill. a TB ügyintézői képzésre is szót kerítettünk, amiért megjelentem.

– Te nem gondolkodtál el még azon, hogy főiskolára jelentkezz?

– Anyagilag nincsen kedvem hozzá – nevettem. Elköszöntem, eljöttem onnan.

Távoztam a bútorboltból, és a gondolataim fogságából, az elmúlt két év rabságából. Még egy percem volt. Nem elmélkedtem tovább, nem révedeztem a múlt eseményein, hanem egy határozott mozdulattal beléptem az ajtón.

Hangosan, ugyanakkor kissé megszeppenve köszöntem. Illemtudóan a kezemet nyújtottam bemutatkozásomkor. Nem foglaltam helyet, amíg nem mondták.

– Jó napot kívánok. Bor Erika vagyok.

Ekkor a hölgy is bemutatkozott nekem.

– Erikának hívják? – kérdezett vissza nevem hallatán.

– Igen – válaszoltam.

– Milyen érdekes, a közeli rokonomat is így hívják.

– Foglaljon helyet. Elnézést, csak sok adminisztrálandó teendőm van – felelte a hölgy miközben írogatott, pakolgatott maga körül az asztalon. Majd kis idő elteltével a telefon csörgése szakította meg a csendet.

– Elnézést kérek, keresnek. Amíg beszélgetett, én szemügyre vettem a hölgyet. Ízlésesen, kosztümben volt felöltözve. Intelligens megjelenését fokozta a szemeit körül ölelő szemüveg. Beszélgetése alatt volt időm gondolataim összeszedésére.

– Egy kitűnő felsőfokú szakápolói képesítéssel, és egy középfokú, szintén kitűnő számítástechnikai szoftver-üzemeltetői képesítéssel rendelkezem. Az angol nyelvtanfolyam folyamatban van. Jelenleg munka nélkül vagyok, álláskeresői járulékkal.

– Pályakezdő, Erika?

– Nem. Hét éves munkaviszony van a hátam mögött, és két éve vagyok hosszabb-rövidebb megszakításokkal munka nélkül.

– Hány éves? Elnézést, de olyan fiatalnak látom.

– Harmincéves vagyok?

– Mennyi??? Maximum huszonnégynek néztem.

– Igen, sokan megdöbbennek, amikor közlöm a koromat. Valószínű ez annak tudható be, hogy nem dohányzom, nem fogyasztom kávé, alkoholt. Nem folytatok éjszakai életmódot, nem járok szórakozó helyekre. Sokat iszom ásványvizet és sportolok, diabéteszem miatt.

– Mit sportol Erika?

– Napi másfél-két órát edzem. Naponta-kétnaponta járok nyolc kilométert futni. Reggelente harminc percet súlyozom, máskor ugrókötelezem. Naponta egy órát kerékpározom, ezen kívül aerobikozom.

– Ez igen. Elnézést, hogy megkérdezem, jól hallottam, hogy cukorbeteg?

– Igen.

– Mióta?

– Tizenöt éves koromtól fogva vagyok inzulinnal kezelt cukorbeteg.

– Nálunk a családban is halmozottan fordul elő cukorbeteg. És a rokonom is, akit Erikának hívnak cukorbeteg. Ő is sportol.

Utána elkezdett beszélni a családjukban előforduló megváltozott anyagcsere állapotról. Én közben hallgattam és figyeltem szavait.

– Meséljen magáról Erika?

– Hét évig dolgoztam a Gyulai Pándy Kálmán Kórházban. Ebből három évet az I-es Bel. Osztályon, mint szakápoló. Diabetológiai beteg edukátorként oktattam a cukorbetegeket inzulinbeadásra, és időnként szakoktatóként tevékenykedtem főiskolai-, és E-kategóriás szakápoló hallgatók mellett. Cukoranyagcserém nagyfokú labilitása miatt, aztán egy lehetőség folytán felajánlottak szakrendelőben asszisztensi munkakörbe állást, melyet négy évig volt lehetőségem végezni.

– Mit jelent az E-kategóriás szakápolói képesítés?

– Ez egy nappali tagozaton elvégzett három éves érettségire épülő szakmai képesítés.

– Akkor ez olyasminek felel meg, mint a technikum.

– Nem egészen. Ez annál több. Érettségi szükséges hozzá, hogy megszerezzen az ember egy szakmát, felsőfokú szinten. A régi középiskolai rendszerben volt lehetőség, hogy az

egészségügyi szakközépiskolát végzetek nappalin plusz egy-két évet még rá tanulhattak. Illetve levelezőn is el lehetett végezni, munka mellett. Az szintén három éves képzés volt, az egészségügyi végzettséggel nem rendelkező szakmában dolgozóknak. A diplomás ápolók F-kategóriások.

– Értem. Megkérdezhetem, hogyan talált ránk? – tette fel a kérdést.

– Anyukám ismerőse ajánlotta ezt a céget. Azt mondta az úr, hogy próbáljam meg, nincsen veszíteni valóm. Önökön keresztül jutott álláshoz – feleltem diplomatikusan.

Telefon csörgés szakította meg beszélgetésünket.

– Elnézést, ismételten keresnek.

Megint volt időm gondolkodni. Néztam ki az ablakon. Nem hallottam hangokat, csak gondolataim lüktettek fejemben. Miután letette telefonját, én elkezdtem mesélni jelenlegi helyzetem előzményeit.

– Mivel kevés volt keresetem a kórházban és rengeteg gyógyszeres kiadásom, hitelem volt, ezért egyik ismerősöm javaslatára kimentem Angliába dolgozni. Fogadkoztam, hogy *így meg úgy bejöhet*. Megkérdeztem tőle mennyire száz százalék a munka? Van-e értelme egy biztos állást itt hagynom egy jobb keresetet ígérő bizonytalanért? Nekem nem engedélyezte igazgató nő a fizetés nélküli szabadságot, mely alatt lett volna lehetőségem szembesülni a tényekkel. *Ha tudtam volna, hogy el fogok esni, akkor előtte leültem volna.* Amennyiben korrekt módon leírta volna a srác, hogy jól gondoljam meg, mert itt Angliában tizenhárom főből – kikkel egy házban laktak – csak három embernek van állandó munkája, akkor én nem kockáztattam volna. Ehelyett azt írta *ilyen jó, olyan jó. Sok pénzt lehet keresni, kezdetekben picit nehéz, de majd fog segíteni.* Kint azzal kellett szembesülnöm, hogy munkahely semmi Londonban, a szállást, amit kifizettünk a magyarnak, nem fizette az angol tulajnak, kitől bérelte. Ezért megjelent az angol hölgy, hogy hagyjuk el a szállást. Természetesen nekem még mindig nem volt állásom, még egy takarítói munkakörben is közép szintű angol nyelv volt az elvárás. Én meg csak laikus szinten tudtam *beszélni*. Az új helyen lakbérre több száz fontot kellett volna foglalóként letennem. Egy hónap alatt feléltem a kétszáz ezer forint hitelt, melyből kijöttem. Hiába házaltam családoknál, hogy vállalnék takarítást, vasalást, babysitterkedést. Agency irodákban is próbálkoztam, akik elsősorban az olcsó lengyel munkaerőket választották. Minden reggel el kellett mennem hétre az irodába, ahol kiválasztották, hogy kiket visznek magukkal takarításhoz, konyhai segédmunkákhoz, építőipari segédmunkákhoz stb. Anyámékkal tartottam a kapcsolatot e-mailben, aki azt mondta, hogy jöjjen haza, amíg még van visszaútra pénzem!

Hazajöttem és természetesen igazgató nőtől azt a választ kaptam, hogy nemhogy visszavenni nem tud, de százhatvan embert kell a kórházból az utcára tennie. Próbálkoztam állást találni. Leadtam három bizonyítványom fénymásolatát, szakmai önéletrajzomat, motivációs leveletem összesen nyolc szociális otthonba, a két kórházba és internetről kimásolt háziorvosok címei alapján ötven háziorvoshoz. Jöttek a válaszok, hogy jelenleg nincs felvétel.

Egyik szociális otthontól, azt reagálták jelentkezésemre, hogy annak idején mit meg nem adtak volna ilyen kvalifikált emberért (mivel a végzett tanulók szakmai szempontok miatt, inkább kórházban vagy gyógyszer cégeknél, esetleg háziorvosnál próbáltak elhelyezkedni).

A másik szociális otthonban közölték, hogy túl kislányos az arcom, határozatlan vagyok. Végig mérte az állásinterjún kosztümben megjelent személyemet, és megállapította, hogy itt nehéz fizikai munkáról lenne szó, emelgetésről, nem ki adminisztratív munkaköréről. Azt láttam az arcán, hogy engem egy gyakorlatlan, naiv, butuska pályakezdő kislánynak látott, akinek még szülői pátyolgatásra van szüksége.

A harmadik szociális otthonban megállapították, hogy a teszten, amit ki kellett töltenem, mennyire jól teljesítettem, de túlképzett vagyok hozzájuk. A valódi ok véleményem szerint az volt, hogy szociális otthonokban minimális gyakorlat kell a szobák felmosásához, az idősök ruháinak kimosásához, a lakók fürdetéséhez-etetéséhez, az étel kiosztásához. Az én béremből

két gondozót tudtak volna foglalkoztatni és ez a munkakör nem igényelt szakápolói szaktudást. Nekem a közalkalmazotti bértábla szerint többet kellett volna fizetniük. Ettől meg nem térhetnek el, nem úgy, mint a maszek világban, ahol mindenki mindenkit minimálbérrel foglalkoztat. Anyának is az egyik áruházlánc azt írta a képesítéséhez, hogy szakmunkás bizonyítvány és minimálbérrel alkalmazták. Ott megtehették, de közalkalmazotti besorolásnál nem!

Másik esetben meg felhívott két háziorvos, hogy náluk semmilyen meghirdetett állás lehetőség nem volt. Én meg mosolyogva mondtam a doktor úrnak, hogy a motivációs levelemben úgy jeleztem, „...amennyiben lesz üres státuszuk, úgy jelentkeznek felsőfokú szakápolói ill. középfokú szoftver-üzemeltetői képesítéssel Önökhöz...” A többi helyről nem is reagáltak vissza. Volt egy háziorvos még, aki ígéretett állást. Természetesen eredménye nem volt. A hölgy, beszélgetésem alatt végig jegyzetelt. Ekkor én megszólaltam, hogy itt van a szakmai önéletrajzom, melyet átadtam a kezébe.

– Itt vannak a bizonyítványaim is. Odaadjam?

– Nem kérem, elég az önéletrajza. Látom mindent szépen feltüntetett rajta. Nincs benne kifogásolnivaló. Tulajdonképpen ennek a beszélgetésnek a végeredményeként kellett volna megszületnie az önéletrajzának, de látom, hogy mindent tökéletesen leírt.

Néztem, ahogy tanulmányozza írásom minden egyes sorát. Eközben méregettem a kezemben lévő bizonyítványaimat.

– Gyakorlatilag itt állok egy érettséggel, amivel nem érek semmit, még szakmunkás munkakört sem tölthetek be vele. Az érettségi csak alap intelligencia, s nem szakma.

A felsőfokú szakképesítéssel semmit nem érek, a jelenlegi politikai helyzet miatt. Az egészségügyben, ha el is lehet helyezkedni, akkor csak szerződés hosszabbítgatásokkal. S ha már nem jár a tartós munkanélküli után a kedvezmény, elküldik. Undorító! És tudja mi a borzasztó?, hogy meg is tehetik! Velünk senki sem törődik. Ha valami nem tetszik, el lehet menni, akad rá több száz jelentkező. Mint a maszek világban. Találkoztam olyan helyzettel, hogy hat hónap elteltével elküldték az illetőt. Meg olyanal is, amikor elküldték az egyiket, mivel a másikat választották, majd egy év múlva, amikor újból felvételre került sor akkor felvették. És együtt kellett dolgoznia annak a két embernek, akik tudták, hogy korábban a másik miatt nem lett felvéve. Mivel csak egy embert vehettek akkor fel. Szóval így együtt dolgozni? Milyen lehet a team munka? Meg aztán mindenki félti az állását, megélhetését? Mindenki fúrja a másikat. Ha valaki a kórházban maradhatott, annak két ember helyett kell dolgozzon egy fizetésért.

A szoftver-üzemeltetői képesítéssel ugyan hasznos, az irodai-adminisztratív munkakör betöltéséhez, ha lenne mellette egy angol nyelvvizsgám és egy kimondott szakmai képesitésem, akkor még munkát is kapnék vele. Kerestek jó számítástechnikai tudással (elsősorban: Word, Excel) embert, de kértek hozzá ingatlan ügyintézői tudást, gyakorlatot. Így az érettséggel elmehetek segédmunkásnak pl. szezonálisan mezőgazdaságba, vagy takarítói munkakörbe.

– Tanfolyamokat nem próbált meg elvégezni, Erika? Esetleg a Munkaügyi Központon keresztül valamit?

– Azt inkább hagyjuk. Kevés pénz áll rendelkezésükre, amit elsősorban a hiányszakmák betöltéséhez szükséges tanfolyamok támogatására fordítanak. Pl. bútor asztalos, ács-állványozó, virágkötő, CN hegesztő, felületkezelő vagy mi? Az angolra már kétszer jelentkeztem reménytelenül, az informatikai területen meg túljelentkezés volt, akárcsak az angolon. Békéscsabáról három embert vehettek fel és voltunk rá százan, amiből *csak három embernek kedvezett a szerencse!!!* Ezt nem részletezném. Különben is, meg lett állapítva, hogy az informatikai tudás illetve idegen nyelv ismerete alap intelligencia, ezért arra nem adnak támogatást. Tudja az-az elszomorító, hogy az adminisztratív területen mindenhol angol és informatikai ismeretre, gyakorlatra van szükség. Megpróbáltam még egy programban részt

venni, ami kimondottan a közsférából elbocsátottakat célozza meg. Ott meg az a baj, hogy nincsen meg a tanfolyamhoz indítható létszám (TB ügyintézői, idegenforgalmi ügyintézői, angol).

– Gondolkodom, hogy hol tudna helyt állni. Mi az, ami jó lenne magának.

– Rendkívül humán beállítottságú vagyok, ezért is választottam hivatásomul az egészségügyet. Elsősorban a cukorbetegség végett. Szeretem az irodalmat, verseket, pszichológiát, grafológiát, testbeszéddel kapcsolatos írásokat, művészetet, idegenforgalmat, vendéglátást, turisztikát, rendezvényszervezést, írást, idegen nyelvet. Tudom, ezekből nem lehet megélni. Anyám mindig mondja, hogy eladót keresnek, pultost. A vágyaimról tegyek le, mert ezekkel nem lehet elhelyezkedni. A reáltárgyakhoz meg nem értek. Kettesre érettségiztem matekból igaz, hogy fizikából viszont négyesre. A számok nem az én világomat képzik, e területet inkább meghagyom húgomnak.

– Hány éves a húga?

– Ő tizenhat éves múlt. Nyáron tölti a tizenhetet. Kitűnő tanuló. Olykor becsúszik egy négyes. Kémiából a városi versenyen első, a megyein harmadik volt általánosban. Okos, alig tanul napi egy-másfél órát este. Neki sem lesz lehetősége tanulnia.

– Tényleg van benne igazság, hogy a tanulást csak a tehetősebbje teheti meg. Azon gondolkodom, hogy mi lenne az ön számára megfelelő. Iskolában iroda titkárnak tudnám elképzelni, esetleg védőnőnek, vagy háziorvos mellett valahol, mondjuk nyugdíj előtt álló személy helyére.

– Mindenhol már meg van a jelentkező. Mindenki az ismerősét protezsálja be. Tapasztaltam. Sokszor kimentem állásinterjúra, amikor már régen megvolt rá a kiválasztott, csak nekik be kell jelenteniük a központba. A védőnői státusz betöltéséhez diplomára van szükség, akárcsak a főnővéreknek. Háziorvos mellé, mivel az egy műszakos, nagyon nehéz bekerülni. Igaz minimálbérrel jelentik be az embert, de az ünnepek, éjszakák legalább a családé. Protekció kell, mindenhez. Kivétel nélkül mindenhol így működik. Ismerősök is mondták, hogy protekció KELL!

– Erika, ön egy nagyon jó képességű, értelmes ember. Nem hagyhatja a társadalom azt, ami jelenleg magával történik.

Csak meredtem üresen magam elé miközben odabent könnyeztem. Ürességet éreztem, fájdalmat már rég nem! Tudtam, hogy tehetetlen vagyok. Senkim nincs, semmim nincs. Egy senki vagyok, mint ahogy azt otthon anyám is megmondta nekem. *Egy munkanélküli senki!*

– Igazából mihez lenne kedve?

A választ a csend felelte. Nem szóltam semmit. Éreztem, ahogy könnyeim végig folytak arcomon. Lehajtottam a fejemet. Nem jött szó ajkaimra. Azok némává váltak. Megtagadták a feleletet. Megtanultam, hogy nem szabad álmodozni, vágyakozni. Az álmot – amik gondolatokból születnek meg, szavakba formálódva – elviszi a jó barát. A vágyakozás meg fájdalmas. Már semmire nem vágyom. Ha két évvel ezelőtti önmagamát kérdezték volna, azt feleltem volna: hogy szeretnék évente eljutni egy nyaralásra, szeretném nem hitelekiből megvásárolni a gyógyszerimeket, diétámat, szeretnék egy diplomát, nyelvvizsgákat, s egy lakást, szép bútorral berendezve. Meg szeretnék tanulni írni. Az egészségre és a szeretetre való vágyakozást annyira természetesnek tartja az ember, hogy az, szinte nem is szerepel vágyaink között. Talán csak a SZERETET! Mindezt nem mondtam ki, csak gondolataimban voltak jelen. Némán ültem a hölgygel szemben.

– Látom, nagyon megviselték az önnel történt dolgok. Nem is csoda, hiszen meg van a magyarázat erre a depresszív hangulatára. Gondolom a családjának sem könnyű? Hányan élnek egy háztartásban?

– Anyukám, én, meg a kiskorú húgom. Anya keresetéből meg az én huszonhat ezer segélyemből. Mondanom sem kell, mennyiben van a cukorbetegség. A minap voltam ötezer

forint átmeneti segélyért az irodában. Ott is azt mondták munka nincs és, hogy elsősorban közmunkára való foglalkoztatásban van szerepük.

– Erika ez borzasztóan nehéz. Át tudom érezni a helyzetüket.

Miközben e szavakat mondta, befelé könnyeztem. Ő volt az első ember, aki megkérdezte, hogy miből élünk, s ráérezett milyen nehéz helyzetben vagyunk. Elkezdtem befelé sírni. Eközben a külvilág felé keménységet, érzelem nélküliséget próbáltam mutatni. Szegénységünk ellenére is a leggazdagabb embernek éreztem magam itt legbelül.

– Mi is benne voltunk hosszú ideig, amikor a lányom diplomázott. Már teljesen kikészült ő is. Nagyon megviselte a családot ez a helyzet.

Elmesélte, hogy milyen nehezen találtak a pályakezdő friss diplomás, három felsőfokú nyelvvizsgával rendelkező lányának állást. Igaz ugyan, hogy Pesten, de sikerült nekik.

– Értem, akkor Pesten végül is sikerült elhelyezkednie. Én is voltam rövid ideig Pesten, de honvágyam volt. Idegenek az emberek, mindenki rohan, személytelenül, érzések nélkül. Az én fejemben is megfordult, hogy Dunántúlon vállalom állást, de a közalkalmazotti bértábla ott is ugyanannyi fizetést ad, és ebből képtelenség fenntartani egy albérletet. Ott sem különb a helyzet az egészségügyben, kórházakban.

– Anyukája mivel foglalkozik?

– Anya takarítónő a felsőfokú szakképesítésével. Neki sem volt könnyű sorsa. Egy nagyvállalatnál dolgozott a nyolcvanas években, mint részlegvezető. Amikor tönkre ment a cég, az utolsók között volt, akinek el kellett hagynia a süllyedő hajót. Még a végkielégítésért is pereskednie kellett. Nagyon nehezen talált állást, mivel ott voltam én, meg a pár éves tesóm. Kereskedelmi végzettségével mindenhol csak addig foglalkoztatták őt is, mint másokat. Tehát, amíg járt utánuk a támogatás, kedvezmény. Minimálbérért. Majd felvették a következő tartós munkanélkülit. Sok helyen dolgozott. Festékboltban, ital nagykernél, kínai boltban, MÁV várakozó élelmiszer boltjában. Nagyon negativisztikus. Értelmetlennek találja a tanulást, a főiskolát. Azt a magyarázatot szokta adni rá, hogy ott van a sok diplomás munkanélküli ill., hogy szakmunkásokra van igény a munkaerő piacon. *Nem fogadja el, hogy ez egy diploma centrikus világ. Minek tanulni?* – szokta mondani. Az ő felsőfokú szakmai képesítését is úgymond „elvették” tőle, amikor azt írták be adatlapjára, hogy szakmunkás bizonyítvánnyal rendelkezik, mert így kevesebb fizetést kellett adni neki. Jelenleg takarít, néha én is segítek neki, vagy húgom és saját zsebéből fizet ki minket. Mivel nekem sincs munkahelyem. Az-az elszomorító, hogy még ezt a vacak helyet is ismeretség révén kapta meg. Negyvenöt fölött már senki nem kell, nem piacképes a munkaerő piacon. Ez a kimutatott statisztika és saját tapasztalatunk. Ami még elkeserítő, hogy mióta megszűnt az a nagy cég, azóta végig minimálbért kapott mindenütt. Milyen lesz a nyugdíja? És, hogy rakjon félre későbbi éveire, amikor engem tart el, a rezsi majdnem annyi, mint a keresete. Nem beszélve az élelmiszer árakról. S arról, hogy minden tönkre ment már odahaza: a gáztűzhely, mosógép, fürdőszobai csap, vécé. Valami oknál fogva mindig megjelentek az adott hónapban ezek a be nem tervezett kiadások. Nehéz ez. Neki is nehéz. Másodállásban takarítást vállal és még gondoskodik a csorvási idős rokonokról. Már alig bír felkelni az ágyból. Mindene fáj, és meg sem szólal. Amikor kérdeztem tőle, hogy lehet bírni, azt felelte, hogy összeszorított fogakkal. *Néma csönd. Egy percig érzékenyültem. Szomorú lettem és elkezdtem befelé sírni.* Anyukám az ő véleménye szerint nem szép. Megritkult a haja, kihullottak a fogai, meg van hízva. Szerencsétlen, hová menjen már ötven évesen? Sehová nem kell. Hiába jól képzett, okos, de nem esztétikus látvány. Ha valaki nem tökéletesen szép, akkor nem fognak odamenni hozzá, leszólítani, beszélgetni vele, hogy megismerjék az értelmét, a belső tulajdonságait. *Az ember ilyen. A külső alapján ítélünk. Az első benyomás és a látvány az, ami arra késztet bennünket, hogy megtegyük a lépést az „idegen” felé, a belső értékeinek megismerése végett.* Anya nem olyan szép, ezért őt nem fogják beállítani a pult mögé eladónak, amikor van rá több száz

állás nélküli. *Magam elé meredtem szomorúan. Minden fáj. A tehetetlenségtől. A nélkülözésektől. A munkanélküliségtől.*

– Miből élnek meg?

– Anya jövedelméből és az én huszonhat ezer forintos segélyemből. Borzasztóan drága a cukorbetegség. Úgyhogy legbelül sírok és nem diétázom. A legolcsóbb csoki is háromszázhetven forint, a cappuchino is négyszáznyolc forint, és tíz csomag van benne, mely tíz napra elegendő. Kéthavonta tudok venni egy tábla diabetikus csokit. Elszomorító az a tény, hogy más házat örökölt én cukorbetegséget, s a vele járó kiadásokat. Ugyanannyi segélyt kapok, mint az egészséges, akinek nem kell diétáznia. A cégek, pedig mindezt kihasználva megfizethetetlen drágán kínálják termékeiket. Hogy miért? Nem azért, mert kevés az igény rá vagy, mert drága az előállítási költség. Rengeteg ember fogyókúrázik vagy diabéteszes. Az édesítőszer nem drágább, mint a cukor. Sőt! Sokan pont azért teszik édesítővel el a befőttet, mert olcsóbb, mint a cukor. Egyszerűen csak azért kerül sokba, mert rá van kényszerülve az ember, hogy megvegye a diétája, egészsége végett! Amennyiben nem akar idő előtt megvakulni, amputált, érszűkületes lábbal élni.

– Nekem is kellene diétáznom a cukor miatt, de nagyon sokba kerül. Mindig elkésérít, hogy mások fele ennyiért vehetik meg a csokoládét.

– Már lehet kapni háromszázhetven forintért.

– Igen, csak sajnálom kiadni ennyi pénzt érte.

Mindketten csendben, magunk elé meredve ültünk. Ő írogatott, jegyzetelt, én meg válaszoltam az elhangzó kérdéseire.

– Erika! Jelenleg mivel foglalkozik?

– Főállású álláskereső vagyok. Legutóbb anyával mostam a lépcsőházakat és a tőle kapott pénzen, azonnal ennivalókat vettem. Azelőtt mezőgazdaságban tevékenykedtem betanított segédmunkásként. Nehéz volt. Rögtön az első napon kiájultam. Fáj a fejem a vegyszer szagtól, meg hányingerem is volt. A déli órákban pedig nagyon sütött a nap, amitől erős lüktetést éreztem fejemben. A legjobban a derekam és a lábam fáj. Egy hónapig csináltam. Előtte még februárban, meg közutakat sóztunk anyával. Most hétfőn voltunk lépcsőházakat takarítani. Nem is a munka, hajolgatás volt fárasztó, hanem az emeletekre való lépcsőzések. Több kilométert tettem meg azon a napon, mintha fényesig, meg vissza, kifutottam volna. Tizennégy lépcsőház...

– Nem gondolkodott még el azon, hogy főiskolára jelentkezzen?

– Nem merek ilyenre gondolni. Sokan mondták már. Egy pesti ápolónő, egy író ismerősünk is kérdezte már, meg a barátnőim. Gyulán van az egészségügyi szakirány, az érdekelne.

Eközben gondolataimban szaladgáltak anyám szavai. Mindig azt, hangoztatta, hogy túl sok a diplomás, az országnak szakmunkásokra van szüksége. S amikor irodában dolgoztam, ő meg lépcsőházakat takarított nemegyszer rosszállóan megjegyezte, hogy ugyan miben fáradtam el? Mi, akik egész nap az irodában „csücsülgetünk”, nem dolgozunk annyit, mint ők. Csak egyszer csinálnánk végig, akkor lenne sejtésünk, hogy milyen az igazi munka. Tudom, hogy a fizikai munkát végzők úgy vélik sokkal nagyobb tiszteletet érdemelnek azért, hogy nehéz munka, fájdalmak árán teremtettek otthont maguknak, mint azokat, akik szellemi munkával tettek szert mindenre. Lehet benne némi igazság, viszont a másik oldalon lévő embereknek a diplomához vezető út, a sok tanulás érdemel meg tiszteletet. És valljuk be, ha elviszi az orvos az autóját a szervizbe, ugyanekkor egy építkezésen dolgozó is, akkor kinek lesz hamarabb megjavítva a gépjárműve? Véleményem szerint mindenki munkájára szükség van! – ezeket, a beszélgetéseket hallottam füleimben. Majd lassacskán visszatértem a jelenbe. Egyszer meg szeretnék tanulni írni is. Sokat írok. A legnagyobb történeteket az élet produkálja. Most is dolgozom valamin. Írok.

– Van egy ismerősöm, aki az előbb említett főiskolára jár. Megkérdezem őt, hogy miből kell felvételizni. Bár a mostaniról már lecsúszott. *Amikor mondta az úr nevét, mosolyogtam, mert ő bírálta az egyik recept pályázatomat. Kicsi a világ. Egybeesések, véletlenek. Sors.*

– Egy hónapot adjon nekem Erika. Utána járok, mit tehetek önért. Végig kérdezem az ismerőseimet.

A hölgy elkezdett írogatni egy papírt, amit a kezembe adott. A következő tanácsadás időpontja volt feltüntetve: 2008. 04. 18. 15:00, valamint az elérhetősége. Aláírtam, majd eltettem. Felálltam, elbúcsúztam.

– Nagyon örülök, hogy megismerhettem magát, Erika. Viszontlátásra!

– Én is örültem. Köszönöm! A viszontlátásra!

Hazaértem. Kitűztem a papírost az ágyam fölötti üzenő táblámra. Reménykedem. Hátha lesz valami. Fekszem az ágyamon. Kezeim közé veszek egy levelet, melyről a következő sorokat olvasom:

„Szakmai tapasztalata és felkészültsége alapján Ön a munkakör betöltésére jó eséllyel pályázó jelöltek körébe tartozott. Sajnálattal kell közölnünk, hogy...”

Megint nem rám esett a választás a több száz jelentkezőből. Be sem hívtak meghallgatásra. A kitűnő szakmai bizonyítványaim, önéletrajzom, motivációs levelem, úgy látszik, nem keltette fel érdeklődésüket, hogy behívjanak elbeszélgetésre. Lehet megint csak az a baj, hogy ezen biztosító társaságnak sem megfelelő az egészségügyi, illetve szoftver-üzemeltetői képesítem. Még ha kitűnő is. Semmit nem ér. *Csak tudnám minek tanultam huszonkét éves koromig? Magam vagyok a szobámban. Összegyűröm a levelet és odahajítom a kukába a többihez. Sírok. Egyedül vagyok.*

Az Úr és Én

– ***Kérlek, taníts meg erre, minket, embereket! Könyörgöm! Hiszen olyan szép lehet a boldogság, ahogy kipirult arccal megpróbáltad lefesteríteni nekem.***

– ***Nektek KELL megtanulnotok, hogyan legyetek boldogok. Annak idején volt egy nő és egy férfi, meg egy alma az édenkertben. S ebből keletkezett a boldogság! Nem volt se több, se kevesebb. Így, mint autó, lakás, amiket fel szoktál hozni beszélgetéseidben. Ti türelmetlenek vagytok, és túl sokat akartok, azt is MIND egyszerre!***

Egy tavaszi vasárnapon, szobámban, széken ülve párbeszédet folytatok az Úrral. Imádkozom, fohászkodom, Ő hozzá. Addig-addig, hogy egyszer csak megjelenik nálam. Megnyílik ablakom, és beállít hozzám.

– Üdvözöllek Uram!

– Én is üdvözöllek, Erika!

Ülök, s Ő állva lenéz reám. Nem szólalunk meg, némán méregetjük egymást. Hallom az eső kopogó cseppjeit ablakom üvegén.

– Kezdj bele hát!

– Fáj a lelkem az igazságtalan világ miatt. Szúr a szívem, nem tudok szobámból kimozdulni. Ha teszek pár lépést, elfáradom. Introvertáltá váltam, nem tudok bízni az emberekben, és teljesen bezárkóztam a magam világába, hogy tovább ne sérüljek az emberiség okozta fájdalmak tövisétől. Én már nem akarom ezt az életet. Itt a földön, minden a pénzről szól, a másokon történő keresztül gázolásról. A szegény undorral, nézi, hogy miért adott több

lehetőséget *a másíknak* az élet. Miközben az, akinek megvan mindene, semmi nem elég, és irigy arra az emberre, aki még azt a keveset is, saját erejéből teremtette meg.

– En csak, azt tudom neked mondani, ne szomorkodj! Idővel neked is fog jutni a szőlőből, de addig légy türelmes és maradj becsületes. Be fog érni az a bor. A jó borhoz idő KELL!!! *Addig is gondold arra, hogy inkább gyűlöljenek az eredményeidért, minthogy szánjanak a szegénységedért. Itt belül gazdagabb vagy, mint bárki más, kiknek minden megadatott.*

– Uram!, miért van, az, hogy a becsületes elbukik a harcban, s a tisztességtelen felülkerekedhet a tisztességen? S miért, loptak meg több ízben is? Mikor abban a szellemben neveltek föl, hogy *adni jó, és a lopás bűn*.

– Ne utáld az embereket! Adj esélyt magadnak és nekik. Köztük van jó, és rossz is akad. Viszont nincs csak JÓ, vagy csak ROSSZ. Az ember esendő, hibázik, ami nem helyes ugyan, de úgylis meg fogja kapni az érte járó jussát. Meg fog bűnhődni érte. Mert mindig ott lesz az a tiltott gyümölcs a földön (is). S ez kísértésbe ejti az embert, de meg kell tanulni erősnek lenni! Akkor bármilyen szerelem jön veled szemben, bármilyen ékszer kerül kezeidbe, ellen fogsz tudni állni.

– ...és ha meglopnak, lopjak én is? Mert már többször megloptak és nem volt pénzem hetedjére is újat venni.

– Ne így gondolkodj! Ha mindenki így gondolkodna, nem maradna semmi a világból. Ha mindenki visszalopná azt, amit tőle elvettek, akkor itt nagy rendetlenség, zűrzavar, káosz keletkezne. Élj aszerint, hogy amikor „*megdobnak kövekkel, Te dobd vissza kenyérrel*”. Ha sérelem ér, jósággal reagálj rá.

– Ezt könnyen mondasz! Uram! Arra mit tanácsolsz?, hogy fogadjam el azt a tényt, hogy akinek nagy szüksége van kenyérre, az nem kap, s aki szükségtelen dolgokat kér jogtalanul, az, mindezt megkapja?

– Nálatok a földön, mindenkinek nagy szüksége van kenyérre. A mennyben meg fogod azt is kapni, amiben nem volt részed itt a földön. Ott minden ember egyenlő, nemére korára, bőre színére, intelligenciájára, egzisztenciájára való tekintet nélkül. Mit teszel most? Te is gyűlölsz. Tanuld meg! *Gyűlölet, csak gyűlöletet szít.*

– Uram! Azt mondtad, hogy a bűnös meg fog bűnhődni előbb-utóbb mindenért. A szerelemben is? A bűnös férfi, mely hűtlen, érzelmeket hazudik, meglopja a szerelmet... akkor ő is fog szenvedni?

– Fog..., de ne akard, hogy szenvedjen. Miért jó neked az, ha mást szenvedni látsz? Attól te boldog leszel? Visszakapod azt a szerelmet? Inkább arra gondold, hogy azokban az időkben mi volt szép. Jól jegyezd meg: „*Fele barátod feleségét, soha ne kívánd meg!*”

– Uram! Barát az, aki elviszi az álmait?

– És barát az, aki ilyet kérdez egy korábbi barátról?

...

– Mi az a becsület? És hová tűnt el belőlünk?

– Te is tudod, hogy mi az. Miért kérdezel olyat, amire tudod a választ? A becsület mindannyitokban benne van, csak lelketek túl mélyére került. Ott van az, még a bűnözőkben is, csak a rossz, fölé került. Meg kell szüntetni a rosszat magatokban, és akkor szabad útja lesz a becsületnek.

– Ha az ember tudja mi a helyes, mi a követendő, akkor miért *bort iszik, miközben vizet prédikál?*

– Voltak-e lábaidon olyan cipők, melyekkel hamis útra tévedtél, miközben te magad is prédikáltad mi/hol a helyes (szerelem?) út?

– A kérdésem, hogy mások lábain voltak-e?

– Pimasz vagy! A pimaszság gyermeteg tulajdonság, mit felnőtt fejjel nem tehet meg az ember.

– Az ember mindig megmarad legbelül gyermeknek. Egyébként a gyermeki pimaszság, őszinteség, melyet van, hogy nem akarunk hallani, ha nem kedvünkre való az. Felnőtt korban is megmarad ezen tulajdonság, csak azt kibeszélésnek nevezzük, s egymás háta mögött tesszük. Akkor nem jobb-e *gyermetegül* pimasznak, őszintének lenni, mint *felnőtteen* a másikat háta mögött „kibeszélni”? Mondjuk az-az egy hátul ütője van a dolognak, hogy az őszinte szóért megutálhatnak, a kibeszélésekért, meg *akár* szerethetnek is, amíg tudomására nem jut az illetőnek.

– Gondolkodom. Lehet benne némi igazság.

– Uram! Most félve teszem fel a következő kérdésemet. Ígérj meg valamit előtte! Nem fogsz gyűlölni érte.

...

Miért nem indulhat a szegény és a tehetős gyermeke ugyanazon feltételekkel, lehetőségekkel az életben? Az egyetem, főiskola elvégzése, a lakás, autó, jogosítvány, nyelvvizsga miért csak az orvosok, ügyvédek, jogászok, mérnökök, közgazdászok, pedagógusok, jól menő vállalkozók gyermekeinek kiváltsága. Természetesen csak nagyon sarkítva mondom mindezt. Látok embert, aki az életbe induláshoz kapott útravalóul egy diplomát, lakást, autót, a szülői háttérnek köszönhetően, és látok olyat, aki a keresetéből a gyógyszeres segédeszközök kifizetésére gyűjtögetett. Olyat is, aki sem ilyen, sem olyan hátszéllel nem rendelkezett, diákhittel boldogult, vagy munkahelyi kapcsolatnak köszönhetően beiskolázták, vagy csak keresett annyit, hogy minden hónapban félre tudott tenni lakásra ill. diplomára. Míg én fizetés előleget vettem fel a gyógyszereimre, addig más azon a pénzen jogosítványt tudott szerezni, lakásra, nyaralásra, bútorra tudott gyűjteni. Más házat örökölt. Én betegséget, s a vele járó kiadásokat, diétázásokat. Nem kerestem soha annyit, hogy félre tudjak tenni belőle diplomára, nyelvvizsgákra, jogosítványra. A munkahelyem elutasított, hogy nincs szükség azon munkakör betöltésére diplomához. Én jómagam abból a fizetésből (nem éltem, nem jártam szórakozó helyekre, nem öltöztem butikból stb.) csak hitelkártyára vehettem meg hónap végén a gyógyszeremet. Ez így helyes?

– Létezik nálad szegényebb ember? Erika! Van-e ember a földön, kinek nem adatik meg a forró tea, az otthon, csak a híd alatti cudar élet? Te megint gyűlölsz! Helytelen. Ha utálsz, utálni fognak mások is. Ha szeretsz, viszont fognak szeretni. Próbálj meg végig menni az úton egyik nap komolyan, másik nap mosolyogj rá mindenkire. Ezt követően a harmadik napon értékeld az eseményeket. Melyik napon voltál boldogabb. Az első, vagy a második napon kaptál több mosolyt, szeretetet?

– Uram! Te nem adtál választ a kérdéseimre, mely így hangzott el? EZ ÍGY HELYES?

– Ha valaki nem akar egy kérdésedre feleletet adni, azt ne nyaggasd! S ha te sem akarsz másnak a feltett kérdésére választ szolgáltatni, úgy kérdezz vissza, hogy *miért akarja megtudni?*

– Nem értem, csak részben.

– Ne akarj mindenre ésszerű, logikus magyarázatot kapni. Vannak dolgok, melyek nem logikai elven működnek, hanem itt legbelül a szívben. Érzésekből táplálkoznak! Sokszor, a néma csönd nagyobb válasz, mint a szó. És tanuld meg, a le nem írt sorok közötti tartalmakat értelmezni. Nézz be a sorok mögé! Azért, hogy te is megérts másokat, s azért, hogy téged is megértsenek. Pl. ha ezt olvasod, hogy *találkozni akarok veled ott, ahol először megláttalak*, a sorokban fel volt-e tüntetve utca név? S ha azt olvasod a papirosról, hogy *minden ember rossz*, te magadra veszed-e, még akkor is, ha nem neked szánták. Mégis ez érződik ki a sorok tartalmából. Ha ezt olvasod, hogy *mindenféle hátszél nélkül*, akkor ezen gondolatokból mit tudsz kiolvasni? Értelmezni? Nem kérem rá a választ, csak próbáltalak elvezetni valahová.

– Értelek! Én azonban tudok olvasni a sorok között.

- Akkor arra vigyázz, hogy ne írj kétértelmű, vagy utalásos gondolatokat, mert más meg esetleg, nem tudja, vagy csak félre értelmezi. Mindegy. Akarva és akaratlanul se bánts meg másokat!
- És engem megbánhatnak? S Te elvárod én, ne tegyem? Mégis kérdelek: ha valaki megbántott, azt megbüntethetem azzal, hogy keresztül nézek rajta, hogy nem nézek a szemébe. Csak azt akarom, hogy neki is fájjon, amiért nekem fájdalmat okozott.
- Te semmit nem tanulsz? Miért jó az neked, ha szívedben haragot gerjesztasz? Kérdezem, de inkább állítom. Mit mondtam a legelején? – hangzott el az ingerült kérdés, miközben szemöldökét összeráncolva ijesztő látványt nyújtott.
- ...*azt, hogyha megdobnak kövekkel, azt dobjam vissza kenyérrel!*”
- Látom figyelsz! Próbára tettelek. Ha valamit megtanulsz, azt miért nem alkalmazod a gyakorlati életben? Megtanítalak szeretni. Megtanulod, és ha gyakorlati életben kérem vissza tőled a tanultakat, akkor azt nem tudod alkalmazni.
- Nem igaz! Ezt ki kérem magamnak! Igenis tudtam szeretni.
- Erika! Tudtál? Múlt időben? Még valamit: Hangos szóra ne hangos szóval felelj!
- Igen. Azért múlt időben, mert a múlt egy konkrét eseményére gondoltam. Kaptam egy kedves személytől egy tárgyat, melynek nem az értékét figyeltem, hanem azt, ahogyan adta nekem. Szeretettel, adni akarással. Akkor ez szeretet! Neem? Ez a gyakorlat. Az elmélet: *szeretet szót saját szám íze szerint úgy definiálhatnám, hogy két ember közötti érdek nélküli, viszonzásra talált legszorosabb emberi kapcsolat.* Ezért élünk. Ez a legnagyobb motivációs erő az életben maradáshoz. Amikor úgy érezzük, hogy nem szeretnek, többé nem akarunk élni. Hiába van ott a sok pénz, ház, diploma, nyelvvizsga. Mit is ér, ha közben csak ellenségeink vannak, s nem szeretnek, mert mindenkin keresztül gázolva jutottunk ennek birtokában? Még valamit: Ha támadnak, én is visszatámadok védekezésül, hangos szóval.
- Úgy látom (részben) tanítható vagy. S tanultál ezen a délutáni beszélgetésen. Kérlek mindezt, alkalmazd a gyakorlati életben is. Akkor boldog leszel, szeretni fognak. És előbb-utóbb meg lesz a szőlőd, itt lent a földön is. S ne védekezz, hanem fogadd be a szeretetet! Most én kérdezek! PÉNZ, vagy EGÉSZSÉG?
- Pénz! Egészség! Jaj, nem tudom, most megfogtál. Az egészség a legfontosabb, de pénzeden lehet egészséged, gyógyszered, diétád, egészségügyi ellátásod, évente egyszeri nyaralásod, diplomád, nyelvvizsgád, lakásod, gépkocsid, szép bútorod.
- Ismertem egy olyan embert, aki egész életén át, hajszolta a pénzt. Mindene meg lett. A barátai elfordultak tőle, az egészsége oda lett. Ott volt még a vagyona. Megkérdeztem tőle, hogy oda adná-e vagyonát az egészségéért. Szerintem te magad is tudod rá a választ. Most odaát van. Fenn a mennyben, mert utolsó éveiben megtisztult. Akkor még egyszer kérdezem. Mi a válaszd?
- Egészség!
- Na ugye!, akkor mégsem minden a PÉNZ! A pénznek szaga van, az egészség, egészséges illatú, kézzel megfoghatatlan emberi érték. Csak akkor érzed fontosságát, ha hiányzik életedből.
- Uram! Mi a boldogság? Mit kell érezni egy boldog embernek? Hogy néz ki a boldog ember?
- Boldogság az, amikor adhatsz másoknak, amikor örömet szerzel, vagy segítesz másokon. Amikor a szél megsimogatja arcodat, amikor a nap fénye mosolyt csal ajkadra, amikor magad körül hallasz nevetéseket, madárcsicsergéseket, amikor a bor cseppjei oltják szomjadat.
- Kérlek, taníts meg erre, minket, embereket! Könyörgöm! Hiszen oly szép lehet a boldogság, ahogy kipirult arccal megpróbáltad lefesteni nekem.
- Nektek KELL megtanulnotok, hogyan legyetek boldogok. Annak idején volt egy nő és egy férfi, meg egy alma az édenkertben. S ebből keletkezett a boldogság! Nem volt se több, se

kevesebb. Így, mint autó, lakás, amiket fel szoktál hozni beszélgetéseidben. Ti türelmetlenek vagytok, és túl sokat akartok, azt is MIND egyszerre!

– Uram! Csak még egy kérdés az utolsó szó jogán. A nyomor milyen ízű?

– Idelent nem tudom, odafönt a nyomor édes, bor ízű, mámoros, boldog, kedves, mosolygós, kacagtató muzsikaszó.

– Eláruljam neked, hogy milyen *idelent*?

– Csak akkor, ha nem lesznek szavaid között gyűlölködések.

– Akkor ezt soha nem fogod megtudni. Uram.

S mint ahogy érkezett, úgy röpké pillanat alatt el is távozott szobámból. SEMMIT nem hagyott itt, és mégis MINDENT itt hagyott magából a földön. Tudom, hogy még maradt benne ugyanennyi jóság, bölcs gondolat további útjaira, melyet ITT hagyott nekem a földön.

A tanárnő

– Az Emberek és Én –

Amikor megismertem, először nagyon megijedtem, mert azt vettem észre, hogy érzelmi világa, természete nagyon hasonlít az enyémhez. S ez a kijelentésem lehet nagyon bután, vagy naivan hangzik: de fájdalmat éreztem, mert felfedeztem egykori önmagam az ő személyében, aki két évvel ezelőtt én voltam. S az a részem már nem élt bennem, de így, hogy láttam másban a jóságot, mégis hiányzott.

Az ide-oda cikázó gondolataim zökkentettek ki a megszokott kerékvágásból szobám falai között. *Milyen is a megfelelő emberi természet? Hogyan kell jónak lenni? Lehet-e egyáltalán? Azt hiszem, hogy IGEN.* Ez rá a megfelelő válasz. *S vajon megbecsüljük-e?* Én boldog vagyok, hogy még sincs kihalóban az emberi érték: AZ ÉRTÉKES EMBER!

Sok mindenkivel találkoztam életem folyamán, akikhez valamilyen oknál fogva értékes érzelmi szálak fűztek. Egyszer a sorsnak köszönhetően megismertem valakit. Türelmes, jószívű, segítőkész, mindig mosolygó tanárnő volt, aki minket, nebulókat igyekezett tanítani. Amikor elkezdtünk órán hangoskodni, akkor sohasem kiabált velünk, hanem félbeszakította mondanivalóját és megvárta, hogy csendbe legyünk. Ha pedig beszélgettünk egymással, akkor sem szólt ránk (csak ritkán általánosságban), hanem felszólította az aktuális feladat megoldására a beszélgető embert. Egyszer (többször is) előfordult, hogy nem fogott az alkoholos filc a táblára, amiért tanárnő picit „idegesebb” lett. Erre egyik osztálytársunk a következőket reagálta: „*Tanárnő, ezt ne mondja már, hogy egy tollra ideges mi ránk meg nem...?!*” Nevettünk... Mindig a pozitív dolgokat helyezte előtérbe. Ha valamit nem tudtunk, akkor nem azzal kezdte, hogy miben vannak hiányosságok, hanem azzal, hogy nagyon ügyesek voltunk, de itt meg ott picit javítanunk kellene. Máskor pedig, ha valaki hangosabban, kissé ingerültebben kérdezett vissza, akkor sosem vitatkozott, hanem elnézést kért azért, amiért esetleg rosszul hallotta a dolgokat. Pedig feltételezem tisztában volt vele, hogy igaza volt, csak egy intelligens ember sohasem vitatkozik. Talán azért ilyen jó tanár Ő, mert „lesüllyedt” a MI, tanulói szintünkre, s ettől vált olyan emberközeli. Nagyon értékes ember. Sajnos túlságosan is szívén viselte a tudásunkat, vagy inkább a nem tanulásunkat. Volt alkalmam azt is látnom, amikor szomorúan kínlódott velünk az órán. Teljesen magára vette azt, hogy nem ment nekünk a feladat, holott a mi hibánkból adódóan akadtak a hiányosságok: az el nem készült házi feladatok és a meg nem tanult mondatok miatt. Kifejezetten jó tanár, a többiek véleménye szerint is, így már csak ezért is fel kellett volna jól készülnünk, mert

tényleg lelkiismeretesen bajlódott velünk. Nem ezt érdemelte, ahogy akkor viselkedtünk. Mivel nem egy haragtartó személy, így másnapra már nyoma sem volt rajta az előző napi *rossz dolgok* hatásainak.

Amikor megismertem, először nagyon megijedtem, mert azt vettem észre, hogy érzelmi világa, természete nagyon hasonlít az enyémhez. S ez a kijelentésem lehet nagyon bután, vagy naivan hangzik: de fájdalmat éreztem, mert felfedeztem egykori önmagam az ő személyében, aki két évvel ezelőtt én voltam. S az a részem már nem élt bennem, de így, hogy láttam másban a jóságot, mégis hiányzott. Mindig a legegyszerűbb emberek álltak a legközelebb szívemhez. Tisztaságukért, őszinteségükért, egyszerűségükért.

Amikor csendes visszahúzódó voltam, mindig átgázoltak rajtam. Azután „erősebbé” váltam, s akkor elértem ugyan dolgokat, de hiányzik az a régi részem (=énem). Többször tettem azt a kijelentést, hogy *rendben van, többé nem érzek, és mindenkin keresztül gázolok, mert csak ezen emberi tulajdonságoknak van értéke a mai érzelemmentes, pénz centrikus világban. S azt is megtanultam, hogy a becsület filléres kosz.* Nem tudtam betartani a magamnak tett ígéreteket, fogadalmakat. Akkor, az nem én lennék. És amikor láttam újra a jóságot másban, megrémített. Külső szemlélőként kellett ráébrednem arra, hogy hiányzik magamból az a régi énem, amit egy ideje nem volt szabad a felszínre hoznom. Nem mertem (=bírtam) szeretni (már) most. S talán megbántottam másokat ezzel a viselkedésformával, főleg azokat, akik közel álltak szívemhez...

Egyszer emlékszem, hogy vércukrom miatt rosszul lettem órán, s azonnal megkaptam a segítséget. Sietett és ott termett egy doboz kockacukorral.

Egyik felelés élménye ma is élénken él emlékeim között. Kiszólított a táblához, hogy mondjam el a beszámolómat. Mivel le is lehetett ülni egy székre a táblánál, így én éltem a lehetőséggel. Megfogtam a széket és elhúztam jó messzire tőle, majd helyet foglaltam. Nevetés tört ki az osztályteremben. Én mosolyogtam ugyan kifelé, de befelé bánatos voltam. Láttam a tanár arcán, hogy fájdalmat okoztam a „nagy távolsággal”. Nem tudta mire vélni a viselkedésemet. Bántott ugyan a lelkiismeret, hogy esetleg megbántottam a másikat, de nem bírom elviselni az emberek közelségét, szeretetét, máskor bántó viselkedését. Úgy éreztem, hogy akik életem folyamán közel kerültek hozzám érzelmileg, azokat az élet vihara mindig elsodort tőlem távolra. Ezért KELL megtartanom a kellő távolságot minden emberrel szemben, mert akkor nem sérülhetek meg sohasem. Azt is megtanultam, hogy az életben maradáshoz nem szabad érzékenynek lennem, ezért érzéketlen fadarabként, gondolataimba mélyedve ültem ott a széken. Neki kezdtem a mondandómnak, és pár mondat elmondása után megálltam. Lefagyott a szoftver a fejemben, megszakadt az a gondolatsor, mellyel éppen birkóztam, hogyan tudnám szavakba önteni. Nem vagyok a szavak embere. Mindenféle rossz volt bennem. Az egészet egy filmszakadáshoz tudnám hasonlítani. Láttam a gondolataimat képekben, de egyszer csak nagy feketeség keletkezett fejemben. Nem hallottam hangokat. Figyeltem a tanár mozgó száját, de semmi nem jutott el belőle hozzám. Itt nem arról van szó, hogy nem értettem a szavait, hanem arról, hogy egyáltalán nem hallottam semmit sem. Majd távolról elkezdtem hangokat hallani a fejemben, barlangszerűen visszhangozva:

„nem értesz semmihez..., egy munkanélküli senki...!, nem vagy jó..., nem vagy okos..., magányos vagy..., vannak-e barátaid...?, senki nem szeret... Miért akarsz mindig első lenni? Miért akarod, hogy ezért megutáljanak? Amikor első lettél csak barátod lett kevesebb!” – anyám szavait hallottam a fülemben. S közben szívemben a magány deliráló fájdalmát éreztem. *„Buta vagyok, nem tudom megcsinálni, semmire nem vagyok jó... Nem és nem és nem..., de amikor oly sokat hallja az ember, akkor egy idő után már el is hiszi. Igen én buta vagyok. Nekem semmi nem sikerülhet.”*

– Erika!, szólalj meg! Csak egy igennel vagy egy nemmel felelj a kérdéseimre! – ekkor már előttem guggolva kérlelt szépen. Eltűnt a NAGY távolság, amit én pár perccel ezelőtt kiépítettem magam és ő (=emberek) között. *Az volt a rossz, hogy mivel én széken ültem, nem*

tudtam meghátrálni, mint ő, az előző tanulónál, aki túl közel ült le, vele szemben. Ő akkor hátrafelé lépdelt mosolyogva. Én széken ülve nem tehettem. Szerettem volna felugrani, elszaladni, de megbénultam. Végig néztem a sok, körmölő osztálytársaimon, akik most kivételesen mély hallgatásba burkolózva oldották meg a kiadott feladataikat.

– Biztos nagyon rossz neked, de kérlek, szólalj meg! Nem vagy buta, de ha nem beszélsz, nem tudok segíteni. A vizsgán is meg kell tudnod szólalni. Most azt látom rajtad, hogy legszívesebben felugranál és elmenekülnél, visszamennél a helyedre, de nem fogom ezt megengedni. Szeretnék segíteni neked. Látom a szemeiden, hogy mindjárt elsírod magad. Ahogy ezt mondta az ő arca is elszomorodott, (testbeszéd nyelvéen) „tükrözte” az én arcomat. Szerettem volna elrohanni, de *minden igyekezetem ellenére sem tudtam megszólalni, miközben ő hangosan mondta gondolataimat, érzéseimet, ami éppen a lelkemben zajlott.*

– Én ilyen vagyok, de a vizsgáim jól szoktak sikerülni, mert *a stressz mindent kihoz az emberből.* Ott majd sikerülni fog. Nem vagyok buta... (!) Nem vagyok az – feleltem.

Milyen is vagyok? Annyiszor megkaptam már, hogy túl érzékeny, naiv, meg, hogy az emberek nem így gondolkodnak, ahogy én. Borzasztóan fájt az-az egyszer elhangzó kijelentés, hogy én legalább húsz évre le vagyok maradva érzelmileg. *Megéri-e jónak, tisztának lenni? Maradni? S miért okoz ösztönösen örömet a többieknek, hogyha bánatot, fájdalmat láthatnak a jószívű emberek szemébe? Miért érzik hatalmasabbnak magukat velünk szemben? Egyszer egy kilencven éves földrajz szakos iskolaigazgató bácsi munkám során a következő kijelentést tette halálos ágyánál: „Magát sok csalódás fogja érni az életben, mert túl érzékeny ember!” Igaza volt, mint ahogy másoknak is. „Te túl jó vagy” – mondták sokan. Milyen is VOLT jónak lennem? A választ a néma csönd felelte szívemben.*

Meztelennek éreztem magam az osztályteremben. Csupasz voltam, mert bele láttak a gondolataimba, lelkembe. Más részről túl közel voltak mellettem, s ez megrémített. A hétköznapi-társalgási életben, a társadalmi zóna másfél méterénél beljebb, ritkán engedek magamhoz közel embereket! Minél távolabb ülök/állok/vagyok a másiktól, annál jobb nekem. És érzelmileg is ezt érzem! Ha megszeretünk valakit, akkor el is kell tudni engedni. Én nem tudom. Ezért nem szeretek, s nem csalódom. A magány társaságában nem kell beszélni, megmagyarázni dolgokat és szeretni. Nem kedvemre való az, amikor állnak velem szemben és néznek bele az arcomba. És a szemkontaktust sem kerestem soha, hanem mindig megtalált az. Nehéz úgy valakihez beszélnem, hogy közben nézem a szemeit. Mert minden a másik arcára van írva és látom szemeiben a beszédem hatására jelentkező gondolatait, érzéseit, ami miatt esetleg elkalandoznak, megbénulnak szavaim. Hiába mondta azt, hogy személytelen, ha nem nézek szemébe feleléskor s, hogy úgy érzi bajom van vele, akkor sem ment. Aki számomra nem fontos annak könnyebb a szemébe néznie, mert nem számít az érzése, véleménye. S ezáltal nem bénulok le beszélgetéskor. Figyelnem a feleletemre s még a másiban zajló érzésekre?! Üres voltam és egy nagy fekete gödör tátongott szívemben. Nem akarom, hogy szeressenek. Nem szeretek beszélni, de írni jó, mert nem nézik közben az arcomat, és én sem látom a másikat, meg nincsenek annyira intenzíven jelen az érzelmek. Csak halkan, mélyen a szívben!!!

– Legalább mondj valamit!

Ekkor felcsendültek gondolataimban Antoine De Saint-Exupérytől A kis herceg sorai.¹⁰

„Ha azt akarod, hogy barátod legyen, szelídíts meg engem.

– Jó, jó, de hogyan? – kérdezte a kis herceg.

– Sok-sok türelem kell hozzá – felelte a róka. – Először leülsz szép, tisztas távolba tőlem, úgy ott a fűben. Én majd a szemem sarkából nézlek, te pedig nem szólsz semmit. A beszéd csak félreértések forrása. De minden áldott nap egy kicsit közelebb ülhetsz...”

- Kérlek, ne haragudj rám, amiért nem tudom, de otthon még ment. Többször is felmondtam.
- Nem haragszom, csak rossz nekem, hogy nem mondasz semmit. Segíteni szeretnék.
- Minden elsötétült és semmi nem jutott eszembe, de ezt nem értheted meg – kezdtem bele gondolataim szavakba formálásába.

Ültem magam elé meredve, miközben eszembe jutottak volt főnököm útravalóul szolgáló biztató sorai, melyek képtelenek voltak most rajtam segíteni: „*Kívánom, hogy mindazt a jót és szépet, kedvességet és tehetséget, amely Önben, a lelke mélyén rejtőzik az élet viharai segítse a felszínre törni...*” És kolléganőm anyáskodó szeretete. Másik kedves, tiszteletre méltó munkatárs gondolatai: „*Az élet bonyolult, de soha nem szabad elcsüggedni, küzdeni kell a szebb napokért. Erről engem leginkább Erika győzött meg...*” A mindenhol könnyes szemekkel történő elbúcsúzások, ölelések. Igen, sirtak ŐK, ahonnan eljöttem. Emberek. Életek. Sorsok. S egy kutya. Igen, még a kutya is. *S A MÚLT.*

„I was Pandy Hospital's child...”

Aztán láttam magamat ismét az osztályteremben. Tanárnő mosolygott kedvesen, vigasztalóan. És a régi énem – a mostani szeretetet megtagadó énjével szemben – a következő sorokat diktálta gondolataimban.

„I like it, when people love me...”

I want to see a lot of happy people, so I usually smile, but sometimes my soul cries...”

- Megverlek – felelte. Már korábban egyszer mondta nekem, amikor nem tudtam megoldani az egyik feladatot, de akkor mosolyogtam, mert mosollyal a szeme sarkában közölte kedvesen. Egy légynek sem tudna ártani. Ezért volt vicces a kijelentése.

„...Teacher!, az emberi jóság tanítható? Kérlek, tanítsd meg azt is nekünk!”

Felnőtt fejjel gyermekként sirtam odabent a lelkemben. Úgy éreztem, hogy igazán senki nem érthet meg, még ő sem. Én azért akartam azt a távolságot a székkal ott az órán, mert nincs szükségem emberi közelségre! Azonban nem akartam másnak bánatot okozni. Ó bárcsak lehetne érzelmek nélkül élni. Szomorú voltam, de úgy éreztem, hogy életemben először IGAZÁN foglalkoztak velem. Vágytam volna egy vigasztaló ölelésre, szeretetre s arra, hogy bárcsak ilyen természete lenne valakinek a családjában! Igen KELL és TUDJUK megbecsülni az ilyen emberi értékeket, amit Ő is képvisel, mert szükség van rájuk! Talán akkor újra visszaköltözhet belém a régi, valódi önmagam. Köszönöm tanárnő.

„My life writes my short stories...!”

A Tollam és Én

Mert a szülő is elfogult, amikor azt mondja, hogy az ő gyermeke a legszebb. Mint anya a gyermekéről, úgy alkotnak véleményt írásomról a barátok, elfogultan, szeretve. Véleményem szerint soraim inkább csak emberközeliék. Egyszerűek, olyan, amilyen én vagyok.

Kaptam tíz perces szünetet a sulitól, melyet igyekszem ügyesen kihasználni. Leülök az iskola egyik elrejtett zugába, az aszfaltra és elkezdek gondolkodni. A nap kellemesen süt, hiszen javában tart a nyár és a földön mellettem heverésző két faágra leszek figyelmes. Úgy fekszenek egymáson, hogy alakzatukkal egy keresztet alkotnak. Miközben nézem őket, kiesik tollam kezemből rá a faágakra. Jaj, a tollam! Újra kézbe veszem és elkezdem írni vele a sorokat. Majd egy pillantást vetek, fel az égre, s észre sem veszem, hogy tollam önálló életre kelve vezeti ujjaimat a sorok között. Megadom neki magam.

Sokszor feltették már nekem a kérdést, hogy miért van folyton kezemben a tollam. Akkor ugyanis nem furcsa, ha írás céljából tartom kezemben, de amikor vacsorakészítéshez viszem magammal ill. feleléshez, vagy munkahelyemen anno lelet elhozatalhoz, azon már elgondolkozik az ember. A toll és a gazdája egymáshoz nőtt az idő folyamán. A tulajdonosának gondolatait veti papírra. Igen, Ő, a kék toll. Egy történet jut eszembe.

– Miért fogod kezekben azt a tollat?

– Nézd csak!, ha nincs a gazdája kezében, akkor el kezd remegni. Különösen a jobb kéznél figyelhető meg ez a jelenség. Tudod, hogy miért?

– Nem.

– Ez a kéz tollfüggő. Ha jobban megfigyeled, láthatod, hogy reszket, de ha visszateszem a kezembe, akkor megszűnik a remegés. Látod?

– Igen. Tényleg igazat beszélsz.

– Egyébként meg nem én fogom a tollat. Nézd csak, ő fogja a kezemet!

– Már értem.

– Szerintem meg nem. Valamikor a gazdájának van szüksége arra, hogy a kezeit fogja, s időnként megkapaszkodjon valamiben. Ez erőt ad neki. Ők így teljes egészek, erősítik, kiegészítik egymást.

Aztán gondolataim között elkezdek mindezen mosolyogni. Ekkor elsétál mellettem egyik futó társam, s jó hangosan reám köszön.

– Szia! Nem ismered meg? – tette fel nekem a kérdést.

– Jaj, dehogy nem. Te is a Körös-parton szoktál futni – reagáltam.

– Igen – jött a válasz.

– Csak más vagy így civil ruhában.

– Suli?

– Igen. Szünet van, hamarosan vissza kell mennem.

– Akkor jó tanulást neked.

– Este jössz futni? – kérdezte a férfi érdeklődve.

– Igen – válaszoltam.

– Szia – mondtam búcsúzóul.

– Szia – köszönt el tőlem.

Újra gondolataimba merülve próbálok visszatérni a megkezdett soraim folytatásához. Hol is tartottam? – teszem fel magamnak a kérdést. Igen. Hát persze, a toll. Ismét mosolygok, hiszen eszembe jut egyik kommunikáció óráim. Amikor tanárnő megkérdezte tőlem, hogy szoktam-e dohányozni.

– Nem szoktam, soha nem is dohányoztam. Antinikotinista vagyok. Miért kérdezi tanárnő?

– Úgy fogod a tollat az ujjaid között, mint egy cigarettát.

Miközben kimondta e gondolatokat, rá néztem kezemre és tényleg igazat kellett adnom neki. Igaz csak abban, hogy úgy tartottam ujjaimmal akár egy cigaretta szálát. Viszont tényleg nem dohányozom, talán csak háromszor, amikor kipróbáltam. Mivel akkor tanultuk a testbeszédet, így gondolom arra a következtetésre jutott, hogy erős dohányos lehetek, aki már a tollat is úgy fogja ujjával, mint a koporsó szöveget (=cigi).

Tényleg sok mindenre jó a penna az ember kezében, íráson kívül is. Hányszor kihúzott már az érzelmi csávából, adott erőt feleléskor. Arcok, szemek, tekintetek... érzések, de ott volt a

kapaszkodó, az erőt adó toll. Emlékszem arra, amikor feleléskor fixáltam egy pontot és addig sem kellett a másik szemébe néznem, a toll pedig erőt adva fogta kezeimet.

Bár csak tudná rá a választ a tollam, hogy jó-e az, amit írok? *Egyáltalán honnan tudható mindez? Az ismerősök azt szokták mondani kedves szavakkal, hogy szép, amit írtam. Jó, jó, de honnan tudhatom, hogy mindez igaz is? Azt már biztosan tudom, hogy szeret az-az egy-két ember, aki olvasta soraimat, gondolataimat. Mert a szülő is elfogult, amikor azt mondja, hogy az ő gyermeke a legszebb. Mint anya a gyermekéről, úgy alkotnak véleményt írásomról a barátok, elfogultan, szeretve. Véleményem szerint soraim inkább csak emberközeliak. Egyszerűek, olyan, amilyen én vagyok. Elgondolkodom. Egyáltalán mi az élet értelme? Mi lett volna velem, ha most nem itt ülnék órákózi szünetben az aszfalton. Hiába fáj, hogy többé nem lehetek KÖZÖTTÜK, a hét eltöltött évem után, de az vigasztal, hogy akkor most nem ismerhettem volna meg ezeket az embereket, akikkel jelenleg együtt koptatom az iskola padot. Annak, hogy én most itt lehetek mennyi minden előzménynek kellett történnie...?! Látod kedves barátom, tollam?, ezért nem kell búslakodnom a múlton. Nem felel, csak viszi ujjaimat szabad akaratával a kék tollam... A három darab egymás után írt pontjaim... Kérdezték is tőlem páran, hogy mit jelent? Amire én azt feleltem, hogy hatásszünet, egy félbe maradt gondolat, vagy akkor is szoktam írni, amikor nem kapcsolódik tartalmilag az előző soraimhoz. Szóval most egyelőre ennyit a pontokról...*

Elkezdek kuncogni a múltkori óra történésén, amikor megszokott módon hoztuk a formánkat.

Tanárnő: „*Túl sok a hiányzó! Többiek hol vannak? Nyaralnak igaz?*” – kérdezte mosolyogva.

Én: „*Nem, influenzásak.*”

Osztály: „*Betegek.*”

Röhögés. ☺

Tombol az influenza nyáron, a felnőttképzésen ☺!

Csak az a nagy kohéziós erő ne volna az osztályunkban.

Osztálytársam fordítása sem volt hétköznapi esemény.

Sz. Úr (osztálytárs): „*Tanárnő!, mit jelent a bellboy?*”

Tanárnő: „*Londiner*”.

Sz. Úr: „*Mi?, drog diller?*”

Nevetés. ☺

Követem szemeimmel a nap fényében megcsillanó soraimat, a gyorsan körmölő ujjaimat és a toll sietős mozdulatait. Sietnie kell, mert mindjárt vissza kell menni gazdájának az órára. Várja a kötelesség odabent. Kiesik kezeim közül, megint lehajolok érte, majd egy gyors mozdulattal felemelem, és huncutul kacsintva vágózok vissza az órára. Letelt a tíz perces szünet. Uzsgyi.

Anisse-nek szeretettel

Emberekéről – Érzések

Ha olykor csak nagyon rövid időre lépjük át egymás életének kapuit, akkor is ott hagyunk egymásból valamit. ÉRZÉSEKET?! Köszönéseket, gondolatokat, sokszor ki nem mondott szavakat, a másik szemében meglátott érzelmeket, bánatot s – a mai életben – ritkán boldogságot! Egy utolsó ölelés maradandó emlékét, a búcsúzáskor tett ígéreteket, hogy „hiszen úgyis látjuk még valamikor egymást” – aztán eltelnék évek és ráébredünk arra, hogy nem maradt más CSAK a „soha többé...”

Sok embert megismerhettem a sorsnak köszönhetően. Akadtak köztük jók és rosszak egyaránt. Lehet – biztos is – hogy valahol meg van írva, kik kerüljenek útjainkba, kivel kössünk barátságokat, s kikkel essünk szerelembe. S ha olykor fájdalommal is jár ezen ismeretségek, igaznak hitt barátságok, szerelemnek feltételezett boldogságok, azért talán mégis jó mindez. Még akkor is, ha olykor csalódunk, s a sebek nem gyógyulnak be utólag sem. SOHA. Mégis többé válunk általuk. A sebek és ismeretségek által. Egyik napon bekopogtat életünk ajtaján az EMBER, s majd elmegy ugyanazon kapun, ahol egykor bekéredzkedett hajlékunkba, beköltözött szívünkbe. Az életünkben eltöltött időt hívom barátságnak, szerelemnek, emberi kapcsolatnak. Hány csalódás és hány boldog percek, órák, napok, hónapok telnek el a másik ember társaságában. S mi ez alatt formálódunk a másik személye által, hiszen mely ember életében ne szerepelt volna olyan *valaki*, aki valamilyen szinten emberileg hatással ne lett volna rá. Nem csak a magunkkal hozott génjeink határozzák meg belső tulajdonságainkat, hanem a külső környezet személyiség formáló hatása is. De legfőbbképpen az EMBEREK. Hiszen MI társas lények vagyunk, még akkor is, ha olykor vágyunk a magány társaságára. Szükségünk van egymásra, még ha ritkán akarva-akaratlanul is sebet ejtünk egymáson. Egy aznap elhangzott rossz szó, bántó megjegyzés, egy durva gondolat szavakba megformálva, kimondva, NAGYON bántó tud lenni.

Ugye akkor még ott vannak a búcsúzások órái, az utolsó ölelések percei. Én öt embertől kértem utolsó találkozásunk alkalmával egy ÖLELÉST. Mindegyik esetben meg is kaptam. És jó volt... NAGYON!!!

Ha olykor csak nagyon rövid időre lépjük át egymás életének kapuit, akkor is ott hagyunk egymásból valamit. ÉRZÉSEKET?! Köszönéseket, gondolatokat, sokszor ki nem mondott szavakat, a másik szemében meglátott érzelmeket, bánatot s – a mai életben – ritkán boldogságot! Egy utolsó ölelés maradandó emlékét, a búcsúzaskor tett ígéreteket, hogy „*hiszen úgyis látjuk még valamikor egymást*” – aztán eltelnék évek és ráébredünk arra, hogy nem maradt más CSAK a „*soha többé...*” és a kitörölhetetlen emlékek lelkünkre gyakorolt hatásai... Az élet viharai messzire sodorja tőlünk a barátokat, ismerősöket, családtagokat, egyszer VOLT szerelmeket, EMBEREKET. És mégis valami – MINDEN – itt marad belőlük... Hiszen vannak dolgok, melyek nem logikai elven működnek, hanem ITT, legbelül a szívben, érzésekből táplálkoznak...

Az élet csodálatos tud lenni a ki nem számítható spontán létrejövő találkozásoktól. Voltak személyek, akikkel a véletlen folytán, hét év elteltével kerültem újra kapcsolatba. És még mennyi különleges ember csöppenhet bele életünkbe, kiknek létezéséről még csak nem is tudunk, hogy valahol ránk várnak a távolban. Hiába hiányoznak a régi hétköznapiak a régi megszokott helyeivel, régi emberekkel s a hozzá kapcsolódó érzésekkel. Az már elmúlt..., s nyitni kell az Új felé. IGEN!

Egyszer a munkahelyemen karácsonykor mindannyian kaptunk egy kaktuszt a főnökönkől, mely minden évben télen virágot bontott. Elvágтам a köldökzsinórt, eljöttem tőlük, nem láttam többé őket. A kaktusz kipusztult jelezve nekem, hogy nem ápoltam sem őt, sem a kapcsolatot. Hiába próbáltam újraéleszteni, a növény kiszáradt, nem élte túl a *nem törődömségemet*. Ma is ott hever a polcomon, nem tudom kidobni, s minden héten egyszer meglocsolom. Már hiába...

Emlékszem arra, hogy mennyire csalódtam az emberekben, egy nehéz élethelyzetben és pont ŐK segítettek abban, hogy visszanyerjem a bennük való hitemet. Valójában négy személy volt (VAN) nagy hatással életemre – természetesen a családi kapcsolatokon kívül – akik ilyen vagy olyan irányba terelték életemet folyását.

Az egyik kedves ember kérte, hogy írjak, mert véleménye szerint *megörökíthetem színes egyéniségemet, s az írás boldoggá tehet*. Megfogadtam. ÍROK. PRÓBÁLKOZOM. S aszerint élek, ahogy tanácsolta: „*Inkább legyen az emberekkel gyanakvó, minthogy kihasználják.*”

A másik személy megtanított arra, hogy hazug érzelmeken alapuló szerelmet is túl lehet valahogy (nehezen) élni, talpra lehet belőle állni.

A harmadik *történet* egy rosszul befejeződött barátság emléke, ami megtanított arra, hogy „A **BOLDOGSÁG** mosoly ízű!” S szavaival élve arra is, hogy *próbáljam meg szeretni önmagam.*

A negyedik lelki társam azt kérte tőlem, hogy beszélgetéskor próbáljak meg a másik szemébe nézni, mert ha nem teszem, az olyan érzést kelt a hallgató félben, mintha bajom lenne vele. **PRÓBÁLKOZOM.**

Majd... Valamikor... egyszer...

TALÁN...

Háromjuktól kértem búcsúzáskor egy utolsó ölelést és közben sírva fakadtam legbelül, mert tudtam, hogy ez az utolsó, s hogy többé nem találkozhatom velük. Kiléptek életem ajtaján, s többé nem volt vissza út. Azt a három embert soha többé nem ölelhettem magamhoz, nem találkoztunk egymással, nem tudunk egymás életéről. Rajtam hagyott mély nyomot emberileg, szívemben-lelkemben, viselkedésemben, gondolkodásmódomban és mégis úgy érzem, hogy a sok fájdalom ellenére – amit néha egymásnak okoztunk – szép volt. Jó valamire az EMBER. KAPCSOLATOK. ÉRZÉSEK. EMBEREK. Lehet-e, kell-e nélkülük élni? Nem kell, nem szabad, nem lehet, s nem is tudunk! *Még ha csalódtunk is párszor. Sokszor! Ne féljünk újra bízni!*

Az emlékképek, ha meg is fakulnak egy kicsit, soha nem fognak kitörlődni a múltamból, szívemből. Már csak, mint egy-egy távolodó kis pont maradtunk meg egymás életében. És mégis úgy VOLT jó, ahogy megtörtént, ahogy kellett lennie.

Talán jó az, hogy nem tudjuk előre, mit hoz a sorsunk, hogy milyen érdekes emberekkel fogunk találkozni életünk későbbi szakaszaiban. Legyen ez meglepetés. **KÖSZÖNÖM** sorsom, akiket életembe sodortál. Már semmit sem bánok.

Érzelmek viharában

A vele folytatott beszélgetésem alatt a kék szempár pupillái borzasztóan összeszűkültek. Megfigyeltem én ezt már máskor is, hogy picik a pupillái, s ezért szűrő jellegű a tekintete. Amikor pedig kint beszélgettem vele, a nap fényében, egészen kicsi ponttá szűkült, a szeme kékje közepén. Mintha egy kék tengerben fuldokló, két kézzel kapálódzó ember kérte volna a segítségemet abban a fekete kis pontban. Az a szűrő tekintet...

Nem is tudom, hogyan kezdjek bele gondolataim megfogalmazásába. Szemeim előtt van egy tekintet, ami kicsit elgondolkodtatott. Nem is olyan régen kerültem barátnői kapcsolatba e szempár tulajdonosával. Ritkán nézek az emberek szemébe, mert talán egy picit félek tőlük. Ez az, amit nem tudunk tudatosan szabályozni, vagyis akaratunktól független, és azáltal, hogy belenézünk a másik ember szemében kivált érzelmeket nem csak önmagunkból, hanem abból az emberből is, aki belenéz. Sokszor nem jó érzéseket meglátni a másik ember arcán.

Ez a nő egy mély érzésű, érzékeny lelkületű személy, aki folyton azt próbálja megmagyarázni önmagának, hogy rossz ember. *S mindez tudod, hol látszik meg, kedves olvasó? A szemeiben. Minden ott olvasható ki. A bennünk lejátszódó érzelmek, gondolataink, korábbi események emlékképei, a múlt érzelmi viharai, egykori kedvesek, családi kapcsolatok magunkra gyakorolt hatásai és önmagunkkal való személyes kapcsolatunk. Talán ezt láttam meg én is. A kék szempár tulajdonosa nincs kibékülve önmagával.*

Emlékszem megkérdeztem tőle, amikor vele beszélgettem, hogy természetes fekete színűek-e szeme pillái, vagy festettek. Ő picit mosolyra nyíló szájjal azt felelte, hogy gyárilag ilyen s, hogy szerencséje van. Ekkor mondta először azt, hogy valamiben neki is szerencséje van. Mert egyszer eltévedt az érzelmek útvesztőiben, aminek hatásait mai napig sem tudta feldolgozni. A szíve irányította, mely miatt szavait felidézve „romboló” tettet hajtott végbe. Mindezért hatalmas árat kellett fizetnie. „Magamnak kerestem a bajt...” – mondta egyszer szomorkásan. Hiába próbáltam baráti szavakkal megnyugtatni, hogy az érzelmeknek nem tud az ember parancsolni, ő továbbra is gyűlölte önmagát... *Valaminél sokkal erősebbek az érzések. Az észnél, az értelemnél... MINDENNÉL!*

A vele folytatott beszélgetésem alatt a kék szempár pupillái borzasztóan összeszűkültek. Megfigyeltem én ezt már máskor is, hogy picik a pupillái, s ezért szűrő jellegű a tekintete. Amikor pedig kint beszélgettem vele, a nap fényében, egészen kicsi ponttá szűkült, a szeme kékje közepén. Mintha egy kék tengerben fuldokló, két kézzel kapálódzó ember kérte volna a segítségemet abban a fekete kis pontban. Az a szűrő tekintet...

Érdekes volt látnom. Szóvá is tettem neki az észrevételemet. Később leültem vele szembe beszélgetni, és egy érdekes dologra lettem figyelmes. A múltjában történt esemény mesélése közben a távolban fixált egy pontot, s nem nézett rám. Az esemény, amit mesélt annyira megrendítette, hogy az egyik szembogara hatalmasra kerekedett, de ugyanezzel egy időben a másik borzasztóan összeszűkülve maradt. Ilyet még soha nem láttam, s nem azért, mert ritkán keresem a tekinteteket. Érdekes volt számomra ez a *jelenség*. Vajon ha egyszer megbarátkozna önmagával, akkor eltűnne szemeiből az a szűrő apróság, és helyette hatalmas fekete kerek lenne a pupillája? Még ha nem is mindig, csak mondjuk alkalmanként, amikor boldogabb, mint, ahogy ez minden embernél működik. Tudom, hogy ő más, egy különleges ember, mély érzésekkel, önmarcangoló gondolatokkal a fejében, lelkiismeret furdalásokkal a szívében... Csak azt nem vagyok képes megérteni, hogy miért bántja önmagát egy ilyen jólelkű ember, akit mindenki szeret? Miért látja másnak önmagát, mint amilyen valójában? Még így is, hogy mindent elmesélt nekem önmagáról, sem változott meg bennem a róla kialakult képem... *Szeretnék bánat gyilkos gyerek lenni?!... Bezárni egy színes üveggolyóba, s majd látni azt, ahogy kezeimből kiesve apró szilánkjaira hullik szét a bánat. A tiéd!*

Egy ember, aki egész életében vágyott a szeretetre. Aki soha nem tudta kiheverni édesapja korai elvesztését. Aki harcban áll önmagával a nap minden percében, órájában. Aki kevesebbnek tartja önmagát a valódi emberi értékeinél. Aki folyton próbálja megkeresni a *miért*ekre a válaszokat. Aki úgy érzi, hogy nem elég jó édesanya?! Aki kisgyermekkel magára maradva ült magányosan a karácsonyfa alatt. Aki, most hogy boldog lehetne, nem tud mit kezdeni a boldogsággal. Igen Ő az, akinek próbálok biztató szavakkal segíteni, hogy bízzon önmagában, hiszen az ember olykor hibázik, bűnbe esik, de ettől mégis ember. Lehet-e rossz anya az, aki csillogó szemekkel, édesanyai ösztönrel mesélte el nekem, hogy milyen érzés kerítette hatalmában gyermeke születése után? „*A terhesség volt életem legcsodálatosabb érzése... Szülés után valami fájót éreztem, mert eltűnt belőlem valami... és nagyon hiányzott... Egyedül, magamra maradva kellett megküzdennem érzésekkel...*” Nem lehet rossz ember az, aki így gondolkodik. A két fekete kis pont tulajdonosának érzései ezek a fenti gondolatok.

Kérlek, állj fel!, szeretnék segíteni neked, ahogy te is tetted, életem meghallgatásával. Nem lehet mindig, minden szomorú. Egyszer kell történnie az életben valami jónak is. Megverhetsz, De!!!! tudod, hogy gyorsan futok. ☺ Talán?! Egész biztosan... (És ezt a „DE” – szót te írtad nekem így, egyik mondatod végére, öt darab felkiáltójel társaságában! Emlékszel?! Most én teszem.)

A kék szemek bánatosan, fáradtan, szomorúan, meredtek a távolba, miközben a tulajdonosa sebzett szívvel, gyöngye vállal állta a világ zord meghurcoltatásait, támadásait. Minden nap ott látom vállain cipelve a bánatot. *Mi a helyes? Mit tegyek? Lehetek-e boldog?*

Ide kell mennem, oda kell mennem, jaj megint elhagytam figyelmetlenségemben valamit? Alkalmas vagyok-e erre a feladatra? Nem vagyok-e kevés? Hiányoznak a gyerekek... csak az volt az én igazi életem... Nem jó ez a bizonytalanság... Hogyan lesz tovább...? Elfáradtam... Bírnom kell...!?

Próbálj meg kilépni önmagad árnyékából, búcsút véve a lelkiismerettől. Szeretnék segíteni neked és azt látni, hogy sikerült megbarátkoznod önmagaddal. Te, aki a világon a legnagyobb ember vagy!!!!

A készre kötött könyvem

Ahogy mesélték nekem a történetet szemeim előtt meglevenedett két hatalmas kertés ház, melyet csak egy kerítés választott el. És mindezek mellé odaképzelttem egy nagy diófát is, melynek terebélyes lombkoronája átnyúlt a szomszéd térfélre is. Alatta a román kisfiút barna hajjal, nagy barna szemekkel képzeltem el. Míg a magyar gyermeket világos hajjal, zöldes barna szemekkel láttam gondolataimban. Gyermek. Nem román és magyar kisfiúkat, hanem gyermekeket láttam, akiket a barátság láncszemei kötött össze, kiket még a nyelvi akadályok sem hátráltattak közös játékaikban.

A minap jelenésem volt a könyvkötőnél, kinek most a kész munkáját tartom kezeim között. Tejeskávés színű szövetszövet borítja írásaimat, melynek tetején arany színű betűvel nevem és könyvem címe olvasható, selyem szalag könyvjelzővel a kötésben.

E kedves házaspár Békéscsaba belvárosának szívében dolgozik a boltjukban. Amikor megjelentem náluk, éppen nagy munka kellős közepén tartottak. Az asztalon tornyosuló munka bizonyította, hogy akad munka bőven. Bekötés előtt álló könyvek sokasága, készülésként lévő bizonyítványok, díszdobozok, „alkatrészek” tárultak a látogatók szemei elé. A férfi a kötészetért volt felelős, a kedves felesége, pedig adminisztratív teendőiben segédkezett neki. Mozgott a dolgozó kéz, miközben beszélgetésbe kezdtünk. Elmeséltek nekem egy kedves történetet két kisfiúról, akik Romániában éltek gyermekeiket, egymás melletti kertés házban, egymás anyanyelvénél ismerete nélkül.

– Képzeld el, egymás szomszédságában élt a két gyermek, s csak egy kerítés és a közös nyelv hiánya választotta el őket egymástól. Mégis jókat játszott egymással a két apróság.

Ahogy mesélték nekem a történetet szemeim előtt meglevenedett két hatalmas kertés ház, melyet csak egy kerítés választott el. És mindezek mellé odaképzelttem egy nagy diófát is, melynek terebélyes lombkoronája átnyúlt a szomszéd térfélre is. Alatta a román kisfiút barna hajjal, nagy barna szemekkel képzeltem el. Míg a magyar gyermeket világos hajjal, zöldes barna szemekkel láttam gondolataimban. Gyermek. Nem román és magyar kisfiúkat, hanem gyermekeket láttam, akiket a barátság láncszemei kötött össze, kiket még a nyelvi akadályok sem hátráltattak közös játékaikban. ŐK is már „Egységek a sokféleségben”!

– Képzeld el, hogy minden nap tanultak egy kicsit a másik anyanyelvéből úgy, hogy csak egy kerítés volt közöttük. Történt egyszer, hogy az egyik kicsi szülei elkezdett egymással beszélgetni gyermekük számára „idegen” nyelven, hogy hová rejtsék el előle az ajándékaikat. Ekkor az ajtóban megjelent a kis kölyök huncut mosollyal az ajkán, melyek azon nyomban szóra nyíltak.

– Tudom, hogy azt próbáljátok megbeszélni, hová tegyétek el előlem az ajándékokat. Elkezdett mindenki nevetni. A kicsi ugyanis értette szülei szavait, mivel többé-kevésbé megtanulta szomszédjától a számára idegen nyelvet, ami valljuk be nagy hasznára is vált. Inkább úgy fogalmazok, hogy előnyt tudott belőle kovácsolni saját magának.

Miközben mesélte könyvkötő barátom a történetet én elképzeltem Romániában a családot nevetni, s láttam, ahogy eközben a pici könnyei potyogtak, a szülők pedig egymást megölelve kacagtak.

A történet szereplőinek „mosolya” a Mi nevetésünkkel, folytatódott, vált eggyé. Bárcsak minden ember így tudna nevetni, határtalanul, még idegenben is, gyermekien, őszintén, színesen. KACAGNI... KACAGNI... és MINDIG csak kacagni, mely a leggyönyörűbb muzsikaszó a világon.

...

Kár, hogy a két kisgyermek határainkon túl nem olvashatják a róluk szóló történetet, de kedvem lenne velük személyesen találkozni.

Köszönöm kedves könyvkötő ismerősöm e szép munkát, és nektek gyermekek a történetet.

A kis kagyló

Szétnéztem magunkon, de nem igazán tudtam mire vélni a nagy csöndet, meglepett arcokat. Kis idő elteltével Marcsi tanárnőnk (mindkettő Marcsi) két kis tasakkal a kezében, mindenkihez egyenként odament, és oda adott nekünk egy kis kagylót, és egy kis csokit, rajta kis műanyag pillangóval. Úgy tette ezt a felnőttképzésen, mintha mindenkinek egy-egy darabot adott volna a szívéből. Ugyanígy végig haladt egy tálcával is, és mindenkit megkínált az otthon készített süteményével.

Erről a kis tárgyról egy nagyon kedves személy és egy vele kapcsolatos szép történet jut eszembe. Pici, barna színű kagyló, mély emberi tulajdonságokkal felruházva. Talán azért, mert ez a picuri tárgy egy kedves ember kezéből került hozzánk. IGEN, direkt nem egyes szám első személyben írtam, mivel mindannyian kaptunk belőle egy darabot. MI, akik ott voltunk öt hónapon át egymás életében.

Soha nem feledem, azt az utolsó vizsga előtti napot, tele izgalommal, feszültséggel, ünnepi hangulattal. Mindannyiunkban ott volt a stressz, a vizsgadrukk, és ugyanakkor tudtuk, hogy ez az utolsó egymás társaságában eltöltött napunk. A tanóra éppúgy eltelt, mint máskor, nevetéssel, vidámsággal, tanulással. Majd kinyílt az ajtó és megjelent a másik tanárnőnk, kezében egy hatalmas tálcával. Meglepődtünk. Egy pillanatig csend költözött osztálytermünkbe. Az osztálytársammal egymásra néztünk, majd elindultunk tanáraink felé két reklámszatyorral. Barátnőm Éva, útközben megkérdezte tőlem, hogy kinek szeretném átadni az ajándékot. Én is, és valószínűleg ő is tudta a választ. Majd odaléptünk hozzájuk.

– Szeretném az osztály nevében megköszönni a lelkiismeretes munkádat – mondtam, miközben kezem nyújtotta felé a csomagot.

– Köszönöm szépen – felelte tanárnő.

– És puszi is van? – kérdeztem mosolyogva.

Természetesen volt, és ugyanígy odamentem megköszönni a munkáját a másik tanárnőnek is. Ő nevetve megjegyezte, hogy azért nem adott puszit a másik osztálytársamnak sem, mert meg van fázva. Nevettünk, majd visszamentünk a helyünkre. Néma csend következett. Mindenki figyelte a két lányt, ahogy kezeik bontották a csomagjainkat. Ünnepies, családi atmoszféra jellemezte a hangulatot. Tekintetem körbejárta a termet, miközben elemezte osztálytársaim arcát, majd ismét a két tanárnőn pihent meg. Jó, hogy ők tanítottak bennünket. Két különböző személyiség, egymást kiegészítve. A csendességet, részletekbe belemerő, lassabb ütemben haladó oktatói munkát teljessé tette a másik ember humorossága, pörgősége.

– Nagyon szép, még a csomagolás is! – adott hangot érzéseinek a fiatalabb.

– Ezért késtünk el reggel az óráról, mert otthon csomagolta az Éva – feleltem.

– Igen. Gondolom – mondta mosolyogva.

Eközben a másik tanárnő csak némán bontogatta a csomagját.

– Ilyen szép és különleges ajándékot még nem is kaptunk. Talán virágot, de ez igazán szép, és egyedi – felelte, miközben szemeivel nézegette a díszes fa dobozt.

Másik „Marcsink”, pedig elkezdte olvasgatni a fazekas által egyedire megkreált tálat, melynek kívül az oldalán mintázatot adva, az osztály névsora volt olvasható. A közepén, pedig egy angol szöveg „Simplicity is an advanced course!” volt látható, alatta az iskola nevével, és a tanfolyam befejezésének dátumával. Az asztalon lévő csomagban ott maradt még egy-egy könyv „Aranyköpések” felirattal. Krémszínű, szövethétyű aranyszínű betűkkel, félkör alakban volt ráírva a szöveg, alatta egy kis mintával, évszámmal. Ők is észrevették, hogy valami még ott lapul a csomagban. Mind a ketten kezükbe vették, és el kezdték lapozgatni az öt hónap alatt összegyűlt közös, vicces megszólalásainkat. Láttuk, ahogy mosolyognak és mutogatják egymásnak a vicceket.

– Nézd! Ez jó... – jegyezte meg egyikőjük.

– Ez is, emlékszel? – reagált rá a másik tanárnőnk.

– „Értelmes dolgot írt valaki” – olvasta fel mosolyogva saját korábbi mondatát a könyvből a fiatalabbik. Azért tudjátok, hogy ezt nem így gondoltam! – jegyezte meg nevetve.

Jó volt elnézni őket, a tanárainkat, akik e pillanatokra gyermekekké váltak, a meghatódottság, és az öröm ízei miatt.

– Ki kötötte be? – hangzott felénk a kérdés.

– Egyik könyvkötő barátom, a posta közelében, de hozzá a design-t én választottam ki... Vele.

– Kinek volt az ötlete? Az aranyköpéseknek a kinyomtatása.

Néma csönd. Majd kis idő elteltével megszólalt mellettem ülő osztálytársam.

– Erikától származik.

– Ezt mindannyian készítettük, mindenki benne szerepel a saját megszólalásával – feleltem. Tulajdonképpen az emlékkönyvembe volt bele ragasztgatva, amit mindenkinek oda adtam, hogy írjon, rajzoljon bele. És akkor mondták a többiek is, hogy ez milyen jó dolog. Ezért támadt ez az ötletem... Szétnéztem magunkon, de nem igazán tudtam mire vélni a nagy csöndet, meglepett arcokat. Kis idő elteltével Marcsi tanárnőnk (mindkettő Marcsi) két kis tasakkal a kezében, mindenkihez egyenként odament, és oda adott nekünk egy kis kagylót, és egy kis csokit, rajta kis műanyag pillangóval. Úgy tette ezt a felnőttképzésen, mintha mindenkinek egy-egy darabot adott volna a szívéből. Ugyanígy végig haladt egy tálcával is, és mindenkit megkínált az otthon készített süteményével.

– A csokit csak a nyelvvizsga után szabad elfogyasztani – mondta mosollyal az arcán.

Majd az osztály közepén megállva felolvasott nekünk a könyvből egy részletet, erőt és hitet adva a másnapi nyelvvizsgánkra. Megható volt, talán azért is, mert sok képzésen vettem már részt, de ennyi érzelemmel, emberi értékekkel még nem találkoztam sehol.

Biztos vagyok benne, hogy még egy tanár sem adott minden egyes diákjának kedveskedve apróságokat, és saját készítésű süteményeket a tanfolyam végétével. Azzal is tisztában vagyok, hogy mennyire elfoglalt a másik, és mindezek ellenére is feláldozta ránk, saját szabadidejét. Felolvasása végére hangzavar lett, mert már fél lábbal mindenki a másnapi vizsgára tartott. Megköszöntük egymásnak (Ők a tanárok és MI a diákok) ezt a kemény munkával eltelt öt hónapot, és mindenki elindult az ajtó felé.

Vizsga napján

Másnap reggel autóval utaztunk át Sarkadra, a vizsga helyszínére. Tanárnőnk útközben meghatódva mesélte, hogy milyen nagy örömet szereztek nekik előző napi ajándékainkkal. Amit felvittek a főnökükhöz megmutatni, aki azt mondta nekik, hogy nagyon becsüli meg, mert nem szokott gyakran előfordulni ilyen. Aztán otthon, átvitte még megmutatni a szomszédjának, édesanyjának, élettársának és az ismerőseinek. Én mosolyogva jegyeztem meg, hogy „*úgy megsétáltattad a „fazekunkat” (ami kerámia tál volt), mint más ember a kutyáját.*” Nevettünk. Jó volt éreznünk, hogy örömet, boldogságot szereztek másoknak ajándékainkkal. Egyébként is, adni mindig jobb, mint kapni!!! Majd rövid időn belül megérkeztünk a vizsga helyszínre.

Én próbáltam az utolsó pillanatot is kihasználva tanulni, miközben a mellettem ülő teacher szórakoztatott.

– Minek ilyenkor már tanulni? Mit tanulsz Erika? – kérdezte, miközben nevetve felolvasta füzetemből a levelezési sémáknál szerepelt elbűcsúzási mondataimat. Ezt tanulod, hogy Love, Erika... Love, Erika... Love, Erika...

– Igen, egész biztosan, ezt tanulom. Ne incselkedj! – mondtam.

– Jól van, akkor csak tanuljál – felelte.

Szétnéztem a stressztől megrészegült osztálytársaimon, miközben elindultunk a terem felé. Megálltam dobogó szívvel a torkomban az ajtónál, és visszanéztem a tanárnőkre, aki küldött egy biztató mosolyt felém. Csak álltam, néztem rá, és eszembe jutottak a reggel elolvasott sms sorok.

„...Tudod, a fény harcosa vagy. Bízz magadban! Minden rendben lesz holnap! Ne maradj most fent sokáig! Jó éjt! ☺”

Majd becsukódott az ajtó, és én még láttam őt egy rövid ideig az ajtón túl is. Amikor kiosztották a feladatlapokat, egyszerűen dekoncentráltá váltam. Egy üres fehér lapot láttam magam előtt a rajta lévő fekete betűket, nem értelmezte agyam. Mindez húsz percig tartott. Olvastam a sorokat és nem értettem, hogy mit olvasok. Ilyen még soha életemben nem fordult elő velem. Végignéztem az osztálytársaimon is, és szintén ezt véltem felfedezni mások arcán is, hogy többen nem álltunk a helyzet magaslatán.

My software is freezing in my head at the moment. Memory card is full – tagadta meg a gondolkodás minden formáját agyam.

A *readings* első feladatban egy daily rutin hiányzó mondatainak betűjét kellett beírni az üres helyekre. Az volt a bökkenő, hogy szerintünk egy helyre több megoldást is be lehetett volna írni. A második feladat tartalmilag két különálló részből állt. Egyik része egy katasztrófát írt le, míg a második része a csokoládé evészetről szólt. A beírnivaló mondatok pedig nem voltak tartalmilag szétválasztva. Annyira kevés volt rá az idő, hogy a szöveggörnyezetet nem is nagyon tudtam elolvasni, csak a megoldanivaló mondatokat.

A *writings* feladatban két levelet kellett írni kétszer huszonöt percen, százhusz szóban. Egy bocsánatkérő hivatalos levelet a tanárnak, és egy baráti hangvételt a barátunk, természetesen a megadott szempontok alapján. Katasztrófa! Én még magyarul sem tudok ennyi idő alatt összehozni egy fogalmazást. Na jó, azért talán túloztam egy kicsit. ☺

A *listenings* feladat egyenlő volt a katasztrófák katasztrófájának négyzetével. Eddig szerettem Mr. Beant, de amióta a vizsgán az ő interjúja volt a feladat, azóta csökkent az iránta érzett rajongásom. Nem tudtam, hogy az interjút próbáljam megérteni, vagy a feladatlapon próbáljam megkeresni a természetesen nem sorban elhangzó kérdéseket és válaszokat. Amíg kerestem a feladatlapon, hogy hol van a szöveg, addig nem tudtam hallgatni/figyelni a

szöveget. S a második részében pedig beírni kellett volna a hallott szöveget értelemszerűen a hiányzó helyekre. Szintén rémes volt.

Szünetben mindenki lógatott fejfelül a padon. Mindannyian kezünkben szorongattuk az előző nap tanárnőnkől kapott kis csokoládét és a kagylót. Az egyik fiú osztálytársam bohóckodva bele tette fülébe a kis kagylót, miközben megjegyezte, hogy nem hallja a tenger vizének hangját. Utána átkarolta tanárnőnket a srác, majd saját stílusában, viccesen tett egy kijelentést.

Mindenki azt mondta, hogy a szokásosnál is nehezebb volt a vizsgafeladat, ezt az osztályunkkal együtt vizsgázó emberek is kijelentették, akik túl voltak már pár sikertelen angol nyelvvizsgán.

A sulis maximális volt, a képzés, tanárok szintén professzionálisak voltak, de a képzési idő, az-az öt hónap a nulláról indulva borzasztóan rövidnek bizonyult. Nagyon kemény munka állt a hátunk mögött, mind a tanárok, mind a tanulók részéről. Nagyon sokféle feladatot, gyakorlatokat oldottunk meg, minden érthetően el lett magyarázva, és sokat is készültünk rá. Mégis úgy éreztük, hogy a munkánk eredménye nem állt egyenes arányosságban a ráfordított idővel. Én többet vártam el magamtól, de sokan közülünk a kurzus végére teljesen elfáradtak. Nehezen volt követhető a felgyorsult eseményeket. Mégis azt mondom, hogy szép volt ez az öt hónap. Szomorúan bandukoltunk hazafelé. Emlékszem, hogy tanárnőnket is nagyon megviselték a történetek, aki szomorúan az autóban ülve meredt maga elé.

– Tegnap még minden olyan szép volt, meg az egész öt hónap. Jó lett volna, ha a végén nem kellett volna vizsgát tenni – jegyezte meg halkán, kedvesen.

– Ez jó. És akkor miért jelentkeztünk? Hát pont a végkimenetel lett volna a lényeg – jegyeztem meg negativisztikusan. A szituációra haragudtam s nem rá.

– Tudom – mosolyogta. Mindegy – súgta maga elé elkedvetlenedve.

– Most nehogy szomorú legyél. Ez nem rajtatok, meg a képzésen múltott. Nehéz volt – reagáltam én.

Úgy éreztem, hogy tanárnőnket majdhogynem jobban megviselte ez az egész, mint minket, hogy nem úgy sikerült írásbelink, ahogyan azt vártuk!!! SAJNOS!!!

Én azért mindenkinek köszönetet szeretnék mondani. A tanárainknak a munkájukért és önmagunknak a küzdelemért. Ha másból nem is vizsgáztunk ötösre, emberségességből azt hiszem IGEN! Megtettünk minden tőlünk telhetőt, és mások munkáját megköszönve örömet tudtunk szerezni tanárainknak a meglepetéseinkkel.

KÖSZÖNÖM MINDENKINEK, HOGY AZ OSZTÁLYTÁRSAITOK LEHETTEM. SOK SZERENCSET, KITARTÁST AZ ÉLETHEZ, ÉS SOK PUSZIT KÜLDÖK MINDENKINEK!!!

Barátságról

Beléptem öt hónappal ezelőtt egy kapun egy másik ember életébe, vagy egymáséba, és most ugyanazon ki is lépünk, távoznak... Ennyi volt a barátság részéről, ami nála el sem kezdődött, most befejeződött. FÁJ! Rossz érzés kerít hatalmába. Egy hülye könnycsepp hullik betűimre pacát hagyva a papirosom. Hiányozni fog... Megismertem egy embert, aki pont olyan érzékeny, sérülékeny, mint én. Szinte mindenben hasonlítunk egymásra. Főleg az életünk... Mintha ikertestvérem lenne érzelmileg!!!

Egy barátság illatát érzem, emlékképeit őröm szívem legmélyén, szobám falain belül. Túl magasra épültek e falak az évek folyamán bennem (is). Itthon másképpen érzek,

gondolkodok, írok, mint szobám falain túl. S most is ezt teszem, írok. Másképpen... A barátságról...

Mindig a legegyszerűbb emberek álltak a legközelebb szívemhez. Tisztaságukért, őszinteségükért, egyszerűségükért...

Harmincegy éves fejjel rá kellett döbennem, hogy igazi, szoros barátság felnőtt korban nem létezik, talán csak az enyhébb formája. S miért teszek ilyen bántó kijelentést?, kedves olvasóm. Saját életemben, és közvetlen környezetemben tapasztaltam mindezt. Mindenkinek saját családja, gyermeke, élete van, és abba semmilyen mértékben nem fér bele e kötődési forma. Sajnálatos az a tény, hogy ebben a világban „csak” családra, gyermekekre, munkára, pénzre van szükség, de mi ránk, barátokra NEM! Ezek szerint titkainkat, nehézségeinket, bánatainkat is munkatársainkkal, gyermekeinkkel, családukkal oszthatjuk meg. A társadalom számára nincs szükség mi ránk, BARÁTOKRA, mivel mindenki rohan egyik munkahelyétől a másikig, s onnan fáradtan, kimerülten a családjához. Így aztán senkinek nem fér bele a drága idejébe, hogy elmenjen egyet beszélgetni a barátnőjével ebéddidőben, az étel elfogyasztása közben, vagy egy gyermek haza hozatal előtti harminc perces kávézói találkozó. Egy kirándulást, vagy egy mozizást már meg sem említek. Túl sok „A” barát elvárásai.

Igazi barátságok sajnos, tényleg csak gyermekkorban születnek, azok az őszinte, feltétel nélküli szeretetek, amikor úgy fogadjuk el a másikat, ahogy van, a hibáival együtt. S ekkor még nem a másik társadalmi rangja, anyagi helyzete számít. *S, hogy mi kell a barátsághoz? KRITÉRIUMOK? PÉNZ? IDŐ? Másoknak talán...* Nekem szeretetre s feltétel nélküli elfogadásra van szükségem. Valamint IDŐRE, hogy bele férjek a másik életébe. Gyermekkorunkban még volt időnk, ilyen banális dolgokra, hogy barátság, szeretet. És őszinte érzelmeken alapult. Mai fejemmel harmincegy éves gyermeki lelkem azt mondatja velem, hogy a felnőtteknek nincs ideje barátkozni, ebben a rohanó világban, mert ahogy azt fentebb említettem, NEKIK „csak” családra, munkahelyre, pénzre van szükségük (idejük). TE sem érsz rám sohasem...

Mindig arra van időnk, amire akarjuk, hogy legyen, és mindig azoknak okozunk legnagyobb fájdalmat, akiket a legjobban szeretünk. Tudták ezt?

Vajon rajtunk kívül álló okok tehetnek a napi időbeosztásunkról, vagy mi saját magunk? Sok helyen már egymásra sincs ideje a családtagoknak, csak a munka utáni fáradt ágyba zuhanáshoz van erejük. Az idő meg csak halad... egyre halad... megállíthatatlanul... feltartóztathatatlanul...

Ha a barátság nem is fontos annyira, a családra rá kell, hogy érvünk. Rossz, hogy a kettő együtt nem fér meg egymás mellett! Pedig szükség lenne mindkettőre. Ijesztő, hogy a munka a szükséges rossz *harmadik*, vagy inkább első az életünkben. Talán emiatt nincs elég időnk egymásra. Én azt vallom, hogy inkább legyen kevesebb pénzünk kajára, csekkre, telefonálásra, de havonta egyszer legyen időnk gyermekünkkel, társunkkal egy erdőben való sétálgatásra, egy színházra, egy étteremben történő ebédre, úszásra. Ha azt mondják, nincs idejük, pénzük rá, akkor nem mondanak igazat... önmaguknak sem. Az ilyen események hozzák egyre közelebb az embert egymáshoz. Szükség van rá. Úgy érzem, hogy anyu bár ne dolgozott volna annyit, és ettünk volna kevesebbet gyermekkoromban, csak velem lett volna többet. Egész nyáron utáltam a KISZ táborban lenni... Mivel mama korán meghalt, így nála nem tölthettem a szünidőmet, mint más gyermek. Anyu meg dolgozott. A gyermekek egy-kettőre felnőnek, és *akkor már mindenkivel lesznek, csak a szüleikkel nem, s már nem ölelhetjük meg, amit gyermekkorukban még megtehattünk volna. Felnőttként már más*

ölelésére lesz igényük. Amit úgy hívunk, hogy BARÁTSÁG, SZERELEM, CSALÁD. Barátnők, fiúk, iskolák és meglátják, hogy hiányozni fog az-az idő, amikor egymással lehettek volna. Akkor már nem vehetik ölükbe, nem simogathatják meg. MOST KELL velük lenni és...!

Tudjuk MI is, hogy csak egy irányba haladnak a mutatók. ELŐRE... MINDIG CSAK ELŐRE... Az embereknek mindig előre kell tekinteni. Nem egy-két év múlva, hanem MOST! Mindig a MOSTnak KELL élni!

Ha tehetném, időt adnék minden barátunk ajándékba, hogy legyen RÁNK idejük!!! Neked is... Több időt és boldogságot ajándékoznék. /Talán ha egyszer híres Hemingway vagy József Attila leszek, elviszlek családotul Egyiptomba, de az nem ebben az életben lesz, nem ilyen adózási viszonyok mellett./ MINDEN MÁS RÁ ÉR, CSAK A MOST NEM!!!

Én mindent megadtam volna az életemben azokért az értékekért, amik megvannak valakinek! Nem sajnáltatni akarom magam, távol áll ez tőlem. Én is szerettem volna diplomát, egy társat, aki hűséges, nem lép félre és szeret. Értem egyik férfi sem volt hajlandó lemondani a korábbi életéről. Egészséget is szerettem volna. És egy gyermeket, akiben mi élünk tovább. Jó felfedezni arcvonásokat a gyermekben, hogy melyik részük kitől van. A szeme az apjáé, a szája pont, mint a nagymamájáé stb... Értik?

Már nem a pénz az érték, vannak sokkal fontosabb dolgok. Én évekig éltem huszonhat ezer forintból, és nem látszik rajtam, BAR listán vagyok, és míg ki nem fizetem, utána még öt évig nem vehetek fel lakáshitelt, hiába gyűjtöttem a lakáskasszámat hat évig. Nem bírok albérletet fenntartani harmincegy évesen. Szomorú! Elvégeztem általános iskola után négy iskolát, sokra mentem vele. Tanulmányi versenyen vettem részt, könyvet, első helyezett pályázatokat írtam blablabla... és ennivalóra meg nem volt pénzem, sem a gyógyszereimre. Látszódik rajtam? NEM. Mert nem is akarom, hogy lássák!!! *Nekem az a legfontosabb, ha szeretnek. Csak ez számít.*

Két embert csodálok, felnézek emberileg rájuk. ŐK voltak legnagyobb hatással személyiségemre, jellememre, érzéseimre, és én is így szeretnék viszonyulni embertársaimhoz, ahogy a szívemhez legközelebb álló két ember tette velem. Igen... mert vannak személyek, kik hatással vannak személyiségünkre, formálják jellemünket, jövőnket. A két személy közül az egyik BARÁT. Egy elfoglalt ember... AZ ELFOGLALT EMBER.

Életszerűen vonzódok a különleges emberekhez!

Talán ha felnövök (családom lesz), majd megértem. Mondták páran a barátnőim közül. Pedig most is van családom, csak másként, mint a többieknek. Férjemként ott van az írás, aki hűséges társam, s kitart mellettem jóban-rosszban. Fiamként a futás van jelen napi szinten életemben, aki szót fogad testemnek-lelkemnek. Munkám a tanulás, s nem utolsó sorban a sok-sok olvasás, kikben nem csalódhatok soha sem. Tudom magamról azt, hogyha három férjem, tíz gyermekem is lenne, tudnék időt szakítani magánéletemből a másik számára. Úgy érzem, hogy kevesen gondolkodunk így, kb. az a tíz százalék, s ebben benne vagyok én is. Nem akartam bántó lenni, de így érzem. Ne haragudj! Kérlek!

Hová lettek a szavak...? Nem találom őket. Este lefekvés előtt még megvoltak. Bepakoltam őket agylebenyeim polcára. Reggeli felébredésemet követően pedig eltűntek. Gondolatokká fajultak. És ezen gondolatokkal nem tud szívem mit kezdeni. Ma valahogy minden olyan más. Másképp áll még a toll is a kezemben. Ma péntek van, s minden olyan pénteki... Jöjjetek elő, foganjatok új szavakká... kérlek benneteket!!! ITT vannak, megérkeztek. KIMONDTAM ŐKET. SZAVAKKÁ LETTEK. Értelmes, érzelmes, kimondott SZAVAK... Csak az a baj, hogy nem lel hallgató fülekre...

Búcsúzóul Neked

Üres vagyok. Nem esnek jól még a gondolatok sem. Élni sem. Ma erős pofonokat kaptam valakitől, aki nagyon fontos VOLT számomra. Mit mondhatnék erre? Hogy fáj? Hát nem teszem. Egy ideje már nem fáj semmi... Bár jó volt azt hinni egy kis ideig, hogy emberileg tartozom valahová, hogy fontos vagyok (lehetek) VALAKI számára. Aztán öt hónap elteltével fel kellett ébrednem...

Mindenkinek van értelme élni. Mi az, hogy élni...? Régóta nem élek már...! Sokat gondolok a halálra... Fekete színű...? Van-e lelke...? Vajon hagynék-e ürt VALAKIKBEN...? A Magány halálszerű fájdalom... Csöndes, fekete, keserű, olykor izetlen.

A Bánat napján

Ma ezt mondta nekem VALAKI: „elrontottam azzal, amikor ezt a kijelentést tettem, hogy fontos vagy számomra...! Igazán, nekem a barátsághoz hosszú idő kell...”

...

„Igen, ELFOGLALT EMBER VAGYOK... A saját gyermekemre és családomra alig van időm. Még a barátnőmre sincs (öt legalább annak nevezed), fél óra és kész... aztán megyünk... Én ilyen vagyok, folyton rohanok...”

Amikor elkezdtem mondani neki valamit, hogy „nem értesz meg!” Ő azt felelte feldúltan, hogy „te nem értesz meg...!” S amikor elmeséltem, hogy mások örültek a SEGÍTŐ beszélgetésemnek, amivel maga a segítő is erőre kapott, hogy egy darabig érezhette azt, hogy fontos. Ő azt felelte: „én a múltkori beszélgetéstől nem lettem erősebb... nem segített... és meg sem fogadtad a tanácsomat, ott a padnál... amiket mondtam neked...”

FÉLEK... Nem tudok mit kezdeni a helyzettel, az élettel, aminek egy jó ideje keresem az értelmét. Beléptem öt hónappal ezelőtt egy kapun egy másik ember életébe, vagy egymáséba, és most ugyanazon ki is lépünk, távozzunk... Ennyi volt a barátság részéről, ami nála el sem kezdődött, most befejeződött. FÁJ! Rossz érzés kerít hatalmába. Egy hülye könnycsepp hullik betűimre pacát hagyva a papíroson. Hiányozni fog... Megismertem egy embert, aki pont olyan érzékeny, sérülékeny, mint én. Szinte mindenben hasonlítunk egymásra. Főleg az életünk... Mintha ikertestvérem lenne érzelmileg!!!

Már megkaptam egyszer egy gyermekkori barátnőtől (a legjobbtól) „ez az élet rendje... (hogy ne legyenek barátok?) majd ha családod lesz, te is elfoglalt leszel, s nem fogsz ráérni barátnőddel találkozni... majd megérted...!”

Szúr a szívemben a fájdalom, a számban pedig keserűséget érzek... Kicsit hiányozni fog, mert tudom, hogy soha többé nem láthatom. AZ ELFOGLALT EMBER! Kimondhatatlanul fájnak a szavai. Mi lesz most velem? Egy mély űr keletkezett a lelkemben, mint amikor egy állami gondozott gyermeket kivesznek, s majd öt hónap elteltével visszavisznek, hogy nincsenek vele megelégedve.

Hiányozni fog!, de továbbra is ragaszkodom hozzá gyermetegül, attól a pillanattól fogva, amikor anyáskodó szeretettel talpra állított engem.

Előfordul, hogy egy vihar becsapja a számunkra kedves kis ház kapuját, és soha többé nem tudunk rajta visszajutni a szobába. SOHA. Próbálnánk, de már késő. Sok emberi kapcsolat megélt már ilyen viharszerű eseményeket.

A kutyák hangtalanul ugatnak odakint, én a szobámból látom a füleimmel. Az óra ketyeg, a monitor vibrál, az anyámtól kapott barna plüss macim szomorúan néz reám, eközben a szívem érzéketlen. MA minden olyan halott. MEGHALTAM!!!

Menekült előlem, miközben egy helyben állt előttem, de szemeiben láttam, hogy szaladt, hátra sem nézve a sok temérdek tennivalója után... mert a pénz... a pénz... a pénz... „Hagyta volna a dagadt ruhákat másra, és vitt volna föl engem a padlásra...”

Menekült a menekülő, mintha ezeket a szavakat súgta volna szemeivel... hagyjál... nem érted... N-E-M É-R-E-K R-Á-D!!! Van éppen elég gondom nekem is! Akármit mondasz, akármit kérsz!!!, én nem fogok soha rá érni... – ezeket beszéltek nekem a BARÁT szemei.

Ma végre megértettem, hogy nem férünk bele egymás életébe...

Miért okoznak nekem bánatot, fájdalmat az emberek? Engem megbántottak, fájdalmat okoztak, amire gyűlölettel reagáltam, s ezért engem kell megbántani!? Ha szerettek volna, én sem bántottam volna. A kaktusz is kipusztul, ha sokáig nem locsolják. A méhecske meg csíp a fullánkjaival, ha csapdosnak körülötte. Ezt tettem én is. Csak van, aki lecsapja a méhet. Engem ma VALAKI nagyon agyonütött!!!

A Bánat másnapján

Csak vakon nézek ki fejemből a tükörben lévő önmagamra. Állok arcommal szemben, s eközben szemem sem rebben. A kagylóban hallom a vízcseppek szomorkás hangjait, mert a csap nálunk mindig rossz... de aztán szabad akaratommal elzárom. Ezt még megtehetem... szabad AKARATTAL... AKAROK... ordította bennem egy gyászos hang.

A szemem pislog, egy hajszál az arcomhoz ér, amit hátra simítok. Tegnap vadul ordított bennem a düh, mára már csak üresség maradt belőle! Ez sem jobb... Most fájdalmat és örömet sem ÉRZEK!!!, a gyász... a bánat másnapján. Mint akit agyonütöttek és a kórházi ágyán fekvő fájdalomcsillapítók hatása miatt nem képes FÁJDALMAT ÉREZNI!!!

Letörlek egy koszt a tükör arcomról és elgondolkodom. Még mindig megmaradtam tisztának az életben, még mindig magamra tudok nézni a tükörben reggeli felébredésemét követően. És mégis mit érek vele??? – tette fel nekem egyszer anyám e kérdést. Nem akarok többé jó lenni. Mint annyiszor már, mindig sikerült talpra állnom, de most nem hiszem, hogy menni fog.

Gondolataimból felébredve meglátom, hogy már megint eleredt az eső a vízkagylóba. IGEN rossz a csap. Nekem most jó hallanom a vízcseppek kagylóban megkoccanó hangtalan hangját.

Arcomat időközben belepí a fájdalom. Szemeim szomorúan lesik önmagam, a mama szemeivel. Viszket az orrom hegye, hát teszek ellene. Mit szeretünk arcunkon? Én semmit... talán a mama szemeit. A szemem pillái világosak, a szám semmilyen, az orrom mosolygáskor „kövér” lesz, a fogaim „zöldek”! /Ezt még ő kérdezte mosolyogva, amikor mutattam neki a ballagási képemet./ Szóval nem hófehérek a fogaim.

Naiv vagyok... buta... egy senki... egy gyerek... ezt látom a tükörben visszanéző önmagamon. Újra érzem a fájdalmat, tompán, mélyen... mert lassan indulnom KELL, és most senkit nem AKAROK látni ilyen lelkiállapotban. Kinyitom a fürdőszobám ajtaját és elindulok a FÁJDALOMBA (iskolába)...

Indulnom KELL egy még nehezebb út felé... Te oda nem követhetsz... én választottam, ereszd hát el a kezemet... talán már egy ideje nem is fogod, s csak most vettem észre. Felébredtem egy harmincegy évig tartó álomból. Az üveggolyó összetört, szilánkjaira hullott, az álmaim szertefoszlottak. Ma néma maradok... ÖRÖKRE. Háború dúl a lelkemben és mindenféle hülye gondolatok kezdték meg támadásukat bennem. SZABAD VAGYOK...

A szeretet hiánya nem beszél, csak fáj!!! Menekülök vissza a magányba. Az legalább nem okoz fájdalmat nekem!!!

Búcsúzni... a gondolattól, érzelmektől, múlttól, a de jó VOLT egyszerűtől, emberektől, be nem teljesedett álmoktól, el sem kezdődött de már befejeződött barátságtól, szerelmektől, hangoktól, haragtól, bánattól, boldogságtól, képektől, szavaktól, nyomortól... s talán még önmagamtól is...

U.i. „Yesterday”

A digitális könyv

A család kedves író barátja ajándékozta anyámnak, saját keze által kinyomtatva, bekötve. Öt centiméter a lapok vastagsága. Nemcsak egy könyvet tartok kezeim között, hanem egy gondosan kidolgozott írói munkát, és a benne rejlő könyvkötészet fortélyait. Bele látok a lapokon lévő betűkön túli munkába. Mennyi idő volt ezt megírni, a könyvben szereplő képeket elkészíteni, s készre kötni. Nem is sejti az ember, csak az, aki benne él, és mozog.

Tanulnom kellene, helyett csak írok. Kis idő elteltével átmegyek anyám szobájába, ahol az asztalán heverésző cd-re leszek figyelmes. Kézbe veszem az anyagot, majd a papírfarmatumban is kinyomtatott könyvet kezdem el lapozgatni. Vörös bőrkötésű testét gondosan bekötött könyvlapok alkotják. A család kedves író barátja ajándékozta anyámnak, saját keze által kinyomtatva, bekötve. Öt centiméter a lapok vastagsága. Nemcsak egy könyvet tartok kezeim között, hanem egy gondosan kidolgozott írói munkát, és a benne rejlő könyvkötészet fortélyait. Bele látok a lapokon lévő betűkön túli munkába. Mennyi idő volt ezt megírni, a könyvben szereplő képeket elkészíteni, s készre kötni. Nem is sejti az ember, csak az, aki benne él, és mozog.

Legutoljára egy tanáromnak készítettem könyvet a nem teljesen kész írásaimból, és ezeket az emlékeket juttatja most eszembe. Én is mennyit ellenőrizgettem, javígtattam, majd vittem el a könyvkötőhöz, közösen kiválasztva a halvány krémszínű szövet kötést, a színben hozzá illő selyem szalag könyvjelzővel. Mennyi munka, izgalom, hogy szép legyen s, hogy időben elkészüljön, amit aztán szeretettel adunk át, mint legelső tiszteletpéldányt a számunkra legkedvesebb ismerősünknek. Hiszen ezek a legelső darabok, teljesen mások, mint a többi, amit a nyomdában állítanak elő. A legelső példányban mindig benne van a szívünk-lelkünk. Még a könyvkötőm is érezte rajtam múltkor, ahogy odaadtam neki, hogy bele kell kötnie, a két keze szép munkájával az én szívemet is.

Állok anyám szobájában, majd egy kis időre átviszem magamhoz e könyvet, és ott gyönyörködöm benne. Még mindig nem tudok betelni e nagy munka szépségével, küzdelmeivel, örömeivel, melyet az írónak is jelentett, mikor megírta. Pár óra elolvasni egy-

egy művet, de megírni milyen hosszú idő. És most eszembe jut egy vele folytatott beszélgetésem.

– Én túl racionálisan gondolkodom, hiszek abban, ami kézzel fogható – kezdtem bele a beszélgetésünkbe.

– És a sorsban, Istenben? – hangzott érdeklődő kérdése.

– Mindkettőben a magam módján, de nem járok templomban, gyülekezetekbe, csak picit hiszek. A sors, pedig biztosan eleve elrendeltetett mindannyiunk számára. Biztosan meg van valahol írva, hogy minek hogyan kell történnie. Velem is rengeteg csoda történt már, amin csak mosolyogtam volna, ha mástól hallom. Viszont nem hiszek abban, hogy rám néznek, és energia jön át hozzám a másiktól, nagylábujjamon keresztül a testembe. Ez annyira nevetséges. Ugyanígy a csodaszerekben sem hiszek, amit rákos betegeknek ajánlanak fel, ill. cukorbetegeknek, hogy jobba teszi az anyagcsere állapotukat.

– Azt mondtad, a sorsban hiszel. Nem kézzel fogható – állapította meg némi cinizmussal.

– Tudod mi volt számomra nagyon érdekes? Mielőtt kiutaztam Angliába munkát vállalni, voltak figyelmeztető jelek. Felvettem hitelt a bankból a kiutazáshoz, munkához, s éppen akkor odajött hozzám egy hajléktalan, hogy tudnék-e adni neki pénzt? Én akkor megkérdeztem tőle, hogy a hiteleimet kéri, vagy a betegségeimet? Továbbá tájékoztattam, hogy éppen a bankba készülök kölcsönért. Mosolyogtam magamban, hogy engem mindenki baleknak néz! Sajnos!!! Úgy nézek én ki, mint aki GAZDAG?! Utazás előtt egy nappal, pedig sikerült elhagynom kabátom zsebéből a mobil telefonomat. Az idő szűkös volt az indulásig, így aztán anyám tekert be szakadó esőben a mobil szolgáltatóhoz, hogy le legyen tiltva a telefonom, mivel előtte lévő napon töltöttem fel tizenötezer forinttal. Emlékszem, hogy én is sietve tekertem be szakadó esőben, anyám után a városba. Villámlott, mennydörgött, fújt a szél, ami nagyon megnehezítette kerékpárom tekerését. A szél kicsavarta kezeimből az esernyőt, és még sárral is sikerült összecsapnom magamat. Én akkor felnéztem az égre és így kiáltottam: „*Mi jöhet még?*” Mintha legalábbis Isten haragját kellett volna elviselnem, amiért itt hagyom a hazámat, szerencsét próbálva a távoli UNIÓBA. Így utólag jöttem rá, hogy ezek voltak a figyelmeztető jelek. *Minden olyan sorsszerű VOLT!*

– Miben hiszel még? – tette fel érdeklődő kérdését.

– A sportban... Amikor nem tudtam kikelni az ágyból a magány, szorongás, munkanélküliség, hitelek miatt, akkor döntöttem el, hogy igenis folytatom tovább. Lesz egy célom, és futni fogok minden nap. Az edzi a teste-lelket, jó az egész szervezetünknek, anyagcserénknek, pszichénknek, ellenálló képességünknek. Nincsen benne hitegetés, nem kerül pénzbe, mint az ilyen-olyan gyógykapszulák, ami tudjuk *más, mint a többi*. Mindezt a saját bőrömön tapasztaltam meg, tehát én erősebb lettem, élénkebb, nem betegeskedtem, míg mások igen, az influenzás időszakokban, akik hiába vették a méregdrága kiegészítőket. Abban nem hiszek, amikről jókat állítanak, de az én szervezetemben nem következik be változás az, amit a sport által érzek magamon. A természet madárcsicsergései mindig kikapcsolnak, meg a vízpart nyugalma, csöndje. OTT megáll az idő, nincs hitel, betegség, munkanélküliség. Érted?

– Én nem nagyon vagyok a futás kedvelője. Horoszkópot szoktál olvasni? – érdeklődte tőlem.

– Természetesen igen, de csak szórakozás szintjén. Elolvasom, mosolygok rajta, néha találok benne némi igazságot is, de nem irányítja úgy az életemet, hogy elolvasását követően saját magam formálom úgy a dolgaimat, ahogy aznap az összes vízöntőnek jósolták.

– Hogy állsz az ezotériával? Parapszichológiával?

– Van egy kedves íróm, szeretem M.P. könyveit, de nem mindegyiket. Érdekel a pszichológia, de a parapszichológiában, akárcsak a többiek, nem nagyon hiszek. Meg általában az értelmiségi emberek sem hisznek. Úgy vettem észre, hogy inkább az alacsonyabb értelemmel rendelkező embereket lehet meggyőzni e fajta dolgokról. Hány parapszichológiai előadásra megy el egy ügyvéd, jogász, belgyógyász, közgazdász...? Nem akarok megbántani senkit. Ez idáig nem tettem le semmit, de a legbüszkébb mégis arra vagyok, hogy segíteni tudtam

embertársaimon. Volt egy suicid hölgy beteg, akit most is itt látok szemeimmel, ahogy zárójelentésére várva ült a vizsgáló előtti várakozóban. Kiborult valami a földre és megkértek engem, hogy hívjak takarítónőt. Én erre azt feleltem, hogy nem esik le az én kezemről sem a gyűrű, én is fel tudom törölni. Aztán megfogtam a parfist, és elkezdtem mázolgatni a koszt. Megpillantottam a szomorú, fiatal hölgy arcát, majd a lábam közé kaptam a parfist és úgy tettem, mint aki jó dolgát elvégezve készül elmenni a járművével. A kis hölgy elkezdett nevetni rajtam, s eközben én mosolyogtam rá. Ha rövid időre is, de sikerült elfeledtetnem a bánatát, amiért behozták a Sürgősségire. *Ennek van értelme. Érted? Ebben IS hiszek! Meg a mama szavaiban, szeretetében* – tettem hozzá gondolatban. Aztán elkezdtem sírni, mire anyám közölte, hogy mindig is túlérzékeny voltam. Nem érthetett senki. Kifelé erős voltam, de a benti lelkiállapotomról nem nyilatkozom. Lehetnek nekem is titkaim, vannak is, mint minden embernek.

– Nem gondolkodtál el még azon, hogy jelentkezz főiskolára? – hangzott a kíváncsi válasz.

– Hmmm... – kuncogtam válaszádsul. Léteznek az emberek életében olyan dolgok, amelyeket én csak „*rajtunk kívülálló okok*” – címkével látok el, s ez is közte van.

– Saját életed, te magad formálsz – próbált meggyőzni.

– Nem egészen. Hogy értsd, van-e munkahely, még ha van is állásod tudsz-e jövőt teremteni: lakást venni hitelre, családot alapítani, gyermeket vállalni a JELEN helyzetben? Te tehetsz-e a munkanélküliségről...?

Na ugye! Ezt hívom én egyszerűen csak „*rajtunk kívülálló oknak*” – amit nem az egyszerű, halandó, kis ember tud kétkezi munkája árán megváltoztatni.

– Evezzünk más vizekre. Fontos-e számodra az empátia?

– Természetesen! Mint tanították is, az egészségügy hivatás, és mindig úgy KELL gondolkodni, cselekedni, ahogy mi várnánk el, a beteg ember bőrében. E nélkül elképzelhetetlen. Vagy csak robot az olyan ember.

– Elgondolkodtál már azon, hogy miközben TE másokon segítesz, saját energiádból veszítesz? – kérdezte.

– Tudod mit mondok erre? Azt, hogy amikor én adtam érzelmeket, segítő szavakat, öleléseket, bátorításokat, a másoknak, szerintem én magam jóval gazdagabb lettem, vagy legalább úgy, mint az, akinek segíteni próbáltam. Egy olyan eufórikus érzés kerített utána a hatalmába, hogy én tudtam segíteni, örömet adni, amit nem valószínű, hogy mások meg fognak ITT érteni. Azáltal, hogy segíthet a segítő, Ő is erőre kap, mert érzi, fontosságát! *Boldogság adni!*

– Én másképpen látom. *Az által, hogy adsz, energiát veszítesz.*

– Hát persze...

Még sokat elméltünk az élet ezotérikus dolgairól, addig-addig tettük, hogy észre sem vettük beszélgetésünk vitatkozásba torkollott. Lehet, hogy megbántottam szavaimmal a másik embert, de nem állt szándékomban. *Semmit nem változtatott ez a kisebb fajta vita a racionális gondolkodásmódomon, viszont egyet megtanultam, hogy soha senkinek nem szabad elvennem a hitét, abban, amiben hisz, még akkor sem, ha én nem látok benne rációt. Megmaradok az ésszel, értelemmel történő gondolkodásnál. Viszont nem bántatok meg másokat a hitükben!*

Próza a meg nem született gyermekért

– Egy anyáról – az összes anyának –

Azt mondják velünk született az anyai ösztön. A szülés fájdalmas, örömteli pillanatában egy új kis életet létrehozni, majd magunkhoz ölelni, mennyei boldogság. Úgy gondolják, minden ettől az első pillanattól függ.

Furcsa egy világban élünk, s nem kegyes velünk még a sors sem. Ahol a gyermekáldás, ÁLDÁS, oda nehezen érkezik meg a baba, s ahol a szülő számára úgymond TEHER egy csöppség születése, oda se perc alatt megérkezik a kis LÉT! Vannak, akik mindent megadnának az anyaságért, míg mások mindent megtennének ellene, s vannak olyanok is, akik meg egyszerűen nem tudnak mit kezdeni ezzel a helyzettel. Megadni minden szeretetet a gyermeküknek. *Jó anyja vagyok-e a gyermekemnek?* – tehetik fel sokan a kérdést önmaguknak. *Miért pont én vagyok a gyermekem édesanyja, sokkal jobbat érdemelne...* Azt mondják velünk született az anyai ösztön. A szülés fájdalmas, örömteli pillanatában egy új kis életet létrehozni, majd magunkhoz ölelni, mennyei boldogság. Úgy gondolják, minden ettől az első pillanattól függ.

Soha nem feledem el annak a délutáni beszélgetésnek az emlékét, ami mély nyomot hagyott bennem. A majdnem édesanyává vált, elkeseredett személy bánatát. Vele szemben ültem én, s ő szépen lassan kezdett bele picije történetének meséjébe.

– Tudod, annyira vártuk, ezt a babát. Megvettünk neki mindent, berendeztük a szobáját, és mégsem lehet mellettünk. Éppen akkor ment a tévében egy gyermekgyilkos anya története. Olyan nagy igazságtalanságot érzek. *Ilyen helyre miért születik baba? Én mindent megadtam volna érte. Az egész házamat* – mondta szomorúan. Ez alatt én végig néztem a szépen berendezett, tiszta, kertes házukon.

– Biztosan volt valami oka, hogy nem születhetett meg – feleltem csendesen.

– Az orvos azt mondta mindvégig, hogy egészséges. Túl hordtam. Tudod, mi a nehéz? Látok magam körül anyákat, gyermekeiket tologatva, akikkel együtt jártam terhesgondozásra. A szomszédnak is most született meg a picije, akinek gyakran hallom a sírását. Találkozok velük, minden nap, miközben tologatja a babakocsiját. Nekem pedig nincs kit tologatnom. A munkahelyemre sem merem vissza menni. *Mit mondjak nekik? Miért nincs babám? Nehéz róla beszélnem. Neked nem, mert te IDEGEN vagy és nem látom rajtad azokat az érzéseket, szomorúságot, amiket a férjemen látok.*

– Én csak azt tudom mondani, hogy volt valami oka annak, hogy most nem lehet melletted. Nyugtasson az a tudat, hogy még mindig jobb, hogy most történt veled ez a tragédia, mint az, ha elveszítetted volna három-négy évesen, ahol már hosszabb idejű az érzelmi kötődés. Volt valami oka, hidd el. Talán évekkel később, súlyos beteg lett volna, s ezért kellett most mennie. Ez az, amit nem láthatunk, mert szerintem minden meg van valahol előre írva. Fiatal vagy még, s a következő babád hidd el egészséges lesz!

– A kislányom is az volt. Csak túl hordtam. És most is tartanak ebben az ügyben a vizsgálatok. A férjem is annyira várta őt, aki korábban nem is akart gyermeket. Azt mondta, hogy nagyon szép érzés volt kezeiben tartania és, hogy gyönyörű szép kislányunk VOLT. Miközben mindezt mesélte nekem, én láttam szemeimmel a gyönyörű kis jövevényt, *finom tiszta baba illatával, apró kezecskéivel, picuri lábaival, bájosan néző szemeivel.* Felálltam és oda mentem hozzá, majd megsimogattam a vállát, miközben elérzékenyülve kerestem a vigasztaló szavakat.

– Próbálj megnyugodni, tudom, hogy nehéz, DE az idő minden sebet begyógyít – reagáltam.

– Elvittük a baba bútorokat a szüleimhez – felelte sírva. *A napokban megkérdezték tőlem az utcán, hogy mi van a picimmel? Azt feleltem, hogy jól van. Hazudtam. Mit tudtam volna mondani... Császárral született, melynek itt van a hege a pocakomon, de nem baj, mint ahogy az sem, hogy a striák is itt maradtak a testemen. Csak Ő lenne ITT közöttünk!*

– Megnézhetem a heget? – kérdeztem tőle. Aztán felhúzta ruházatát és megmutatta nekem. Ilyen pici helyen kifért egy pocaklakó feje? – kérdeztem meghatódva.

– Igen. Itt volt bennem és mindig megsimogattam, amikor nagyokat rugdosott – miközben ezt mondta, végig simította a hasát.

Nehéz ilyen helyzetben még hallgatni is. Keresni a nyugtató szavakat. Magyarázatokat találni, hogy MIÉRT? S egyáltalán a könnyeket lenyelni, s befelé zokogni a meg nem született gyermekért.

Utolsó gondolat

Talán...

Ülök a szobám négy fala között. Nézelődöm. Körülöttem a sok-sok személyt megszemélyesítő tárgyak sokasága. *Talán* már nem is vagyok ITT egyedül. Gondolkodom.

...

Tényleg minden életünkben történeteknek oka van.

Talán...

Talán egy napon kell jó és rossz dolognak történnie, hogy a jó elnyomja a rossz hatását.

Talán azért halt meg egy barátság, mert az nem IGAZ érzelmekből táplálkozott.

Talán meg kell ahhoz ízlelni a nyomor ízét, hogy beérjük a kevesebbel, s ne vágyjunk többé a TÖBBre.

Talán egyszer pénzem is lesz írásaim kiadására.

Talán azért szűnt meg egy munkaviszony, hogy a következő jobb legyen.

Talán nemcsak a mesékben, hanem az életben is érvényesül, hogy az igazság győz a hazugsággal szemben.

Talán sok mindent a sorsunk irányít.

Talán azért van ennyi betegség, hogy értékelni tudjuk, „...nekünk CSAK ennyi van...”, másnak TÖBB és súlyosabb jutott.

Talán KELL jó pár pofon életünkben, hogy fel tudjunk állni. Meg tudjunk edződni.

...

Talánok halmaza.

...

Talán én is másképpen látok a jelenben dolgokat, mint a múltban, amikor éppen ugyanúgy ott voltak a *talánok*... Csak *talán* megtanultam, hogy az a *talán* sokszor egyenlő a *biztossal*.

Kedves barátom neked volt igazad, amikor okítottál a bölcs dolgokra. *Ha Isten is úgy akarja, egyszer talán jobbra fordul sorsom.*

Egyszer...

Talán...

Becsukom szobám ajtaját, s elindulok egy új élet felé, a szobám falain túlra.

Békéscsaba 2008 dec. 08.

A könyvben szereplő idézetek

- ¹ Colleen McCullough: Tövismadarak
- ² Ady Endre: Meg akarlak tartani
- ³ Zorán: Ahol jó volt
- ⁴ Dosztojevszkij: Bűn és bűnhődés
- ⁵ Dante: Isteni színjáték
- ⁶ Madách Imre: Ember tragédiája
- ⁷ Radnóti Miklós: Járkálj csak, halálraítélt!
- ⁸ W. Bush: ...és ISTEN...? ...hogyan nézheti...?
- ⁹ Vörösmarty Mihály: A merengőhöz
- ¹⁰ Antoine De Saint-Exupéry: A kis herceg

Tartalomjegyzék

Előszó/3
A harisnya baba/3
Tollas ütők/4
A két súlyzó/7
A portré/10
Az első kórházi munkaruhám/17
A kis kupak/18
A parfümös üveg/20
A három muskétás/23
Egy kisegér az ékszertartó dobozkájával/24
Utazás emlékeim között/29
Egy leszárított vörös rózsza/31
A lopott csók/33
A hangok/34
A beszédes szemek/36
A vihar/37
A postautalványi szelvény/38
A kisorádió/44
A fénykép/45
A boríték/45
A cirkusz (Álom I.)/46
A kis csónak (Álom II.)/48
A sportcipő/49
Az inzulinos fecskendő/54
A koncertjegy/56
A pénz/58
A kis könyv/60
A belépőjegy/63
A kis papiros/64
A harmincadik születésnap ajándék/66
A cserepes virág/69
Az irányító lap/76
Az Úr és Én/90
A tanárnő/94
A Tollam és Én/97
Emberekről – Érzések/99
Érzelmek viharában/101
A készre kötött könyvem/103
A kis kagyló/104
Barátságról/107
A digitális könyv/112
Próza a meg nem született gyermekért/115
Utolsó gondolat/116
A könyvben szereplő idézetek/117
Tartalomjegyzék/118
Köszönetnyilvánítás/119

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Sok embernek tartozom köszönettel a jóságáért, szeretetéért, két nehézkes évemben. Így, mint Dr. Bányai Tivadarnak, Dr. Gyimesi Andrásnak a lelkiismeretes munkájukért. Túri Marcsinak ezúton is köszönöm nagy tisztelettel, baráti szeretettel a tanítói munkáját, kedvességét. Soha ne változz meg, hiszen te magad mondtad, hogy *az embereknek – így nekem sem – szabadna nagyon megváltozni!* „Teacher!, az emberi jóság tanítható? Kérlek, tanítsd meg azt is nekünk.” Köszönöm Bánszki Gábor, hogy a barátod lehetek. És milyen igaz, hogy a „Boldogság mosoly ízű...” Portörő Sándort a baráti szeretetéért, jólelkűségéért puszilom. Hatalmas szíved van! „Porti” barátom neked volt igazad, amikor okítottál a bölcs dolgokra. *Ha Isten is úgy akarja, talán jobbra fordul sorsom. Egyszer, talán...* Rusznyák Csabinak „Csuszi” te vagy a legnagyszerűbb fotós a világon! Cora Szabi sorstársamnak a precíz munkájáért tartozom köszönettel. „Mit süt karácsonykor az informatikus felesége?” Tusor Ildikónak a Cukorbeteg Élet Magazin dolgozójának és a Farkas családnak, pedig a nagy bajban érkező hatalmas segítségéért tartozom hálával. Dallos Mártnak és Szalay Gábornak a Roche inzulinpumpa termék specialistájának a gyors intézkedésükért, munkájukért mondok köszönetet. És nem utolsó sorban Nagy Ferencné Eszter egykori kolléganőmnek, az anyáskodó szeretetét, becsületességét köszönöm, aki megtanított a jóságra, szeretetre és külön ajánlom neki amatőr soraimat, mert tudom, hogy imád olvasni. Soha ne feledjétek, hogy szeretlek benneteket: drága nagymama, ki már sajnos nem lehetsz közöttünk és Csorváson élő keresztszüleim.

Emlékszem a meséire, a mindig finom főzjeire, a friss finom nagymama illatára, a lefekvések előtti közös imádkozásainkra.

Olyan voltál, mint egy vándormadár, mely hirtelen feltűnt életemben, egy darabig letelepedett szívemben, majd fészket bontott, s tovább repült.

Próbáltad már látni a hangokat? Vajon milyen lehet látni a hangok ízét? És hallani a keserű színét? És érezni a szerelem keserűségét? Érezted már?

Magammal hoztam a kistrádiót s vele együtt szívemben az ő jóságát, emlékét. Így hát most itt van mellettem ő is az asztalomon. Emléke, személye, pedig szívemben hagyott **ŐRÖKRE** nyomot, mint a kispatak mélyén beivódott kősziklák.

Elnyel a mélység, kezem-lábam kapálódzik a létért. Majd a távolból feltűnik egy hajó s a félig halott testemet kihúzza.

– *Élő halott! A lelke halott, de a teste még él.*

Te nem válaszoltál, csak meredtél szomorkásan magad elé. Álltam veled szemben, néztelek, s benned a fél évvel ezelőtti önmagamat véltem felfedezni.

Kedves barátom neked volt igazad, amikor okítottál a bölcs dolgokra. *Ha Isten is úgy akarja, talán jobbra fordul sorsom.*

Egyszer...

Talán...

ISBN 978-963-06-6428-8